EDIȚIE ROMÂNEASCĂ · VOLUMUL II

إتحاف القاري بالتعليقات على شرح السنة للإمام البربهاري

Itḥāf al-Qārī

EXPLICAREA LUCRĂRII SHARḤ AL-SUNNAH

Ṣāliḥ al-Fawzān

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān

Explicarea lucrării «Sharḥ al-Sunnah»

Comentariu la textul imamului al-Barbahārī · Volumul al doilea

إتحاف القاري بالتعليقات على شرح السنة للإمام البربهاري

Itḥāf al-Qārī

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: إتحاف القاري بالتعليقات على شرح السنة للإمام البربهاري
Ediție în limba română
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Cuprins

Volumul al doilea 1
Răspunsurile învățaților către inovatori 1
Urmările răspândirii învățăturii jahmiyyah 4
Cuvântul lui Allah și rostirea Coranului 11
Pricina pieirii jahmiyyah 15
Pricinile pentru care învățații i-au socotit necredincioși pe jahmiyyah 18
Încercarea oamenilor prin învățături fără temei 20
Tăgăduirea relatărilor și stârnirea îndoielilor 21
Încercarea oamenilor Sunnei prin sabie și bici 27
Rămășițele rătăcirii și răspândirea lor 31
Neștiința, lăcomia și răspândirea ereziei 32
Adevărul rămâne 36
Știința nu stă în mulțimea relatărilor și a cărților 46
Religia nu se ia din păreri și analogii; adevărul este ceea ce a venit de la Allah și de la Trimisul Său 50
Adevărul, Sunna și acordul companionilor 51
Ținerea de Sunna și de calea companionilor 53
Religia de la început și apariția dezbinării 59
Recunoașterea și păstrarea Sunnei 63
Rădăcinile inovațiilor 65
Oprirea în fața lucrurilor nou introduse 76
Tăgăduirea revelației și primejdia ieșirii din credință 78
Cele din această carte sunt luate din temeliile Cărții și Sunnei . 84
Ținerea de credință și răspândirea învățăturii folositoare 87
Cel care părăsește metoda oamenilor Sunnei este alături de oamenii rătăcirii 90
Atitudinea musulmanului când apar tulburări 101
Cele două feluri de cercetare a stelelor 107
Avertisment împotriva ședерii cu adepții teologiei speculative 114
Ținerea tovărășiei oamenilor relatărilor 117
Frica de Allah și rușinea înaintea Lui 118

Avertisment împotriva şederii cu sufiţii 122
Allah a creat făpturile pentru adorarea Sa 126
Atitudinea legiuită faţă de neînţelegerile dintre companioni . 131
Respectarea sângelui şi averii musulmanului 142
Luarea averii oprite şi a celei îndoielnice 146
Cine poate conduce rugăciunea în mod valabil 150
Salutarea lui Abū Bakr şi ʿUmar la mormintele lor 152
Poruncirea binelui şi oprirea răului 156
Răspândirea salutului: un drept al musulmanilor unii asupra altora 164
Părăsirea rugăciunii de vineri şi a celei în comunitate fără scuză 167
Urmarea imamului în rugăciune 172
Regula de bază este dreptatea musulmanului 174
Pretinsa ştiinţă lăuntrică fără temei în Carte şi Sunna 176
Condiţiile valabilităţii căsătoriei 178
Atacarea companionilor Profetului ﷺ este una dintre trăsăturile oamenilor rătăcirii 181
Nedreptatea conducătorului şi îndatoririle musulmanului 187
Rugăciunea pentru conducător şi rugăciunea împotriva lui . . 188
Buna pomenire a mamelor credincioşilor 191
Păzirea rugăciunilor obligatorii în comunitate 192
Îngăduitul, opritul şi lucrurile îndoielnice 196
Deosebirea dintre omul cu cinstea păstrată şi cel dat în vileag 198
Nāṣibī, rāfiḍī, jahmī şi muʿtazilī 200
Comentariu asupra cuvintelor lui Ibn al-Mubārak 203
Iubirea companionilor, Allah să fie mulţumit de ei, ţine de Sunna 206
Paza faţă de şederea cu oamenii poftelor 209
Cine sunt coraniştii 215
Oamenii poftelor cheamă la sabie 218
Cel care îi ocărăşte pe companioni îl ocărăşte pe Profet 220
Deosebirea dintre păcat şi inovaţie în alegerea tovărăşiei 224
Să nu fim amăgiţi de adorarea inovatorului 226
Avertizare împotriva şederii cu oamenii inovaţiilor 229
Alegerea celor de la care asculţi şi înveţi 232

Nu îi laudă pe oamenii inovațiilor decât cel asemenea lor 233
Cercetarea celui de la care se ia religia 235
Cel care dorește statornicie pe calea Sunnei să se ferească de teologia speculativă și dispută 237
Înțelesul și felurile taqlīdului 240
Oprirea în fața celor cu înțeles neclar din Coran și hadith 243
Avertisment împotriva îngăduirii inovatorilor să pună stăpânire pe tine 252
Respingerea relatărilor sub pretextul preamăririi lui Allah ... 254
Îndrumarea celui care întreabă și evitarea celui care dispută . 256
Avertizare împotriva dezbaterii cu cel care urmărește abaterea de la adevăr 259
Urmarea companionilor Trimisului lui Allah ﷺ 261
Interzicerea de a pune versetele unele împotriva altora 262
Dezaprobarea disputelor de către înaintași 264
Avertizare împotriva recomandării cuiva fără cunoaștere 270
Cele patru rădăcini ale învățăturilor poftelor 271
Calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah în privința companionilor se deosebește de cea a șiiților 276
Credința în predestinare și deosebirea de qadariyyah 278
Credința în întoarcerea unor oameni înainte de Ziua Învierii . 281
Poziția față de ʿUthmān și ʿAlī 283
Invocarea binecuvântării asupra Trimisului ﷺ și familiei sale 286
Uciderea nedreaptă a lui ʿUthmān 288
Cel care se îndoiește de ceva din Coran, chiar de o singură literă, a căzut în necredință 289
Din Sunna: nu există ascultare de făptură în neascultarea față de Creator 290
Obligația căinței pentru păcatele mari și mici 294
Cel care nu mărturisește Paradisul pentru cei cărora Trimisul ﷺ l-a mărturisit este un om al inovației și rătăcirii 298
Cuvintele învățaților despre ținerea de Sunna și urmarea ei .. 302
Îndemnul lui Ibn ʿAwn la Sunna 309
Avertismentele înaintașilor privind ascultarea oamenilor inovației 313
Urmările cinstirii și sprijinirii inovației 321

Indexul citatelor coranice 327
Indexul relatărilor şi citatelor 334
Glosar 343
Bibliografie 345
Indice 346

Volumul al doilea

Răspunsurile învățaților către inovatori

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să știi că oamenii cunoașterii nu au încetat să respingă părerea jahmiyyah, până când, în califatul abbasizilor, oamenii mărunți au vorbit în treburile obștești, au atacat relatările Trimisului lui Allah ﷺ, au luat analogia și părerea și i-au declarat necredincioși pe cei care li s-au împotrivit."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că oamenii cunoașterii nu au încetat să respingă părerea jahmiyyah"*, aceștia au fost definiți mai înainte: sunt urmașii lui Jahm ibn Ṣafwān, care a răspândit afirmația respingătoare că este creat Coranul, a proclamat negarea Numelor și atributelor lui Allah și a susținut irjāʾul. El are o învățătură rea. Urmașii săi sunt numiți jahmiyyah, prin raportare la Jahm. Printre cele mai respingătoare afirmații ale lor se află că este creat Coranul, negarea Numelor și atributelor lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul, și denaturarea falsă a cuvântului lui Allah și a cuvântului Trimisului Său. Ei sunt cea mai primejdioasă și cea mai rea dintre grupări. De aceea oamenii Sunnei și ai cunoașterii nu i-au lăsat, ci le-au respins îndoielile, le-au dezmințit afirmațiile și le-au dovedit falsitatea. Aceasta se află în cărțile oamenilor cunoașterii, printre care răspunsul imamului Aḥmad ibn Ḥanbal, Allah să aibă milă de el, către jahmiyyah, care există tipărit, și răspunsul lui ʿUthmān ibn Saʿīd al-Dārimī către îndărătnicul Bishr al-Marīsī, tipărit și el.

Printre ele sunt Bayān talbīs al-Jahmiyyah, de Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah, și Ijtimāʿ al-juyūsh al-Islāmiyyah ʿalā ghazw al-Muʿaṭṭilah wa-l-Jahmiyyah, de Ibn al-Qayyim.

În privința cuvintelor sale: *„Până când, în califatul abbasizilor”*, în califatul lui al-Ma'mūn dintre abbasizi s-a ivit răul și au vorbit cei care nu erau calificați să vorbească. Au vorbit despre cunoaștere și temeliile religiei oameni care nu erau calificați pentru aceasta. Dacă omul vorbește în altceva decât domeniul său, lucrurile se strică. În lucrurile religiei și cunoașterii nu trebuie să vorbească decât oamenii calificați și oamenii cunoașterii. Chestiunea să nu devină anarhie, în care fiecare vorbește și pretinde cunoaștere, după cum există acum pretinși învățați care rumegă chestiunile crezului și vorbesc despre ele. Au vorbit despre credință, despre realitatea credinței și despre alte lucruri, fără să aibă nicio legătură cu acestea. Nu au cunoaștere și nu au învățat la învățați, ci au învățat singuri, s-au bizuit pe propria înțelegere și au început să alcătuiască reguli de la ei și din înțelegerea lor. Chestiunea este foarte primejdioasă.
În privința cuvintelor sale: *„Oamenii mărunți au vorbit în treburile obștești”*, aceasta este în relatare: *„Când vorbesc al-ruwaybiḍah.”* Printre semnele Ceasului se află ca în treburile obștești să vorbească cel care nu este cunoscut pentru cunoaștere. Aceștia sunt al-ruwaybiḍah, iar vorbirea lor este dintre semnele Ceasului. Nu se cuvine să vorbească în treburile obștești și în chestiunile generale decât oamenii adânciți în cunoaștere. Să nu intre fiecare în ele, după cum a spus Preaînaltul:

﴿وَإِذَا جَآءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ ٱلْأَمْنِ أَوِ ٱلْخَوْفِ أَذَاعُوا۟ بِهِۦ ۖ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى ٱلرَّسُولِ وَإِلَىٰٓ أُو۟لِى ٱلْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ ٱلَّذِينَ يَسْتَنۢبِطُونَهُۥ مِنْهُمْ﴾ ﷺ

Când le vine o veste despre siguranță ori teamă, o răspândesc. Dacă ar întoarce-o la Trimis și la cei cu autoritate dintre ei, ar cunoaște-o cei dintre ei care știu să o deducă.

Coran, 4:83 · fragment

În treburile obștești ale comunității nu vorbesc decât cei calificați.

În privința cuvintelor sale: *„Au atacat relatările Trimisului lui Allah ﷺ”*, au intrat chiar în hadithuri, le critică, alcătuiesc cărți, declară unele autentice și altele slabe, fără să fie cunoscuți pentru cunoaștere, fără să fi învățat și fără să fie dintre relatatorii ori imamii hadithului. Sunt oameni mărunți care s-au ridicat să vorbească în cel mai primejdios lucru: știința hadithului și a transmiterii.

În privința cuvintelor sale: *„Au luat analogia și părerea și i-au declarat necredincioși pe cei care li s-au împotrivit”*, prin analogie se urmărește aici analogia falsă. Analogia corectă este însă unul dintre izvoarele dovezilor la oamenii cunoașterii. Analogia falsă este însă precum măsurarea Creatorului prin făptură ori compararea unei chestiuni cu o alta care nu împărtășește aceeași cauză juridică. Analogia înseamnă atribuirea hotărârii unui caz de bază unui caz derivat, pentru o cauză comună celor două. Dacă nu există o cauză comună, aceasta este o analogie falsă.

Urmările răspândirii învățăturii jahmiyyah

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Au intrat în învățătura lor ignorantul, cel neatent și cel lipsit de cunoaștere, până când au căzut în necredință fără să știe. Comunitatea a pierit în unele privințe, a căzut în necredință în altele, în erezie în altele, în rătăcire în altele și s-a dezbinat și a introdus inovații în altele, în afară de cel care a rămas statornic asupra cuvântului Trimisului lui Allah ﷺ, asupra poruncii sale și a poruncii companionilor săi, fără să treacă dincolo de vreunul dintre ei ori de porunca lor. I-a fost de ajuns ceea ce le-a fost de ajuns lor, nu s-a îndepărtat de calea și învățătura lor, a știut că ei urmau Islamul corect și credința corectă și i-a urmat în religia sa, găsindu-și odihna. A știut că religia este prin urmarea altuia și că aceasta este urmarea companionilor lui Muḥammad ﷺ."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Au intrat în învățătura lor ignorantul, cel neatent și cel lipsit de cunoaștere"*, adică s-a deschis poarta oricui. Au început să vorbească în chestiunile cunoașterii. Chiar acum, după cum știți, din pricina acestor canale prin satelit, a acestei vorbiri și a anarhiei în cunoaștere, până și oamenii de rând vorbesc în chestiunile cunoașterii și stârnesc îndoieli asupra lor. Stârnesc îndoieli asupra hotărârilor Legii religioase și asupra hotărârilor imamilor. După cum s-a arătat, i-au declarat necredincioși pe cei care li s-au împotrivit, până când i-au declarat necredincioși și ignoranți pe imamii dinainte. Unii spun chiar:

أَنا إِنْسانٌ وأَحْمَدُ بنُ حَنْبَلٍ إِنْسانٌ، نحن رجالٌ وهُمْ رجالٌ، ومَالِكٌ رجلٌ وأَنَا رجلٌ

Eu sunt om și Aḥmad ibn Ḥanbal este om. Noi suntem bărbați și ei sunt bărbați. Mālik este un om și eu sunt un om.

Aici au ajuns: cuvântul imamilor nu ar avea nicio întâietate.

În privința cuvintelor sale: *„Până când au căzut în necredință fără să știe”*, au căzut în necredință fără să știe. Omul poate rosti o afirmație de necredință fără să știe că este necredință, din pricina ignoranței sale. Rostește și răspândește necredința fără să știe că este necredință, fiindcă a intrat într-un lucru la care nu se pricepe. Primejdia pentru el și pentru comunitate este mare. Dacă primejdia s-ar mărgini la el, ar fi mai ușor, însă problema este că ea se răspândește în comunitate.

În privința cuvintelor sale: *„Comunitatea a pierit în unele privințe și a căzut în necredință în altele”*, adică au aruncat comunitatea în confuzie și au introdus în ea neajunsul. Unii iau afirmații de necredință și spun: *„Acestea sunt părerile unor învățați”*, după cum spun despre părerile lui Jahm și ale muʿtazilah că sunt părerile unor învățați. Au scris chiar în ziare spunându-le învățaților: *„Voi vă rezervați adevărul și nesocotiți părerile imamilor, precum Ibn Sīnā, Ibn ʿArabī și Ǧahm ibn Ṣafwān. Acești învățați au valoarea lor!”*

În privința cuvintelor sale: *„În erezie în altele, în rătăcire în altele, s-a dezbinat și a introdus inovații în altele”*, toate aceste rele vin din amestecul ignoranților în chestiunile cunoașterii și din puțina teamă de Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Când teama lor de Allah s-a împuținat, au intrat în aceste lucruri. De aceea unii înaintași spun: *„Li s-a împuținat scrupulozitatea, așa că au vorbit.”* Cel care se teme de Allah, Preaputernicul și Mărețul, nu intră însă într-un lucru decât dacă se pricepe. Nu intră într-un lucru la care

nu se pricepe și pentru care nu este calificat, îndeosebi în lucrurile religiei.
În privința cuvintelor sale: *„În afară de cel care a rămas statornic asupra cuvântului Trimisului lui Allah ﷺ, asupra poruncii sale și a poruncii companionilor săi, fără să treacă dincolo de vreunul dintre ei”*, nu a scăpat de aceste rele — necredință, abatere, rătăcire, deviere, dușmănie și ruperea legăturilor — decât cel care s-a ținut de ceea ce urmau Trimisul lui Allah ﷺ și companionii săi.
Profetul ﷺ a spus:

وَسَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلاَّ وَاحِدَةً

Comunitatea mea se va împărți în șaptezeci și trei de grupări. Toate sunt în Foc, în afară de una.

Ei au întrebat: *„Care este ea, o, Trimis al lui Allah?”* El a spus:

مَنْ كَانَ عَلَى مَا أَنَا عَلَيْهِ، وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu și companionii mei.[1]

1 Relatat de al-Tirmidhī (2641), al-Marwazī în Al-Sunnah (59) și al-Ṭabarānī în Al-Muʿjam al-kabīr (62).

În privința cuvintelor sale: *„I-a fost de ajuns ceea ce le-a fost de ajuns lor”*, aceasta este Cartea, Sunna și ceea ce urmau înaintașii drepți: companionii, urmașii lor, generațiile privilegiate și imamii. Problema este însă la cel care spune:

هُمْ رجالٌ ونحن رجالٌ، وليس لكلامهم مِيْزَةٌ على كلامنا

Ei sunt bărbați și noi suntem bărbați. Vorbele lor nu au întâietate față de ale noastre.

În privința cuvintelor sale: *„A știut că ei urmau Islamul corect și credința corectă”*, după cum a spus Preaînaltul:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și ajutoare și cei care i-au urmat în facerea de bine.
Coran, 9:100 · fragment

El, pacea și binecuvântarea fie asupra sa, a spus:

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي

Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept călăuziți de după mine!

Cel care vrea scăparea, aceasta este calea ei. Cel care nu vrea scăparea are ceea ce a ales pentru sine. Răul nu se mărginește la el, ci poartă păcatele oamenilor împreună cu păcatul său. Preaînaltul a spus:

﴿لِيَحْمِلُوٓاْ أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ ۙ وَمِنْ أَوْزَارِ ٱلَّذِينَ يُضِلُّونَهُم بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ أَلَا سَآءَ مَا يَزِرُونَ﴾

Să își poarte poverile pe deplin în Ziua Învierii și o parte din poverile celor pe care îi rătăcesc fără cunoaștere. Ce rău este ceea ce poartă!

Coran, 16:25

Fără îndoială, companionii și generațiile privilegiate sunt cei care urmează Islamul corect și religia corectă. Cum să îi părăsești și să te duci la cel despre care nu este sigur că urmează religia corectă și adevărul?

În privința cuvintelor sale: *„I-a urmat în religia sa, găsindu-și odihna”*, i-a urmat înseamnă că a mers pe urmele lor.

﴿وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَـٰنٍ﴾

Cei care i-au urmat în facerea de bine.

Coran, 9:100 · fragment

Prin taqlīd se urmărește aici urmarea.

În privința cuvintelor sale: *„A știut că religia este prin urmarea altuia și că aceasta este urmarea companionilor lui Muḥammad ﷺ”*, după cum am amintit, se urmărește taqlīdul corect, adică urmarea. După cum a spus Yūsuf, pacea fie asupra sa:

﴿قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِهِۦٓ إِلَّا نَبَّأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِۦ قَبْلَ أَن
يَأْتِيَكُمَا ۚ ذَٰلِكُمَا مِمَّا عَلَّمَنِى رَبِّىٓ ۚ إِنِّى تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ
بِٱللَّهِ وَهُم بِٱلْءَاخِرَةِ هُمْ كَٰفِرُونَ وَٱتَّبَعْتُ مِلَّةَ ءَابَآءِىٓ
إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ مَا كَانَ لَنَآ أَن نُّشْرِكَ بِٱللَّهِ مِن
شَىْءٍ ۚ ذَٰلِكَ مِن فَضْلِ ٱللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ
ٱلنَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

A spus: «Nu vă va veni hrană cu care să fiți hrăniți fără să vă înștiințez despre tâlcuirea ei înainte să vă vină. Aceasta este dintre cele pe care m-a învățat Domnul meu. Eu am părăsit religia unui neam care nu crede în Allah și tăgăduiește Viața de Apoi. Am urmat religia părinților mei Ibrāhīm, Isḥāq și Yaʿqūb. Nouă nu ni se cuvine să Îi asociem nimic lui Allah. Aceasta este din harul lui Allah asupra noastră și asupra oamenilor, însă cei mai mulți oameni nu mulțumesc.»

Coran, 12:37–38

Urmarea înaintașilor drepți este adevărul. Nu este mustrare dacă îi urmezi pe aceștia. Mustrarea este numai dacă îl urmezi pe

cel care nu se cuvine urmat și îl iei ca pildă pe cel care nu se cuvine luat ca pildă.

Cuvântul lui Allah și rostirea Coranului

Cel care spune: «Rostirea mea a Coranului este creată» este jahmī. Cel care tace și nu spune nici creată, nici necreată este jahmī. Astfel a spus Aḥmad ibn Ḥanbal. Trimisul ﷺ a spus:

فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّهَا ضَلَالَةٌ، وَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي، وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ

Cel dintre voi care va trăi după mine va vedea multă divergență. Feriți-vă de lucrurile nou introduse, fiindcă sunt rătăcire! Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept călăuziți! Apucați-o cu măselele!

2

Comentariu

Allah Și-a afirmat vorbirea în multe versete, printre care cuvântul Său:

﴿قُل لَّوْ كَانَ ٱلْبَحْرُ مِدَادًا لِّكَلِمَٰتِ رَبِّى لَنَفِدَ ٱلْبَحْرُ قَبْلَ أَن تَنفَدَ كَلِمَٰتُ رَبِّى وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِۦ مَدَدًا﴾

Spune: «Dacă marea ar fi cerneală pentru cuvintele Domnului meu, marea s-ar sfârși înainte să se sfârșească cuvintele Domnului meu, chiar dacă am aduce încă pe atât în ajutor.»

Coran, 18:109

2 Relatat de Abū Dāwūd (4607), al-Tirmidhī (2676), Ibn Mājah (46) și Aḥmad (17144).

Adică vorbele lui Allah prin care poruncește, oprește și rânduiește universul. Cine poate număra cuvintele lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul? Nici mările și nici toate condeiele nu le pot scrie.

Vorbirea lui Allah, după cum spun Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, este veșnică în felul ei și nouă în rostirile sale individuale. Coranul este una dintre rostirile individuale ale lui Allah, una dintre exprimările particulare ale vorbirii lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Vorbirea lui Allah este statornicită prin Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său ﷺ. Fără îndoială, și rațiunile sănătoase Îi afirmă lui Allah vorbirea, fiindcă este un atribut de desăvârșire, iar negarea ei este un atribut de lipsă. Însă jahmiyyah sunt urmașii lui Jahm ibn Ṣafwān, un om rău care a apărut printre oameni, stârnindu-le îndoieli despre religia lui Allah și poruncindu-le necredința și tăgăduirea. Le-a stârnit și îndoiala că Allah vorbește și a spus: *„Cuvântul lui Allah care există este creat. L-a creat în Tablă, ori în Jibrīl, ori în Muḥammad ﷺ. Atribuirea sa este atribuirea făpturii Creatorului ei, precum Casa lui Allah și cămila lui Allah."* Astfel spune — Allah să îl facă de ocară! Spune că Allah nu vorbește, iar atribuirea vorbirii Lui este atribuirea unei făpturi Creatorului ei.

Aceasta este din învățătura sa. El susține constrângerea în predestinare, negarea Numelor și atributelor, dezmințirea Sunnei Profetului ﷺ și dezmințirea Coranului. Este un tăgăduitor rău care a venit cu această născocire. Această învățătură coboară de la iudei, după cum a amintit Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah în introducerea Al-Ḥamawiyyah. Jahm nu este cel care a început această învățătură. Înaintea sa, al-Jaʿd ibn Dirham a început această afirmație respingătoare și a primit-o de la Ṭālūt iudeul. Ṭālūt a primit-o de la Labīd ibn al-Aʿṣam iudeul, care l-a vrăjit pe Profet ﷺ. Această afirmație coboară de la iudeii care denaturează cuvântul lui Allah, abătându-l de la sensul său. Nu este de mirare această învățătură rea dacă i se cunoaște izvorul: iudeii au strecurat-o printre musulmani prin acest om rău, al-Jaʿd ibn Dirham, pe care Khālid al-Qasrī l-a ucis în ziua Sărbătorii Sacrificiului, după cum a amintit Ibn al-Qayyim:

ولأَجْلِ ذا ضحَّى بجَعْدَ خَالِدُ
القسريُّ يومَ ذبائِحِ القُرْبَانِ

Pentru aceasta Khālid al-Qasrī l-a adus jertfă pe al-Ǧa'd
în ziua junghierii jertfelor,

إِذْ قال إِبْرَاهِيْمُ ليس خليلَه
كلاَّ ولا موسى الكليمُ الدَّاني

fiindcă a spus că Ibrāhīm nu este prietenul Său apropiat
și că nici Mūsā nu este cel apropiat căruia El i-a vorbit.

شكر الضَّحيَّةَ كلُّ صاحبِ سُنَّةٍ
للهِ دَرُّكَ مِن أَخِي قُرْبَانِ

Orice om al Sunnei a mulțumit pentru acea jertfă.
Ce vrednic de laudă ești, tu, cel care ai adus jertfa!

Jahm ibn Ṣafwān a primit această afirmație de la el. Ea i-a fost atribuită fiindcă el este cel care a răspândit-o, nu cel care a început-o.

Oamenii Sunnei i-au dezaprobat cu tărie și au vorbit aspru în această privință. Aceasta va veni, dacă Allah voiește, în pasajul următor. Acum avem însă o parte din această învățătură rea: negarea vorbirii lui Allah. Între oamenii Sunnei s-a ivit o dificultate: se spune că rostirea mea a Coranului este creată ori necreată? Și pe aceasta au strecurat-o printre musulmani: spui că

rostirea ta a Coranului este creată ori spui: *„Rostirea mea a Coranului este necreată”*, ori te oprești? Dacă se urmărește ceea ce este rostit, acesta este cuvântul lui Allah, necreat. Dacă se urmărește însă actul rostirii Coranului, actul rostirii este creat și glasul este creat. Trebuie făcută deosebirea. Aceasta este lămurirea pe care au susținut-o imamul Aḥmad, al-Bukhārī și un grup dintre cercetătorii temeinici. Nu spune în mod absolut: *„Rostirea mea a Coranului este creată”*, nici *„este necreată”* și nici nu te opri, ci fă deosebirea în această privință.

Pricina pieirii jahmiyyah

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să știi că pieirea jahmiyyah a venit fiindcă au cugetat asupra Domnului, Preaputernicul și Mărețul. Au introdus: «De ce?» și «Cum?», au părăsit relatarea, au născocit analogia și au măsurat religia prin părerea lor. Au adus necredință vădită, care nu se ascunde. Au devenit necredincioși și au declarat făpturile necredincioase. Chestiunea i-a împins să susțină negarea atributelor."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că pieirea jahmiyyah a venit fiindcă au cugetat asupra Domnului, Preaputernicul și Mărețul"*, pricina care i-a făcut pe jahmiyyah să rătăcească atât de departe este că au intrat în cele ale Domnului și au început să cerceteze. Musulmanului nu îi este îngăduit să cerceteze cele ale Domnului, ci trebuie să creadă în El, în Numele și atributele Sale și să nu cerceteze felul în care sunt acestea. Nimeni nu cunoaște Ființa lui Allah, Mărețul și Preaînaltul, și felul Numelor și atributelor Sale decât El, Slăvitul. Preaînaltul a spus:

﴿يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِۦ عِلْمًا﴾

El știe ceea ce se află înaintea lor și ceea ce se află în urma lor, iar ei nu Îl cuprind cu știința lor.

Coran, 20:110

Nimeni nu Îl cuprinde pe Allah, Preaputernicul și Mărețul. El Se cunoaște pe Sine și pe alții cel mai bine. Noi nu vorbim despre cele ale lui Allah decât potrivit dovezii venite din Coran și Sunna și ne oprim de la ceea ce nu a venit în texte. Jahmiyyah au negat Coranul și Sunna și au intrat prin rațiunile lor în cele ale lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul, până când au spus: *„El nu este nici înăuntrul lumii, nici în afara lumii, nici deasupra, nici dedesubt, nici la dreapta, nici la stânga."* Ar fi, așadar, inexistent. Allah este mai presus de ceea ce spun ei! Au spus: *„El nu are auz, vedere,*

cunoaștere ori voință." Ar fi, așadar, neînsuflețit, fiindcă lucrul neînsuflețit este descris prin acestea, asemenea idolilor. Allah este mai presus de aceasta!

În privința cuvintelor sale: *„Au măsurat religia prin părerea lor"*, au urmat analogia falsă, măsurându-L pe Allah prin făpturile Sale. I-au negat Numele și atributele, fiindcă la ei acestea implică asemănarea cu făpturile. Nu au știut că Numele și atributele lui Allah Îi sunt proprii, Slăvitul, iar numele și atributele făpturilor le sunt proprii lor, fără asemănare între unele și altele. Așa cum Allah are o Ființă care nu se aseamănă ființelor, are și Nume și atribute care nu se aseamănă numelor și atributelor făpturilor. Cel care primește aceasta își găsește odihna și merge pe calea corectă.

În privința cuvintelor sale: *„Au adus necredință vădită, care nu se ascunde"*, au devenit necredincioși în Allah prin aceste afirmații respingătoare în privința lui Allah, Mărețul și Preaînaltul.
În privința cuvintelor sale: *„Au devenit necredincioși și au declarat făpturile necredincioase"*, i-au declarat necredincioși pe cei care Îl descriu pe Allah prin Numele și atributele Sale, fiindcă spun: *„Acesta Îl aseamănă făpturilor, iar asemănarea este necredință."* Noi spunem: nu, aceasta nu este asemănare. Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

Nimic nu este asemenea Lui și El este Cel care Aude, Cel care Vede.
Coran, 42:11 · fragment

El a negat asemănarea în privința Sa și Și-a afirmat auzul și vederea, deși auzul și vederea există și la făpturi. Aceasta arată că unele nu se aseamănă cu celelalte.

În privința cuvintelor sale: *„Chestiunea i-a împins să susțină negarea atributelor"*, ta'ṭīl este tăgăduirea Creatorului, Slăvitul și Preaînaltul, fiindcă aceasta duce la tăgăduire. Cel care nu aude, nu vede, nu vorbește, nu are nici voință, nici vrere, nu este înăuntrul lumii și nici în afara ei, nici deasupra și nici dedesubt — atunci nu

mai există o divinitate de adorat. Chestiunea i-a dus, așadar, la tăgăduire și negare.

Pricinile pentru care învățații i-au socotit necredincioși pe jahmiyyah

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Unii învățați, între ei imamul Aḥmad ibn Ḥanbal, au spus: Jahmī este necredincios și nu este dintre oamenii qiblei. Sângele său este îngăduit, nu moștenește și nu este moștenit, fiindcă a spus că nu există rugăciune de vineri, rugăciune în comunitate, cele două sărbători și milostenie. Ei au spus: Cel care nu spune că este creat Coranul este necredincios."

Comentariu

În privința cuvintelor învățaților: *„Jahmī este necredincios și nu este dintre oamenii qiblei"*, adică este necredincios prin ansamblul afirmațiilor sale, fiindcă L-a negat pe Allah, Mărețul și Preaînaltul. Fără îndoială, aceasta este cea mai aspră necredință.

Afirmațiile lor de necredință duc la negare, după cum a spus șeicul, adică negarea existenței lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Imamul Aḥmad, Allah să aibă milă de el, le-a răspuns în cartea sa Al-Radd ʿalā al-Jahmiyyah, care este tipărită și cercetată, laudă lui Allah. Mai mulți le-au răspuns, între ei Shaykh al-Islām în marea sa carte Bayān talbīs al-Jahmiyyah.

În privința cuvintelor sale: *„Sângele său este îngăduit, nu moștenește și nu este moștenit"*, aceasta fiindcă este apostat, astfel că sângele său este îngăduit. Ceea ce ocrotește sângele este Islamul, iar sângele necredinciosului este îngăduit.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă a spus că nu există rugăciune de vineri și rugăciune în comunitate"*, Jahm tăgăduiește rugăciunea de vineri și rugăciunea în comunitate. La el este de ajuns cunoașterea lui Allah, fiindcă pentru el credința este cunoașterea. Dacă omul Îl cunoaște pe Domnul său în inima sa, ajunge credincios cu credință deplină, chiar dacă nu se roagă, nu postește și nu împlinește nimic din actele de adorare.

În privința cuvintelor sale: *„Cele două sărbători și milostenia"*, aceasta fiindcă el socotește că faptele nu țin de credință, nici

rostirea cu limba și nici convingerea. Pentru el, credința este numai simpla cunoaștere.

În privința cuvintelor sale: *„Ei au spus: Cel care nu spune că este creat Coranul este necredincios”*, jahmiyyah au spus: cel care nu spune că este creat Coranul, ci spune că este cuvântul lui Allah, este necredincios, fiindcă L-ar fi asemănat pe Allah făpturilor Sale, iar asemănarea este necredință.

Încercarea oamenilor prin învățături fără temei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Au socotit îngăduită sabia împotriva comunității lui Muḥammad ﷺ, i-au contrazis pe cei dinaintea lor și i-au pus pe oameni la încercare prin ceva despre care nu vorbiseră Trimisul lui Allah ﷺ și nici vreunul dintre companionii săi, Allah să fie mulțumit de ei. Au vrut să oprească activitatea moscheilor și a moscheilor de vineri...”

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Au socotit îngăduită sabia împotriva comunității lui Muḥammad ﷺ”*, au socotit îngăduită uciderea musulmanilor care li se împotrivesc în crez. De aceea, când au dobândit putere în vremea lui al-Maʾmūn, ce le-au făcut musulmanilor? Au ucis dintre învățați pe cei pe care i-au ucis și i-au chinuit pe cei pe care i-au chinuit, pentru a-i sili să susțină învățătura jahmiyyah.

În privința cuvintelor sale: *„I-au contrazis pe cei dinaintea lor”*, dintre musulmani. Aceste afirmații nu s-au arătat decât printre ei.

În privința cuvintelor sale: *„I-au pus pe oameni la încercare prin ceva despre care nu vorbise Trimisul lui Allah ﷺ”*, au vrut să îi silească pe oameni să primească părerea lor, după cum a fost în vremea lui al-Maʾmūn și a celor de după el, când i-a silit pe oameni să spună că este creat Coranul.

În privința cuvintelor sale: *„Au vrut să oprească activitatea moscheilor și a moscheilor de vineri”*, aceasta fiindcă învățătura lor despre credință este că ea este numai cunoaștere, chiar dacă omul nu face nimic și nu rostește cu limba, chiar dacă nu crede în inimă. Atunci nu mai este nevoie de moschei și de moscheile de vineri, fiindcă la ei rugăciunea nu este obligatorie.

Tăgăduirea relatărilor și stârnirea îndoielilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Au slăbit Islamul, au oprit lupta, au lucrat pentru dezbinare, au contrazis relatările, au vorbit potrivit celor abrogate și au adus ca dovadă cele cu înțeles neclar. Le-au stârnit oamenilor îndoieli în religiile lor, s-au certat despre Domnul lor și au spus: Nu există pedeapsă a mormântului, nici Bazin, nici mijlocire, iar Paradisul și Focul nu au fost create. Au tăgăduit multe dintre cele spuse de Trimisul lui Allah ﷺ. Din această pricină, cei care au socotit îngăduită declararea necredinței lor și sângele lor au socotit-o astfel. Cel care respinge un verset din Cartea lui Allah a respins întreaga Carte. Cel care respinge un hadith de la Trimisul lui Allah ﷺ a respins toate relatările și este necredincios în Allah Cel Măreț."

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Au slăbit Islamul"*, adică jahmiyyah au făcut Islamul slab.
În privința cuvintelor sale: *„Au oprit lupta"*, au oprit lupta pe calea lui Allah, fiindcă nu socotesc necredincioși necredincioșii, de vreme ce Îl cunosc pe Allah. Ar însemna că Faraonul este musulman, fiindcă Îl cunoaște pe Allah în inima sa. Preaînaltul a spus:

﴿قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَآ أَنزَلَ هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا رَبُّ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ﴾

A spus: «Tu ai știut că nu le-a coborât pe acestea decât Domnul cerurilor și al pământului.»
Coran, 17:102 · fragment

El Îl cunoaște pe Allah în inima sa. Asociaționiștii din vremea Profetului ﷺ Îl cunoșteau pe Allah în inimile lor și chiar Îl adorau prin felurite acte de adorare. Credeau că Allah, Slăvitul, este

Domnul și că merită adorarea, însă I-au asociat pe alții, pretinzând că aceștia îi apropie de Allah, Slăvitul și Preaînaltul.

În privința cuvintelor sale: *„Au contrazis relatările”*, adică au contrazis dovezile și Sunna.

În privința cuvintelor sale: *„Au vorbit potrivit celor abrogate”*, ei iau dovezile abrogate și nu urmează textul abrogator, pentru a-i rătăci pe oameni. După cum a spus Allah, Mărețul și Preaînaltul:

﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنْهُ﴾

Cei în ale căror inimi se află abatere urmează ceea ce este neclar din ea.

Coran, 3:7 · fragment

Din cele cu înțeles neclar face parte textul abrogat, fiindcă omul trebuie să cunoască textul abrogator și cel abrogat, absolutul și restrânsul, particularul și generalul și științele aducerii dovezilor. Să nu aducă drept dovadă orice text găsește fără să cerceteze dacă este abrogat, particularizat ori restrâns. Ei nu privesc la aceasta, din pricina abaterii și pentru a-i rătăci pe oameni, și spun: *„Noi aducem dovezi din Coran.”* Însă nu au adus dovezi din Coran. Cel care îl ia în întregime aduce dovezi din Coran. Cel care ia o parte și o părăsește pe cealaltă nu crede în el. Preaînaltul a spus:

﴿أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ ٱلْكِتَٰبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ﴾

Oare credeți într-o parte a Cărții și tăgăduiți o parte?

Coran, 2:85 · fragment

Cel care nu pune împreună ceea ce este limpede și ceea ce este neclar ia o parte a Cărții și părăsește o parte. De aceea a spus:

﴿وَٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ﴾

Cei adânciți în cunoaștere spun: «Credem în ea; toate...»

Coran, 3:7 · fragment

Au spus toate (كُلٌّ), adică cele limpezi și cele neclare,

﴿كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا﴾

toate sunt de la Domnul nostru.
Coran, 3:7 · fragment

Ei întorc ceea ce este neclar la ceea ce este limpede, care îl tâlcuiește și îl lămurește. Însă aceasta are nevoie de un învățat. Nu este îngăduit să intre în ea un pretins învățat ori un om al abaterii care vrea să îi rătăcească pe alții. Nu ia numai cele neclare decât unul dintre doi oameni:

Fie un om al abaterii care vrea să îi rătăcească pe alții, precum jahmiyyah. De aceea imamul Aḥmad a spus despre ei: *„Aduc ca dovadă cele cu înțeles neclar din Coran."*

Fie un pretins învățat, care nu cunoaște și vorbește despre Allah fără cunoaștere.

În privința cuvintelor sale: *„Au adus ca dovadă cele cu înțeles neclar"*, de aceea imamul Aḥmad le-a răspuns în cartea sa Al-Radd ʿalā al-Jahmiyyah. A cercetat textele pe care le-au adus ca dovadă, le-a respins părerea asupra lor, a arătat înțelesul corect și a pus în acord versetele și hadithurile.

În privința cuvintelor sale: *„Le-au stârnit oamenilor îndoieli în religiile lor"*, fără îndoială aceasta tulbură gândirea. Nu este îngăduit să vorbească în chestiunile cunoașterii, îndeosebi în crezuri, decât cel adâncit în cunoaștere. Nu este îngăduit să vorbească în ele cei care au învățat pe jumătate ori pretinșii învățați, cu atât mai puțin oamenii abaterii și rătăcirii.

În privința cuvintelor sale: *„S-au certat despre Domnul lor”*, au introdus disputa. Preaînaltul a spus:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِى ٱلْبِلَٰدِ﴾

Nu se ceartă asupra versetelor lui Allah decât cei care nu au crezut. Să nu te amăgească umbletul lor prin ținuturi!

Coran, 40:4

Credinciosul nu se ceartă asupra versetelor lui Allah, ci le primește și crede că sunt cuvântul lui Allah, bine și călăuzire. Cel care se oprește și se îndoiește este însă unul care se ceartă asupra cuvântului lui Allah, Preaputernicul și Mărețul.

În privința cuvintelor sale: *„Au spus: Nu există pedeapsă a mormântului”*, aceasta este în acord cu învățătura lor, fiindcă la ei cel care Îl cunoaște pe Allah este credincios. Nu este necesar să se roage, să postească, să împlinească ḥajjul și ʿumrah ori să împlinească faptele. Pe acest temei, nu există pedeapsă a mormântului, fiindcă toți oamenii Îl cunosc pe Allah și nu există neascultare și ascultare. Toți cei din morminte Îl cunosc pe Allah, așadar nu sunt chinuiți.

În privința cuvintelor sale: *„Nici Bazin, nici mijlocire”*, au tăgăduit toate lucrurile nevăzutului, fiindcă se bizuie numai pe rațiunile lor.

În privința cuvintelor sale: *„Paradisul și Focul nu au fost create”*, adică jahmiyyah au spus că Paradisul și Focul nu sunt create acum, deși Allah a vestit că amândouă sunt create acum. Preaînaltul a spus despre Paradis:

﴿عَرْضُهَا ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾

Întinderea sa este cât cerurile și pământul, pregătit pentru cei temători de Allah.

Coran, 3:133 · fragment

﴿أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ﴾

Pregătit pentru cei temători de Allah:
Coran, 3:133 · fragment

aceasta arată că este pregătit și există, iar despre Foc a spus:

﴿أُعِدَّتْ لِلْكَٰفِرِينَ﴾

Pregătit pentru necredincioși.
Coran, 3:131 · fragment

Și Trimisul ﷺ a vestit că arșița puternică este din dogoarea Gheenei, ceea ce arată că ea există. Focul are și două răsuflări: una iarna, aceasta fiind cel mai aspru frig pe care îl simțiți, și una vara, aceasta fiind cea mai puternică arșiță pe care o simțiți. El a spus:

إِنَّ شِدَّةَ الحَرِّ مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ

Arșița puternică este din dogoarea Gheenei.[3]

În privința cuvintelor sale: *„Au tăgăduit multe dintre cele spuse de Trimisul lui Allah ﷺ”*, au tăgăduit multe dintre cele venite în Carte și Sunna, fiindcă le contrazic părerea și crezul.

În privința cuvintelor sale: *„Din această pricină, cei care au socotit îngăduită declararea necredinței lor și sângele lor au socotit-o astfel”*, cei dintre Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah care i-au declarat necredincioși au făcut-o pentru ansamblul acestor afirmații rele, fiindcă ele duc la lipsa oricărei religii.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care respinge un verset din Cartea lui Allah a respins întreaga Carte”*, după cum s-a arătat, cel care aduce ca dovadă o parte a Coranului și părăsește cealaltă parte, legată de ea, a crezut într-o parte a Cărții și a părăsit o parte. Cel care aduce ca dovadă cele neclare și le părăsește pe cele

3 Relatat de al-Bukhārī (510) și Muslim (615).

limpezi este dintre cei care cred într-o parte a Cărții și tăgăduiesc o parte.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care respinge un hadith de la Trimisul lui Allah ﷺ a respins toate relatările”*, la fel Sunna cuprinde lucruri limpezi și lucruri neclare. Cel care ia cele neclare din Sunna și părăsește cele limpezi a respins întreaga Sunna. În privința cuvintelor sale: *„Este necredincios în Allah Cel Măreț”*, acesta este sfârșitul — căutăm ocrotire la Allah! Cel care crede în Allah spune:

﴿ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا﴾

Credem în ea; toate sunt de la Domnul nostru.

Coran, 3:7 · fragment

Omul abaterii ia numai ceea ce este neclar, fiindcă îi este potrivit. Ceea ce este limpede nu îi este potrivit, așa că îl părăsește. Aceasta este întotdeauna calea oamenilor poftelor, nu numai a jahmiyyah. Izvorul ei este însă de la jahmiyyah. Toți oamenii poftelor, în orice vreme, au această cale: iau dintre dovezi ceea ce se potrivește dorinței lor și părăsesc ceea ce o contrazice.

Încercarea oamenilor Sunnei prin sabie și bici

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Vremea lor s-a prelungit și au găsit de la conducător sprijin pentru aceasta. Au folosit sabia și biciul asupra celor care nu îi urmau. Cunoașterea Sunnei și a comunității unite s-a șters și ei le-au slăbit pe amândouă. Au ajuns ascunse din pricina arătării inovațiilor, a vorbirii despre ele și a mulțimii lor. Au luat adunările, și-au arătat părerea, au alcătuit cărți despre ea, i-au ademenit pe oameni și au căutat întâietatea pentru ei. A fost o încercare foarte grea, din care nu a scăpat decât cel pe care Allah l-a păzit. Cel mai mic lucru care îl atingea pe omul care stătea cu ei era să se îndoiască de religia sa, să îi urmeze ori să le socotească părerea adevărată, fără să știe dacă se află asupra adevărului ori falsului, ajungând să se îndoiască. Oamenii au pierit până în vremea lui Jaʿfar, numit al-Mutawakkil. Allah a stins prin el inovațiile, a arătat prin el adevărul și i-a făcut vădiți pe oamenii Sunnei. Limbile lor au prins putere, în pofida puținătății lor și a mulțimii oamenilor inovațiilor, până în ziua noastră."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Vremea lor s-a prelungit și au găsit de la conducător sprijin pentru aceasta"*, el arată către vremea lui al-Maʾmūn și a urmașilor săi. Allah să ne ierte pe noi și pe el, fiindcă l-au amăgit și l-au înșelat.

În privința cuvintelor sale: *„Au folosit sabia și biciul asupra celor care nu îi urmau"*, adică au căpătat putere în vremea lui al-Maʾmūn asupra Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah. Acesta este rodul anturajului rău. Musulmanul, fie conducător, fie dintre ceilalți, trebuie să nu își ia decât un anturaj drept. Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَتَّخِذُواْ بِطَانَةً مِّن دُونِكُمْ﴾

O, voi cei care ați crezut! Nu vă luați apropiați din afara voastră,
Coran, 3:118 · fragment

adică dintre alții decât voi,

﴿لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا﴾

care nu cruță nimic ca să vă strice.
Coran, 3:118 · fragment

Musulmanul își ia un anturaj drept și se ferește de anturajul rău, mai ales conducătorii. Priviți ce i-a făcut anturajul rău lui al-Maʾmūn, în pofida istețimii și a obârșiei sale și a faptului că era din Banū Hāshim. Cu toate acestea, l-au amăgit. Priviți ce a făcut anturajul rău la sfârșitul abbasizilor: Ibn al-ʿAlqamī și al-Ṭūsī. Ce i-au făcut califului abbasid? Au adus asupra lui tătarii din răsărit. I-au adus, le-au deschis drumul și le-au înlesnit căile, până când au nimicit Bagdadul și ținuturile musulmanilor, au săvârșit mari măceluri și au ars cărțile și le-au pus în Tigru și Eufrat, până când apele s-au schimbat din pricina lor. Credeau că au nimicit Islamul. Însă Islamul este sprijinit de Allah și nu poate fi nimicit.

În privința cuvintelor sale: *„Cunoașterea Sunnei și a comunității unite s-a șters”*, adică a dispărut, fiindcă durūs înseamnă ștergere și dispariție.

În privința cuvintelor sale: *„Le-au slăbit pe amândouă”*, adică au slăbit cunoașterea Cărții și Sunnei, iar cunoașterea a devenit la ei știința disputei, teologia speculativă și logica.

În privința cuvintelor sale: *„Au ajuns ascunse din pricina arătării inovațiilor și a vorbirii despre ele”*, au părăsit Sunna și s-au ocupat de inovații, de arătarea și chemarea la ele, iar oamenii Sunnei au ajuns ascunși.

În privința cuvintelor sale: *„Din pricina mulțimii lor. Au luat adunările și și-au arătat părerea”*, au folosit adunările, școlile și întâlnirile pentru a-și arăta și răspândi părerile. Astfel sunt oamenii răului: dacă li se dă putere, nu cruță niciun efort pentru a nimici Islamul.

În privința cuvintelor sale: *„Au alcătuit cărți despre ea”*, adică au scris cărți, cărțile jahmiyyah și ale muʿtazilah.

În privința cuvintelor sale: *„I-au ademenit pe oameni și au căutat întâietatea pentru ei”*, i-au convins pe mulți oameni care nu erau temeinici în cunoaștere. Aceștia au fost convinși de părerea lor și i-au urmat. Când vin tulburările, puțini scapă de ele. Unii oameni sunt influențați mult, alții mai puțin și alții scapă, însă după încercare și punere la probă. I-au convins pe oameni de învățătura lor și i-au ademenit cu bani. Uneori vin cu amenințare, ucidere, lovire și închisoare, iar alteori cu făgăduirea banilor, slujbelor și a unui viitor strălucit. Ignorantul și omul lacom își vând religia pentru viața lumească — căutăm ocrotire la Allah!

În privința cuvintelor sale: *„A fost o încercare foarte grea, din care nu a scăpat decât cel pe care Allah l-a păzit”*, nu a scăpat decât cel care s-a ținut de Carte și Sunna și a răbdat ceea ce îl atingea, precum imamul Aḥmad. Au fost și oameni uciși în timp ce se țineau de Carte și Sunna. Cel care i-a ascultat și a mers cu ei a pierit însă împreună cu ei.

În privința cuvintelor sale: *„Cel mai mic lucru care îl atingea pe omul care stătea cu ei era să se îndoiască de religia sa”*, unii oameni s-au abătut de la religia lor, iar alții nu s-au abătut de la ea, dar au ajuns să se îndoiască de unele lucruri, fiindcă șederea cu ei nu aduce bine.

În privința cuvintelor sale: *„Să îi urmeze”*, pe cel care stă cu ei fie îl atinge mult și se abate, fie îl atinge o parte din abatere, fie ajunge cel puțin să aibă un fel de îndoială în unele lucruri.

În privința cuvintelor sale: *„Să îi urmeze ori să le socotească părerea adevărată, fără să știe dacă se află asupra adevărului ori falsului, ajungând să se îndoiască”*, aceasta mai ales fiindcă ei au argumente prefăcute, elocvență, exprimare limpede și putere în vorbire. Au nevoie de un învățat statornic care să li se împotrivească și să le răspundă, precum imamul Aḥmad, Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah și imamii care le-au stat împotrivă și i-au înfrânt.

În privința cuvintelor sale: *„Oamenii au pierit până în vremea lui Jaʿfar, numit al-Mutawakkil”*, această încercare a continuat în vremea lui al-Maʾmūn, a fratelui său al-Muʿtaṣim și a lui al-Wāthiq ibn al-Muʿtaṣim. Când al-Wāthiq a murit, fratele său

al-Mutawakkil a primit legământul, a sprijinit Sunna și a îndepărtat încercarea de la oamenii cunoașterii. A venit ușurarea de la Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Allah să îl răsplătească cu bine pentru Islam și musulmani! L-a întărit și l-a cinstit pe imamul Aḥmad. *„Numit al-Mutawakkil”*, adică cel care se încrede în Allah: acesta este supranumele său. Numele său este însă Jaʿfar ibn al-Muʿtaṣim.

În privința cuvintelor sale: *„Limbile lor au prins putere”*, adică oamenii Sunnei au căpătat putere să vorbească. Au vorbit cu tărie împotriva oamenilor inovațiilor. Lucrurile s-au răsturnat.
În privința cuvintelor sale: *„În pofida puținătății lor și a mulțimii oamenilor inovațiilor, până în ziua noastră”*, falsul nu poate sta niciodată împotriva adevărului. Chiar dacă cei care urmează falsul sunt mulți, nu pot sta împotriva adevărului și a oamenilor săi, chiar dacă aceștia sunt puțini. Preaînaltul a spus:

﴿كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِ﴾

De câte ori o ceată mică a biruit o ceată mare, cu îngăduința lui Allah!

Coran, 2:249 · fragment

Imamul Aḥmad este un singur om. Priviți ce a făcut în fața înaintării tăgăduitoare! A rămas statornic singur până când Allah a întărit prin el Sunna. De aceea este numit *„imamul oamenilor Sunnei”*.

Rămășițele rătăcirii și răspândirea lor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Urmele și însemnele rătăcirii au rămas la niște oameni care lucrează după ele și cheamă la ele, fără să-i oprească cineva și fără să-i împiedice cineva de la ceea ce spun și fac.

Neștiința, lăcomia și răspândirea ereziei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că erezia ascunsă nu a venit niciodată decât de la gloata neștiutoare, care urmează orice strigător și se înclină după orice vânt. Cel care este astfel nu are religie. Allah, Puternicul și Mărețul, a spus:

﴿فَمَا ٱخْتَلَفُوٓا۟ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Ei nu s-au dezbinat decât după ce le-a venit știința, din invidie unii față de alții.
Coran, 45:17 · fragment

Aceștia sunt învățații răi, oamenii lăcomiei și ai inovațiilor.

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Urmele și însemnele rătăcirii au rămas la niște oameni care lucrează după ele”*, răul nu se sfârșește. Binele și răul rămân ca încercare și probă. Uneori adevărul biruie și se face vădit, iar alteori falsitatea se impune. Însă impunerea falsității nu durează. Adevărul, oricâte i s-ar întâmpla, revine cu îngăduința lui Allah. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿وَٱلْعَـٰقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾

Iar sfârșitul bun este al celor cu frică de Allah
Coran, 28:83 · fragment

și:

﴿وَٱلْعَـٰقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ﴾

Iar sfârșitul bun este al evlaviei.
Coran, 20:132 · fragment

Imamul Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, spune:

والحقُّ منصورٌ ومُمْتَحَنٌ فلاَ
تَعْجَبْ فَهذِهِ سُنَّةُ الرَّحْمَنِ.

Adevărul este sprijinit și pus la încercare; nu te mira,
căci aceasta este rânduiala Celui Milostiv.

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că erezia ascunsă nu a venit niciodată”*, zandaqah este ipocrizia: arătarea credinței și ascunderea necredinței. Zanādiqah sunt cei numiți *„ipocriți”* la începuturile Islamului. Ei trăiesc printre oameni, iar când li se ivește un prilej își dau la iveală răutatea și își arată colții împotriva adevărului și a adepților săi, așa cum se întâmplă în vremea noastră.
În privința cuvintelor sale: *„Decât de la gloata neștiutoare, care urmează orice strigător și se înclină după orice vânt”*, este vorba despre oamenii de rând care urmează orice strigător, fără să știe încotro merg. Oamenii științei, cei statornici și bine întemeiați, urmează însă adevărul. Nu te lăsa înșelat de mulțime, de numărul mare al oamenilor răului. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَإِن تُطِعْ أَكْثَرَ مَن فِى ٱلْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ﴾

Dacă îi asculți pe cei mai mulți de pe pământ, ei te vor abate de la calea lui Allah.
Coran, 6:116 · fragment

Ceea ce contează sunt cei care urmează adevărul, chiar dacă sunt puțini. Cel Preaînalt a spus:

﴿كَم مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةًۢ بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ﴾

De câte ori nu a biruit o ceată mică o ceată numeroasă, cu îngăduința lui Allah! Allah este cu cei răbdători.

Coran, 2:249 · fragment

În privința cuvintelor sale: *„Cel care este astfel nu are religie”*, cel care șovăie astfel nu are religie; este ipocrit. Cel Preaînalt a spus:

﴿مُّذَبْذَبِينَ بَيْنَ ذَٰلِكَ لَآ إِلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ وَلَآ إِلَىٰ هَٰٓؤُلَآءِ ۚ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُۥ سَبِيلًا﴾

Șovăind între acestea, nici cu aceștia, nici cu aceia. Iar celui pe care Allah îl lasă în rătăcire nu-i vei găsi nicio cale.

Coran, 4:143

Acest șovăielnic nu are religie.

În privința cuvintelor sale: Allah, Puternicul și Mărețul, a spus:

﴿فَمَا ٱخْتَلَفُوٓا۟ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Ei nu s-au dezbinat decât după ce le-a venit știința, din invidie unii față de alții,

Coran, 45:17 · fragment

dacă s-ar fi dezbinat din neștiință, nenorocirea ar fi fost mai ușoară. Dar s-au dezbinat deși știau: și-au urmat poftele și s-au dezbinat. Dacă ar fi urmat adevărul, s-ar fi înțeles și s-ar fi unit. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَٱعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُواْ﴾

Țineți-vă cu toții de funia lui Allah și nu vă dezbinați.
Coran, 3:103 · fragment

Când împotrivirea față de adevăr vine din neștiință, există speranța că va dispărea. Când vine însă în cunoștință de cauză, este greu să dispară. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ ٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ ٱللَّهِ﴾

Cine este mai rătăcit decât cel care își urmează pofta, fără călăuzire de la Allah?.
Coran, 28:50 · fragment

Nimeni nu este mai rătăcit decât el. Cuvintele Celui Preaînalt:

﴿فَمَا ٱخْتَلَفُوٓاْ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَهُمُ ٱلْعِلْمُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Ei nu s-au dezbinat decât după ce le-a venit știința, din invidie unii față de alții
Coran, 45:17 · fragment

se referă la fiii lui Isrāʾīl. Nu s-au dezbinat din neștiință, ci urmându-și poftele. La fel sunt cei din această comunitate care le seamănă.

Adevărul rămâne

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că printre oameni va rămâne mereu un grup al adevărului și al Sunnei. Allah îi călăuzește, îi călăuzește prin ei și pe alții și readuce la viață prin ei practicile Sunnei. Ei sunt cei pe care Allah Preaînaltul i-a descris, deși sunt puțini în vremuri de dezbinare, spunând:

﴿وَمَا ٱخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Nu s-au dezbinat în privința ei decât cei cărora le-a fost dată, după ce le-au venit dovezile limpezi, din invidie unii față de alții.

Coran, 2:213 · fragment

Apoi i-a exceptat, spunând:

﴿فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لِمَا ٱخْتَلَفُوا۟ فِيهِ مِنَ ٱلْحَقِّ بِإِذْنِهِۦ ۗ وَٱللَّهُ يَهْدِى مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾

Allah i-a călăuzit, cu îngăduința Sa, pe cei care au crezut către adevărul asupra căruia ceilalți se dezbinaseră. Allah călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă.

Coran, 2:213 · fragment

Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

لاَ تَزَالُ عِصَابَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ، وَهُمْ ظَاهِرُونَ

Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu biruitor pe adevăr. Nu le vor dăuna cei care îi părăsesc, până când va veni porunca lui Allah, iar ei vor fi biruitori[4].

Comentariu

El, Allah să aibă milă de el, a spus: *„Să știi”*, adică învață, musulmanule; fii atent, căutător al științei, că adevărul rămâne, iar pe el rămân cei cărora Allah le dă izbânda să-l urmeze. Oricât s-ar înmulți încercările și oricât ar încerca dușmanii să nimicească adevărul și pe adepții săi, nu vor putea, căci Allah, Preamăritul, îl ocrotește. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا ٱلذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ﴾

Noi am pogorât Pomenirea și Noi o vom păzi.
Coran, 15:9

Tot El a spus:

﴿إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ ٱلْأَشْهَٰدُ﴾

Noi îi sprijinim pe trimișii Noștri și pe cei care au crezut, în viața lumească și în Ziua când se vor ridica martorii.
Coran, 40:51

4 Al-Bukhārī (7311) și Muslim (1920–1921), în formulări apropiate.

Profetul ﷺ a spus:

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ، وَلاَ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللهِ تبارك وتعالى

Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu biruitor pe adevăr. Nu le vor dăuna cei care li se împotrivesc, nici cei care îi părăsesc, până când va veni porunca lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul (vezi nota 4, p. 37).

Adevărul rămâne și adepții săi rămân, chiar dacă în unii ani sau în unele vremuri sunt puțini. Allah nu va lăsa niciodată acest adevăr să se piardă. Însă cel care se ține de acest adevăr trebuie să stăruie cu răbdare în urmarea lui și să rabde ceea ce întâmpină. Altminteri, Allah, Preamăritul și Preaînaltul, nu va lăsa niciodată acest adevăr să se piardă, ci îi va rândui sprijinitori și adepți. El se poate muta dintr-un loc în altul: dacă este părăsit într-un loc, Allah îi rânduiește alți oameni. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَإِن تَتَوَلَّوْا۟ يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوٓا۟ أَمْثَٰلَكُم﴾

Dacă vă întoarceți, El vă va înlocui cu alți oameni, care nu vor fi asemenea vouă.

Coran, 47:38 · fragment

Tot El a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَن يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَن دِينِهِۦ فَسَوْفَ يَأْتِى ٱللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُۥٓ أَذِلَّةٍ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى

ٱلْكَٰفِرِينَ يُجَٰهِدُونَ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ ۚ
ذَٰلِكَ فَضْلُ ٱللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَآءُ ۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ﴿

O, voi care ați crezut! Dacă vreunul dintre voi se leapădă de religia sa, Allah va aduce oameni pe care îi iubește și care Îl iubesc, smeriți față de credincioși, puternici față de necredincioși, care se luptă pe calea lui Allah și nu se tem de mustrarea vreunui mustrător. Acesta este harul lui Allah, pe care îl dă cui voiește. Allah este Atotcuprinzător, Atoateștiutor.

Coran, 5:54

Aceasta este garanția lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, că adevărul va rămâne și că îi vor fi rânduiți oameni care să-l susțină și să-l ocrotească. Pericolul nu este ca religia să se piardă; pericolul ne privește pe noi. Dacă nu ne ținem de această religie și nu stăruim cu răbdare în urmarea ei, ne va fi luată și dată altora. Trebuie să ne temem pentru noi înșine, ca nu cumva această religie să ne fie luată și dată altora, iar noi să pierim.
În privința cuvintelor sale: *„Printre oameni va rămâne mereu un grup al adevărului și al Sunnei”*, ʿișābah înseamnă un grup, așa cum el ﷺ a spus:

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ

Va rămâne mereu un grup.

Este numit ṭāʾifah, jamāʿah și ʿișābah.
În privința cuvintelor sale: *„Allah îi călăuzește”*, îi călăuzește să se țină de acest adevăr; *„îi călăuzește prin ei și pe alții”*: ei înșiși sunt călăuziți și îi călăuzesc pe alții. Aceasta este însușirea învățaților devotați Domnului. Nu se mărginesc la ei înșiși, ci îi

cheamă și pe alții la adevăr, îi fac să-l înțeleagă și îi călăuzesc către el, adică îi îndrumă și li-l lămuresc.
În privința cuvintelor sale: *„Readuce la viață prin ei practicile Sunnei”*, este vorba despre practicile profetice după ce au fost uitate și îngropate. Ei le readuc la viață și le reînvie. Aceasta este calea lor: dau viață practicilor Sunnei și sting inovațiile. Ei înnoiesc această religie până când revine așa cum i-a fost pogorâtă lui Muḥammad ﷺ. În fiecare răstimp, Allah trimite acestei comunități pe cineva care să-i înnoiască religia, înlăturând din ea denaturările exageraților, pretențiile mincinoase ale adepților falsității și interpretările neștiutorilor. Acesta este un har de la Allah, Preamăritul și Preaînaltul. De câte atacuri ale dușmanilor nu a avut parte această religie, prin forță, propagandă și sădirea îndoielilor! Totuși, religia rămâne proaspătă, așa cum i-a fost pogorâtă lui Muḥammad ﷺ, cu Cartea și Sunna sa. Nicio mână nu a izbutit s-o schimbe. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا ٱلذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُۥ لَحَٰفِظُونَ﴾

Noi am pogorât Pomenirea și Noi o vom păzi.
Coran, 15:9

Iată Coranul așa cum i-a fost pogorât lui Muḥammad ﷺ: nu i-a fost schimbată nicio literă. Aceasta ține de ocrotirea lui Allah. Cărțile anterioare erau încredințate spre păstrare învățaților și călugărilor, dar ei își neglijau cartea, iar în ea pătrundeau schimbarea, înlocuirea și denaturarea, așa cum s-a întâmplat cu Tora și Evanghelia. Însă Allah Însuși, Preamăritul, Și-a asumat păstrarea acestui Coran. Nimeni nu îndrăznește să-i schimbe nici măcar o literă. Aceasta este o binefacere a lui Allah asupra acestei comunități.

În privința cuvintelor sale: Ei sunt cei pe care Allah Preaînaltul i-a descris, deși sunt puțini în vremuri de dezbinare, spunând:

﴿وَمَا ٱخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Nu s-au dezbinat în privința ei decât cei cărora le-a fost dată, după ce le-au venit dovezile limpezi, din invidie unii față de alții,
Coran, 2:213 · fragment

cuvintele

﴿وَمَا ٱخْتَلَفَ فِيهِ﴾

Nu s-au dezbinat în privința ei
Coran, 2:213 · fragment

se referă la această religie sau la această Carte.

﴿إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Decât cei cărora le-a fost dată, după ce le-au venit dovezile limpezi, din invidie unii față de alții:
Coran, 2:213 · fragment

ei nu s-au dezbinat pentru că adevărul le-ar fi fost neclar și l-ar fi căutat, ci din nedreptatea unora față de alții și din pricina poftelor. Acestea sunt pricina împărțirii și dezbinării lor: poftele și dorința de a ieși în față. Nu s-au dezbinat din neștiință sau pentru că adevărul ar fi fost ascuns. Prin aceasta li se aduce dovada împotrivă: adevărul le-a venit, dar nu i-au dat atenție. Ei își urmează poftele, interesele și ambițiile din această viață. Acest verset condamnă dezbinarea și arată că trebuie să ne unim în jurul Cărții lui Allah. El condamnă urmarea poftelor și a dorințelor sufletelor și arată că musulmanul trebuie să urmeze adevărul, chiar dacă îi contrazice pofta: să urmeze adevărul chiar împotriva propriei pofte. Căci despre comunitățile de dinainte se spune:

﴿كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا۟ وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

Ori de câte ori venea la ei un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor lor, pe unii îi socoteau mincinoși, iar pe alții îi ucideau.

Coran, 5:70 · fragment

Îi urmau în ceea ce se potrivea cu poftele lor. Când ceva le contrazicea poftele, fie îșiucideau trimisul, fie îl socoteau mincinos. Aceasta era calea comunităților de dinainte care au pierit. Trebuie să ne unim în jurul Cărții lui Allah, al Sunnei Trimisului Său ﷺ și al căii înaintașilor drepți dintre companioni și cei care i-au urmat, chiar dacă aceasta ne contrazice poftele. Aceasta este spre binele nostru, iar urmarea poftelor ne dăunează. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَلَوِ ٱتَّبَعَ ٱلْحَقُّ أَهْوَآءَهُمْ لَفَسَدَتِ ٱلسَّمَٰوَٰتُ وَٱلْأَرْضُ وَمَن فِيهِنَّ﴾

Dacă adevărul ar urma poftele lor, cerurile, pământul și cei din ele s-ar strica.

Coran, 23:71 · fragment

În privința cuvintelor sale: Apoi i-a exceptat, spunând:

قلى

﴿فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لِمَا ٱخْتَلَفُواْ فِيهِ مِنَ ٱلْحَقِّ بِإِذْنِهِۦ وَٱللَّهُ يَهْدِى مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾

Allah i-a călăuzit, cu îngăduința Sa, pe cei care au crezut către adevărul asupra căruia ceilalți se dezbinaseră. Allah călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă,

Coran, 2:213 · fragment

Cel Preaînalt a spus:

﴿كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةً وَٰحِدَةً فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلْكِتَٰبَ بِٱلْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخْتَلَفُواْ فِيهِ ۚ وَمَا ٱخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ أُوتُوهُ مِنۢ بَعْدِ مَا جَآءَتْهُمُ ٱلْبَيِّنَٰتُ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ﴾

Oamenii au fost o singură comunitate. Allah i-a trimis pe profeți ca binevestitori și avertizori și a pogorât împreună cu ei Cartea cu adevărul, ca să judece între oameni în cele asupra cărora se dezbinau. Nu s-au dezbinat în privința ei decât cei cărora le-a fost dată, după ce le-au venit dovezile limpezi, din invidie unii față de alții.

Coran, 2:213 · fragment

El a lămurit că dezbinarea lor se datora nedreptății, încălcării drepturilor unora de către alții și urmării poftelor, nu neclarității adevărului. Ei nu vor însă adevărul. Apoi i-a exceptat, spunând:

﴿فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ﴾

Allah i-a călăuzit pe cei care au crezut.
Coran, 2:213 · fragment

Aceștia sunt adepții profeților și oamenii Sunnei și ai comunității din această comunitate, iar ei sunt oamenii adevărului. Aceasta arată că este nevoie de credință. El dă călăuzirea Sa celor care o merită: oamenii credinței și ai iubirii adevărului. Allah îi călăuzește datorită credinței lor și iubirii lor pentru adevăr. Aceasta arată că îndrumarea are o cauză: credința, iubirea adevărului și căutarea lui.
Cuvintele sale ﷺ:

لاَ تَزَالُ عِصَابَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ، وَهُمْ ظَاهِرُونَ

Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu biruitor pe adevăr. Nu le vor dăuna cei care îi părăsesc, până când va veni porunca lui Allah, iar ei vor fi biruitori (vezi nota 4, p. 37)*:*

acest hadith este cunoscut în numeroase formulări și relatări. Într-o formulare apare *„Va rămâne mereu o ʿiṣābah”*, adică un grup, iar în alta *„o ṭā’ifah”*. *„Biruitor pe adevăr”* înseamnă biruitor asupra celorlalți.

لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّه تبارك وتعالى

Nu le vor dăuna cei care îi părăsesc, până când va veni porunca lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul,

la sfârșitul vremurilor, adică aproape de venirea Ceasului, când vor fi luate sufletele credincioșilor. Atunci nu va mai rămâne pe pământ niciun credincios, ci numai oamenii necredinței și ai asocierii, iar asupra lor va veni Ceasul. Ceasul nu va veni asupra credincioșilor, ci asupra necredincioșilor. El ﷺ a spus:

إِنَّ مِنْ شِرَارِ النَّاسِ مَنْ تُدْرِكُهُمُ السَّاعَةُ وَهُمْ أَحْيَاءٌ، وَالَّذِيْنَ يَبْنُونَ الْمَسَاجِدَ عَلَى الْقُبُورِ

Dintre cei mai răi oameni sunt cei pe care Ceasul îi va prinde în viață și cei care construiesc moschei deasupra mormintelor[5].

Aceștia sunt cei mai răi oameni — căutăm ocrotirea lui Allah. Ceasul nu va veni asupra vreunui credincios, ci asupra necredincioșilor și asociaționiștilor.

5 Relatat de Aḥmad, nr. 3844; Ibn Ḥibbān, nr. 2325; și al-Bazzār, nr. 842.

Știința nu stă în mulțimea relatărilor și a cărților

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi — Allah să aibă milă de tine — că știința nu stă în mulțimea relatărilor și a cărților. Învățat este cel care urmează știința și practicile Sunnei, chiar dacă are puțină știință și puține cărți. Cel care contrazice Cartea și Sunna este adept al unei inovații, chiar dacă are multă știință și multe cărți.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi — Allah să aibă milă de tine — că știința nu stă în mulțimea relatărilor și a cărților”*, învățătura nu înseamnă mulțime de informații, lecturi și cărți. Știința stă în înțelegere, urmare și faptă, chiar dacă este puțină. Puțina știință însoțită de fapte bune și de înțelegerea religiei lui Allah este multă. Multa știință fără faptă și fără urmare nu folosește. Printre evrei sunt învățați și rabini; totuși, știința nu le-a folosit și au ajuns sub mânie, căci nu L-au ascultat pe Allah în cunoștință de cauză. Scopul nu este mulțimea științei și a lecturilor, ci fapta. Acesta este scopul științei și calea celor asupra cărora s-au revărsat binefacerile, așa cum Cel Preaînalt a spus:

﴿ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾

Călăuzește-ne pe calea dreaptă, calea celor asupra cărora Ți-ai revărsat binefacerile, nu a celor asupra cărora este mânia, nici a celor rătăciți.

Coran, 1:6–7

Cei dintâi sunt oamenii științei și ai faptei.

﴿غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ﴾

Nu a celor asupra cărora este mânia:
Coran, 1:7 · fragment

aceștia sunt oamenii științei fără faptă.

﴿وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾

Nici a celor rătăciți:
Coran, 1:7 · fragment

aceștia sunt oamenii faptei fără știință. Știința nu folosește decât împreună cu fapta, iar fapta nu folosește decât împreună cu știința. Știința și fapta trebuie să se unească. Aceasta este calea celor asupra cărora s-au revărsat binefacerile.

În privința cuvintelor sale: *„Învățat este cel care urmează știința și practicile Sunnei, chiar dacă are puțină știință și puține cărți”*, învățatul este cel care urmează Cartea și practicile Sunnei, chiar dacă a acumulat puțină știință, spre deosebire de cel care a acumulat multă sau are multe cărți felurite, dar nu pune în practică. Acesta nu are niciun folos.

Știința sporește, se binecuvântează și crește prin fapta bună. Știința fără faptă este lipsită de binecuvântare și nu rămâne statornică. Învățații sunt de două feluri:

Primul: învățați numai cu limba.

Al doilea: învățați cu limba și cu inima. Aceștia sunt oamenii temerii de Allah. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِنَّمَا يَخْشَى ٱللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ ٱلْعُلَمَٰٓؤُا۟﴾

Dintre robii Săi, numai învățații se tem de Allah.
Coran, 35:28 · fragment

Știința împreună cu teama de Allah este știința adevărată. Știința limbii fără teamă de Allah este știința ipocriților. Îi cerem lui Allah ocrotire.
În privința cuvintelor sale: *„Cel care contrazice Cartea și Sunna este adept al unei inovații”*, inovația este ceea ce robul face pentru a se apropia de Allah fără dovadă din Carte sau Sunna. El ﷺ a spus:

مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

Cel care aduce în această rânduială a noastră ceva ce nu face parte din ea, acel lucru este respins[6].

Adică fapta sa îi este respinsă. Într-o altă relatare:

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

Celui care face o faptă care nu este potrivită rânduielii noastre îi este respinsă acea faptă[7].

Fapta celui care inventează o inovație și a celui care o practică este respinsă, căci face ceva ce nu au legiuit nici Allah, nici Trimisul Său. Allah nu o primește. De aceea învățații au spus despre faptă că nu este primită decât cu două condiții:

Prima condiție: sinceritatea față de Allah, Puternicul și Mărețul, curată de asociere.

A doua condiție: urmarea Trimisului ﷺ, prin părăsirea inovațiilor și a lucrurilor nou introduse.

Orice faptă amestecată cu asociere este zadarnică, iar orice faptă întemeiată pe inovație este zadarnică. Nu este valabil decât

6 Relatat de al-Bukhārī, nr. 2550, și Muslim, nr. 1718.
7 Relatat de Muslim, nr. 1718.

ceea ce este făcut numai pentru Fața lui Allah și este corect, potrivit Sunnei Trimisului lui Allah ﷺ.
În privința cuvintelor sale: *„Chiar dacă are multă știință și multe cărți”*, câtă vreme este inovator, știința nu-i folosește, chiar dacă este vastă și el este adâncit în ea. Dacă nu îl urmează pe Trimis ﷺ, ci lucrează după spusele cutăruia și cutăruia, știința nu-i folosește, nici din cărțile sale nu trage folos. Allah Preaînaltul a spus despre evrei:

﴿مَثَلُ ٱلَّذِينَ حُمِّلُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ ثُمَّ لَمۡ يَحۡمِلُوهَا كَمَثَلِ ٱلۡحِمَارِ يَحۡمِلُ أَسۡفَارَۢاۚ﴾

Pilda celor cărora le-a fost încredințată Tora, apoi nu au purtat-o, este ca pilda măgarului care poartă cărți.
Coran, 62:5 · fragment

Cel care are o bibliotecă uriașă, dar părăsește fapta ori este inovator, seamănă cu măgarul care poartă cărți fără să tragă folos din ele.

Religia nu se ia din păreri și analogii; adevărul este ceea ce a venit de la Allah și de la Trimisul Său

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi — Allah să aibă milă de tine — că cel care vorbește despre religia lui Allah după propria părere, analogie și interpretare, fără dovadă din Sunna și din calea comunității, spune despre Allah ceea ce nu știe. Cel care spune despre Allah ceea ce nu știe este dintre cei care se încumetă la ceea ce nu le este dat.

Comentariu

El a spus: *„Să știi — Allah să aibă milă de tine”*. Fiecare enunț pe care îl începe cu *„Să știi”* urmărește să atragă atenția, fiindcă este important.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care vorbește despre religia lui Allah după propria părere, analogie și interpretare, fără dovadă din Sunna și din calea comunității, spune despre Allah ceea ce nu știe”*, religia nu se întemeiază pe părere, ci pe urmare. Religia nu stă în părere și analogie — aici este vorba despre analogia greșită, nu despre cea corectă. Religia nu stă în păreri, analogii și idei, ci în revelația pogorâtă profetului trimis. Aceasta este religia.

În privința cuvintelor sale: *„Și analogie”*, este vorba despre analogia nevalabilă. Analogia corectă, întemeiată pe cauza juridică, este unul dintre temeiurile dovezilor. Dovezile sunt Cartea, Sunna, consensul și analogia corectă întemeiată pe o cauză juridică valabilă, enunțată în text sau dedusă; căci cauza juridică este de două feluri:

Primul: o cauză enunțată în text.

Al doilea: o cauză dedusă.

În privința cuvintelor sale: *„Și interpretare”*, prin interpretare se înțelege abaterea expresiei de la sensul ei aparent fără dovadă. Aceasta este interpretarea condamnabilă.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care spune despre Allah ceea ce nu știe este dintre cei care se încumetă la ceea ce nu le este dat”*, takalluf înseamnă a vorbi despre religie fără dovadă.

Adevărul, Sunna și acordul companionilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Adevărul este ceea ce a venit de la Allah, Puternicul și Mărețul. Sunna este Sunna Trimisului lui Allah ﷺ. Comunitatea este ceea asupra căruia au căzut de acord companionii Trimisului lui Allah ﷺ în timpul califatelor lui Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Adevărul este ceea ce a venit de la Allah, Puternicul și Mărețul. Sunna este Sunna Trimisului lui Allah ﷺ”*, ceea ce a venit de la Allah în Coranul cel Nobil și ceea ce a venit de la Trimis ﷺ în Sunna sunt amândouă revelație de la Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Coranul este revelație de la Allah, iar Sunna este revelație de la Allah. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحَىٰ﴾

El nu vorbește din poftă. Nu este decât o revelație care îi este revelată.

Coran, 53:3–4

Coranul este numit prima revelație, iar Sunna, a doua revelație după Coran. Ea tâlcuiește Coranul, îl lămurește și îl explică, fiindcă Allah a spus:

﴿وَأَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ﴾

Ți-am pogorât Pomenirea ca să le lămurești oamenilor ceea ce le-a fost pogorât.

Coran, 16:44 · fragment

Trimisul lămurește Coranul prin Sunna sa, prin faptele și cuvintele sale.

În limbă, Sunna înseamnă cale. Aici desemnează ceea ce s-a stabilit de la el ﷺ ca vorbă, faptă ori aprobare tacită. Aceasta este Sunna la învățații hadithului.

La jurişti, Sunna este fapta recomandată: cel care o face este răsplătit, iar cel care o lasă nu este pedepsit.

În privința cuvintelor sale: *„Comunitatea este ceea asupra căruia au căzut de acord companionii Trimisului lui Allah ﷺ în timpul califatelor lui Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān”*, comunitatea în religie este ceea asupra căruia cad de acord oamenii adevărului.

Cei dintâi și cei aflați în fruntea comunității sunt companionii Trimisului lui Allah ﷺ, care sunt cea mai bună generație. Ceea asupra căruia au căzut de acord companionii Trimisului lui Allah ﷺ este comunitatea. După ei, cei care urmează adevărul sunt comunitatea. Cel care urmează adevărul este numit comunitate chiar dacă este singur și chiar dacă toți oamenii i se împotrivesc. Prin comunitate nu se înțelege mulțimea, ci cei care urmează adevărul, chiar dacă sunt un grup mic.

Ținerea de Sunna și de calea companionilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Cel care se mărginește la Sunna Trimisului lui Allah ﷺ, la calea companionilor săi și a comunității îi biruie pe adepții tuturor inovațiilor. Trupul său se odihnește, iar religia sa rămâne nevătămată, dacă voiește Allah. Căci Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

سَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي

Comunitatea mea se va împărți,

iar Trimisul lui Allah ﷺ ne-a lămurit care dintre ele se va mântui, spunând:

مَا كُنْتُ أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي

Ceea ce urmez eu astăzi și companionii mei[8].

8 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 2641; al-Marwazī în Al-Sunnah, nr. 59; și al-Ṭabarānī în Al-Kabīr, nr. 62.

Aceasta este vindecarea, lămurirea, lucrul limpede și farul luminos. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إِيَّاكُمْ وَالتَّعَمُّقَ، وَإِيَّاكُمْ وَالتَّنَطُّعَ، وَعَلَيْكُمْ بِدِينِكُمُ العَتِيقِ

Feriți-vă de adâncirea exagerată, feriți-vă de rigorism și țineți-vă de religia voastră de la început[9].

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care se mărginește la Sunna Trimisului lui Allah ﷺ, la calea companionilor săi și a comunității îi biruie pe adepții tuturor inovațiilor”*, cel care rămâne statornic pe aceste mărețe temelii — Coranul, Sunna și ceea asupra căruia a căzut de acord comunitatea musulmanilor, adică consensul asupra adevărului — îi biruie pe adepții falsității. Adică îi învinge în argumentare, iar adevărul este de partea lui, nu a lor, chiar dacă sunt numeroși.

În privința cuvintelor sale: *„Trupul său se odihnește, iar religia sa rămâne nevătămată, dacă voiește Allah”*, cel care urmează Cartea și Sunna și se află alături de comunitatea musulmanilor își păstrează nevătămat trupul și religia, chiar dacă este singur. Îi biruie, de asemenea, pe adepții falsității prin dovadă și argument, căci ei nu au decât îndoieli înșelătoare și falsificări.

9 Îndemnul de a evita exagerarea și de a urma calea de la început este relatat ca vorbă a lui Ibn Masʿūd, la al-Dārimī (145). Ibn Bishrān, Amālī (67), transmite un alt avertisment împotriva exagerării în religie.

Cuvintele sale ﷺ:

سَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي

Comunitatea mea se va împărți:

Trimisul ﷺ a vestit un lucru cu scop de avertizare. El vestește viitorul și ceea ce se va întâmpla spre binele musulmanilor, ca ei să fie în cunoștință de cauză. Le-a vestit că vor avea loc neînțelegeri și dezbinare, pentru ca, atunci când se vor întâmpla, să știe limpede, să fie prevăzători, să nu se lase înșelați de mulțimea împotrivitorilor și a celor care se ceartă și să nu nesocotească adevărul. Aceasta ține de sinceritatea sa ﷺ față de comunitate. În hadithul lui al-ʿIrbāḍ ibn Sāriyah, Allah să fie mulțumit de el, acesta a spus:

صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم صَلاَةَ الصُّبْحِ، فَوَعَظَنَا مَوْعِظَةً بَلِيغَةً ذَرَفَتْ مِنْهَا الْعُيُونُ وَوَجِلَتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ،، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، كَأَنَّهَا مَوْعِظَةُ مُوَدِّعٍ فَأَوْصِنَا؟ قَالَ: «أُوصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ، وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلاَفًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي، وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ مِنْ بَعْدِي،

فَتَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ»

Trimisul lui Allah ﷺ a făcut cu noi rugăciunea de dimineață, apoi ne-a ținut o predică adâncă, din pricina căreia ochii au lăcrimat și inimile s-au cutremurat. Am spus: «Trimis al lui Allah, parcă este predica celui care își ia rămas-bun! Dă-ne un îndemn!» A spus: «Vă îndemn la frică de Allah, la ascultare și supunere, chiar dacă ajunge să vă conducă un rob. Cel dintre voi care va trăi va vedea multe neînțelegeri. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor bine călăuziți de după mine. Prindeți-vă de ea și țineți-o strâns cu măselele. Feriți-vă de lucrurile nou introduse, căci orice lucru nou introdus este o inovație și orice inovație este rătăcire»[10].

El ﷺ le-a vestit că după el ﷺ vor fi multe neînțelegeri. Apoi i-a îndemnat ca, atunci când apar neînțelegerile, să se țină de Sunna Trimisului ﷺ, căci ea este salvarea din încercări și ocrotirea de dezbinare și rătăcire. Într-un alt hadith a vestit că această comunitate se va împărți în șaptezeci și trei de grupări, toate în Foc, în afară de una. Au întrebat: *„Care este ea, Trimis al lui Allah?”* A spus:

مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu și companionii mei.

Acesta scapă de rătăcire în timpul dezbinării și de Foc în Ziua Învierii: cel care urmează calea sa ﷺ și a nobililor săi companioni. Aceasta este salvarea din încercări și dezbinare. Cele șaptezeci și două de grupări sunt toate în Foc, în afară de cei care se țin de

10 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 4607; al-Tirmidhī, nr. 2676; Ibn Mājah, nr. 46; și Aḥmad, nr. 17144.

calea Trimisului ﷺ. Intrarea lor în Foc diferă: unii cad în necredință și intră în Foc alături de necredincioși, rămânând acolo veșnic; alții ajung nelegiuiți și intră în Foc alături de păcătoși, sunt pedepsiți acolo, apoi intră în Paradis. Faptul că toate sunt în Foc nu dovedește că sunt necredincioase, ci arată avertismentul aspru împotriva despărțirii de Sunna Trimisului ﷺ. Unele asemenea abateri sunt necredință, altele rătăcire, iar altele neascultare; fiecare după felul său.

În privința cuvintelor sale: *„Aceasta este vindecarea, lămurirea și lucrul limpede”*, Trimisul ﷺ nu ne-a lăsat fără să ne lămurească viitorul. El ﷺ ne-a lămurit viitorul pe care Allah i l-a făcut cunoscut, ca să fim în cunoștință de cauză. Aceasta ține de sinceritatea și mila sa ﷺ: atunci când apar poftele și dezbinarea, să ne ținem de adevăr, să stăruim cu răbdare în urmarea lui și să rămânem statornici. Nu există salvare decât astfel.

În privința cuvintelor sale: *„Farul luminos”*, oamenii obișnuiau să ridice ceva înalt și să pună foc deasupra, pentru a-i îndruma pe călători. Un asemenea lucru se pune și pe mare, pentru a îndruma corăbiile. Farul Islamului este Cartea și Sunna.

Cel care merge urmând acest far scapă, iar cel care îl părăsește piere, fie pe uscat, fie pe mare, căci rătăcește fără îndrumare. Aceasta este o pildă limpede despre ținerea de adevăr.
Cuvintele sale ﷺ:

إِيَّاكُمْ وَالتَّعَمُّقَ، وَإِيَّاكُمْ وَالتَّنَطُّعَ

Feriți-vă de adâncirea exagerată, feriți-vă de rigorism:

acestea sunt exagerarea și asprimea excesivă în religie. Așa este cel care spune: *„Eu postesc fără să întrerup”*, cel care spune: *„Eu mă rog și nu dorm”* și cel care spune: *„Eu nu mă căsătoresc cu femei”*, alegând celibatul. Aceasta este asprime excesivă și rigorism. Profetul ﷺ le-a respins, s-a mâniat pe cei care le-au spus și a lămurit că el ﷺ a venit cu măsura de mijloc: se roagă și doarme, postește și întrerupe postul — binecuvântarea și pacea fie

asupra lui — și se căsătorește cu femei. De cel care se îndepărtează de această Sunna, Trimisul ﷺ s-a dezis. Trimisul s-a dezis de rigoriști, de cei care exagerează în adorare și de cei excesiv de aspri. A poruncit măsura de mijloc și a dat ca pildă Sunna sa și propria cale ﷺ.

În privința cuvintelor sale: *„Țineți-vă de religia voastră de la început”*, ʿatīq înseamnă vechi, adică religia urmată de Trimis ﷺ. Să lăsăm lucrurile nou introduse și să luăm ceea ce ne-a lăsat Trimisul lui Allah ﷺ: religia de la început, cu care a venit Trimisul ﷺ. Să lăsăm lucrurile nou introduse și judecățile greșite pe care le inventează oamenii, chiar dacă ei cred că înseamnă mai mult bine, mai multe fapte și altele asemenea. Câtă vreme contrazic Sunna Trimisului ﷺ, nu există niciun bine în ele. Acesta este sensul lui ʿatīq: calea Trimisului ﷺ și a companionilor săi, calea celor de demult dintre companioni, urmașii lor și urmașii acestora și generațiile privilegiate. Să lăsăm lucrurile nou introduse și înnoirile născocite pe care adepții lor le cred bune, deși nu sunt. Profetul ﷺ spune:

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي: كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّتِي

Vă las ceea ce, dacă vă veți ține de el, nu veți rătăci după mine: Cartea lui Allah și Sunna mea[11].

Nu lua nicio faptă și nicio vorbă până nu le confrunți cu Cartea și Sunna. Dacă se potrivesc cu Cartea și Sunna, ia-le; dacă le contrazic, lasă-le și nu le da atenție.

11 Relatat de al-Dāraquṭnī, nr. 4606; al-Bazzār, nr. 8993; și al-Ḥākim, nr. 319.

Religia de la început și apariția dezbinării

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că religia de la început este cea din vremea de la moartea Trimisului lui Allah ﷺ până la uciderea lui ʿUthmān ibn ʿAffān, Allah să fie mulțumit de el. Uciderea sa a fost începutul dezbinării și al neînțelegerii. Comunitatea a ajuns la lupte interne, s-a împărțit și a urmat lăcomia, poftele și înclinarea spre viața lumească. Nimeni nu are îngăduință în vreun lucru pe care l-a introdus și care nu făcea parte din calea companionilor Trimisului lui Allah ﷺ. Sau dacă un om cheamă la ceva introdus înaintea lui de adepții inovațiilor, el este asemenea celui care l-a introdus. Cel care susține aceasta sau o afirmă a respins Sunna, s-a împotrivit adevărului și comunității și a îngăduit inovațiile. El este mai dăunător acestei comunități decât Iblīs.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că religia de la început este cea din vremea de la moartea Trimisului lui Allah ﷺ până la uciderea lui ʿUthmān ibn ʿAffān, Allah să fie mulțumit de el”*, comunitatea curată, în care nu apăruse dezbinarea, era cea din vremea celor trei califi: Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān. În vremea celor trei califi nu au apărut dezbinări, iar musulmanii erau o singură comunitate, uniți asupra adevărului. Când ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el, a fost ucis, prin uciderea sa li s-a deschis oamenilor poarta neînțelegerilor, a relelor și a încercărilor.

În privința cuvintelor sale: *„Uciderea sa a fost începutul dezbinării”*, începutul dezbinării a venit din pricina uciderii lui ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el. Când a fost ucis, siguranța a fost tulburată, comunitatea s-a împărțit, au apărut grupările rătăcite și s-a întâmplat ceea ce a consemnat istoria. Totuși, în ciuda tuturor acestora — lauda Îi aparține lui Allah — religia este păstrată. Cine dorește adevărul și binele nu are decât să se întoarcă la Carte, Sunna și calea comunității musulmanilor. Va găsi adevărul limpede, chiar dacă neînțelegerile, încercările și relele s-au înmulțit. Pricina uciderii lui ʿUthmān, Allah să fie

mulțumit de el, califul drept și bine călăuzit, posesorul celor două lumini, a fost că un evreu dintre evreii Yemenului, numit ʿAbd Allāh ibn Sabaʾ și poreclit Ibn al-Sawdāʾ, fiindcă mama sa era abisiniană, a arătat în chip înșelător că ar fi musulman. Apoi a venit la Medina și a început să răspândească printre oameni ocărârea și disprețuirea lui ʿUthmān, dorind prin aceasta să destrame legământul și unitatea musulmanilor. Chemătorii la rătăcire găsesc oameni care să-i urmeze, să încline spre ei și să le asculte cuvintele. Așa se întâmplă în orice vreme. Mulți dintre cei josnici și nechibzuiți le dau ascultare chemătorilor la rătăcire și le urmăresc veștile. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَلِتَصْغَىٰٓ إِلَيْهِ أَفْـِٔدَةُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِٱلْـَٔاخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا۟ مَا هُم مُّقْتَرِفُونَ﴾

Ca să încline spre ele inimile celor care nu cred în Viața de Apoi, să le primească și să săvârșească ceea ce săvârșesc.

Coran, 6:113

În jurul lui Ibn Sabaʾ s-au adunat neștiutori și oameni josnici și au început să-l ocărască pe ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el. Apoi, când s-a luat seama la el, a fugit din Medina în Egipt, unde a găsit un grup. A mers și în alte locuri decât Egiptul și a găsit grupuri. Astfel, cete de oameni răi s-au strâns în jurul lui. Au venit și l-au asediat pe ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el, în casa sa, pretinzând că vor să discute cu el și să-i ceară socoteală în unele chestiuni. Așa au arătat: că vor să se lămurească cu el și să poarte un dialog. De aceea companionii, Allah să fie mulțumit de ei, nu s-au luptat cu ei, fiindcă voiau doar să discute cu ʿUthmān. Când s-a făcut noapte — căutăm ocrotirea lui Allah — au năvălit asupra lui ʿUthmān în casa sa și l-au ucis spre sfârșitul nopții, pe când oamenii dormeau. Era vremea pelerinajului și cei mai mulți companioni se aflau la Mecca. Tocmai aceasta plănuiseră. L-au ucis pe nedrept, Allah să fie mulțumit de el. Atunci au apărut

încercarea, dezbinarea, neînțelegerile și luptele dintre musulmani. Musulmanii încă suferă urmările până astăzi.
În privința cuvintelor sale: *„Nimeni nu are îngăduință în vreun lucru pe care l-a introdus și care nu făcea parte din calea companionilor Trimisului lui Allah ﷺ”*, aceasta este regula: în caz de neînțelegere ne întoarcem la calea Trimisului ﷺ și a companionilor săi. Când a fost întrebat care este gruparea mântuită, el ﷺ a spus:

مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu și companionii mei (vezi nota 8, p. 53).

La aceasta ne întoarcem.
În privința cuvintelor sale: *„Sau dacă un om cheamă la ceva introdus înaintea lui de adepții inovațiilor, el este asemenea celui care l-a introdus”*, cel care practică o inovație este asemenea celui care a introdus-o. Dovadă sunt cuvintele sale ﷺ:

مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

Cel care aduce în această rânduială a noastră ceva ce nu face parte din ea, acel lucru este respins (vezi nota 6, p. 48).

În altă relatare:

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

Celui care face o faptă care nu este potrivită rânduielii noastre îi este respinsă acea faptă (vezi nota 7, p. 48).

Cel care practică inovația este inovator, chiar dacă altcineva a introdus-o.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care susține aceasta sau o afirmă a respins Sunna, s-a împotrivit adevărului și comunității și a îngăduit inovațiile. El este mai dăunător acestei comunități decât Iblīs”*, cel care răspândește inovațiile și îi îndepărtează pe oameni de practicile Sunnei este mai dăunător comunității decât Iblīs. Oamenii știu că Iblīs este dușman și că Allah ne-a avertizat împotriva lui. Însă mulți nu știu că acest om este dușman, fiindcă el se înfățișează prin Islam și știință și arată binele. El este mai dăunător decât Iblīs, care își declară dușmănia. De aceea ipocriții sunt mai primejdioși pentru musulmani decât necredincioșii: despre necredincioși se știe că sunt necredincioși, dar aceștia se arată musulmani și uneltesc în ascuns împotriva musulmanilor din interiorul comunității musulmane. Sunt, așadar, mai primejdioși. De aceea Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a spus despre ei:

﴿هُمُ ٱلۡعَدُوُّ فَٱحۡذَرۡهُمۡۚ قَٰتَلَهُمُ ٱللَّهُۖ أَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ﴾

Ei sunt dușmanul, așadar păzește-te de ei! Allah să-i piardă! Cum sunt abătuți!.

Coran, 63:4 · fragment

Recunoașterea și păstrarea Sunnei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Cel care cunoaște ceea ce au părăsit adepții inovațiilor din Sunna și lucrurile în care s-au despărțit de ea, apoi se ține de acestea, este om al Sunnei și al comunității. El merită să fie urmat, sprijinit și ocrotit și face parte dintre cei despre care Trimisul lui Allah ﷺ a dat îndemn.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care cunoaște ceea ce au părăsit adepții inovațiilor din Sunna și lucrurile în care s-au despărțit de ea, apoi se ține de acestea, este om al Sunnei și al comunității. El merită să fie urmat, sprijinit și ocrotit și face parte dintre cei despre care Trimisul lui Allah ﷺ a dat îndemn”*, aceasta se află în cuvintele sale:

هُمْ مَنْ كَانُوا عَلَى مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي

Ei sunt cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii mei (vezi nota 8, p. 53).

El ﷺ ne-a îndemnat să fim alături de ei, de această comunitate, acest grup și această ceată care urmează calea Trimisului lui Allah ﷺ și a companionilor săi,

Însă aceasta cere două lucruri:

Primul: știința, adică să învățăm calea Trimisului ﷺ și a companionilor săi. Neștiutorul nu cunoaște aceasta și poate crede că ceea ce urmează împotrivitorul este calea Trimisului, deși nu este așa.

Al doilea: răbdarea în a rămâne statornic pe calea Trimisului ﷺ și a companionilor săi. Cel care se ține de Sunna va întâmpina din partea oamenilor greutăți, oboseală, dispreț, înjosire ori amenințări. Trebuie însă să rabde, să nu șovăie de la adevăr, să nu-l negocieze și să nu renunțe la nimic din el. De aceea s-a

relatat că cel care se ține de religia sa la sfârșitul vremurilor este asemenea celui care ține un cărbune aprins ori lovește spinii, din pricina greutății, necazului și oboselii pe care le întâmpină din partea oamenilor. Are, așadar, nevoie de răbdare.

Rădăcinile inovațiilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că rădăcinile inovațiilor sunt patru ramuri. Din aceste patru se desprind șaptezeci și două de rătăciri, apoi fiecare inovație se ramifică până când toate ajung la două mii opt sute. Toate sunt rătăcire și toate sunt în Foc, în afară de una: cel care crede în ceea ce se află în această carte și îl primește în crez fără bănuială și fără îndoieli în inimă. Acesta este om al Sunnei și el se va mântui, dacă voiește Allah.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că rădăcinile inovațiilor sunt patru ramuri”*, bidaʿ este pluralul lui bidʿah. Se înțelege prin aceasta ceea ce a fost introdus în religie fără dovadă din Carte și Sunna, potrivit cuvintelor sale ﷺ:

مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

Cel care aduce în această rânduială a noastră ceva ce nu face parte din ea, acel lucru este respins (vezi nota 6, p. 48).

În altă relatare:

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

Celui care face o faptă care nu este potrivită rânduielii noastre îi este respinsă acea faptă (vezi nota 7, p. 48).

În alt hadith:

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الْأُمُورِ، فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ

Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drepți și bine călăuziți de după mine. Prindeți-vă de ea și țineți-o strâns cu măselele. Feriți-vă de lucrurile nou introduse, căci orice lucru nou introdus este o inovație și orice inovație este rătăcire (vezi nota 10, p. 56).

Într-o relatare:

وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ

Și orice rătăcire este în Foc[12].

Inovația este ceea ce nu are dovadă din Carte și Sunna dintre actele de adorare, vorbele și faptele despre care adepții săi pretind că apropie de Allah. Inovația poate fi:

Originară: ceva nou introdus din temelie, fără niciun temei în religie. Sau poate fi adăugată: fapta are un temei legiuit, dar i se adaugă ceva nelegiuit. De pildă, i se fixează pomenirii un timp fără dovadă pentru acea precizare; ori o formă de pomenire fără dovadă; ori un număr de repetări fără dovadă; ori un post fără dovadă.

12 Relatat de al-Nasā'ī, nr. 1578, și al-Ṭabarānī în Al-Kabīr, nr. 8521.

Toate inovațiile, adăugate sau originare, sunt lipsite de bine. Ele îndepărtează de Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Adepții lor se aseamănă creștinilor care au introdus monahismul. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَرَهْبَانِيَّةً ٱبْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَٰهَا عَلَيْهِمْ﴾

Iar monahismul pe care l-au născocit, Noi nu li l-am prescris.
Coran, 57:27 · fragment

Monahismul este o inovație pe care Allah nu le-a legiuit-o, dar au făcut-o cu intenția de a se apropia de Allah.

﴿إِلَّا ٱبْتِغَآءَ رِضْوَٰنِ ٱللَّهِ﴾

Decât căutând mulțumirea lui Allah:
Coran, 57:27 · fragment

intenția lor era să caute mulțumirea lui Allah, însă prin altceva decât a legiuit Allah, așadar nu este primit. De aceea el ﷺ a spus:

مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

Cel care aduce în această rânduială a noastră ceva ce nu face parte din ea, acel lucru este respins (vezi nota 6, p. 48).

Adică îi este respins, nu este primit. Cel care îl face are parte de osteneală și rătăcire și nu este răsplătit pentru fapta sa. Îi cerem lui Allah ocrotire.

Prin cuvintele sale: *„Rădăcinile inovațiilor sunt patru ramuri”*, autorul pare să se refere — Allah știe cel mai bine — la rădăcinile grupărilor despre a căror apariție a vestit Profetul ﷺ, spunând:

تَفْتَرِقُ هَذِهِ الأُمَّةُ عَلَى ثَلاَثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلاَّ وَاحِدَةً

Această comunitate se va împărți în șaptezeci și trei de grupări, toate în Foc, în afară de una.

Au întrebat: *„Care este ea, Trimis al lui Allah?”* A spus:

مَنْ كَانَ عَلَى مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii mei (vezi nota 8, p. 53).

Aceasta este gruparea mântuită, care a rămas pe Sunna. El ﷺ a spus:

مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلاَفًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ

Cel dintre voi care va trăi va vedea multe neînțelegeri; țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor (vezi nota 10, p. 56).

El ﷺ a vestit că această comunitate se va împărți așa cum s-au împărțit înaintea ei comunitățile evreilor și creștinilor. Această vestire este o avertizare și un îndemn de a rămâne pe Sunna când apar acele grupări: nu există salvare fără Sunna. Cel care

părăsește Sunna și se alătură grupărilor ajunge în Foc. Grupările apărute sunt foarte multe, însă rădăcinile lor sunt patru grupări:

Prima grupare: șiiții.

Au apărut mai întâi odată cu uciderea lui ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el, când a venit ʿAbd Allāh ibn Sabaʾ evreul, a stârnit tulburare printre musulmani și a chemat la partizanatul pentru ʿAlī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el, susținând că el este succesorul desemnat după Trimis ﷺ, că companionii l-au nedreptățit și i-au luat califatul. De atunci a apărut șiismul. Învățații au arătat că șiiții sunt numeroase grupări.

Prima grupare a șiiților: al-Mufaḍḍilah, cei care îl socotesc pe ʿAlī mai presus de ceilalți companioni, chiar și de Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān. Aceștia se numesc al-Mufaḍḍilah. Nu contestă însă califatele lui Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān, ci spun doar că ʿAlī este mai bun. Aceasta este o greșeală: ʿAlī este al patrulea dintre califii bine călăuziți, nu este mai bun decât Abū Bakr și ʿUmar. Chiar el, Allah să fie mulțumit de el, i-a mustrat pe cei care îl socoteau mai presus de Abū Bakr și ʿUmar și i-a amenințat cu pedeapsa pe cei care spun aceasta.

A doua grupare: cei care spun că ʿAlī este succesorul desemnat al Trimisului, că are cel mai mare drept la califat și că acele califate ale lui Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān sunt nedreptate și uzurpare. Ei spun că lui ʿAlī îi aparține califatul, că el este succesorul desemnat după Trimisul lui Allah ﷺ și că companionii l-au nedreptățit și i-au uzurpat califatul, pe lângă multe alte rătăciri ale lor.

A treia grupare: șiiții extremiști, care spun că mesajul îi revenea lui ʿAlī, dar Jibrīl a trădat și l-a îndreptat către Muḥammad, deși mesajul îi revenea de la început lui ʿAlī. Ei spun: „Cel de încredere a trădat și l-a abătut de la Ḥaydarah”. Cel de încredere este Jibrīl, pacea fie asupra lui. A abătut mesajul de la Ḥaydarah, adică ʿAlī, către Muḥammad.

A patra grupare, mai extremă decât aceștia: cei care spun că ʿAlī este dumnezeu. Aceștia sunt cei pe care ʿAlī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el, i-a ars în foc. Le-a săpat șanțuri și a aprins

în ele focul, apoi i-a aruncat acolo de vii. Se relatează de la el că a spus:

لَمَّا رَأَيْتُ الأَمْرَ أَمْرًا مُنْكَرًا
أَجَجْتُ نَارِي ودَعَوْتُ قَنْبَرَا

Când am văzut că lucrul era unul de osândit,
mi-am întețit focul și l-am chemat pe Qanbar [13].

Qanbar era slujitorul său. I-a ars în foc când i-au spus: *„Tu ești El, tu ești El”*. Ibn ʿAbbās, Allah să fie mulțumit de el, socotea că trebuiau uciși cu sabia, fără a fi arși în foc, căci Profetul ﷺ a spus:

لاَ يُعَذِّبُ بِالنَّارِ إِلاَّ رَبُّ النَّارِ

Nimeni nu pedepsește prin foc în afară de Domnul focului[14].

El nu se împotrivea uciderii lor, dar spunea:

أَرَى أَنْ يُقْتَلُوا بالسَّيْفِ بَدَلَ النَّارِ

Socotesc că trebuie uciși cu sabia, în locul focului.

Din aceste grupări șiite au apărut multe alte grupări, care s-au ramificat din ele.

A doua grupare: al-Qadariyyah.

Cei care neagă predestinarea. Au apărut către sfârșitul epocii companionilor și sunt de două feluri:

13 Relatat de Ibn al-Aʿrābī în Muʿjam, nr. 67.

14 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 2673, și Aḥmad, nr. 16034.

Primul: qadariți jabriți, care exagerează în afirmarea predestinării.

Al doilea: qadariți negatori, care neagă predestinarea. Aceștia sunt muʿtaziliții și cei care merg pe urmele lor. Ei spun că robul își creează propria faptă și că Allah nu a creat faptele robilor, ci ei înșiși le-au creat. Împotrivitorii lor, jabriții, spun că fapta robului este fapta lui Allah și că robii sunt constrânși la ceea ce spun și fac, fără alegere. Muʿtaziliții spun că au o alegere independentă. De aceea, când denumirea al-Qadariyyah este folosită fără precizare, ea îi desemnează pe muʿtaziliți și pe cei care neagă predestinarea. Ei neagă predestinarea, iar jabriții o afirmă și exagerează în aceasta, până când spun că robul este constrâns. Aceștia neagă predestinarea, iar aceia exagerează în afirmarea ei. Toți sunt numiți al-Qadariyyah și s-au ramificat în multe grupări.

A treia grupare: kharijiții.
Aceștia se ridică împotriva conducătorului musulman, rup unitatea ascultării, îi declară necredincioși pe oameni pentru păcatele mari mai prejos de asociere și socotesc îngăduit sângele musulmanilor. Sunt oamenii exagerării și ai extremismului în religie. Au religiozitate, adorare și teamă de Allah, post, rugăciune de noapte și recitarea Coranului, însă fără înțelegere și fără cunoaștere limpede. De aceea au rătăcit — căutăm ocrotirea lui Allah —, au rupt unitatea ascultării și s-au ridicat împotriva conducătorului credincioșilor, ʿAlī ibn Abī Ṭālib. El a dus lupte cu ei, iar Allah i-a dat biruință asupra lor. Ei continuă să se ridice împotriva conducătorilor, să socotească îngăduit sângele musulmanilor și să-i declare necredincioși pentru păcatele mari mai prejos de asociere. Sunt numiți al-Waʿīdiyyah, fiindcă aplică versetele de amenințare fără să deosebească păcatul mare al asocierii și al necredinței de păcatele mari ale neascultării: pentru ei, toți cei care le fac sunt necredincioși. Nu se mărginesc să-i declare necredincioși, ci le socotesc îngăduit sângele și se luptă cu musulmanii, fără să se lupte cu necredincioșii. De aceea Profetul ﷺ i-a descris astfel:

يَقْتُلُونَ أَهْلَ الإِسْلاَمِ وَيَدَعُونَ أَهْلَ الأَوْثَانِ

Îi ucid pe oamenii Islamului și îi lasă pe închinătorii la idoli[15].

Nu s-a pomenit că kharijiții s-ar fi luptat vreodată cu necredincioșii; ei se luptă cu musulmanii. Sunt mai multe grupări, unele mai aspre decât altele.

Gruparea opusă kharijiților este al-Murjiʾah. Aceștia neagă că faptele intră în credință. Spun: „Fapta nu intră în credință". Omul este, așadar, credincios chiar dacă nu face fapte; chiar dacă le lasă pe toate, este credincios. Au fost numiți murjiʾah de la irjāʾ, adică amânare, fiindcă au scos fapta din ceea ce poartă numele de credință. Sunt mai multe grupări:

Cei mai extremi sunt jahmiții, care spun că credința este simpla cunoaștere din inimă. Dacă omul cunoaște în inima sa, este credincios chiar dacă nu are convingere.

A doua grupare dintre murjiʾah: aṣʿariții, care spun că credința este convingerea inimii și nu intră în ea nici rostirea limbii, nici faptele mădularelor. Ajunge să aibă convingere numai în inimă.

A treia grupare: al-Karrāmiyyah, care spun că credința este rostirea cu limba, chiar dacă omul nu are convingere în inimă.

A patra grupare: murjiʾiții dintre jurişti, care spun că credința este convingerea inimii împreună cu rostirea limbii, chiar dacă omul nu face fapte.

Toți sunt de acord că fapta nu intră în credință, dar părerile lor diferă în privința faptei inimii și a rostirii limbii.

Kharijiții au exagerat în includerea faptei în realitatea credinței și au spus că cel care lasă fapta este declarat necredincios în mod absolut. Murjiʾiții, dimpotrivă, au exagerat în excluderea faptei din realitatea credinței și au spus că cel care lasă fapta nu este declarat necredincios în niciun caz.

15 Relatat de al-Bukhārī, nr. 3166, și Muslim, nr. 1064.

Pe oamenii Sunnei și ai comunității — lauda Îi aparține lui Allah — Allah i-a călăuzit la adevăr. Cel Preaînalt a spus:

قال

﴿فَهَدَى ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لِمَا ٱخْتَلَفُواْ فِيهِ مِنَ ٱلْحَقِّ بِإِذْنِهِۦ وَٱللَّهُ يَهْدِى مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾

Allah i-a călăuzit, cu îngăduința Sa, pe cei care au crezut către adevărul asupra căruia ceilalți se dezbinaseră. Allah călăuzește pe cine voiește pe o cale dreaptă.

Coran, 2:213 · fragment

Ei spun: credința este rostire cu limba, convingere în inimă și faptă cu mădularele; crește prin ascultare și scade prin neascultare. Însă nu dispare de fiecare dată când lipsește o faptă, așa cum spun kharijiții, și nici nu rămâne atunci când lipsesc toate faptele, așa cum spun murji'ții. Dintre fapte, unele au o părăsire care este necredință, precum părăsirea rugăciunii; părăsirea altora este un păcat mare, care nu atrage necredința. Aceasta este deosebirea amănunțită pe care o fac oamenii Sunnei și ai comunității — lauda Îi aparține lui Allah. Ea unește versetele făgăduinței, de care s-au prins murji'ții, cu versetele amenințării, de care s-au prins kharijiții. Oamenii Sunnei și ai comunității adună versetele făgăduinței și pe cele ale amenințării, le explică unele prin altele și le restrâng unele prin altele. Raportează ceea ce este susceptibil de mai multe înțelesuri la ceea ce este limpede, le aplică pe toate și spun:

﴿ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا﴾

Credem în el; toate sunt de la Domnul nostru.

Coran, 3:7 · fragment

Acestea sunt grupările din care s-au ramificat multe altele. Cine dorește să le cunoască să consulte cărțile despre grupări, precum

Al-Milal wa-l-niḥal de al-Shahrastānī, Al-Farq bayna al-firaq de al-Baghdādī, Maqālāt al-islāmiyyīn wa-khtilāf al-muṣallīn de Abū al-Ḥasan al-Ashʿarī și Al-Faṣl fī al-milal wa-l-ahwāʾ wa-l-niḥal de Ibn Ḥazm. Ei au pomenit aceste grupări, ramificările și împărțirile lor. Nu îmi place însă ca începătorul în căutarea științei să intre în aceste neînțelegeri, ca să nu i se tulbure gândirea. Învățatul bine pregătit poate să le cerceteze.

În privința cuvintelor sale: *„Toate sunt în Foc, în afară de una”*, toate ramificațiile lor sunt în Foc, fiindcă și-au urmat poftele și au părăsit calea Profetului ﷺ și a companionilor săi, care este salvarea. Faptul că sunt în Foc nu înseamnă că toți sunt necredincioși: și păcătosul poate intra în Foc, chiar dacă nu este necredincios, pentru un timp, apoi iese. Cel a cărui abatere atrage necredința rămâne însă veșnic în Foc.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care crede în ceea ce se află în această carte și îl primește în crez fără bănuială și fără îndoieli în inimă”*, această carte, Sharḥ al-Sunnah de al-Barbahārī, nu este decât o lămurire a celor din Carte și Sunna și o pomenire a temeliilor oamenilor Sunnei și ai comunității. Cartea este, așa cum a numit-o, o explicare a temeliilor oamenilor Sunnei și ai comunității, luată din Carte, Sunna și calea înaintașilor comunității. *„Fără bănuială în inimă”*: cel care arată credință în aceste temelii, dar are bănuială ori îndoială în inimă nu este credincios, ci un om care se îndoiește — căutăm ocrotirea lui Allah —, șovăitor și dintre oamenii ipocriziei. Trebuie să creadă în inimă adevărul pe care îl rostește limba. El, Allah să aibă milă de el, nu urmărește să-și laude cartea, cum cred unii, ci să laude temeliile oamenilor Sunnei și ai comunității pe care le cuprinde.

În privința cuvintelor sale: *„Acesta este om al Sunnei și el se va mântui, dacă voiește Allah”*, cel care urmează Cartea și Sunna cu certitudine și credință în inimă face parte din gruparea mântuită. I se potrivesc cuvintele Trimisului ﷺ, când a fost întrebat despre gruparea mântuită:

مَنْ كَانَ عَلَى مَا أَنَا عَلَيْهِ، وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu și companionii mei.

În altă relatare:

مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii mei
(vezi nota 8, p. 53).

Oprirea în fața lucrurilor nou introduse

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că, dacă oamenii s-ar opri în fața lucrurilor nou introduse, nu ar trece mai departe în nimic și nu ar născoci vorbe pentru care nu există relatare de la Trimisul lui Allah ﷺ ori de la companionii săi, nu ar exista inovație.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că, dacă oamenii s-ar opri în fața lucrurilor nou introduse, nu ar trece mai departe în nimic și nu ar născoci vorbe pentru care nu există relatare de la Trimisul lui Allah ﷺ ori de la companionii săi, nu ar exista inovație”*, sensul opririi în fața lucrurilor nou introduse este să se abțină de la ele și să nu intre în ele, ci să se mărginească la Sunna, fără să iasă din ea spre inovații. Atunci ar avea parte de salvare. Dar cel care trece dincolo de Sunna și introduce vorbe fără dovadă din Cartea lui Allah ori din Sunna Trimisului Său ajunge alături de inovatori și de grupările rătăcite. Nu există salvare decât prin această Sunna pe care ne-a lăsat Trimisul lui Allah ﷺ. El a spus:

إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي: كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّتِي

Vă las ceea ce, dacă vă veți ține de el, nu veți rătăci după mine: Cartea lui Allah și Sunna mea (vezi nota 11, p. 58).

În alt hadith:

تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْبَيْضَاءِ، لَيْلُهَا كَنَهَارِهَا لاَ يَزِيغُ عَنْهَا إِلاَّ هَالِكٌ

V-am lăsat pe calea albă, a cărei noapte este ca ziua; nu se abate de la ea decât cel pierdut[16].

Aceasta este calea salvării: Sunna Trimisului ﷺ și calea sa și a companionilor săi. Acesta este cuprinsul cărții pe care o citim; ea explică acest lucru.

16 Relatat de Ibn Mājah, nr. 43; Aḥmad, nr. 17142; și al-Ḥākim, nr. 331.

Tăgăduirea revelației și primejdia ieșirii din credință

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că între starea de credincios a robului și ajungerea sa necredincios nu stă decât tăgăduirea a ceva din ceea ce a pogorât Allah, adăugarea ori scăderea din Cuvântul lui Allah sau negarea a ceva din ceea ce a spus Allah, Puternicul și Mărețul, ori din ceea ce a rostit Trimisul lui Allah ﷺ. Teme-te de Allah — Allah să aibă milă de tine —, ia seama la tine însuți și ferește-te de exagerare în religie, căci ea nu are nimic din calea adevărului.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că între starea de credincios a robului și ajungerea sa necredincios nu stă decât tăgăduirea a ceva din ceea ce a pogorât Allah”*, lucrurile care anulează Islamul sunt numeroase. Omul poate fi musulman cu Islam valabil, credincios sincer, dar — căutăm ocrotirea lui Allah — poate să se lepede de religia sa săvârșind unul dintre lucrurile care anulează Islamul. Acestea sunt numeroase și se adună în patru feluri: vorbă, faptă, convingere și îndoială.

Primul: vorba, rostirea unui cuvânt de necredință. Dacă rostește un cuvânt de necredință fără să fie constrâns, ajunge necredincios. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَلَقَدْ قَالُوا۟ كَلِمَةَ ٱلْكُفْرِ وَكَفَرُوا۟ بَعْدَ إِسْلَٰمِهِمْ﴾

Au rostit cuvântul necredinței și au devenit necredincioși după Islamul lor.

Coran, 9:74 · fragment

De pildă, îl invocă pe altcineva decât Allah sau cere morților ori altora ajutor în ceea ce nu poate face decât Allah: prin aceasta ajunge necredincios, fiindcă a invocat pe altcineva decât Allah. Sau rostește vorbe care batjocoresc religia, Cartea ori Sunna. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ ۚ قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَٰتِهِۦ وَرَسُولِهِۦ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ﴾

Dacă îi întrebi, vor spune: «Noi doar stăteam de vorbă și ne jucam». Spune: «Pe Allah, versetele Sale și Trimisul Său le batjocoreați?».

Coran, 9:65

Cel care batjocorește Sunna sau Coranul ajunge necredincios chiar dacă glumește, câtă vreme nu este constrâns. Cel Preaînalt a spus:

﴿مَن كَفَرَ بِاللَّهِ مِنۢ بَعْدِ إِيمَٰنِهِۦٓ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُۥ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَٰنِ﴾

Cel care nu crede în Allah după credința sa — în afară de cel constrâns, a cărui inimă rămâne liniștită în credință.

Coran, 16:106 · fragment

Cel care spune aceasta de bunăvoie ajunge însă necredincios.

Al doilea: fapta, precum sacrificarea pentru altcineva decât Allah, legământul religios făcut altcuiva decât lui Allah sau prosternarea către altcineva decât Allah, prosternarea către un mausoleu. Aceasta este o faptă.

Al treilea: convingerea inimii, precum a socoti valabilă necredința și ceea ce urmează necredincioșii, de pildă cel care socotește valabilă calea evreilor și a creștinilor după trimiterea lui Muḥammad ﷺ.

Al patrulea: îndoiala, precum a se îndoi de Coran: este adevărat sau nu? Este adevărat acest verset sau nu? Acesta ajunge necredincios — căutăm ocrotirea lui Allah. La fel, dacă se îndoiește de hadithurile autentice de la Trimisul lui Allah ﷺ.

Acestea sunt rădăcinile apostaziei: vorbă, faptă, convingere sau îndoială. Din aceste patru se desprind numeroase feluri de lucruri care anulează Islamul, pomenite de învățați. Șeicul Islamului Muḥammad ibn ʿAbd al-Wahhāb, Allah să aibă milă de el, a rezumat dintre ele într-un tratat zece dintre cele mai primejdioase și mai importante. Altfel, lucrurile care anulează Islamul sunt numeroase și sunt pomenite în capitolul despre hotărârea privind apostatul din cărțile de jurisprudență.

În privința cuvintelor sale: *„Adăugarea ori scăderea din Cuvântul lui Allah”*, adaugă un verset ori o literă la Cuvântul lui Allah sau scade o literă ori un verset din el. Prin aceasta ajunge necredincios — căutăm ocrotirea lui Allah —, căci denaturează Cuvântul lui Allah și schimbă Cuvântul lui Allah, Puternicul și Mărețul. Coranul este în întregime adevăr și este în întregime așa cum i-a fost pogorât lui Muḥammad ﷺ: nu a fost schimbat, nici înlocuit. El este păstrat prin ocrotirea lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Nimeni nu-l poate schimba; dar cel care încearcă ajunge necredincios și iese din Islam. Coranul nu va fi schimbat niciodată, căci este păstrat prin ocrotirea lui Allah, Puternicul și Mărețul.

În privința cuvintelor sale: *„Negarea a ceva din ceea ce a spus Allah, Puternicul și Mărețul, ori din ceea ce a rostit Trimisul lui Allah ﷺ”*, neagă ceva din Coran, spunând: *„Aceasta nu se potrivește acestei epoci”*. Sau despre hadithul Trimisului ﷺ spune: *„Acesta se potrivea unei vremi trecute, dar nu civilizației de astăzi”*. Adică susține că atât Coranul, cât și Sunna sunt pentru o epocă trecută ori pentru epoci trecute și nu ni se potrivesc astăzi. Acesta ajunge necredincios — căutăm ocrotirea lui Allah. Mulți spun că hotărârile Legii nu se potrivesc și nu se aplică acestei vremi; aceasta este necredință vădită. Dacă hadithul este autentic de la Trimis ﷺ, nu este îngăduit să fie negat ori să se spună că nu se potrivește acestei vremi.

În privința cuvintelor sale: *„Teme-te de Allah”*, teme-te de Allah ca nu cumva să-ți intre în suflet ceva dintre aceste lucruri și să ieși din religia ta. Teme-te pentru tine însuți, nu te socoti curat și nu te simți la adăpost în privința religiei tale.

În privința cuvintelor sale: *„Ia seama la tine însuți”*, ia seama la tine însuți, nu privi la oameni și la ceea ce urmează ei. Ia seama la tine. Cel Preaînalt a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ عَلَيۡكُمۡ أَنفُسَكُمۡۖ لَا يَضُرُّكُم مَّن ضَلَّ إِذَا ٱهۡتَدَيۡتُمۡ﴾

O, voi care ați crezut! Aveți grijă de voi înșivă. Cei rătăciți nu vă vor dăuna dacă sunteți călăuziți.

Coran, 5:105 · fragment

Nu spune: *„Toți oamenii urmează aceasta”*. Ia seama la tine și salvează-te. Lasă-i pe oameni dacă nu primesc adevărul; tu rămâi statornic pe el și nu te lăsa înșelat de ceea ce urmează ei.

În privința cuvintelor sale: *„Ferește-te de exagerare în religie”*, aceasta este o altă latură, căci omul iese din religie prin unul dintre două lucruri:

• Fie prin părăsirea ei ori a unei părți din ea, din nesocotire.

• Fie prin exagerare și sporirea asprimii excesive.

Ieșirea din religie se întâmplă fie prin delăsare, fie prin asprime excesivă. Ține-te de calea de mijloc dintre delăsare și asprime. Aceasta este calea Trimisului ﷺ și a companionilor săi. Exagerarea îl scoate pe om din religie, așa cum i-a scos pe kharijiți. El ﷺ a spus despre ei:

يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ كَمَا يَمْرُقُ السَّهْمُ مِنَ الرَّمِيَّةِ

Ies din religie așa cum săgeata străpunge vânatul (vezi nota 15, p. 72).

Exagerarea îl scoate, așadar, pe om din religie:

• Fie printr-o ieșire deplină către necredință.

• Fie printr-o ieșire parțială, potrivit cu ceea ce i se întâmplă.

Exagerarea în religie poate fi în adorare, precum exagerarea creștinilor în monahism și a celor care au venit la Profet ﷺ întrebând despre faptele sale. Când li s-a spus, parcă au socotit puține faptele Trimisului, dar au spus:

إِنَّ الرَّسُولَ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ

Trimisului i-au fost iertate păcatele de dinainte și de după,

adică nu ar avea nevoie de multe fapte. Când Profetul ﷺ a aflat, s-a mâniat foarte tare pe ei, a ținut o cuvântare și a spus:

أَمَا وَاللهِ إِنِّي لَأَخْشَاكُمْ للهِ، وأَتْقَاكُمْ للهِ، وإِنِّي أُصَلِّي وأَنَامُ

Pe Allah, eu mă tem de Allah mai mult decât voi și sunt cel mai evlavios față de Allah dintre voi; eu mă rog și dorm.

Căci unul dintre ei spusese: *„Eu mă rog și nu dorm”*. Al doilea spusese: *„Eu postesc fără să întrerup”*, adică postește toată viața. Al treilea spusese: *„Eu nu mă căsătoresc cu femei”*, alegând celibatul pentru a se dedica adorării. El ﷺ a spus:

أَمَا وَاللهِ إِنِّي لَأَخْشَاكُمْ للهِ، وأَتْقَاكُمْ للهِ، وإِنِّي أُصَلِّي وأَنَامُ، وأَصُومُ وأُفْطِرُ، وأَتَزَوَّجُ النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

Pe Allah, eu mă tem de Allah mai mult decât voi și sunt cel mai evlavios față de Allah dintre voi; eu mă rog și dorm, postesc și întrerup postul și mă căsătoresc cu femei. Cel care se îndepărtează de Sunna mea nu este dintre ai mei[17].

Într-o relatare, unul dintre ei a spus: *„Eu nu mănânc carne”*. El ﷺ a spus:

وأَنَا آكُلُ اللَّحْمَ، وَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي

Eu mănânc carne, iar cel care se îndepărtează de Sunna mea nu este dintre ai mei[18].

Ei urmăreau binele, dar intenția nu ajunge: odată cu intenția trebuie să existe și urmarea. Sunna trebuie urmată împreună cu intenția și țelul bun. Intenția bună fără urmare nu-i folosește celui care o are.

17 Relatat de al-Bukhārī, nr. 4776, și Muslim, nr. 1401.

18 Relatat de Muslim, nr. 1401.

Cele din această carte sunt luate din temeliile Cărții și Sunnei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Tot ceea ce ți-am descris în această carte este de la Allah Preaînaltul, de la Trimisul lui Allah ﷺ, de la companionii săi, de la urmașii lor, din a treia generație până în a patra.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Tot ceea ce ți-am descris în această carte este de la Allah Preaînaltul”*, toate temeliile crezului pomenite în această carte sunt luate din Carte și Sunna. Autorul, Allah să aibă milă de el, nu a adus nimic de la sine, ci a înfățișat calea înaintașilor acestei comunități. Nu a introdus nicio părere proprie. Cartea este o redare a celor din Carte și Sunna și a căii înaintașilor acestei comunități. El descrie calea sănătoasă, pe care cel care o urmează se salvează cu îngăduința lui Allah.

În privința cuvintelor sale: *„De la Trimisul lui Allah ﷺ”*, aceasta deoarece se sprijină fie pe Coranul cel Nobil, fie pe Sunna profetică. Este, așadar, de la Allah și de la Trimisul Său.

În privința cuvintelor sale: *„De la companionii săi și de la urmașii lor”*, cele pomenite în această carte vin și de la generațiile privilegiate, pe care Trimisul ﷺ le-a lăudat, spunând:

خَيْرُكُمْ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

Cei mai buni dintre voi sunt cei din generația mea, apoi cei care îi urmează, apoi cei care îi urmează.

Relatatorul ʿImrān ibn Ḥuṣayn, Allah să fie mulțumit de el, a spus:

لاَ أَدْرِي ذَكَرَ بَعْدَ قَرْنِهِ قَرْنَيْنِ أَوْ ثَلاَثَةً

Nu știu dacă a pomenit după generația sa două generații sau trei[19].

Sunt numite generațiile privilegiate: patru ori trei generații pe care Profetul ﷺ ne-a poruncit să le urmăm. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și sprijinitori și cei care i-au urmat cu bună purtare.

Coran, 9:100 · fragment

Generațiile privilegiate, urmașii și urmașii acestora, îi urmau pe cei dintâi înaintași dintre emigranți și sprijinitori cu iḥsān, adică temeinic. Prin iḥsān se înțelege temeinicia fără exagerare și fără delăsare, întemeiată pe cunoașterea căii lor. Acesta este iḥsān. Câți nu pretind că urmează metoda înaintașilor, dar nu o urmează temeinic, fiindcă nu o cunosc! Socotesc o faptă sau o vorbă drept una a înaintașilor, deși astfel nu există iḥsān. Dacă vrei să urmezi metoda înaintașilor, trebuie să le înveți calea. Această carte este dintre cărțile care îți descriu și îți lămuresc calea înaintașilor. În privința cuvintelor sale: *„Din a treia generație până în a patra”*, sunt generațiile pe care le-a lăudat Trimisul ﷺ. Trei generații sunt companionii, urmașii lor și urmașii acestora. A patra este cea de după urmașii urmașilor. Dacă cercetezi când au trăit imamii și marii păstrători ai hadithului, îi vei găsi în aceste generații: între ei sunt cei patru imami și marii imami, stelele luminoase, toți în aceste generații. Aceasta adevărește vestirea sa ﷺ:

19 Relatat de al-Bukhārī, nr. 3450, și Muslim, nr. 2535.

خَيْرُكُمْ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

Cei mai buni dintre voi sunt cei din generația mea, apoi cei care îi urmează, apoi cei care îi urmează (vezi nota 19, p. 85).

Ținerea de credință și răspândirea învățăturii folositoare

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Teme-te de Allah, rob al lui Allah, și ține-te de credință, supunere, încredințare și mulțumire față de cele din această carte. Nu ascunde această carte de nimeni dintre oamenii qiblei. Poate că Allah va întoarce prin ea un om nedumerit din nedumerirea sa, un adept al inovației din inovația sa ori un rătăcit din rătăcirea sa, iar astfel va fi salvat. Teme-te de Allah și ține-te de calea dintâi, cea veche, pe care ți-am descris-o în această carte. Allah să aibă milă de robul care citește această carte, o răspândește, o pune în practică, cheamă la ea și aduce dovezi prin ea; să aibă milă și de părinții lui. Căci aceasta este religia lui Allah și religia Trimisului lui Allah ﷺ.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Teme-te de Allah, rob al lui Allah, și ține-te de credință și supunere”*, ține-te de credință și nu socoti mincinos nimic din cele pomenite în această carte, căci sunt luate din Carte și Sunna. Primește-le cu supunere, fără șovăire în a le lua, urmează-le și nu fi nepăsător.

În privința cuvintelor sale: *„Și încredințare”*, adică nu introduce nimic de la tine. Nu este vorba despre acel tafwīḍ pe care îl practică al-Mufawwiḍah în privința atributelor.

În privința cuvintelor sale: *„Și mulțumire față de cele din această carte”*, se referă la temeliile oamenilor Sunnei și ai comunității. Nu este o laudă și o recomandare a propriei cărți, cum socotesc unii comentatori. El îndeamnă la luarea celor pomenite în ea, te îndeamnă să iei temeliile corecte din Carte și Sunna pe care le-a pomenit. Nu a adus și nu a născocit nimic de la sine.

În privința cuvintelor sale: *„Nu ascunde această carte de nimeni dintre oamenii qiblei”*, adică răspândește cartea și împarte-o *„oamenilor qiblei”*, adică musulmanilor, ca să tragă folos din ea. Aceasta ține de răspândirea științei folositoare și de îndemnarea reciprocă la adevăr. Tot astfel trebuie răspândite cărțile folositoare și binefăcătoare, mai ales cele întemeiate pe sursele de început.

Cu cât o carte este mai veche, cu atât este mai aproape de adevăr, fiindcă este mai aproape de generațiile privilegiate.

În privința cuvintelor sale: *„Poate că Allah va întoarce prin ea un om nedumerit din nedumerirea sa”*, acesta este folosul răspândirii cărților folositoare: Allah poate întoarce prin ele un om nedumerit din nedumerirea sa ori un rătăcit din rătăcirea sa. Unii oameni sunt neștiutori; dacă li s-ar lămuri adevărul, l-ar urma. Aceștia trag folos din răspândirea cărților. Cel abătut, care își urmează pofta, nu va trage folos din cărți, ci ele îl pot pune la o încercare și mai mare.

În privința cuvintelor sale: *„Un adept al inovației din inovația sa ori un rătăcit din rătăcirea sa, iar astfel va fi salvat”*, tu vei avea răsplată pentru împărțirea acestei cărți și a celor asemenea ei. Nu este ceva propriu numai acestei cărți. Toate cărțile folositoare, mai ales cele de crez, trebuie răspândite și împărțite oamenilor. În loc să li se împartă cărțile rătăcirii și ale chemării la rătăcire, să li se împartă aceste cărți. Mulți oameni sunt neștiutori; dacă li s-ar lămuri adevărul, l-ar primi și ar trage folos din el.

În privința cuvintelor sale: *„Teme-te de Allah și ține-te de calea dintâi, cea veche”*, adică rămâi pe calea dintâi: calea Trimisului ﷺ, a companionilor săi și a generațiilor privilegiate.

العتيق

Cea veche

înseamnă cea de demult. Aceasta cuprinde avertizarea împotriva relelor și încercărilor nou apărute. Dacă vezi neînțelegeri și multe păreri, cercetează calea înaintașilor drepți și ține-te de ea, căci ea este adevărul.

În privința cuvintelor sale: *„Pe care ți-am descris-o în această carte”*, este vorba despre temeliile crezului oamenilor Sunnei și ai comunității, pe care le-a pomenit, le-a desfășurat și le-a explicat pe larg, Allah să aibă milă de el.

În privința cuvintelor sale: *„Allah să aibă milă de robul care citește această carte, o răspândește, o pune în practică și cheamă la*

ea; să aibă milă și de părinții lui”, aceasta se referă și la celelalte cărți folositoare asemenea ei. Cărțile folositoare trebuie răspândite și făcute cunoscute. Cel care le răspândește și le face cunoscute are răsplata răspândirii științei și a scoaterii oamenilor din întuneric la lumină. Cei mai mulți oameni au ajuns în rătăcire fiindcă nu le-au parvenit aceste cărți întemeiate pe sursele de început. Le parvin doar cărțile oamenilor rătăcirii și ale grupărilor rătăcite, iar ei le socotesc adevăr. Dacă aceste cărți întemeiate pe sursele de început ar fi îngrijite și împărțite oamenilor, Allah ar călăuzi prin ele pe cine voiește dintre făpturile Sale.

Unii comentatori îi reproșează autorului: *„Aceasta este o recomandare a propriei cărți”*. Noi spunem: nu, nu este o recomandare a propriei cărți, ci un îndemn de a rămâne pe metoda înaintașilor pomenită în această carte și în altele.

Cel care părăsește metoda oamenilor Sunnei este alături de oamenii rătăcirii

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Cel care socotește îngăduit ceva potrivnic celor din această carte nu Îi slujește lui Allah cu vreo religie și a respins-o în întregime. Așa cum, dacă un rob ar crede în toate câte a spus Allah, Puternicul și Mărețul, dar s-ar îndoi de o singură literă, ar fi respins toate câte a spus Allah Preaînaltul și ar fi necredincios. Așa cum mărturisirea că nu există alt dumnezeu în afară de Allah nu este primită de la cel care o rostește decât cu intenție sinceră și certitudine curată, tot astfel Allah nu primește ceva din Sunna când o parte este părăsită. Cel care părăsește ceva din Sunna a părăsit Sunna în întregime. Primește-o, așadar, și lasă disputa și îndărătnicia, căci ele nu au nimic din religia lui Allah. Mai ales vremea ta este o vreme rea; teme-te, așadar, de Allah.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care socotește îngăduit ceva potrivnic celor din această carte nu Îi slujește lui Allah cu vreo religie”*, adică cel care iese din metoda oamenilor Sunnei și ai comunității, lămurită în această carte și în celelalte cărți ale crezului corect, cel care iese din această metodă ajunge alături de oamenii rătăcirii: inovatorii, muʿtaziliții, jahmiții și grupările rătăcite. El, Preamăritul și Preaînaltul, a spus:

﴿فَمَاذَا بَعْدَ ٱلْحَقِّ إِلَّا ٱلضَّلَٰلُ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ﴾

Ce mai este după adevăr decât rătăcirea? Cum sunteți, așadar, abătuți?.

Coran, 10:32 · fragment

Omul trebuie să cunoască mai întâi adevărul și calea înaintașilor comunității. Să nu privească la mulțimea doctrinelor și părerilor, ci la un singur lucru: calea înaintașilor acestei comunități. Imamul Mālik, Allah să aibă milă de el, a spus:

إِنَّه لا يُصْلِحُ آخِرَ هذه الأُمَّةِ إِلاَّ ما أَصْلَحَ أَوَّلَها

Sfârșitul acestei comunități nu va fi îndreptat decât prin ceea ce i-a îndreptat începutul.

Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și sprijinitori și cei care i-au urmat cu bună purtare: Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El.

Coran, 9:100 · fragment

El ﷺ a spus:

فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي، فَسَيَرَى اخْتِلافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ، وَكُلَّ ضَلالَةٍ فِي النَّارِ

Cel dintre voi care va trăi după mine va vedea multe neînțelegeri. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drepți și bine călăuziți. Prindeți-vă de ea și țineți-o strâns cu măselele. Feriți-vă de lucrurile nou introduse, căci orice inovație este rătăcire și orice rătăcire este în Foc (vezi nota 10, p. 56).

Când lucrurile ni se încurcă și propaganda se înmulțește — lauda Îi aparține lui Allah — există ieșire: urmarea Cărții, a Sunnei și a căii înaintașilor acestei comunități. Toți pretind că urmează Cartea și Sunna. Ce ne deosebește de ei? Metoda înaintașilor, fiindcă înaintașii au înțeles Cartea și Sunna și au mers pe ele. Noi îi urmăm pe înaintașii drepți. Aceasta este deosebirea dintre noi și oamenii rătăcirii și grupările abătute, punând în practică vorbele sale ﷺ:

وَسَتَفْتَرِقُ هَذِهِ الأُمَّةُ عَلَى ثَلاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، كُلُّهَا فِي النَّارِ، إِلاَّ وَاحِدَةً

Această comunitate se va împărți în șaptezeci și trei de grupări, toate în Foc, în afară de una.

Au întrebat: *„Care este ea, Trimis al lui Allah?”* A spus:

مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي

Cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii mei
(vezi nota 8, p. 53).

Adevărul este limpede și calea este limpede pentru cel care caută salvarea. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿قَالَ ٱهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًۢا ۖ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّى هُدًى فَمَنِ ٱتَّبَعَ هُدَاىَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ۝ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِى فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا وَنَحْشُرُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ أَعْمَىٰ﴾

A spus: «Coborâți amândoi din el, dușmani unii altora! Dacă vă va veni călăuzire de la Mine, cel care urmează călăuzirea Mea nu va rătăci și nu va fi nefericit. Iar cel care se întoarce de la Pomenirea Mea va avea o viață strâmtorată și îl vom aduna orb în Ziua Învierii».
Coran, 20:123–124

În privința cuvintelor sale: *„Potrivnic celor din carte”*, adică potrivnic temeliilor crezului cuprinse în această carte, nu propriilor sale vorbe. Cele din această carte sunt Cuvântul lui Allah, cuvântul Trimisului Său ﷺ și cuvintele înaintașilor drepți. Aceasta cuprinde cartea.

În privința cuvintelor sale: *„Nu Îi slujește lui Allah cu vreo religie”*, aceasta fiindcă urmează metoda oamenilor rătăcirii. Cel

care contrazice Cartea, Sunna și metoda înaintașilor urmează metoda rătăcirii.
În privința cuvintelor sale: *„Așa cum, dacă un rob ar crede în toate câte a spus Allah, Puternicul și Mărețul, dar s-ar îndoi de o singură literă”*, trebuie să creadă în întreaga Carte și în întreaga Sunna urmată de Trimis și de companionii săi. Cel care crede într-o parte, dar nu crede în cealaltă, nu crede în întreg. Cel Preaînalt a spus:

﴿أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ ٱلْكِتَٰبِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَآءُ
مَن يَفْعَلُ ذَٰلِكَ مِنكُمْ إِلَّا خِزْىٌ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَيَوْمَ
ٱلْقِيَٰمَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰٓ أَشَدِّ ٱلْعَذَابِ ۗ وَمَا ٱللَّهُ بِغَٰفِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ﴾

Credeți, așadar, într-o parte a Cărții și nu credeți în alta? Răsplata celor dintre voi care fac aceasta nu este decât rușinea în viața lumească, iar în Ziua Învierii vor fi întorși la cea mai aspră pedeapsă. Allah nu este nepăsător la ceea ce faceți.

Coran, 2:85 · fragment

Cel care ia din Carte și Sunna numai ceea ce se potrivește cu pofta sa și lasă ceea ce îi contrazice pofta este asemenea oamenilor Cărții. Cel Preaînalt a spus:

﴿أَفَكُلَّمَا جَآءَكُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُكُمُ ٱسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ﴾

Ori de câte ori venea la voi un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor voastre, vă îngâmfați: pe unii îi socoteați mincinoși, iar pe alții îi ucideați.

Coran, 2:87 · fragment

Aceasta este purtarea necredincioșilor dintre oamenii Cărții: iau de la profeți numai ceea ce se potrivește cu poftele lor. Ceea ce aduc profeții și le contrazice poftele fie socotesc minciună, fie îl ucid pe profetul care a adus acel lucru. Au ucis dintre profeți pe cei pe care i-au ucis fiindcă le-au contrazis poftele. Cel Preaînalt a spus:

﴿كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا۟ وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

Ori de câte ori venea la ei un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor lor, pe unii îi socoteau mincinoși, iar pe alții îi ucideau.

Coran, 5:70 · fragment

Aceasta este calea lor. Cel care ia din Carte și Sunna ceea ce se potrivește poftei sale și îi sprijină metoda și calea, dar respinge ceea ce îi contrazice pofta și metoda, este asemenea acestora: crede într-o parte a Cărții și nu crede în alta. Nu îi folosește că a lucrat după o parte a Cărții, fiindcă nu crede în întreg.

În privința cuvintelor sale: *„Ar fi respins toate câte a spus Allah și ar fi necredincios”*, cel care respinge o literă din Coran este necredincios. De pildă, despre cuvintele Celui Preaînalt:

﴿قٓ وَٱلۡقُرۡءَانِ ٱلۡمَجِيدِ﴾

Qāf. Pe Coranul cel Glorios!
Coran, 50:1

spune: *„Qāf (قٓ) nu face parte din Coran; ajunge Pe Coranul cel Glorios! (وَٱلۡقُرۡءَانِ ٱلۡمَجِيدِ)”*. Sau, despre

﴿قُلۡ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ﴾

Spune: «El este Allah, Unicul»,
Coran, 112:1

pe care noi o rostim astfel, spune: *„Spune (قُلْ) nu face parte din Coran”*. Acesta este necredincios — căutăm ocrotirea lui Allah —, fiindcă a respins un cuvânt din Cuvântul lui Allah sau o literă. În privința cuvintelor sale: *„Așa cum mărturisirea că nu există alt dumnezeu în afară de Allah nu este primită de la cel care o rostește decât cu intenție sinceră și certitudine curată”*, lā ilāha illā Allāh este cuvântul sincerității, cuvântul evlaviei, toarta cea mai trainică și cheia Paradisului. Însă nu îi folosește celui care o rostește decât cu șapte ori opt condiții, pe care învățații le-au pus în versuri:

علمٌ يقينٌ وإخْلاصٌ وصِدْقُك

مع محبَّةٍ وانْقيادٍ والقبولِ لها

Știință, certitudine, sinceritate și veridicitatea ta,
împreună cu iubire, supunere și primirea ei.

Acestea sunt șapte condiții.

وزِيْدَ ثامنُها الكُفْرانُ منك بِمَا
سِوى الإِلَهِ من الأَشْياءِ قد أَلَهَا

Iar a opta s-a adăugat: să respingi tot ceea ce,
în afara lui Allah, a fost luat drept dumnezeu.

Cel care nu împlinește una dintre condiții nu are folos din lā ilāha illā Allāh:

Prima condiție: cunoașterea sensului ei; opusul este necunoașterea sensului ei.

A doua condiție: certitudinea în ceea ce arată ea; opusul este îndoiala.

A treia condiție: sinceritatea; opusul este asocierea cu Allah.

A patra condiție: veridicitatea; opusul este minciuna și socotirea ca minciună a ceea ce arată ea.

A cincea condiție: iubirea unicității lui Allah pe care o arată; opusul este ura față de ceea ce arată ea.

A șasea condiție: supunerea față de ceea ce arată ea; opusul este întoarcerea de la ceea ce arată ea.

A șaptea condiție: primirea a ceea ce arată ea; opusul este respingerea a ceea ce arată ea.

A opta condiție: respingerea celor adorați în afara lui Allah, Puternicul și Mărețul; opusul este a nu-i respinge.

Aceste opt condiții trebuie să se împlinească în cel care spune lā ilāha illā Allāh. Nu este doar un cuvânt rostit cu limba. Lā ilāha illā Allāh are stâlpi și condiții. Stâlpii săi sunt doi:

• Primul stâlp: negarea.

• Al doilea stâlp: afirmarea.

Negarea nu folosește fără afirmare, iar afirmarea nu folosește fără negare. Dacă ai spune: *„Allah este dumnezeu”*, nu ar fi de ajuns. Dacă ai spune: *„Nu există dumnezeu”*, aceasta este numai negare: ai tăgăduit cu totul orice dumnezeu și ai fi dintre cei care neagă cu totul existența unui dumnezeu. Sensul ar fi că nu există în univers niciun dumnezeu.
Cât despre sufiții care spun: *„Allah, Allah”* ori *„El, El”*, acestea sunt vorbe zadarnice și delir, fără niciun folos. Trebuie rostit lā ilāha illā Allāh, cu negare și afirmare. Acesta este sensul cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ﴾

Cel care respinge ṭāghūt și crede în Allah.
Coran, 2:256 · fragment

﴿فَمَن يَكْفُرْ بِٱلطَّٰغُوتِ﴾

Cel care respinge ṭāghūt
Coran, 2:256 · fragment

este negarea, iar

﴿وَيُؤْمِنۢ بِٱللَّهِ﴾

și crede în Allah
Coran, 2:256 · fragment

este afirmarea.
În privința cuvintelor sale: *„Tot astfel Allah nu primește ceva din Sunna când o parte este părăsită”*, așa cum nu este valabilă credința într-o parte din Coran cu părăsirea alteia, fie și a unui verset ori a unei litere, tot astfel credința în Sunna nu este valabilă decât prin credința în ea în întregime. Să nu tăgăduiască nimic din ceea ce este autentic de la Trimis ﷺ. Aceasta este o cerință a mărturisirii că Muḥammad este Trimisul lui Allah: să lucrezi după Sunna sa, să-l asculți și să lași ceea ce ți-a interzis.

Aceasta este o cerință a mărturisirii că el este Trimisul lui Allah. Dacă mărturisește că el este Trimisul lui Allah, dar nu crede în ceea ce a adus și în hadithurile pe care le-a spus sau respinge unele hadithuri autentice fiindcă nu se potrivesc poftei sale ori metodei sale, acesta nu crede în Trimis ﷺ. Este dintre cei despre care Allah a spus:

﴿كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا۟ وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

Ori de câte ori venea la ei un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor lor, pe unii îi socoteau mincinoși, iar pe alții îi ucideau.

Coran, 5:70 · fragment

Trebuie să crezi în întreaga Sunna: în ceea ce se potrivește și în ceea ce contrazice pofta ta, în ceea ce se potrivește și în ceea ce contrazice metoda ta. Trebuie să-ți întemeiezi metoda pe Carte și Sunna, nu pe poftă, nici pe vorbele cutăruia ori pe regulamentul unui partid sau al unei anumite grupări. Nu o întemeia pe acestea, ci pe Carte, Sunna și metoda înaintașilor drepți.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care respinge ceva din Sunna”*, de pildă muʿtaziliții și teologii speculativi nu cred în hadithurile āḥād, spunând că acestea nu dau cunoaștere. Nu le primesc în chestiunile de crez și aduc regulile logicii și teologiei speculative. Spun că logica și teologia speculativă dau certitudine, fiind argumente raționale, pe când cuvintele Trimisului, dacă sunt o relatare āḥād, nu dau certitudine. După ei, hadithul nu dă certitudine nici dacă se află în cele două Ṣaḥīḥ. Aceasta este rătăcire — căutăm ocrotirea lui Allah. Ceea ce este autentic de la Trimis ﷺ dă cunoaștere și certitudine, căci este vorba celui care

﴿وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحَىٰ﴾

nu vorbește din poftă. Nu este decât o revelație care îi este revelată.
Coran, 53:3–4

Aceștia au socotit mincinoasă o parte a revelației, respingând hadithurile āḥād în chestiunile de crez și neprimindu-le. Au respins ceva din revelația pogorâtă. Aceasta este o cale rătăcită — căutăm ocrotirea lui Allah.

În privința cuvintelor sale: *„A respins Sunna în întregime”*, nu îi folosește ceea ce a primit din ea până nu o primește pe toată.

În privința cuvintelor sale: *„Primește-o, așadar, și lasă disputa și îndărătnicia”*, mumāḥalah este disputa, iar lajājah este cearta fără folos și ridicarea glasului pentru a-ți birui adversarul. Acestea nu îți folosesc cu nimic.

În privința cuvintelor sale: *„Căci ele nu au nimic din religia lui Allah”*, disputa prin falsitate nu face parte din religia lui Allah. Cel Preaînalt a spus:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟﴾

Nu se ceartă cu privire la versetele lui Allah decât cei care nu cred.
Coran, 40:4 · fragment

Ei se ceartă în privința lor: sunt de la Allah sau nu sunt de la Allah? Este Coranul Cuvântul lui Allah sau nu? Este pogorât ori creat? Toate acestea țin de disputa asupra Cărții lui Allah, Puternicul și Mărețul, și de cearta zadarnică.

În privința cuvintelor sale: *„Mai ales vremea ta este o vreme rea; teme-te, așadar, de Allah”*, aceasta era în vremea autorului. Cum sunt atunci vremurile de după el? Încercarea este mai puternică. În vremea sa, cu toate încercările din ea, existau învățați. Dar cu cât timpul înaintează, cu atât învățații se împuținează și răul se înmulțește. Primejdia este, așadar, mai mare la sfârșitul vremurilor.

Atitudinea musulmanului când apar tulburări

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Când apare tulburarea, rămâi înăuntrul casei tale și fugi din vecinătatea ei. Ferește-te de partizanat. Orice luptă dintre musulmani pentru viața lumească este o tulburare. Teme-te de Allah Singurul, fără asociat; nu ieși în ea și nu lupta în ea, nu o dori, nu lua partea cuiva și nu înclina spre nimeni. Nu iubi nimic din treburile lor, căci se spune: cel care iubește faptele unor oameni, fie bune, fie rele, este asemenea celui care le-a făcut. Allah să ne dea nouă și vouă izbândă către mulțumirea Sa și să ne ferească pe noi și pe voi de neascultarea Lui.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Când apare tulburarea, rămâi înăuntrul casei tale”*, dacă apare tulburarea, adică lupta dintre musulmani, rămâi acasă. Oprește-ți mâna și limba, ca să fii la adăpost. Aceasta este când ieșirea ta din casă nu aduce folos și nu ești ascultat: atunci rămâi acasă. Dacă însă ieșirea printre oameni, amestecarea cu ei, chemarea lor la Allah și lămurirea adevărului aduc folos, ieși. Aceasta este chestiunea numită *„amestecarea cu oamenii și retragerea”*. Care este mai bună? Spunem: depinde. Dacă amestecarea aduce folos, chemare la Allah și lămurirea adevărului, ea este mai bună. Dacă însă amestecarea cu oamenii și chemarea lor nu aduc niciun folos, retragerea este mai bună. Aceasta îl privește pe cel care are știință. Cel fără știință se retrage în orice caz, ca să nu fie atras în încercare fără să știe și fără să înțeleagă. Neștiutorul rămâne acasă; învățatul urmează deosebirea pe care am arătat-o.

În privința cuvintelor sale: *„Ferește-te de partizanat”*, adică de partizanatul pentru falsitate și de susținerea propriei păreri ori a grupării căreia îi aparții. Fă din adevăr scopul și ținta ta, fie că este de partea ta ori a altuia, de partea grupării tale ori a alteia. Fă din adevăr ținta ta. Adevărul este lucrul căutat de credincios: oriunde îl găsește, îl ia. Cel care ține cu îndârjire la propria părere și respinge adevărul urmează ceva din religia și partizanatul

jāhiliyyah, nu din Islam. Musulmanul caută adevărul și îl urmează, la oricine s-ar afla. Acesta este musulmanul adevărat: își face dorința să urmeze ceea ce a adus Trimisul ﷺ. În hadithul cuprins în Cele patruzeci și socotit autentic de al-Nawawī, Allah să aibă milă de el, s-a relatat de la Profet ﷺ:

لاَ يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَّا جِئْتُ بِهِ

Niciunul dintre voi nu crede până când dorința sa nu urmează ceea ce am adus[20].

Aceasta este adeverită de cuvintele Celui Preaînalt:

﴿كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا۟ وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

Ori de câte ori venea la ei un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor lor, pe unii îi socoteau mincinoși, iar pe alții îi ucideau.
Coran, 5:70 · fragment

20 Relatat de Ibn Abī ʿĀṣim în Al-Sunnah, nr. 15, și Ibn Baṭṭah în Al-Ibānah, nr. 279.

În privința cuvintelor sale: *„Orice luptă dintre musulmani pentru viața lumească este o tulburare”*, lupta dintre musulmani nu este îngăduită, căci sângele musulmanului este oprit. El ﷺ a spus:

لاَ يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ إِلاَّ بِإِحْدَى ثَلاَثٍ: النَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالثَّيِّبُ الزَّانِي، وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ

Sângele unui musulman nu este îngăduit decât în unul dintre trei cazuri: viață pentru viață, cel care a fost căsătorit și săvârșește adulter și cel care își părăsește religia, despărțindu-se de comunitate[21].

Sângele musulmanului este ocrotit. Tot astfel sângele celui aflat sub legământ, între care și conducătorul musulmanilor există un legământ, ori care a primit siguranță de la unul dintre musulmani: sângele său este oprit prin legământ și prin garanția de siguranță. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿وَلَا تَقْتُلُواْ ٱلنَّفْسَ ٱلَّتِى حَرَّمَ ٱللَّهُ إِلَّا بِٱلْحَقِّ﴾

Nu luați viața pe care Allah a făcut-o inviolabilă decât pe drept.
Coran, 17:33 · fragment

Viața pe care Allah a făcut-o inviolabilă este cea a credinciosului ori a celui aflat sub legământ sau sub garanție de siguranță. Aceasta este viața pe care Allah a făcut-o inviolabilă; nu este îngăduit să fie luată decât pe drept. Dreptul este ceea ce a lămurit Trimisul ﷺ prin cele trei cazuri: talionul, viață pentru viață; adulterul celui cu statut de muḥṣan, care este lapidat până moare; ori apostatul, ucis pentru apostazia sa. Acestea sunt cele care îngăduie sângele musulmanului. În afara lor, sângele său este oprit, cu excepția răzvrătiților ori a kharijiților care se ridică

21 Relatat de al-Bukhārī, nr. 6484, și Muslim, nr. 1676.

împotriva musulmanilor sau îi agresează. Ei sunt combătuți pentru a le respinge răul, nu pentru necredința lor. Sunt combătuți kharijiții și răzvrătiții care îi atacă pe musulmani și încalcă cele sfinte, pentru a le respinge răul. Profetul ﷺ a poruncit combaterea lor, iar Allah a poruncit combaterea răzvrătiților. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَإِن طَآئِفَتَانِ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱقْتَتَلُوا۟ فَأَصْلِحُوا۟ بَيْنَهُمَا ۖ فَإِنۢ بَغَتْ إِحْدَىٰهُمَا عَلَى ٱلْأُخْرَىٰ فَقَٰتِلُوا۟ ٱلَّتِى تَبْغِى حَتَّىٰ تَفِىٓءَ إِلَىٰٓ أَمْرِ ٱللَّهِ﴾

Dacă două cete de credincioși se luptă între ele, împăcați-le. Dacă una dintre ele o asuprește pe cealaltă, luptați împotriva celei care asuprește până când revine la porunca lui Allah.

Coran, 49:9 · fragment

Allah a poruncit combaterea răzvrătiților, iar Profetul ﷺ a poruncit combaterea kharijiților, spunând:

فَأَيْنَمَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ

Oriunde îi întâlniți, ucideți-i[22]*,*

pentru a le respinge răul de la musulmani. Aceasta este deosebirea amănunțită în privința luptei cu musulmanii. Regula este că nu este îngăduită, decât în caz de agresiune ori de ridicare împotriva musulmanilor.

Tot astfel, dacă un musulman te atacă vrând să-ți ia averea, să te ucidă ori să-ți necinstească familia, îl respingi prin mijlocul cel mai ușor și mai blând. Dacă nu poate fi respins decât prin ucidere,

22 Relatat de al-Bukhārī, nr. 3415, și Muslim, nr. 1066.

îl ucizi, iar uciderea sa nu atrage răspundere pentru cel care s-a apărat. Sângele musulmanului poate fi astfel îngăduit prin atac, agresiune, răzvrătire și tâlhărie la drumul mare. Acestea îngăduie sângele său, nu pentru necredința lui, ci pentru a-i respinge răul de la viață, onoare ori avere. Nici averea nu îl lași să ți-o ia: îl respingi, chiar prin ucidere. La fel este agresiunea generală împotriva musulmanilor și a siguranței lor prin tâlhărie la drumul mare, agresiune și ridicare împotriva musulmanilor.
În privința cuvintelor sale: *„Pentru viața lumească este o tulburare”*, adică lupta dintre musulmani este pentru viața lumească, fără să apere siguranța, onoarea ori averile musulmanilor, ci urmărește jefuirea și luarea averii. Dacă doi musulmani se luptă pentru avere, atât ucigașul, cât și cel ucis sunt în Foc. El ﷺ a spus:

إِذَا التَقَى الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالقَاتِلُ وَالمَقْتُولُ فِي النَّارِ

Când doi musulmani se întâlnesc cu săbiile lor, ucigașul și cel ucis sunt în Foc.

Au întrebat: *„Trimis al lui Allah, acesta este ucigașul, dar ce vină are cel ucis?”*, adică de ce ajunge cel ucis în Foc? A spus:

إِنَّهُ كَانَ حَرِيصًا عَلَى قَتْلِ صَاحِبِهِ

El era dornic să-l ucidă pe celălalt[23].

Intenția lui era să-l ucidă dacă ar fi putut. A ajuns, așadar, în Foc — căutăm ocrotirea lui Allah — pentru intenția sa și pentru că a socotit îngăduit sângele fratelui său.

În privința cuvintelor sale: *„Nu ieși în ea și nu lupta în ea”*, adică în tulburare.

23 Relatat de al-Bukhārī, nr. 31, și Muslim, nr. 2888.

În privința cuvintelor sale: *„Nu o dori, nu lua partea cuiva și nu înclina spre nimeni”*, nu lua partea oamenilor tulburării, nu-i aproba, nu-i sprijini și nu-i apăra. Devii părtaș cu ei când îi aperi și le socotești părerea corectă, chiar dacă nu ieși alături de ei. Ești părtaș la păcatul, agresiunea și nedreptatea lor. Astăzi există oameni care îi aprobă pe cei care săvârșesc atentate și distrugeri și numesc aceasta *„luptă pe calea lui Allah”*. Ei ucid musulmani și oameni aflați sub legământ, distrug și îi înspăimântă pe musulmani, apoi ei sau susținătorii lor spun: *„Aceasta este luptă pe calea lui Allah”* și îi apără. Aceștia au aceeași judecată ca ei — căutăm ocrotirea lui Allah —, fiindcă i-au aprobat și le-au socotit părerea corectă. Chestiunea cuprinde o mare primejdie. Devii părtaș cu ei chiar dacă nu porți arme alături de ei, fiindcă îi aprobi și le socotești părerea corectă; mai grav, le descrii fapta drept luptă pe calea lui Allah!

În privința cuvintelor sale: *„Căci se spune: cel care iubește faptele unor oameni, fie bune, fie rele, este asemenea celui care le-a făcut”*, cel care iubește faptele unor oameni este asemenea celui care le-a făcut. Dacă sunt bune, are o răsplată asemenea lor; dacă sunt rele, are o povară și un păcat asemenea lor — căutăm ocrotirea lui Allah. De aceea s-a relatat că cel care își dorește să fie asemenea învățatului care îi învață pe oameni binele are o răsplată asemenea lui. Cel care își dorește să fie asemenea bogatului care își cheltuie averea pe calea lui Allah primește o răsplată asemenea lui, potrivit intenției sale. Și invers: cel care își dorește să fie asemenea răufăcătorului ori oamenilor păcatelor este părtaș la păcatul lor. Sau cel care le aprobă părerea și o socotește corectă este asemenea lor, chiar dacă nu face ceea ce au făcut ei, numai pentru că le-a socotit părerea corectă și a înclinat spre ei.

Omul să se păzească să nu piară fără să știe în aceste încercări și rele. Nu rosti decât bine, iar altfel taci.

Cele două feluri de cercetare a stelelor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Micșorează cercetarea stelelor, în afară de ceea ce te ajută să cunoști timpurile rugăciunii, și nu te ocupa de celelalte, fiindcă aceasta cheamă la erezie."

Comentariu
Cercetarea stelelor este de două feluri:

Primul fel: deducerea întâmplărilor de pe pământ prin ele, ceea ce se numește „știința influenței", precum suflarea vânturilor, coborârea ploilor, apariția bolilor, moartea ori viața cuiva. Aceasta este astrologie oprită. Este asemenea faptei neamului lui Nimrūd, care adora statui înfățișate după chipul corpurilor cerești. Au ajuns să le adore fiindcă socoteau că stelele influențează întâmplările și nu le atribuiau lui Allah, Mărețul și Preaînaltul. Au făcut statui după formele lor și le-au adorat în afara lui Allah. Allah l-a trimis pe prietenul Său apropiat, pacea fie asupra sa, care le-a dezaprobat fapta, i-a chemat la adorarea numai a lui Allah și le-a spus:

﴿مَا هَٰذِهِ ٱلتَّمَاثِيلُ ٱلَّتِيٓ أَنتُمْ لَهَا عَٰكِفُونَ﴾

Ce sunt aceste statui cărora voi vă dedicați?
Coran, 21:52 · fragment

Aceasta este astrologia oprită, necredință și asociere. Astrologia, după cum a spus Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah, este

هو الاستدلالُ بالأَحْوال الفلكيَّةِ على الحوادث الأَرْضيَّة

deducerea întâmplărilor de pe pământ prin stările corpurilor cerești.

Aceasta este astrologia oprită, după cum se publică acum în unele reviste și ziare care nu respectă religia, la pagina de astrologie și

noroc, citirea palmei, a ceștii și altele asemenea. Toate sunt dintre lucrările diavolilor și șarlatanie. Aceasta este necredință în Allah, Preaputernicul și Mărețul. Îi cerem lui Allah ocrotire!

Al doilea fel: ceea ce se numește „știința mersului corpurilor cerești", prin care se cunosc fazele lunii și mersul soarelui în cursul anului, pentru cunoașterea timpurilor: timpurile cultivării și aratului, timpurile rugăciunii — timpul de Ẓuhr este astfel, timpul de ʿAṣr este astfel. Aceasta nu are nimic rău. Preaînaltul a spus:

﴿وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ﴾

I-a rânduit faze,
Coran, 10:5 · fragment

adică lunii,

﴿لِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ﴾

ca să cunoașteți numărul anilor și socoteala.
Coran, 10:5 · fragment

Și a spus:

﴿وَجَعَلْنَا ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ ءَايَتَيْنِ ۖ فَمَحَوْنَآ ءَايَةَ ٱلَّيْلِ وَجَعَلْنَآ
ءَايَةَ ٱلنَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا۟ فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ
ٱلسِّنِينَ وَٱلْحِسَابَ ۚ وَكُلَّ شَىْءٍ فَصَّلْنَٰهُ تَفْصِيلًا﴾

Am făcut noaptea și ziua două semne. Am șters semnul nopții și am făcut semnul zilei luminos, ca să căutați har de la Domnul vostru și să cunoașteți numărul anilor și socoteala. Orice lucru l-am lămurit în amănunt.

Coran, 17:12

Și a spus:

﴿يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ ٱلْأَهِلَّةِ ۖ قُلْ هِىَ مَوَٰقِيتُ لِلنَّاسِ وَٱلْحَجِّ﴾

Te întreabă despre lunile noi. Spune: «Ele sunt măsuri ale timpului pentru oameni și pentru pelerinaj.»

Coran, 2:189 · fragment

Știința mersului corpurilor cerești nu are nimic rău, fiindcă are foloase și nu cuprinde o credință rea. Știința influenței, adică deducerea prin stele a altor lucruri decât acestea, este însă oprită și este asociere. Deducerea prin ele a norocului și nenorocului, a binelui și răului, este asociere față de Allah, Preaputernicul și Mărețul. De aceea Qatādah spune:

خَلَقَ اللَّهُ النُّجُومَ لِثَلاثٍ، جَعَلَهَا زِينَةً لِلسَّمَاءِ، وَرُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ، وَعَلامَاتٍ لِيَهْتَدُوا بِهَا، فَمَنْ تَأَوَّلَ فِيهَا بِغَيْرِ ذَلِكَ أَخْطَأَ حَظَّهُ، وَأَضَاعَ نَصِيبَهُ، وَتَكَلَّفَ مَا لاَ عِلْمَ لَهُ بِهِ

Allah a creat stelele pentru trei lucruri: le-a făcut podoabă pentru cer, proiectile împotriva diavolilor și semne pentru călăuzire. Cel care le tâlcuiește altfel își greșește ținta, își pierde partea și se împovărează cu ceea ce nu cunoaște.[24]

Allah a creat, așadar, stelele pentru trei foloase:

Primul folos: podoabă pentru cer. Preaînaltul a spus:

﴿وَزَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنْيَا بِمَصَٰبِيحَ وَحِفْظًا﴾

Am împodobit cerul cel mai de jos cu lumini și l-am păzit.
Coran, 41:12 · fragment

Al doilea folos: proiectile împotriva diavolilor. Preaînaltul a spus:

﴿إِلَّا مَنِ ٱسْتَرَقَ ٱلسَّمْعَ فَأَتْبَعَهُۥ شِهَابٌ مُّبِينٌ﴾

În afară de cel care fură ascultarea, pe care îl urmărește o flacără luminoasă.
Coran, 15:18

Al treilea folos: semne prin care oamenii se călăuzesc în călătorii. Preaînaltul a spus:

24 Relatat de al-Bukhārī ca relatare muʿallaq (3/1168).

﴿وَهُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلنُّجُومَ لِتَهْتَدُوا۟ بِهَا فِى ظُلُمَٰتِ ٱلْبَرِّ وَٱلْبَحْرِ﴾

El este Cel care v-a făcut stelele, ca să vă călăuziți prin ele în întunericurile uscatului și ale mării.

Coran, 6:97 · fragment

Acestea sunt foloasele stelelor. Cât despre cel care crede că ele influențează întâmplările, că răsăritul unei anumite stele este un timp de fericire, iar răsăritul alteia un timp de nefericire, aceasta este necredință în Allah, Preaputernicul și Mărețul. Preaînaltul a spus:

﴿فَلَآ أُقْسِمُ بِمَوَٰقِعِ ٱلنُّجُومِ وَإِنَّهُۥ لَقَسَمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ إِنَّهُۥ لَقُرْءَانٌ كَرِيمٌ فِى كِتَٰبٍ مَّكْنُونٍ لَّا يَمَسُّهُۥٓ إِلَّا ٱلْمُطَهَّرُونَ تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَٰلَمِينَ أَفَبِهَٰذَا ٱلْحَدِيثِ أَنتُم مُّدْهِنُونَ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ﴾

Jur pe locurile stelelor! Este un jurământ măreț, dacă ați ști. Acesta este un Coran nobil, într-o Carte bine păstrată, pe care nu o ating decât cei curățiți, o coborâre de la Domnul lumilor. Oare față de această vorbire sunteți nepăsători și faceți din partea voastră tăgăduirea?

Coran, 56:75–82

Adică atribuiți cele ale traiului stelelor, răsăritului și apusului lor. Profetul ﷺ i-a condus pe companionii săi în rugăciunea de dimineață la al-Ḥudaybiyyah, lângă Mecca. I-a condus în rugăciunea Fajr la al-Ḥudaybiyyah după o ploaie din timpul

nopții. Apoi s-a întors din rugăciunea sa ﷺ și a spus, după cum se află în hadithul qudsī:

قال اللهُ تعالى: أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ، وَكَافِرٌ فَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللهِ، وَرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ، وَأَمَّا مَنْ قَالَ: مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ

Allah Preaînaltul a spus: «Dintre robii Mei, unii au ajuns dimineața credincioși, iar alții necredincioși. Cel care a spus: Am primit ploaie prin harul și mila lui Allah, acela crede în Mine și tăgăduiește astrul. Cel care a spus: Am primit ploaie prin cutare și cutare astru, acela nu crede în Mine și crede în astru.»[25]

Ploaia nu vine din influența stelelor, a răsăritului și apusului lor. Coborârea ploii este de la Allah, Mărețul și Preaînaltul. El o coboară, o rânduiește, o îndreaptă și o oprește dacă voiește. Preaînaltul a spus:

﴿وَهُوَ ٱلَّذِى يُنَزِّلُ ٱلْغَيْثَ مِنۢ بَعْدِ مَا قَنَطُوا۟ وَيَنشُرُ رَحْمَتَهُۥ﴾

El este Cel care coboară ploaia după ce ei și-au pierdut nădejdea și Își răspândește mila.

Coran, 42:28 · fragment

25 Relatat de al-Bukhārī (810) și Muslim (71).

Și a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ عِندَهُۥ عِلْمُ ٱلسَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ ٱلْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِى ٱلْأَرْحَامِ ۖ وَمَا تَدْرِى نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ۖ وَمَا تَدْرِى نَفْسٌۢ بِأَىِّ أَرْضٍ تَمُوتُ﴾

La Allah se află cunoașterea Ceasului. El coboară ploaia și știe ceea ce se află în pântece. Niciun suflet nu știe ce va dobândi mâine și niciun suflet nu știe în ce pământ va muri.

Coran, 31:34 · fragment

Sunt cinci lucruri pe care numai Allah le cunoaște. Printre ele este coborârea ploii, pe care numai Allah, Slăvitul și Preaînaltul, o cunoaște. Cel care o atribuie altcuiva decât lui Allah este asociaționist.

Avertisment împotriva ședерii cu adepții teologiei speculative

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Ferește-te de cercetarea teologiei speculative și de șederea alături de adepții ei.

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Ferește-te de cercetarea teologiei speculative”*, trebuie lucrat după Carte și Sunna și după calea înaintașilor drepți în crez, faptă și purtare. Aceasta este metoda sănătoasă. Cel care lasă metoda înaintașilor drepți în crez și în altele și merge alături de teologii speculativi, care stabilesc crezurile prin regulile logicii, teologiei speculative, disputei, premiselor și concluziilor, numindu-le argumente raționale, se află în rătăcire în crez și în felul de a aduce dovezi. Allah ne-a făcut să nu avem nevoie de teologia speculativă și de altele prin ceea ce i-a pogorât Trimisului Său din Carte și Sunna. Nu există bine decât în Carte și Sunna, mai ales în chestiunile crezului, care este rădăcina și temelia. Nu ne întemeiem crezul decât pe dovezile Cărții și Sunnei, nu pe regulile logicii și teologiei speculative. Cuvintele învățaților despre teologia speculativă și adepții ei sunt cunoscute. Imamul al-Shāfiʿī, Allah să aibă milă de el, spune:

حُكْمِي فِي أَهْلِ الكلامِ أَنْ يضربوا بالجريدِ والنِّعالِ، وأَنْ يُطَافَ بِهم في القبائِل، وأَنْ يُقالَ: هذا جزاءُ من أَعْرَضَ عن الكتابِ والسُّنَّةِ وذهب إِلى علمِ الكلام

Judecata mea asupra adepților teologiei speculative este să fie loviți cu ramuri de palmier și sandale, să fie purtați prin triburi și să se spună: aceasta este răsplata celui care s-a întors de la Carte și Sunna și a mers către teologia speculativă.

Teologia speculativă este condamnabilă. Înaintașii avertizau cu cea mai mare tărie împotriva ei și împotriva luării sale drept metodă urmată în crezuri, părăsind Cartea și Sunna. Așa sunt cei care vorbesc despre corp, substanță și altele și spun că afirmarea atributelor atrage corporalitatea, iar corpurile sunt asemănătoare. Neagă astfel numele și atributele lui Allah, fugind de corporalitate. Corpul este ceea ce este alcătuit din substanțe individuale, substanța individuală este partea indivizibilă, iar accidentul este ceea ce subzistă în altceva. Corpul este ceea ce subzistă prin sine. Și-au întemeiat crezul pe corp, accident și alte închipuiri nevalabile și au lăsat Cartea și Sunna. Aceasta este rătăcirea vădită — căutăm ocrotirea lui Allah. Nu se ocupă vreun musulman cu știința disputei, lăsând preocuparea pentru știința Cărții și Sunnei, decât cel pe care Allah, Puternicul și Mărețul, l-a lăsat în rătăcire. Înaintașii acestei comunități urmau Cartea și Sunna până când, în vremea lui al-Ma'mūn, cărțile grecești au fost traduse în arabă și au venit logica și știința disputei. De atunci a apărut răul în comunitate, iar mulți și-au întemeiat crezurile pe știința disputei și pe logică.
În privința cuvintelor sale: *„Și de șederea alături de adepții ei”*, ferește-te de învățarea și cercetarea teologiei speculative, ca să nu fii atras și încântat de ea. Ferește-te de șederea cu teologii speculativi. Stai cu oamenii hadithului și ai științei, nu cu teologii speculativi, ca să nu te influențeze și să nu te îndepărteze de știința Cărții și Sunnei. Șederea cu oamenii răi îl influențează pe cel care le ține tovărășie. De aceea el ﷺ l-a asemănat pe tovarășul bun cu vânzătorul de mosc. El ﷺ a spus:

فَحَامِلُ المِسْكِ: إِمَّا أَنْ يُحْذِيَكَ

Vânzătorul de mosc fie îți dăruiește,

adică îți dă din moscul său,

وَإِمَّا أَنْ تَبْتَاعَ مِنْهُ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا طَيِّبَةً

fie cumperi de la el, fie simți de la el un miros plăcut,

adică în timpul ședерii tale la el. L-a asemănat pe tovarășul rău cu cel care suflă în foalele fierarului:

إِمَّا أَنْ يُحْرِقَ ثِيَابَكَ، وَإِمَّا أَنْ تَجِدَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً

Fie îți arde hainele, fie simți de la el un miros neplăcut[26].

Aceasta este pilda tovarășului bun și a celui rău. Teologii speculativi sunt dintre tovarășii răi; nu sta cu ei, căci îți strică crezul și te îndepărtează de Cartea lui Allah și de Sunna Trimisului Său ﷺ.

26 Relatat de al-Bukhārī, nr. 1995, și Muslim, nr. 2628.

Ținerea tovărășiei oamenilor relatărilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Ține-te de relatări și de oamenii relatărilor. Pe ei să-i întrebi, alături de ei să stai și de la ei să înveți.

Frica de Allah și rușinea înaintea Lui

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că Allah nu a fost adorat prin ceva asemenea fricii de Allah, Preamăritul, și căii fricii, întristării, temerii și rușinii înaintea lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul.

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Ține-te de relatări”*, adică de hadithuri, *„și de oamenii relatărilor”*. Sensul expresiei *„ține-te”* este să rămâi alături de ele, așa cum în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ عَلَيۡكُمۡ أَنفُسَكُمۡ﴾

O, voi care ați crezut! Aveți grijă de voi înșivă,
Coran, 5:105 · fragment

adică țineți-vă de aceasta.
În privința cuvintelor sale: *„Pe ei să-i întrebi”*, Cel Preaînalt a spus:

﴿فَسۡـَٔلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلذِّكۡرِ إِن كُنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ﴾

Întrebați-i pe oamenii Pomenirii dacă nu știți.
Coran, 16:43 · fragment

Adică învățații drepți dintre oamenii Cărții și învățații acestei comunități: ei sunt cei care trebuie întrebați.

În privința cuvintelor sale: *„Alături de ei să stai și de la ei să înveți”*, Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَإِذَا رَأَيْتَ ٱلَّذِينَ يَخُوضُونَ فِىٓ ءَايَـٰتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ
حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦ ۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ ٱلشَّيْطَـٰنُ فَلَا
تَقْعُدْ بَعْدَ ٱلذِّكْرَىٰ مَعَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّـٰلِمِينَ﴾

Când îi vezi pe cei care vorbesc în batjocură despre versetele Noastre, îndepărtează-te de ei până când încep altă discuție. Dacă Șeitan te face să uiți, după ce îți amintești nu mai sta cu oamenii nedrepți.

Coran, 6:68

El, Preamăritul, a spus:

﴿وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَـٰبِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَـٰتِ ٱللَّهِ
يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى
حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ﴾

V-a pogorât deja în Carte că, atunci când auziți că versetele lui Allah sunt tăgăduite și batjocorite, să nu stați cu ei până când încep altă discuție; altfel sunteți asemenea lor.

Coran, 4:140 · fragment

Dacă stați cu ei, sunteți asemenea lor. Omul să se ferească de șederea cu oamenii răului și învățații rătăcirii și să rămână alături de oamenii științei, ai crezului corect și ai metodei sănătoase. Să stea cu ei și să tragă folos de la ei.

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că Allah nu a fost adorat prin ceva asemenea fricii de Allah, Preamăritul”*, adorarea se sprijină pe trei lucruri: frica, speranța și iubirea. Adorarea lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul, nu este adorare decât când se găsesc în ea aceste lucruri:

Frica de Allah și speranța în mila lui Allah, Puternicul și Mărețul. Să nu fie numai frică, până când omul deznădăjduiește de mila lui Allah, nici numai speranță, până când se crede la adăpost de planul ascuns al lui Allah, nici numai iubire fără frică și speranță. Trebuie să existe cele trei: frică, speranță și iubire față de Allah, Puternicul și Mărețul. De aceea au spus: *„Cel care Îl adoră pe Allah numai prin frică este kharijit”*, fiindcă aceasta este calea kharijiților, oamenii amenințării.

ومَن عَبَدَ اللهَ بالرَّجاءِ فقطْ فهو مُرْجِئ

Cel care Îl adoră pe Allah numai prin speranță este murji’it,

fiindcă aceasta este calea murji’ților, care nu se tem de Allah, ci se bizuie numai pe speranță. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, spune:

﴿أَفَأَمِنُوا۟ مَكْرَ ٱللَّهِ ۚ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلْقَوْمُ ٱلْخَٰسِرُونَ﴾

Se cred ei la adăpost de planul ascuns al lui Allah? Nu se cred la adăpost de planul ascuns al lui Allah decât oamenii pierduți.

Coran, 7:99

ومَن عَبَدَ اللهَ بالمحبَّة فقطْ فهو صُوفِيٌّ

Cel care Îl adoră pe Allah numai prin iubire este sufit,

fiindcă sufiții spun:

لا نعبد اللهَ طمعًا في جَنَّتِه، ولا نعبده خوفًا من نارِه،
وإنَّما نعبده محبَّةً له فقطْ

Nu Îl adorăm pe Allah râvnind la Paradisul Său, nici de frica Focului Său, ci Îl adorăm numai din iubire pentru El.

Aceasta este rătăcire. Trebuie să Îl adori pe Allah cu frică, speranță și iubire.
În privința cuvintelor sale: *„Și căii fricii, întristării, temerii și rușinii înaintea lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul”*, adică să ai rușine înaintea lui Allah. Rușinea înaintea lui Allah este să nu te vadă în neascultare față de El. Te rușinezi ca făpturile să te vadă făcând ceva nepotrivit; cum să nu te rușinezi ca Allah să te vadă neascultându-L? Acesta este un lucru uimitor la om. Allah Preaînaltul a spus:

﴿يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱلنَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ ٱللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ
إِذْ يُبَيِّتُونَ مَا لَا يَرْضَىٰ مِنَ ٱلْقَوْلِ﴾

Se ascund de oameni, dar nu se ascund de Allah, deși El este cu ei când uneltesc noaptea vorbe pe care El nu le primește.
Coran, 4:108 · fragment

Să ai rușine înainte de toate față de Allah și să eviți neascultarea Lui, fiindcă El te vede.

Avertisment împotriva ședерii cu sufiții

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Ferește-te să stai cu cel care cheamă la dor și iubire, cu cel care rămâne singur cu femeile și de calea acestei doctrine, căci toți aceștia sunt în rătăcire.

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Ferește-te să stai cu cel care cheamă la dor și iubire”*, aceștia sunt sufiții. După ce te-a avertizat împotriva ședерii cu teologii speculativi, te avertizează împotriva ședерii cu o altă grupare rătăcită: sufiții care Îl adoră pe Allah prin inovații și lucruri nou introduse pentru care Allah nu a pogorât nicio dovadă și lasă Sunna. Mai mult, nu dau atenție hadithului și căutării științei, ci avertizează împotriva căutării ei, spunând:

طلبُ العلمِ يشغلك عن ذِكْرِ الله، يشغلُك عن العبادةِ

Căutarea științei te abate de la pomenirea lui Allah și de la adorare.

Aceasta este rătăcire, căci adorarea și pomenirea nu sunt valabile decât dacă se potrivesc cu Cartea și Sunna, iar aceasta nu se poate decât prin știință. De aceea au rătăcit — căutăm ocrotirea lui Allah. I-au îndepărtat pe oameni de știință și învățare și le-au spus: *„Ocupați-vă cu pomenirea lui Allah, ocupați-vă cu adorarea”*. Aceasta este însăși rătăcirea, căci adorarea și pomenirea nu sunt valabile decât pe temeiul științei corecte și al urmării Trimisului ﷺ. Dacă sunt fără știință și fără urmare, sunt rătăcire. El ﷺ a spus:

مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ

Celui care face o faptă care nu este potrivită rânduielii noastre îi este respinsă acea faptă (vezi nota 7, p. 48).

Cum să știi că aceasta este potrivită rânduielii Trimisului ﷺ fără învățare? A spus:

مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ

Cel care aduce în această rânduială a noastră ceva ce nu face parte din ea, acel lucru este respins (vezi nota 6, p. 48).

Cum să știi că este nou introdus fără să-l confrunți cu Sunna Trimisului ﷺ? Trebuie mai întâi învățat. Nu te îndepărta de știință și de căutarea ei.
Căutarea științei este mai bună decât actele de adorare suplimentare. Cel care șade și cercetează o chestiune de știință este mai bun decât cel care se roagă toată noaptea. De ce? Fiindcă Îl adoră pe Allah cu știință și înțelegere limpede și fiindcă învățatul își folosește sieși și altora. Adoratorul care se roagă toată noaptea și postește ziua își folosește numai sieși, nu oamenilor; folosul său se mărginește la el. Când înveți, îți folosești ție și oamenilor. De aceea el ﷺ a spus:

فَضْلَ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ

Întâietatea învățatului asupra adoratorului este ca întâietatea lunii asupra celorlalte astre[27].

Luna luminează lumea, călătorii merg la lumina ei, Allah face prin ea să se dezvolte bine roadele și ea are mari foloase. Astrul însă nu luminează decât pe sine; lumina sa se mărginește la el. Aceasta îl privește pe adoratorul care Îl adoră pe Allah potrivit adevărului. Cum este atunci adoratorul care Îl adoră în neștiință? Adorarea sa poate fi o rătăcire, respinsă de la el. Trebuie știință și căutarea științei. Să nu te înșele cei care îi îndeamnă pe oameni la pomenire, ieșire, rugăciune de noapte și post, dar îi îndepărtează

27 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 3641; al-Tirmidhī, nr. 2685; și Ibn Mājah, nr. 223.

de căutarea științei și de șederea în moschei pentru a învăța de la învățați.
În privința cuvintelor sale: *„Cu cel care rămâne singur cu femeile”*, unii sufiți nu se feresc de cele oprite. Spun: *„Noi nu avem păcat, suntem dintre cunoscătorii lui Allah”*. Socotesc îngăduite păcatele și spun:

نحنُ ما علينا تحريمٌ، وليس علينا واجباتٌ؛ لأَنَّنا وَصَلْنَا إِلى الله، لَسْنَا بحاجةٍ إِلى العبادة

Pentru noi nu există interdicții și obligații, fiindcă am ajuns la Allah și nu mai avem nevoie de adorare.

De aceea săvârșesc sodomie și desfrânare, privesc cele oprite și spun:

ما علينا إِثْمٌ في هذا؛ لأَنَّنا ننظر في آياتِ الله

Nu avem păcat în aceasta, fiindcă privim semnele lui Allah.

Ei spun: *„Aceasta ține de privirea semnelor lui Allah”*. Șeitan le înfrumusețează acest lucru. Rămân singuri cu tineri fără barbă, săvârșesc rele și pretind că sunt aliații lui Allah și că nu sunt vinovați pentru ceea ce fac. Privește până unde ajunge robul — căutăm ocrotirea lui Allah. Nu sta cu aceștia.

În privința cuvintelor sale: *„Și de calea acestei doctrine”*, adică de calea doctrinei sufite. Ei spun: *„Ia-ți un șeic”*, adică un șeic de confrerie, sub îndrumarea căruia să mergi. *„Cel care nu are șeic îl are drept șeic pe Șeitan”*. Trebuie să urmezi un șeic și să-i juri credință pe acea cale, fără să ieși din ea. Au expresii rele; trebuie să te ferești de ei. Îi cheamă pe oameni să iasă din religia lui Allah către religia lui Șeitan — căutăm ocrotirea lui Allah.

În privința cuvintelor sale: *„Căci toți aceștia sunt în rătăcire”*, acești sufiți, oamenii de rând, învățații, discipolii și șeicii lor, sunt toți în rătăcire, în afară de cel care lucrează după Sunna: acesta urmează adevărul.

Allah a creat făpturile pentru adorarea Sa

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi că Allah Preaînaltul a chemat toate făpturile la adorarea Sa, apoi, din harul Său, l-a binecuvântat cu Islamul pe cine a voit.

Comentariu

Autorul, Allah să aibă milă de el, spune: *„Să știi”*, musulmanule și căutător al științei. Ia seama că Allah a creat toate făpturile pentru adorarea Sa. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

Nu i-am creat pe jinni și pe oameni decât ca să Mă adore.

Coran, 51:56

Aceasta este ca înștiințare. Ca poruncă, Cel Preaînalt a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُوا۟ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُوا۟ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

O, oameni! Adorați-L pe Domnul vostru, Care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea voastră, ca să fiți evlavioși. El v-a făcut pământul așternut și cerul zidire și a pogorât din cer apă, prin care a scos roade ca hrană pentru voi. Nu-I faceți, așadar, semeni lui Allah, de vreme ce știți.

Coran, 2:21–22

Cel Preaînalt a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمۡۚ إِنَّ زَلۡزَلَةَ ٱلسَّاعَةِ شَيۡءٌ عَظِيمٞ﴾

O, oameni! Temeți-vă de Domnul vostru! Cu adevărat, cutremurul Ceasului este un lucru cumplit.

Coran, 22:1

Și a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّ وَعۡدَ ٱللَّهِ حَقّٞۖ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُم بِٱللَّهِ ٱلۡغَرُورُ﴾

O, oameni! Făgăduința lui Allah este adevăr. Să nu vă înșele viața lumească și să nu vă înșele în privința lui Allah înșelătorul.

Coran, 35:5

Aceasta este o adresare către toți: credincioși și necredincioși, jinni și oameni, ca să-L adore numai pe Allah și să nu adore pe nimeni alături de El. Căci nu au alt Domn în afară de Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Cele mai multe chemări din surele meccane sunt O, oameni! (يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ), iar în cele medinite, O, voi care ați crezut! (يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ), chiar dacă în unele sure meccane ori medinite se poate găsi altceva. Se are în vedere însă ceea ce predomină. Această chemare arată limpede că adorarea nu I se cuvine decât lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, le-a poruncit-o tuturor oamenilor și i-a creat pentru ea. Nimeni altcineva nu are vreun drept la ea: nici îngerii, nici profeții, aliații lui Allah, drepții, jinnii, oamenii sau vreo făptură. Adorarea este dreptul lui Allah asupra tuturor făpturilor.

Chemarea la adorarea lui Allah este generală, însă cei care răspund acestei chemări sunt robii aleși. Cei mai mulți s-au întors

de la adorarea lui Allah; puțini sunt cei care au ascultat această chemare și această poruncă și au împlinit porunca lui Allah. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, i-a călăuzit și le-a dat izbândă fiindcă s-au îndreptat către chemarea lui Allah și au ascultat-o. Cauza vine de la rob, iar izbânda vine de la Allah. Izbânda dată de Allah urmează unei cauze împlinite de rob. Când robul împlinește cauza, Allah îi dă izbândă și îi înlesnește. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَٱتَّقَىٰ وَصَدَّقَ بِٱلْحُسْنَىٰ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْيُسْرَىٰ وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ وَٱسْتَغْنَىٰ وَكَذَّبَ بِٱلْحُسْنَىٰ فَسَنُيَسِّرُهُۥ لِلْعُسْرَىٰ﴾

Străduințele voastre sunt felurite. Celui care dăruiește, este evlavios și crede în cea bună îi vom înlesni calea ușoară. Iar celui care este zgârcit, se crede lipsit de nevoie și tăgăduiește cea bună îi vom înlesni calea grea.

Coran, 92:4–10

Călăuzirea are o cauză, iar rătăcirea are o cauză din partea robului. Trebuie să se ia seama la aceasta. Sunt oameni care spun: *„Dacă mi-a predestinat călăuzirea, voi fi călăuzit; dacă mi-a predestinat rătăcirea, voi rătăci”*. Aceste vorbe sunt nevalabile și înseamnă invocarea predestinării drept scuză. Acest om uită că împlinirea cauzei îi revine lui. Nu va dobândi niciodată călăuzirea fără cauză. Dacă vrei copii, trebuie să te căsătorești și să împlinești cauza: căsătoria.

Dacă rămâi necăsătorit și nu te căsătorești, nu vei avea copii. La fel este cu hrana: dacă ședezi fără să faci nimic și te bizui pe predestinare, nu îți va veni nimic. Dacă te ridici, muncești, împlinești cauzele și cauți hrana, Allah îți înlesnește. Păsările și animalele nu rămân în cuiburi și adăposturi, ci

تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا

pleacă dimineața flămânde și se întorc seara sătule[28].

Se duc să-și caute hrana. Trebuie, așadar, împlinită cauza. Călăuzirea nu se dobândește fără cauză, iar rătăcirea nu vine fără o cauză din partea robului, căci Allah nu nedreptățește pe nimeni. Celui care dorește binele, Allah îi înlesnește binele și îi deschide pieptul către el. Celui care dorește răul, Allah îi înlesnește răul și îl pregătește pentru el, drept răsplată pentru înclinarea și dorința sa. Robul să ia seama la acest lucru, căci este foarte subtil. Cauzele trebuie împlinite în toate lucrurile, inclusiv credința, călăuzirea și intrarea în Paradis ori în Foc.
Cuvintele sale:

ومَنَّ من بعدِ ذلك على مَن يشاءُ بالإِسْلام تفضُّلاً منه

Apoi, din harul Său, l-a binecuvântat cu Islamul pe cine a voit,

adică Allah, Preamăritul, l-a binecuvântat cu Islamul pe cine a voit, din harul Său. Însă harul lui Allah are o cauză, iar lipsirea are o cauză din partea robului. Trebuie observat acest lucru, fără ca omul să invoce predestinarea drept scuză, asemenea celor care spun:

﴿سَيَقُولُ ٱلَّذِينَ أَشْرَكُواْ لَوْ شَآءَ ٱللَّهُ مَآ أَشْرَكْنَا وَلَآ ءَابَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِن شَىْءٍ﴾

Vor spune cei care au asociat: «Dacă ar fi voit Allah, nu am fi asociat nici noi, nici părinții noștri și nu am fi oprit nimic».
Coran, 6:148 · fragment

28 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 2344; Ibn Mājah, nr. 4161; și Aḥmad, nr. 205.

Aceasta este invocarea predestinării drept scuză, așa cum a făcut Iblīs, spunând:

﴿قَالَ فَبِمَآ أَغۡوَيۡتَنِي لَأَقۡعُدَنَّ لَهُمۡ صِرَٰطَكَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ﴾

A spus: «Pentru că m-ai lăsat în rătăcire, îi voi pândi pe calea Ta dreaptă».

Coran, 7:16

A invocat predestinarea și a uitat că el însuși s-a îngâmfat față de porunca lui Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Din ce pricină l-a lăsat Allah în rătăcire? Fiindcă a refuzat, s-a îngâmfat și a fost dintre necredincioși. A refuzat să se prosterneze așa cum îi poruncise Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Nu are, așadar, nicio dovadă în aceasta; dovada este împotriva lui, căci nefericirea care l-a atins a venit din pricina neascultării sale.

Atitudinea legiuită față de neînțelegerile dintre companioni

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Abține-te de la vorbirea despre războiul dintre ʿAlī, Muʿāwiyah, ʿĀʾishah, Ṭalḥah și al-Zubayr — Allah să aibă milă de ei toți — și cei aflați alături de ei. Nu te certa în privința lor, ci încredințează-I lui Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, treaba lor. Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

إِيَّاكُمْ وذِكْرِ أَصْحَابِي وَأَصْهَارِي وَأَخْتَانِي

Feriți-vă de pomenirea companionilor mei, a rudelor mele prin căsătorie și a ginerilor mei[29].

Și a spus:

إِنَّ اللهَ تبارك وتعالى نَظَرَ إِلَى أَهْلِ بَدْرٍ فقال: اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَإِنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a privit către oamenii de la Badr și a spus: «Faceți ce voiți, căci Eu v-am iertat»[30].

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Abține-te de la vorbirea despre războiul dintre ʿAlī, Muʿāwiyah, ʿĀʾishah, Ṭalḥah și al-Zubayr — Allah să aibă milă de ei toți”*, aceasta este o temelie măreață. Musulmanul are o datorie față de companionii Trimisului lui Allah ﷺ, dintre emigranți și sprijinitori, care l-au sprijinit și l-au ocrotit pe Trimis ﷺ, au luptat alături de el, și-au dăruit averile și viețile,

29 Relatat de al-Ṭabarānī în Al-Kabīr, nr. 5640.

30 Relatat de al-Bukhārī, nr. 2845, și Muslim, nr. 2494.

și-au lăsat casele și ținuturile și l-au urmat pe Trimisul lui Allah ﷺ. Ei au un merit pe care nu îl au alții. Sunt cea mai bună generație, așa cum el ﷺ a spus:

خَيْرُكُمْ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

Cei mai buni dintre voi sunt cei din generația mea, apoi cei care îi urmează, apoi cei care îi urmează (vezi nota 19, p. 85).

Companionii, Allah să fie mulțumit de ei, sunt cea mai bună generație pentru ceea ce au împlinit prin tovărășia Profetului ﷺ, sprijinirea lui, răspândirea religiei sale și transmiterea ei celor din comunitate veniți după ei. Au dobândit astfel acest merit în care nimeni altcineva nu îi egalează. De aceea Allah, Preamăritul și Preaînaltul, i-a lăudat și a fost mulțumit de ei, așa cum a pomenit în multe versete din Coranul cel Nobil. Cel Preaînalt a spus:

﴿لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ وَٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ ٱلَّذِينَ
ٱتَّبَعُوهُ فِى سَاعَةِ ٱلْعُسْرَةِ مِنۢ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ
مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّهُۥ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ وَعَلَى ٱلثَّلَٰثَةِ
ٱلَّذِينَ خُلِّفُوا۟ حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ
وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوٓا۟ أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيْهِ
ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوٓا۟ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ﴾

Allah a primit căința Profetului, a emigranților și a sprijinitorilor care l-au urmat în ceasul greu, după ce inimile unora dintre ei erau aproape să se abată. Apoi le-a primit căința. El este cu ei Îndurător, Milostiv. Și celor trei rămași în urmă, până când pământul, oricât de întins, li s-a părut strâmt, iar sufletele li s-au strâmtorat și au știut că nu există adăpost de Allah decât la El. Apoi le-a primit căința, ca să se căiască. Allah este Primitorul căinței, Milostivul.

Coran, 9:117–118

Apoi a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ ٱلصَّٰدِقِينَ﴾

O, voi care ați crezut! Temeți-vă de Allah și fiți cu cei adevărați.

Coran, 9:119

Cu cei adevărați, cu aceștia, companionii Trimisului lui Allah ﷺ. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلۡأَوَّلُونَ مِنَ ٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحۡسَٰنٖ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ وَرَضُواْ عَنۡهُ وَأَعَدَّ لَهُمۡ جَنَّٰتٖ تَجۡرِي تَحۡتَهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدٗاۚ ذَٰلِكَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și sprijinitori și cei care i-au urmat cu bună purtare: Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El. Le-a pregătit grădini pe sub care curg râuri, în care vor rămâne veșnic. Aceasta este izbânda măreață.

Coran, 9:100

Cel Preaînalt a spus:

﴿لَّقَدْ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنِ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ
فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَٰبَهُمْ
فَتْحًا قَرِيبًا﴾

Allah a fost mulțumit de credincioși când îți jurau credință sub pom. El a cunoscut ceea ce se afla în inimile lor, a coborât liniștea asupra lor și i-a răsplătit cu o izbândă apropiată.

Coran, 48:18

Cel Preaînalt a spus:

﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ ٱللَّهِ ۚ وَٱلَّذِينَ مَعَهُۥٓ أَشِدَّآءُ عَلَى ٱلْكُفَّارِ رُحَمَآءُ
بَيْنَهُمْ ۖ تَرَىٰهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا﴾

Muḥammad este Trimisul lui Allah. Cei care sunt cu el sunt aspri față de necredincioși și milostivi între ei. Îi vezi plecați și prosternați,

Coran, 48:29 · fragment

până la sfârșitul surei al-Fatḥ. Acestea sunt despre companioni. Când a pomenit bunurile fay' în sura al-Ḥashr, Cel Preaînalt a spus:

﴿وَمَآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْهُمْ فَمَآ أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ
خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُۥ عَلَىٰ مَن يَشَآءُ ۚ
وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ۝ مَّآ أَفَآءَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ مِنْ أَهْلِ
ٱلْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِى ٱلْقُرْبَىٰ وَٱلْيَتَٰمَىٰ وَٱلْمَسَٰكِينِ
وَٱبْنِ ٱلسَّبِيلِ كَىْ لَا يَكُونَ دُولَةًۢ بَيْنَ ٱلْأَغْنِيَآءِ مِنكُمْ ۚ وَمَآ
ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟ ۚ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۖ
إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ لِلْفُقَرَآءِ ٱلْمُهَٰجِرِينَ ٱلَّذِينَ أُخْرِجُوا۟ مِن
دِيَٰرِهِمْ وَأَمْوَٰلِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ ٱللَّهِ وَرِضْوَٰنًا وَيَنصُرُونَ
ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلصَّٰدِقُونَ﴾

Pentru ceea ce Allah i-a dat Trimisului Său din bunurile lor nu ați mânat nici cai, nici cămile. Allah le dă însă trimișilor Săi stăpânire asupra cui voiește, iar Allah are putere asupra tuturor lucrurilor. Ceea ce Allah i-a dat Trimisului Său din bunurile locuitorilor cetăților este pentru Allah, pentru Trimis, pentru rude, orfani,

sărmani și călător, ca să nu circule numai între cei bogați dintre voi. Ceea ce vă dă Trimisul luați, iar de la ceea ce vă oprește abțineți-vă. Temeți-vă de Allah, căci Allah este aspru în pedeapsă. Pentru emigranții săraci, care au fost scoși din casele și averile lor, căutând harul și mulțumirea lui Allah și sprijinindu-L pe Allah și pe Trimisul Său. Aceștia sunt cei adevărați.

Coran, 59:6–8

Apoi i-a pomenit pe sprijinitori, spunând:

﴿وَٱلَّذِينَ تَبَوَّءُو ٱلدَّارَ وَٱلْإِيمَـٰنَ مِن قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِى صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّآ أُوتُوا۟ وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَن يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِۦ فَأُو۟لَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَـٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

Cei care și-au făcut casă și au primit credința înaintea lor îi iubesc pe cei care au emigrat la ei. Nu găsesc în piepturile lor nicio dorință pentru ceea ce li s-a dat acelora și îi pun mai presus de ei înșiși, chiar dacă sunt în nevoie. Cei feriți de zgârcenia propriului suflet sunt cei izbânditori. Cei care au venit după ei spun: «Domnul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au precedat în credință și nu pune în inimile noastre ură față de cei care au crezut. Domnul nostru, Tu ești Îndurător, Milostiv».

Coran, 59:9–10

Aceasta este atitudinea musulmanilor față de companionii Trimisului lui Allah ﷺ: spun

﴿رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟﴾

Domnul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au precedat în credință și nu pune în inimile noastre ură față de cei care au crezut.

Coran, 59:10 · fragment

Ghill înseamnă ură.

﴿رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

Domnul nostru, Tu ești Îndurător, Milostiv.

Coran, 59:10 · fragment

În Sunna sunt multe hadithuri, între care cuvintele sale ﷺ:

لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلاَ نَصِيفَهُ

Nu-i ocărâți pe companionii mei! Pe Cel în Mâna Căruia este sufletul meu, dacă unul dintre voi ar cheltui aur cât Uḥud, nu ar ajunge la un mudd al unuia dintre ei și nici la jumătatea lui[31].

Dacă unul dintre cei de mai târziu, care nu este companion, fie și dintre urmași, ar dărui numai pentru Fața lui Allah aur curat cât muntele Uḥud ori cât greutatea lui, răsplata sa nu ar egala

31 Relatat de al-Bukhārī, nr. 3470, și Muslim, nr. 2541.

dania unui companion de un mudd de orz ori curmale, sau chiar jumătate de mudd. Un munte de aur dăruit de cineva care nu este companion nu egalează un mudd al lor. De ce? Datorită meritului lor, Allah să fie mulțumit de ei.
Atitudinea musulmanului față de companionii Trimisului lui Allah ﷺ este să-i respecte, să-I ceară lui Allah să fie mulțumit de ei, să-i ia drept pildă, să-i urmeze și să le apere onoarea. Aceasta este atitudinea musulmanului față de companionii Trimisului lui Allah. Iubirea lor ține de iubirea Trimisului ﷺ. Cine îl iubește pe Trimisul lui Allah să-i iubească și pe companionii săi. Cine îi urăște pe companioni îl urăște pe Trimisul lui Allah ﷺ. El ﷺ a spus:

مَنْ أَحَبَّهُمْ فَبِحُبِّي أَحَبَّهُمْ

Cel care îi iubește, din iubire pentru mine îi iubește[32].

Cât despre chestiunea pomenită de șeic, Allah să aibă milă de el, de a nu intra în cele întâmplate între companioni, fiecare companion este asemenea celorlalți oameni și poate greși. Însă intențiile lor erau sincere, țelurile bune și scopurile vrednice de laudă. Nu se îndoiește de aceasta cel care are în inimă un fir de credință și nu îl învinuiește pe niciunul dintre ei. Dar când a izbucnit încercarea — iar în încercare nimeni nu are putere să stăpânească totul; Îi cerem lui Allah ocrotire de încercări —, când a izbucnit în vremea lor din pricina răului evreu ʿAbd Allāh ibn Saba', care s-a arătat musulman, a venit și a început să-l atace pe succesorul Trimisului lui Allah ﷺ, ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el. Îl ataca, iar în jurul lui se adunau gloata și cei care iubesc răul și dezordinea. Nicio vreme nu este lipsită de asemenea oameni. Dacă găsesc pe cineva care să-i conducă spre rău, se adună în jurul lui, în afară de cei de care Allah are milă. Iubesc zarva, tulburarea, agitația și vorbirea împotriva conducătorilor, iubesc stricarea treburilor și ruperea unității. Asemenea lucruri

32 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 3861; Aḥmad, nr. 16803; și Ibn Ḥibbān, nr. 7256.

există în oameni. Când găsesc pe cineva care cheamă la ele, se adună în jurul lui. În jurul acestui om rău s-au adunat cei care s-au adunat. Musulmanii erau o singură comunitate sub un singur calif: ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el, al treilea dintre califii bine călăuziți. Acest om rău i-a influențat, iar lucrurile s-au sfârșit prin uciderea lui ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el, succesorul Trimisului lui Allah ﷺ, conducătorul credincioșilor și al treilea dintre califii bine călăuziți. Când l-au ucis pe ʿUthmān, a izbucnit tulburarea între musulmani. Musulmanii au fost cuprinși de indignare pentru uciderea lui ʿUthmān dintre ei și au vrut să-i pedepsească pe ucigașii săi. Din aceasta s-a ivit Bătălia Cămilei, între companionii care voiau talionul pentru ucigașii lui ʿUthmān și au ieșit din Medina. După ʿUthmān, jurământul de credință îi fusese dat conducătorului credincioșilor, ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de ei toți. Jurământul îi fusese dat lui ʿAlī, al patrulea dintre califii bine călăuziți. I-au cerut lui ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el, să aplice talionul acestor oameni. Companionii care ieșiseră din Medina, alături de care se afla Mama credincioșilor ʿĀʾishah, au discutat cu ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el, pentru ca el să-i predea pe ucigași. ʿAlī nu a putut să-i predea, fiindcă se strecuraseră în oastea sa și stârneau tulburarea. ʿAlī și frații săi Ṭalḥah, al-Zubayr, ʿĀʾishah și cei veniți din Medina au înnoptat împăcați. Când aceștia au simțit împăcarea dintre companionii Trimisului lui Allah și încetarea luptei, au ațâțat tulburarea și au pornit războiul. Au început să se înfrunte și să strige în oaste. Companionii au crezut că războiul începuse și s-a dat Bătălia Cămilei, fără ca ei să o fi urmărit. Cei care au întețit-o au fost ucigașii lui ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el. În acea încercare și în acea bătălie au fost uciși dintre companioni cei care au fost uciși, apoi ea s-a încheiat. După aceea Muʿāwiyah ibn Abī Sufyān, Allah să fie mulțumit de el, s-a ridicat în al-Shām, alături de oamenii din al-Shām, cerându-i pe ucigașii lui ʿUthmān pentru a li se aplica talionul. Însă gruparea rătăcită a uneltit, a înșelat și a ațâțat tulburarea, iar Bătălia de la Ṣiffīn s-a dat între ʿAlī și Muʿāwiyah. Pricina ei au fost acești rătăciți și abătuți care aprindeau tulburarea între musulmani.

Lucrurile s-au sfârșit prin uciderea lui ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el. L-au ucis kharijiții: cei care se ridicaseră împotriva lui ʿUthmān i-au pricinuit și lui ʿAlī aceeași soartă și l-au ucis. Scopul lor nu era dreptatea și nepărtinirea, ci ura și răzbunarea. Au vrut să-i ucidă pe Muʿāwiyah, ʿAmr ibn al-ʿĀṣ și ʿAlī ibn Abī Ṭālib. Allah i-a salvat însă pe Muʿāwiyah și ʿAmr ibn al-ʿĀṣ, iar predestinarea lui Allah s-a împlinit asupra lui ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el, care a murit martir.
Musulmanul trebuie să se abțină de la aceste lucruri, să nu intre în ele și să nu le pomenească decât pentru a-i scuza pe companionii Trimisului lui Allah ﷺ și a cere iertare pentru ei. Să știe că au făcut efort de judecată: cel care a nimerit adevărul are două răsplăți, iar cel care a greșit are una. Au merite mărețe care acoperă greșelile ce s-ar fi putut întâmpla unora dintre ei, căci sunt companionii Trimisului lui Allah, Allah să fie mulțumit de ei. În hadith se spune:

أَنَّ اللهَ سبحانه وتعالى اطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ بَدْرٍ فَقَالَ: اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ

Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a privit către oamenii de la Badr și a spus: «Faceți ce voiți, căci Eu v-am iertat» (vezi nota 30, p. 131).

Ei sunt iertați în orice caz; iertarea se dobândește atât de cel care a nimerit, cât și de cel care a greșit dintre ei, fiindcă cel care a greșit nu a făcut-o cu intenție, ci prin efort de judecată.
Musulmanul nu trebuie să intre niciodată în aceasta și să-l învinuiască de greșeală pe vreunul dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ, ci să-i scuze, să ceară iertare pentru ei și să-I ceară lui Allah să aibă milă de ei. Să fie dintre cei despre care Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

Cei care au venit după ei spun: «Domnul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au precedat în credință și nu pune în inimile noastre ură față de cei care au crezut. Domnul nostru, Tu ești Îndurător, Milostiv».

Coran, 59:10

Au apărut înregistrări ale unor neștiutori, care cuprind aceste lucruri și cele întâmplate între companioni. Le-au scos în înregistrări pe care oamenii le schimbă între ei. Un asemenea om nu iese din două situații:

• Fie este neștiutor și nu a studiat crezul.

• Fie are un scop ascuns și vrea să răspândească ura față de companionii Trimisului lui Allah ﷺ.

Musulmanii să se ferească de aceste înregistrări și de cele asemenea lor. Să se ferească de uneltirile șiiților, de ocărârea companionilor Trimisului lui Allah ﷺ și de căutarea cusururilor lor. Musulmanul să se ferească de aceasta, ca să nu fie dintre cei pierduți — căutăm ocrotirea lui Allah.

Respectarea sângelui și averii musulmanului

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să știi — Allah să aibă milă de tine — că averea unui musulman nu este îngăduită decât cu bunăvoința sufletului său. Dacă un om are avere oprită, el răspunde pentru ea. Nimănui nu-i este îngăduit să ia ceva din ea fără încuviințarea lui, căci poate că se va căi și va voi să o dea înapoi stăpânilor ei, iar tu vei fi luat ceva oprit.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi — Allah să aibă milă de tine — că averea unui musulman nu este îngăduită decât cu bunăvoința sufletului său”*, respectarea musulmanilor cuprinde respectarea sângelui, averilor și onoarei lor. Cel care a primit Islamul și-a ocrotit prin Islam sângele, averea și onoarea. Nu este îngăduită agresiunea împotriva musulmanului. El ﷺ a spus:

كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ، دَمُهُ، وَمَالُهُ، وَعِرْضُهُ

Totul la un musulman este oprit altui musulman: sângele, averea și onoarea sa[33].

33 Relatat de Muslim, nr. 2564.

În cuvântarea din Pelerinajul de Rămas-Bun a spus:

اعْلَمُوا أَنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ حَرَامٌ عَلَيْكُمْ
كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، -يعني: يومَ النَّحْر- فِي شَهْرِكُمْ هَذَا -
يعني شهرَ ذِي الحِجَّة، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا - وهي مَكَّةُ المشرَّفةُ-

„Să știți că sângele, averile și onoarea voastră vă sunt oprite precum este sacră această zi a voastră” — adică Ziua Sacrificiului — „în această lună a voastră” — adică luna Dhū al-Ḥijjah — „în această cetate a voastră” — adică Mecca cea cinstită [34].

Sângele, averea și onoarea musulmanului sunt oprite. Nu este îngăduită agresarea ori luarea averii musulmanului decât cu bunăvoința sa. Dacă dăruiește de bunăvoie ceva din averea sa, acel lucru este îngăduit. A-l lua însă cu forța, fără bunăvoință, prin uzurpare, furt ori trădare este oprit, asemenea sângelui și onoarei sale. Aceasta se află în cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَلَا تَأْكُلُوٓاْ أَمْوَٰلَكُم بَيْنَكُم بِٱلْبَٰطِلِ﴾

Nu vă mâncați averile între voi pe nedrept
Coran, 2:188 · fragment

34 Al-Bukhārī (67) și Muslim (1679).

și:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا تَأۡكُلُوٓاْ أَمۡوَٰلَكُم بَيۡنَكُم بِٱلۡبَٰطِلِ إِلَّآ أَن تَكُونَ تِجَٰرَةً عَن تَرَاضٖ مِّنكُمۡ﴾

O, voi care ați crezut! Nu vă mâncați averile între voi pe nedrept, ci numai prin negoț cu bună învoială între voi.

Coran, 4:29 · fragment

Mulți nu iau seama la aceasta: fie își ucid fratele musulman pentru a-i lua averea, fie i-o iau prin furt, tâlhărie la drumul mare, trădare ori înșelăciune la vânzare și cumpărare. Nu iau seama și îi iau fratelui lor averea pe nedrept, fără bunăvoința sa. Toate acestea sunt oprite și dintre păcatele mari.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă un om are avere oprită, el răspunde pentru ea”*, dacă ia averea fratelui său pe nedrept, prin orice fel de luare, rămâne răspunzător până când i-o înapoiază stăpânului ei. Bunurile luate pe nedrept trebuie înapoiate stăpânilor înainte de moarte. Altfel, stăpânii lor își vor lua dreptul pentru nedreptățiți în Ziua Învierii: vor lua din faptele sale bune până când poate nu îi mai rămâne nicio faptă bună. Apoi se ia din păcatele celor nedreptățiți, acestea sunt puse asupra lui și este aruncat în Foc — căutăm ocrotirea lui Allah. Averea musulmanului, chiar dacă ai luat-o prin uzurpare, printr-o tranzacție oprită, prin forță ori furt, rămâne în răspunderea ta. Trebuie să o înapoiezi, fie în viața lumească, fie în Viața de Apoi. Ia seama: rămâne în răspunderea ta și trebuie restituită în viața lumească ori în Viața de Apoi. Restituirea în viața lumească îți este mai ușoară decât cea din Viața de Apoi.

În privința cuvintelor sale: *„Căci poate că se va căi și va voi să o dea înapoi stăpânilor ei, iar tu vei fi luat ceva oprit”*, nu îți este îngăduit să iei ceva despre care știi că este oprit și provine dintr-un câștig oprit, din mai multe motive:

Mai întâi: știi că este oprit; cum să-l socotești îngăduit, știind că este oprit și că acest om nu îl stăpânește de drept?

Al doilea: dacă acest nedrept se căiește și vrea să înapoieze averea, iar tu ai luat-o de la el, nu va mai putea să o înapoieze.

Al treilea: devii părtaș cu el la nelegiuire și nedreptate.

Luarea averii oprite și a celei îndoielnice

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Dintre câștiguri, ceea ce îți este limpede că este valabil este îngăduit, în afară de ceea ce se arată stricat. Dacă este stricat, ia din ceea ce este stricat numai cât să-ți păstrezi viața. Nu spune: „Las câștigul și iau ceea ce îmi dau oamenii". Nici companionii, nici învățații până în vremea noastră nu au făcut aceasta. ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el, a spus:

كسبٌ فيه بعضُ الدَّنِيَّةِ خيرٌ من الحاجةِ إِلى النَّاس

Un câștig în care există ceva umil este mai bun decât nevoia de oameni[35].

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dintre câștiguri, ceea ce îți este limpede că este valabil este îngăduit"*, el ﷺ a spus:

إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ، وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ لاَ يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ فَقَدِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ

Ceea ce este îngăduit este limpede și ceea ce este oprit este limpede. Între ele sunt lucruri îndoielnice, pe care mulți oameni nu le cunosc. Cel care se ferește de îndoieli își păstrează curate religia și onoarea[36].

35 Relatat de Ibn Abī al-Dunyā în Iṣlāḥ al-māl, nr. 321.

36 Relatat de al-Bukhārī, nr. 58, și Muslim, nr. 1599.

Ceea ce este vădit îngăduit poate fi luat, căci regula tranzacțiilor este îngăduința, în afară de ceea ce se dovedește oprit. Tot astfel, ceea ce este oprit este limpede. Cel Preaînalt a spus:

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةُ وَٱلدَّمُ وَلَحْمُ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ لِغَيْرِ ٱللَّهِ بِهِۦ﴾

Vă sunt oprite mortăciunea, sângele, carnea de porc și ceea ce a fost închinat altcuiva decât lui Allah.

Coran, 5:3 · fragment

Tot astfel sunt jocurile de noroc, pariurile și vinul: acestea sunt oprite prin textul Coranului. La fel, interzicerea furtului, uzurpării și luării averilor oamenilor pe nedrept: acestea sunt vădit oprite. Lucrul îndoielnic, despre care nu se știe dacă este îngăduit ori oprit din pricina opoziției dovezilor, trebuie lăsat în așteptare până se lămurește. Aceasta este regula pusă de Trimisul lui Allah ﷺ, o regulă limpede și vădită. Acesta este sensul cuvintelor autorului de aici:

إِلاَّ ما ظهَر فسادُه

În afară de ceea ce se arată stricat.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă este stricat, ia din ceea ce este stricat numai cât să-ți păstrezi viața”*, aceasta este chestiunea necesității. Dacă omul se teme că va pieri dacă nu mănâncă, mănâncă din ceea ce are cât să-și păstreze viața, chiar dacă este din averea altuia, chiar dacă acea avere este oprită ori este mortăciune sau altceva. Mănâncă din ea din necesitate, ca să nu moară. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ ٱلْمَيْتَةَ وَٱلدَّمَ وَلَحْمَ ٱلْخِنزِيرِ وَمَآ أُهِلَّ بِهِۦ لِغَيْرِ ٱللَّهِ ۖ فَمَنِ ٱضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَآ إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ﴾

El v-a oprit numai mortăciunea, sângele, carnea de porc și ceea ce a fost închinat altcuiva decât lui Allah. Cel silit de nevoie, fără să dorească și fără să întreacă măsura, nu are păcat. Allah este Iertător, Milostiv.

Coran, 2:173

Iei din ceea ce este oprit cât să-ți păstrezi viața, apoi te oprești de la rest. El a spus:

﴿وَقَدْ فَصَّلَ لَكُم مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا ٱضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ﴾

V-a lămurit ceea ce v-a oprit, în afară de ceea ce sunteți siliți de nevoie.

Coran, 6:119 · fragment

Nu există interdicție în caz de necesitate.
În privința cuvintelor sale: *„Nu spune: «Las câștigul și iau ceea ce îmi dau oamenii»”*, unii spun: *„Eu mă bizui pe Allah; voi ședea pentru adorare și căutarea științei, iar oamenii îmi vor da”*. Acest lucru nu este îngăduit. Trebuie să cauți hrana care îți ajunge ție, soției, copiilor și celor din casa ta. Trebuie să cauți hrana, iar aceasta ține de adorare. Nu ședea așteptând milosteniile oamenilor, ci caută hrana. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَتَزَوَّدُواْ فَإِنَّ خَيْرَ ٱلزَّادِ ٱلتَّقْوَىٰ﴾

Luați-vă merinde, căci cea mai bună merinde este evlavia.
Coran, 2:197 · fragment

În privința cuvintelor sale: *„Nici companionii, nici învățații până în vremea noastră nu au făcut aceasta”*, niciunul dintre companionii Trimisului lui Allah nu a stat fără să caute hrana, privind la ceea ce aveau oamenii. Ei erau cei mai evlavioși și cei care Îl adorau cel mai mult pe Allah, Puternicul și Mărețul. Aveau îndeletniciri: unii erau agricultori, iar alții negustori care vindeau și cumpărau. Între ei se aflau Abū Bakr, al-Zubayr ibn al-ʿAwwām, ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf și ʿUthmān ibn ʿAffān, oameni cu averi, care vindeau și cumpărau și erau dintre cei mai buni companioni. Cheltuiau pe calea lui Allah și pregăteau oștile din averile lor. Nu au lăsat căutarea hranei. Abū Bakr vindea și cumpăra și îl sprijinea pe Trimisul lui Allah încă de când Allah îl trimisese în Mecca. Îl sprijinea din averea sa, Allah să fie mulțumit de el, în împrejurările sale cunoscute: îi hrănea pe sărmani, îi cumpăra pe robii chinuiți și îi elibera, precum Bilāl și alții. Nu a lăsat câștigul, spunând: *„Eu șed și Îl ador pe Allah, fiind unul dintre companionii Trimisului lui Allah”*.

În privința cuvintelor sale: *„ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el, a spus: «Un câștig în care există ceva umil este mai bun decât nevoia de oameni»”*, a practica o meserie socotită umilă, precum aplicarea cupelor, și a lua pentru ea o plată din care să te întrețiii este mai bine decât a le cere oamenilor și a te umili înaintea lor.

Cine poate conduce rugăciunea în mod valabil

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Cele cinci rugăciuni sunt valabile în spatele celui în spatele căruia te-ai rugat, în afară de cazul în care este jahmit, căci acesta neagă atributele. Dacă te-ai rugat în spatele lui, repetă rugăciunea. Dacă imamul tău de vineri este jahmit și este conducător, roagă-te în spatele lui și repetă rugăciunea. Dacă imamul tău, fie conducător, fie altcineva, este om al Sunnei, roagă-te în spatele lui și nu repeta rugăciunea.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cele cinci rugăciuni sunt valabile în spatele celui în spatele căruia te-ai rugat”*, aceasta este chestiunea conducerii rugăciunii: cine poate fi imam în mod valabil și a cui conducere a rugăciunii nu este valabilă?

Mai întâi: dacă imamul este conducătorul, te rogi în spatele lui, așa cum urmează, fără a te opri la unele practici ale sale care sunt neascultare ori abatere, câtă vreme nu iese din religie. Profetul ﷺ a poruncit rugăciunea în spatele lor pentru a păstra unitatea și a evita dezbinarea. Oricâte păcate și neascultări ar avea, câtă vreme nu ajunge la necredință, se face rugăciunea în spatele lui pentru a păstra unitatea, mai ales vinerea și de sărbători, dar și la rugăciunile obligatorii. Dacă conducătorul este jahmit, te rogi în spatele lui și repeți rugăciunea.

Al doilea: dacă imamul nelegiuit nu este conducător, aceasta este o chestiune asupra căreia învățații au două păreri. Prima părere: unii învățați cer să fie drept; rugăciunea nu este valabilă în spatele celui nelegiuit care săvârșește un păcat mare mai prejos de asociere. Au spus: nu se face rugăciunea în spatele lui, fiindcă nu este drept, și nu este luat ca imam.

A doua părere: câtă vreme este musulman și propria sa rugăciune este valabilă, rugăciunea în spatele lui este valabilă. Se face rugăciunea în spatele oricărui musulman, chiar dacă are unele

neascultări mai prejos de asociere și de necredință. Acesta este sensul aparent al cuvintelor autorului.

Salutarea lui Abū Bakr și ʿUmar la mormintele lor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Să crezi că Abū Bakr și ʿUmar — mila lui Allah fie asupra lor — se află în odaia lui ʿĀ'ishah, Allah să fie mulțumit de ei, împreună cu Trimisul lui Allah ﷺ: au fost îngropați acolo alături de el. Când vii la mormânt, este o datorie să îi saluți după Trimisul lui Allah ﷺ.

Comentariu
În privința cuvintelor sale:

والإِيْمانُ بأَنَّ أَبَا بَكْرٍ وعُمَرَ -رحمةُ الله عليهما- في حُجْرَةِ عَائِشَةَ رضي الله عنهم مع رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم

Să crezi că Abū Bakr și ʿUmar — mila lui Allah fie asupra lor — se află în odaia lui ʿĀ'ishah, Allah să fie mulțumit de ei, împreună cu Trimisul lui Allah ﷺ,

când Profetul ﷺ a murit, oamenii nu s-au înțeles unde să-l îngroape. Să-l îngroape alături de companionii săi în al-Baqīʿ sau ce să facă? Li s-a pomenit un hadith de la el ﷺ potrivit căruia profetul

يُدْفَنُ حَيْثُ يَمُوتُ

este îngropat acolo unde moare[37].

Atunci problema s-a lămurit și l-au îngropat sub patul pe care murise — binecuvântarea și pacea fie asupra lui — în odaia lui ʿĀ'ishah, Mama credincioșilor, căci fusese bolnav în casa ei.

37 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 1018, și al-Baghawī în Sharḥ al-Sunnah, nr. 3832.

A doua latură este că, dacă mormântul său ar fi fost expus și ar fi fost îngropat în al-Baqīʿ, ar fi apărut exagerarea și îmbulzeala oamenilor la mormânt. Pentru a-l păzi și ocroti a fost îngropat în casa sa. De aceea ʿĀʾishah, Allah să fie mulțumit de ea, când a pomenit hadithul care oprește exagerarea în privința mormintelor și faptul că evreii și creștinii au exagerat în privința mormintelor profeților lor, luându-le drept idoli, a spus:

وَلَوْلاَ ذَلِكَ لَأُبْرِزَ قَبْرُهُ، إِلاَّ أَنَّهُ خَشِيَ أَنْ يُتَّخَذَ مَسْجِدًا

Dacă nu ar fi fost aceasta, mormântul său ar fi fost expus, dar s-a temut să nu fie luat drept loc de rugăciune[38].

Ea a lămurit înțelepciunea îngropării sale în casa sa — binecuvântarea și pacea fie asupra lui. Casa se afla în afara moscheii, fiindcă odăile Profetului ﷺ înconjurau moscheea la răsărit și la miazăzi. El ﷺ a rămas îngropat în casa sa, în afara moscheii, până când al-Walīd ibn ʿAbd al-Malik a vrut să lărgească moscheea și a inclus odaia în ea așa cum era, fără să fie schimbat nimic în ea. A fost inclusă sub motivul lărgirii Moscheii Profetice. Altfel, el este în casa sa — binecuvântarea și pacea fie asupra lui —, rămâne în casa sa, nu în moschee. Când Abū Bakr, Allah să fie mulțumit de el, a murit, a fost îngropat împreună cu Trimisul ﷺ, în spatele său, ca o cinstire și o deosebire pentru el. Fiind tovarășul său care nu se despărțea de el în timpul vieții, a fost îngropat împreună cu el, Allah să fie mulțumit de el. Când ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, era pe moarte, ʿĀʾishah voia să fie îngropată în odaia sa, alături de soțul ei, Trimisul lui Allah ﷺ, și de tatăl ei. Însă ʿUmar, din iubirea sa pentru Trimisul lui Allah ﷺ și pentru Abū Bakr, i-a cerut încuviințarea să fie îngropat împreună cu ei. Ea i-a dat încuviințarea, Allah să fie mulțumit de ea, și l-a pus mai presus de sine. El, Allah să fie mulțumit de el, a fost îngropat în odaie, în spatele lui Abū Bakr.

38 Relatat de al-Bukhārī, nr. 1324, și Muslim, nr. 529.

Acestea sunt cele trei morminte: mormântul Profetului ﷺ către qiblah, apoi mormântul lui Abū Bakr, apoi mormântul lui ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el, în odaia lui ʿĀʾishah, Allah să fie mulțumit de ea. Când ʿĀʾishah a murit, a fost îngropată în al-Baqīʿ, alături de companioni, Allah să fie mulțumit de ei.

Trebuie să credem aceasta, căci cunoașterea acestui lucru și cunoașterea mormântului Profetului și ale celor doi tovarăși ai săi îi folosesc musulmanului pentru a-i saluta și a-i vizita, salutându-l pe Profet ﷺ și pe cei doi tovarăși ai săi. Astfel dobândește răsplata vizitei și a salutului.

În privința cuvintelor sale: *„Când vii la mormânt, este o datorie să îi saluți după Trimisul lui Allah ﷺ”*, acesta este rodul ori înțelepciunea cunoașterii locului unde au fost îngropați Trimisul lui Allah ﷺ și cei doi tovarăși ai săi, Abū Bakr și ʿUmar. Rodul este să-i saluți când vizitezi Moscheea Profetică și te rogi în ea. Îl saluți pe Trimisul lui Allah ﷺ și pe cei doi tovarăși ai săi pentru a dobândi răsplata vizitei.

Vizita la Profet ﷺ și la cei doi tovarăși ai săi este pentru a-i saluta, a te ruga pentru ei și a cere iertare pentru ei, nu pentru exagerare, căutarea binecuvântării ori cererea împlinirii nevoilor de la Trimis ﷺ, așa cum cred superstițioșii care îl vătămează pe Trimisul lui Allah ﷺ. Este numai salutul. Salutul îl face cel care vine dintr-o călătorie, fie că este din Medina, fie din afara ei. Cel venit din călătorie îi salută la prima intrare în moschee după călătorie, fără să repete salutul la fiecare intrare în Moscheea Profetică. Companionii, Allah să fie mulțumit de ei, nu făceau aceasta, punând în practică vorbele sale ﷺ:

لاَ تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا

Nu faceți din mormântul meu o sărbătoare,

adică să reveniți la el în mod repetat, căci ʿīd este ceea ce revine în mod obișnuit și se repetă. Să nu facă un obicei ca la fiecare intrare în Moscheea Profetică să meargă și să-i salute pe Profet și pe cei

doi tovarăși ai săi. Aceasta este inovație, mijloc către asociere și luare a mormântului său drept sărbătoare. Aceasta îi revine celui venit din călătorie. Când Ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de amândoi, venea dintr-o călătorie, se apropia și se îndrepta către fața Profetului ﷺ, spunând:

السَّلامُ عليكَ يا رَسُولَ اللهِ ورَحْمَةُ اللهِ وبركاتُه

Pacea fie asupra ta, Trimis al lui Allah, și mila și binecuvântările lui Allah.

Apoi se deplasa puțin către răsărit, spre dreapta sa, și spunea:

السَّلامُ عليك يا أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ ورحمةُ الله وبركاتُه

Pacea fie asupra ta, Abū Bakr al-Ṣiddīq, și mila și binecuvântările lui Allah.

Apoi se deplasa puțin spre dreapta și spunea:

السَّلامُ عليكَ يا عُمَرَ بنَ الخَطَّابِ ورحمةُ الله وبركاتُه

Pacea fie asupra ta, ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, și mila și binecuvântările lui Allah,

după care pleca [39]. Dacă voia să se roage, se dădea deoparte, se îndrepta către qiblah și Îl invoca pe Allah. Nu se îndrepta către mormânt, ci către qiblah.

39 Relatat de ʿAbd al-Razzāq în Al-Muṣannaf, nr. 6724, și Ibn Abī Shaybah în Al-Muṣannaf, nr. 11793.

Poruncirea binelui și oprirea răului

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Poruncirea binelui și oprirea răului sunt obligatorii, în afară de cel de a cărui sabie ori nuia te temi.

Comentariu
Profetul ﷺ a spus:

مَنْ رَأَى مِنكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ

Cel dintre voi care vede un rău să-l schimbe cu mâna; dacă nu poate, cu limba; dacă nu poate, cu inima[40].

Aceasta se află și în Coran. Cel Preaînalt a spus:

﴿كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِٱللَّهِ﴾

Sunteți cea mai bună comunitate adusă pentru oameni: porunciți binele, opriți răul și credeți în Allah.
Coran, 3:110 · fragment

40 Relatat de Muslim, nr. 49.

Tot El a spus:

﴿وَلْتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى ٱلْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ ۚ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ﴾

Să fie dintre voi o comunitate care cheamă la bine, poruncește ceea ce este cuvenit și oprește ceea ce este rău. Aceștia sunt cei izbânditori.

Coran, 3:104

Și a spus:

﴿وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ يَأْمُرُونَ بِٱلْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَيُؤْتُونَ ٱلزَّكَوٰةَ وَيُطِيعُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥٓ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ ٱللَّهُ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

Credincioșii și credincioasele sunt aliați unii altora: poruncesc binele, opresc răul, împlinesc rugăciunea, dau dania și Îl ascultă pe Allah și pe Trimisul Său. De aceștia Allah va avea milă. Allah este Puternic, Înțelept.

Coran, 9:71

Spre deosebire de ipocriți și ipocrite, care fac invers: poruncesc răul și opresc binele — Îi cerem lui Allah ocrotire. Cel Preaînalt a spus:

﴿ٱلْمُنَٰفِقُونَ وَٱلْمُنَٰفِقَٰتُ بَعْضُهُم مِّنۢ بَعْضٍ ۘ يَأْمُرُونَ بِٱلْمُنكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ ٱلْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ﴾

Ipocriții și ipocritele sunt unii din alții: poruncesc răul, opresc binele și își țin mâinile strânse.

Coran, 9:67 · fragment

﴿وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ﴾

Își țin mâinile strânse,

Coran, 9:67 · fragment

adică de la milostenie și cheltuirea pe calea lui Allah. Nu își întind mâinile pentru a cheltui și a face bine, fiindcă nu cred în Allah și fiindcă averea le este mai dragă decât orice. Credincioșii și credincioasele, dimpotrivă, împlinesc rugăciunea, dau dania și Îl ascultă pe Allah și pe Trimisul Său, împreună cu poruncirea binelui și oprirea răului. Aceasta este pentru a întări religia și a curăța societatea de stricăciune.

Nu ajunge ca omul să spună: *„Nu am răspundere decât pentru mine”*, să se îndrepte pe sine și să-i lase pe ceilalți. Trebuie să-i îndrepte și pe ceilalți cât poate, căci aceasta ține de sfatul sincer și de dorirea binelui pentru oameni. Să-i poruncești fratelui tău binele și să-l oprești de la rău este o datorie a ta și un drept al lui asupra ta: să-i poruncești binele când vezi că este delăsător în ascultare și să-l oprești de la rău când îl vezi căzând într-o greșeală. Nu-l lăsa să piară când poți să-l atenționezi. Nu este cum spun oamenii ipocriziei și ai răului, că poruncirea binelui și oprirea răului sunt amestec în treburile oamenilor ori tutelă

asupra lor, așa cum spun acum în ziare și în altele. Acestea sunt vorbele oamenilor ipocriziei și falsității. Oamenii credinței socotesc aceasta sfat sincer pentru frații lor, scoaterea lor de la vătămare la folos și din întuneric la lumină. Cel Preaînalt a spus:

﴿وَتَوَاصَوْا بِٱلْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِٱلصَّبْرِ﴾

Se îndeamnă unii pe alții la adevăr și se îndeamnă unii pe alții la răbdare.

Coran, 103:3 · fragment

Luqmān a spus:

﴿يَٰبُنَيَّ أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ وَأْمُرْ بِٱلْمَعْرُوفِ وَٱنْهَ عَنِ ٱلْمُنكَرِ وَٱصْبِرْ عَلَىٰ مَآ أَصَابَكَ ۖ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ ٱلْأُمُورِ﴾

Fiul meu, împlinește rugăciunea, poruncește binele, oprește răul și rabdă ceea ce te atinge. Acestea sunt dintre lucrurile care cer hotărâre.

Coran, 31:17

Acest verset este întocmai precum sura al-ʿAṣr: omul să poruncească binele, să oprească răul și să rabde dacă este atins de ceva pe această cale, fiindcă este pe calea lui Allah. Pentru ceea ce îl atinge caută răsplata la Allah, Preamăritul și Preaînaltul.
Se știe că mulți oameni îi găsesc împovărători pe cei care poruncesc binele și opresc răul. Îi atacă prin vorbe, bârfă, pârâ, ocări și insulte. Aceștia rabdă, fiindcă sunt pe calea lui Allah, în ascultare față de Allah și în salvarea fraților lor. Nu este sfat sincer să-ți lași frații în delăsare în adorare și în greșelile legate de rău, când poți să-i sfătuiești, să-i atenționezi și să-i îndrumi. Aceasta este neîmplinirea dreptului lor, iar tu le dorești binele și salvarea. El ﷺ a spus:

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ، حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

Niciunul dintre voi nu crede până nu iubește pentru fratele său ceea ce iubește pentru sine[41].

Dacă iubești binele și salvarea pentru tine, fratele tău să fie asemenea ție în aceasta. Îi poruncești și îl sfătuiești, dar prin calea arătată de Profet ﷺ în acest hadith:

مَنْ رَأَى مِنكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ

Cel dintre voi care vede un rău să-l schimbe cu mâna
(vezi nota 40, p. 156),

dacă poate să-l schimbe cu mâna, precum conducătorul ori cel împuternicit de conducător să oprească răul cu mâna, precum slujbașii ḥisbah. Acesta îl schimbă și îl îndepărtează cu mâna. Tot astfel, stăpânul casei are autoritate asupra celor din casa sa și schimbă răul cu mâna înăuntrul ei, căci este păstorul familiei sale și răspunzător pentru cei aflați în grija sa. Allah Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ وَٱلۡحِجَارَةُ﴾

O, voi care ați crezut! Păziți-vă pe voi și familiile voastre de un Foc al cărui combustibil sunt oamenii și pietrele.
Coran, 66:6 · fragment

Tu ești răspunzător pentru cei din casa ta.

41 Relatat de al-Bukhārī, nr. 13, și Muslim, nr. 45.

Dacă nu ai putere și nu ai autoritate generală ori particulară, oprești răul cu limba, lămurind că acest lucru este oprit, că este neascultare și că nu este îngăduit. Lămurești prin îndemn, cuvântări, lecții și sfat în taină între tine și fratele tău. Îi lămurești și, de asemenea, îl aduci la cunoștința celor în măsură: dacă sfatul și vorba nu folosesc, înștiințezi pe cine poate îndepărta răul cu mâna. Îi înștiințezi pe slujbașii ḥisbah, autoritățile și conducătorul. Aceasta ține de oprirea răului cu limba.

Dacă nu poți opri răul cu limba, de pildă dacă ești împiedicat, îl dezaprobi în inimă. Nu primești răul în niciun caz, ci îl dezaprobi în inimă, te retragi din adunările răului, te îndepărtezi de oamenii răului și nu stai cu ei, ca să te păstrezi la adăpost.
Acestea sunt treptele poruncirii binelui și opririi răului, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ مَا ٱسْتَطَعْتُمْ﴾

Temeți-vă de Allah cât puteți
Coran, 64:16 · fragment

și:

﴿لَا يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

Allah nu împovărează niciun suflet peste puterea sa.
Coran, 2:286 · fragment

Dacă urmezi acești pași, ai oprit răul și te-ai păstrat la adăpost. Dacă nu dezaprobi nici cu mâna, nici cu limba, nici cu inima, aceasta arată lipsa credinței, așa cum se spune:

وَلَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ مِنَ الإِيْمَانِ حَبَّةُ خَرْدَلٍ

Dincolo de aceasta nu mai este din credință nici cât un grăunte de muștar.

Cel care nu dezaprobă răul în inimă nu are deloc credință. Răul trebuie dezaprobat, dar în această rânduială arătată de Profet ﷺ. Nimeni să nu invoce drept scuză cuvintele Celui Preaînalt:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ عَلَيۡكُمۡ أَنفُسَكُمۡۖ لَا يَضُرُّكُم مَّن ضَلَّ إِذَا ٱهۡتَدَيۡتُمۡ﴾

O, voi care ați crezut! Aveți grijă de voi înșivă. Cei rătăciți nu vă vor dăuna dacă sunteți călăuziți.

Coran, 5:105 · fragment

Unii cred că acest verset arată că oprirea răului nu este necesară și că, dacă omul este drept el însuși, nu are treabă cu ceilalți: nu oprește răul și nu poruncește binele. Aceasta contrazice Cartea și Sunna. Versetul nobil nu înseamnă aceasta, așa cum a lămurit Abū Bakr al-Ṣiddīq, Allah să fie mulțumit de el, când a fost întrebat despre el. A spus: L-am întrebat pe Trimisul lui Allah ﷺ, iar el a spus:

كَلاَّ وَاللَّهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَلَتَأْخُذُنَّ عَلَى يَدِ السَّفِيهِ، وَلَتَأْطُرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا، وَلَتَقْصُرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ قَصْرًا

Nu, pe Allah! Veți porunci binele, veți opri răul, veți opri mâna celui nechibzuit, îl veți îndrepta cu hotărâre către adevăr și îl veți ține strâns la adevăr

[42].

Sensul versetului este că, dacă poruncești binele și oprești răul, dar cuvintele tale nu sunt urmate, ai grijă de tine însuți. Nu spune: *„Sunt ca oamenii”* ori *„Acesta este un lucru pe care îl fac oamenii”*. Poruncește binele și oprește răul; dacă nu ești ascultat, nu renunța la nimic din religia ta pentru a le face pe plac oamenilor și a merge cu ei.

În privința cuvintelor sale: *„În afară de cel de a cărui sabie ori nuia te temi”*, dacă te temi că vei fi ucis ori lovit când oprești răul, treci la a doua treaptă, lămurirea cu limba. Dacă te temi de lămurirea cu limba, treci la a treia treaptă. De la aceasta nu te poate opri nimeni: nimeni nu te împiedică să dezaprobi în inimă, fiindcă nimeni nu știe ce este în inimi în afară de Allah, Preamăritul și Preaînaltul.

42 Lămurirea lui Abū Bakr despre verset și avertismentul împotriva nepăsării față de nedreptate se află la Abū Dāwūd (4338) și al-Tirmidhī (3057). Îndemnul „Veți porunci binele…” este transmis de la Ibn Masʿūd la Abū Dāwūd (4336), al-Tirmidhī (3047) și Ibn Mājah (4006).

Răspândirea salutului: un drept al musulmanilor unii asupra altora

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Salutarea tuturor robilor lui Allah.

Comentariu

Dintre drepturile musulmanilor unii asupra altora este răspândirea salutului între ei. Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَإِذَا حُيِّيتُم بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّواْ بِأَحْسَنَ مِنْهَآ أَوْ رُدُّوهَآ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا﴾

Când sunteți salutați cu un salut, salutați cu unul mai bun ori întoarceți-l întocmai. Allah ține socoteala tuturor lucrurilor.

Coran, 4:86

Cel Preaînalt a spus:

﴿فَإِذَا دَخَلْتُم بُيُوتًا فَسَلِّمُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ﴾

Când intrați în case, salutați-vă unii pe alții.

Coran, 24:61 · fragment

Adică să se salute între ei, fiindcă credincioșii sunt asemenea unui singur suflet și unui singur trup. Pacea este salutul credincioșilor în ziua când Îl vor întâlni pe Allah, Preamăritul și Preaînaltul. Cel Preaînalt a spus:

﴿تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُۥ سَلَٰمٌ﴾

Salutul lor în ziua când Îl vor întâlni este: «Pace!».
Coran, 33:44 · fragment

Allah, Preamăritul și Preaînaltul, îi salută; ei aud Cuvântul și salutul Său și Îi întorc salutul, spunând: *„Allah, Tu ești Pacea și de la Tine vine pacea”*. Tot astfel, salutul oamenilor Paradisului este pacea: se salută între ei cu pace în Paradis, așa cum se salută între ei cu pace în viața lumească.
Răspândirea salutului este dintre cauzele intrării în Paradis în pace. În hadith se spune:

مَنْ أَطْعَمَ الطَّعَامَ، وَأَفْشَى السَّلَامَ، وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ، دَخَلَ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ

Cel care dă hrană, răspândește salutul și se roagă noaptea când oamenii dorm intră în Paradis în pace[43].

Răspândirea salutului este cerută între musulmani. Sensul său este rugăciunea pentru ca musulmanii să fie în siguranță. S-a spus și că înseamnă: numele lui Allah fie asupra voastră, căci al-Salām este unul dintre numele lui Allah. Când spui al-salāmu ʿalaykum, adică numele lui Allah fie asupra ta, El este al-Salām, Preamăritul și Preaînaltul. Acestea sunt cuvinte mărețe care se răspândesc între musulmani. El ﷺ a spus:

43 Relatat de al-Tirmidhī, nr. 1855; Ibn Mājah, nr. 1334; și Aḥmad, nr. 7932.

لاَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَفَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى أَمْرٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ

Nu veți intra în Paradis până nu veți crede și nu veți crede până nu vă veți iubi. Să nu vă îndrum către un lucru pe care, dacă îl faceți, vă veți iubi? Răspândiți salutul între voi[44].

Răspândirea salutului sădește iubirea în inimi. Dacă te întâlnește un musulman și nu te salută, rămâne ceva în sufletul tău împotriva lui. Spui: *„De ce nu m-a salutat?"* Când te salută, ceea ce aveai în suflet dispare, te simți apropiat de el și îl iubești. Aceasta adevărește cuvintele sale ﷺ:

أَفَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى أَمْرٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ

Să nu vă îndrum către un lucru pe care, dacă îl faceți, vă veți iubi? Răspândiți salutul între voi.

Răspândirea salutului are un mare efect asupra sufletelor musulmanilor. Nu ajunge să spui: „Allah să-ți dea viață! Cum te-ai trezit? Cum ai înserat?" Aceste expresii urmează salutului. După ce spui al-salāmu ʿalaykum, poți spune: „Cum ești? Cum te-ai trezit?" și altele asemenea. Nici semnul cu mâna nu ajunge, fiindcă acesta este salutul evreilor [45]. Semnul cu mâna se face când musulmanul salutat este departe: îl saluți cu vorba și faci semn cu mâna ca să-l înștiințezi că îl saluți și să-ți întoarcă salutul.

44 Relatat de Muslim, nr. 54.

45 Relatat de al-Nasāʾī în Al-Sunan al-kubrā, nr. 10172.

Părăsirea rugăciunii de vineri și a celei în comunitate fără scuză

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Cel care lasă rugăciunea de vineri și rugăciunea în comunitate la moschee fără scuză este inovator. Scuza este, de pildă, o boală din pricina căreia nu poate ieși la moschee ori teama de un conducător nedrept. În afara acestora nu ai scuză.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care lasă rugăciunea de vineri și rugăciunea în comunitate la moschee fără scuză este inovator”*, aceasta fiindcă se retrage de la comunitatea musulmanilor, iar retragerea de la comunitatea musulmanilor și izolarea de ea sunt inovație. Rugăciunea în comunitate este obligatorie și o îndatorire a musulmanului. Mai întărită decât aceasta este rugăciunea de vineri. Musulmanul trebuie să participe la rugăciunea de vineri și la cea în comunitate împreună cu musulmanii, fără să se retragă de la comunitatea musulmanilor în aceste rugăciuni. Rugăciunea în comunitate este necesară, fiind obligatorie și o îndatorire a fiecărui musulman. Cel care o lasă păcătuiește; mai mult, este și disciplinat, căci Trimisul ﷺ a spus:

مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ، فَلَمْ يُجِبْ، فَلاَ صَلاَةَ لَهُ إِلاَّ مِنْ عُذْرٍ

Cel care aude chemarea și nu răspunde nu are rugăciune, decât dacă are o scuză.

Au întrebat: *„Care este scuza?”* A spus:

خَوْفٌ، أَوْ مَرَضٌ

Frică ori boală[46].

46 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 551; al-Dāraquṭnī, nr. 1557; și al-Ḥākim, nr. 896.

Un orb a venit la Profet ﷺ și i-a pomenit greutatea drumului dintre el și moschee și faptul că nu avea un călăuzitor potrivit. I-a cerut Profetului ﷺ îngăduința să se roage acasă. El ﷺ l-a întrebat:

هَلْ تَسْمَعُ النِّدَاءَ؟

Auzi chemarea?

A răspuns: *„Da”*. A spus:

فَأَجِبْ

Atunci răspunde[47].

Cel care aude chemarea nu își poate îngădui să lipsească. De aceea a spus: cel care aude chemarea și nu răspunde nu are rugăciune, decât dacă are o scuză. Rugăciunea sa nu este valabilă. Despre negare s-a spus că este negarea valabilității. S-a mai spus că *„nu are rugăciune”* înseamnă că nu are o rugăciune deplină, negarea privind deplinătatea. Însă sensul aparent al hadithului este că rugăciunea nu îi este valabilă decât dacă are o scuză. Aceasta este o dovadă a obligativității rugăciunii în comunitate la moschee, acolo unde se face chemarea la ea. De aceea ʿAbd Allāh ibn Masʿūd spune:

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَلْقَى اللهَ غَدًا مُسْلِمًا، فَلْيُحَافِظْ عَلَى هَؤُلَاءِ الصَّلَوَاتِ حَيْثُ يُنَادَى بِهِنَّ، فَإِنَّ اللهَ شَرَعَ لِنَبِيِّكُمْ صلى الله عليه وسلم سُنَنَ الْهُدَى، وَإِنَّهُنَّ مِنْ سُنَنَ الْهُدَى، وَلَوْ

47 Relatat de Muslim, nr. 653.

أَنَّكُمْ صَلَّيْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ كَمَا يُصَلِّي هَذَا الْمُتَخَلِّفُ فِي بَيْتِهِ، لَتَرَكْتُمْ سُنَّةَ نَبِيِّكُمْ، وَلَوْ تَرَكْتُمْ سُنَّةَ نَبِيِّكُمْ لَضَلَلْتُمْ، وَلَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا إِلاَّ مُنَافِقٌ مَعْلُومُ النِّفَاقِ، وَلَقَدْ كَانَ الرَّجُلُ يُؤْتَى بِهِ يُهَادَى بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ حَتَّى يُقَامَ فِي الصَّفِّ

Cel care se bucură să-L întâlnească mâine pe Allah ca musulman să păstreze aceste rugăciuni acolo unde sunt chemate. Allah i-a legiuit Profetului vostru ﷺ căile călăuzirii, iar ele sunt dintre căile călăuzirii. Dacă v-ați ruga în casele voastre așa cum se roagă în casa sa acest om care lipsește, ați părăsi Sunna Profetului vostru. Dacă ați părăsi Sunna Profetului vostru, ați rătăci. Ne-am văzut într-o vreme când nu lipsea de la ea decât un ipocrit cunoscut ca ipocrit. Omul era adus, sprijinit între doi bărbați, până când era așezat în rând[48].

Așa erau companionii Trimisului lui Allah ﷺ în privința rugăciunii în comunitate: chiar și bolnavul care nu putea merge era adus, sprijinit între doi bărbați, până când era așezat în rând, fiindcă știau că rugăciunea în comunitate este obligatorie.

48 Relatat de Muslim, nr. 654.

Profetul ﷺ i-a descris prin ipocrizie pe cei care lipsesc de la rugăciunea în comunitate. El ﷺ a spus:

إِنَّ أَثْقَلَ الصَّلَوَاتِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ صَلاَةُ الْعِشَاءِ وَصَلاَةُ الْفَجْرِ

Cele mai grele rugăciuni pentru ipocriți sunt rugăciunea de noapte (ʿishāʾ) și rugăciunea din zori (fajr)[49].

Allah a mărturisit credința celor care însuflețesc moscheile prin rugăciune. Cel Preaînalt a spus:

﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا ٱللَّهَ﴾

Numai cei care cred în Allah și în Ziua de Apoi, împlinesc rugăciunea, dau dania și nu se tem decât de Allah însuflețesc moscheile lui Allah.

Coran, 9:18 · fragment

Rugăciunea în comunitate este un lucru măreț; să nu fie tratată cu delăsare și să nu se dea atenție celor care îi descurajează pe oameni de la ea. De ce s-au construit atunci moscheile? Dacă rugăciunea în comunitate nu ar fi obligatorie, de ce se ridică moschei, se cheltuie pentru ele, se construiesc cu cheltuieli și li se rânduiesc imami și muezini? De ce? Pentru că ar fi doar recomandată? Nu. Aceasta arată că rugăciunea în comunitate este obligatorie. Moscheile nu au fost construite numai pentru o faptă recomandată, ci pentru o îndatorire. Trebuie să se ia seama la aceasta și nu trebuie dată atenție vorbelor fără rost ale celor care adună părerile potrivnice dovezii și spun: *„Acestea sunt părerile*

49 Relatat de al-Bukhārī, nr. 626, și Muslim, nr. 651.

învățaților”. Spunem: părerile învățaților pot greși și pot nimeri. Trebuie urmată dovada, nu părerile oamenilor.
În privința cuvintelor sale: *„Cel care lasă rugăciunea de vineri”*, el ﷺ a spus:

مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمَعٍ تَهَاوُنًا، طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ

Cel care lasă trei rugăciuni de vineri din nepăsare, Allah îi pecetluiește inima[50].

El ﷺ a spus:

لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ، أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ، ثُمَّ لَيَكُونُنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ

Să înceteze oamenii să mai lase rugăciunile de vineri, altfel Allah le va pecetlui inimile și vor ajunge dintre cei nepăsători[51].

În privința cuvintelor sale: *„Scuza este, de pildă, o boală”*, la sfârșitul hadithului a spus: *„Frică ori boală”*. Boala care îl împiedică pe om să meargă la moschee, teama că boala i se va agrava ori că se va expune unui factor care o agravează; ori frica de un dușman sau de o fiară. Este o frică reală, nu lașitate: pe drum îl poate întâmpina un dușman ori o fiară care îl omoară. Acesta are scuză să se roage acasă. Cel aflat în siguranță și sănătos nu are însă scuză.

50 Relatat de Abū Dāwūd, nr. 1052; al-Nasā'ī, nr. 1369; și Aḥmad, nr. 15498.
51 Relatat de Muslim, nr. 865.

Urmarea imamului în rugăciune

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Cel care se roagă în spatele unui imam, dar nu îl urmează, nu are rugăciune. Poruncirea binelui și oprirea răului sunt cu mâna, limba și inima, fără sabie.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care se roagă în spatele unui imam, dar nu îl urmează, nu are rugăciune”*, aceasta fiindcă se împotrivește cuvintelor Trimisului ﷺ:

إِنَّمَا جُعِلَ الإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ

Imamul a fost rânduit numai pentru a fi urmat[52].

Astăzi oamenii rătăcirii și takfiriștii nu se roagă cu musulmanii; dacă se roagă, intenționează să se roage singuri. Acestea sunt dintre inovațiile nou introduse. Tu să te rogi cu musulmanii și să gândești bine despre ei. Nu gândi rău despre imamii moscheilor.

În privința cuvintelor sale: *„Poruncirea binelui și oprirea răului sunt cu mâna, limba și inima, fără sabie”*, s-au lămurit înainte obligativitatea poruncirii binelui și opririi răului și faptul că se fac după putință. Însă *„fără sabie”* înseamnă că nu este îngăduit să se ridice sabia împotriva conducătorului și să se spună: *„Aceasta ține de poruncirea binelui și oprirea răului!”* Aceasta este doctrina kharijiților și a muʿtaziliților: se ridică împotriva conducătorului și spun că este nelegiuit și că aceasta este oprirea răului. Dar aceasta este însuși răul, căci ridicarea împotriva conducătorului este însuși rău: înseamnă neascultare față de Trimis și atrage o mare vătămare, prin vărsare de sânge, tulburarea siguranței și ruperea unității. Sunt rele foarte mari, mai grave decât răbdarea față de neascultarea și abaterea sa, căci vătămarea neascultării și abaterii sale îl privește numai pe el. Ridicarea împotriva lui cu

52 Relatat de al-Bukhārī, nr. 371, și Muslim, nr. 411.

sabia îi vatămă însă pe musulmani. Aceasta este doctrina muʿtaziliților și a kharijiților. Temeliile muʿtaziliților sunt:

Mai întâi: poruncirea binelui și oprirea răului. Prin aceasta urmăresc ridicarea împotriva conducătorilor și spun: „Aceasta ține de poruncirea binelui și oprirea răului".

Al doilea: unicitatea lui Allah, prin care înțeleg negarea numelor și atributelor, fiindcă afirmarea numelor și atributelor este, după ei, asociere.

Al treilea: dreptatea, prin care înțeleg negarea predestinării. Spun că, dacă Allah i-ar pedepsi după ce le-a predestinat neascultarea, aceasta ar fi o nedreptate față de ei.

Al patrulea: poziția dintre cele două poziții. Despre cel care săvârșește un păcat mare nu se spune că este necredincios și nici că este musulman, ci se află în poziția dintre cele două poziții.

Al cincilea: împlinirea amenințării, adică declararea ca necredincios a celui care săvârșește un păcat mare mai prejos de asociere.

Regula de bază este dreptatea musulmanului

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Musulmanul a cărui stare este acoperită este cel de la care nu se arată nimic îndoielnic.

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Musulmanul a cărui stare este acoperită este cel de la care nu se arată nimic îndoielnic”*, regula de bază este dreptatea musulmanului. Nu gândi rău despre fratele tău musulman. Allah Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱجْتَنِبُواْ كَثِيرًا مِّنَ ٱلظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ ٱلظَّنِّ إِثْمٌۖ وَلَا تَجَسَّسُواْ وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا﴾

O, voi care ați crezut! Feriți-vă de multe bănuieli, căci unele bănuieli sunt păcat. Nu iscodiți și nu vă bârfiți unii pe alții.
Coran, 49:12 · fragment

El, binecuvântarea și pacea fie asupra lui, a spus:

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الحَدِيثِ

Feriți-vă de bănuială, căci bănuiala este cea mai mincinoasă vorbă[53],

53 Relatat de al-Bukhārī, nr. 4849, și Muslim, nr. 2563.

adică vorba sufletului. Caută ocrotirea lui Allah și gândește bine despre frații tăi musulmani. Dacă ți se dovedește că la acest musulman există ceva de îndreptat, îl sfătuiești în taină și îl acoperi. El ﷺ a spus:

وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا، سَتَرَهُ اللهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ

Cel care acoperă un musulman, Allah îl acoperă în viața lumească și în Viața de Apoi[54].

Nu îl da în vileag și nu îl defăima în adunări. Sfătuiește-l în taină, între tine și el, păstrându-i acoperirea.

54 Relatat de al-Bukhārī, nr. 2310, și Muslim, nr. 2580.

Pretinsa știință lăuntrică fără temei în Carte și Sunna

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Orice știință lăuntrică pe care o pretind robii și care nu se găsește în Carte și Sunna este inovație și rătăcire. Nimeni nu trebuie să lucreze după ea și nici să cheme la ea.

Comentariu
Știința lăuntrică, la bāținiții dintre ismāʿīliți și alții, este cea despre care spun că textele au un înțeles exterior și unul lăuntric. Pe cel lăuntric nu îl cunosc decât aleșii lor; cel exterior este pentru oamenii de rând. Spun că prin rugăciune se înțelege invocarea, astfel că oricine invocă s-a rugat, nu cele cinci rugăciuni și rugăciunile suplimentare. Spun că prin zakāt se înțeleg curățirea și purificarea sufletului, nu dania din avere. Spun că prin post se înțelege păstrarea tainelor și doctrinei lor; de aceea sunt numiți organizații secrete. Spun că pelerinajul înseamnă mersul la șeicii lor, nu mersul la Casa lui Allah pentru ḥajj și ʿumrah.

În privința cuvintelor sale: *„Este inovație și rătăcire”*, adică susținerea științei lăuntrice este o inovație în religie și o rătăcire de la adevăr. Știința nu se dobândește decât învățând de la învățații devotați Domnului. De aceea Ibn al-Qayyim, Allah să aibă milă de el, spune:

والجَهْلُ دَاءٌ قَاتِلٌ وشِفَاؤُهُ
أَمْرَانِ فِي التَّرْكِيبِ مُتَّفِقَانِ نَصٌّ مِنَ القُرآنِ أَوْ مِنْ سُنَّةٍ
وَطَبِيبُ ذَاكَ العَالِمُ الرَّبَّانِي

Neștiința este o boală ucigătoare, iar leacul ei
sunt două lucruri care se potrivesc împreună: un text din Coran ori din Sunna,
iar medicul este învățatul devotat Domnului.

Aceasta este cunoașterea. Cunoașterea nu vine prin trăire ori inspirație și nici nu este cunoașterea lăuntrică a bāṭiniyyah. Cunoașterea este ceea ce a venit de la Allah și de la Trimisul Său și ceea ce au spus companionii Trimisului lui Allah ﷺ. Aceasta este cunoașterea. Ceea ce iese din ea este ignoranță și rătăcire, nu cunoaștere și nici călăuzire.

În privința cuvintelor sale: *„Nimeni nu trebuie să lucreze potrivit ei și nici să cheme la ea”*, dimpotrivă, trebuie să ne ferim de aceasta. Ea este dintre imboldurile și rătăcirile sufiților care socotesc că nu în Carte și Sunna se află cunoașterea. Pentru ei, acestea sunt pentru oamenii de rând și pentru cei care nu cunosc și le numesc cunoașterea Legii religioase. Cei care Îl cunosc pe Allah ar fi însă oamenii cunoașterii adevărului lăuntric.

Condițiile valabilității căsătoriei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Orice femeie care se dăruiește unui bărbat nu îi este îngăduită. Cei doi sunt pedepsiți dacă el a avut parte de ceva de la ea, în afară de cazul în care există un tutore, doi martori drepți și un dar nupțial."

Comentariu
Căsătoria nu este valabilă decât cu anumite condiții:
Printre ele este tutorele care încheie pentru ea căsătoria, adică ruda sa dintre rudele agnatice. Profetul ﷺ a spus:

لاَ نِكَاحَ إِلاَّ بِوَلِيٍّ وَشَاهِدَيْ عَدْلٍ

Nu există căsătorie decât cu un tutore și doi martori drepți.[55]

Femeia nu are voie să își încheie singură căsătoria, ci tutorele trebuie să o încheie pentru ea. Dacă o încheie singură, contractul ei este nevalabil. Aceasta este părerea celor mai mulți învățați. La ḥanafiți, femeii îi este însă îngăduit să își încheie singură căsătoria, astfel că ei nu pun condiția tutorelui. Această părere contrazice însă dovada și ceea ce susțin cei mai mulți învățați. Femeia are o judecată limitată în această privință și se poate lega de un bărbat care nu este potrivit nici pentru ea, nici pentru familia sa, fiindcă este călăuzită de simțire și de o privire grăbită. De aceea chestiunea a fost încredințată tutorelui.
Allah, Mărețul și Preaînaltul, li S-a adresat bărbaților în privința căsătoriei. Preaînaltul a spus:

﴿وَأَنكِحُواْ ٱلۡأَيَـٰمَىٰ مِنكُمۡ﴾

Căsătoriți-i pe cei necăsătoriți dintre voi!
Coran, 24:32 · fragment

55 Ibn Ḥibbān (4075). Despre condiția tutorelui, vezi și Abū Dāwūd (2085) și al-Tirmidhī (1101).

Aceasta este o adresare către bărbați: le-a poruncit să îi căsătorească pe cei fără soți. În hadith se află:

لاَ نِكَاحَ إِلاَّ بِوَلِيٍّ وَشَاهِدَيْ عَدْلٍ

Nu există căsătorie decât cu un tutore și doi martori drepți.

Iar într-un alt hadith:

أَيُّمَا امْرَأَةٍ نُكِحَتْ بِغَيْرِ إِذْنِ وَلِيِّهَا، فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ، فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ

Orice femeie care se căsătorește fără îngăduința tutorelui ei, căsătoria ei este nevalabilă, căsătoria ei este nevalabilă,

[56] de trei ori. Tutorele este pentru ea o apărare puternică împotriva abuzului. Profetul ﷺ a spus:

إِذَا أَتَاكُمْ

Dacă vine la voi

— adresarea este către tutori —

مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَأَمَانَتَهُ فَزَوِّجُوهُ

cineva de a cărui religie și cinste sunteți mulțumiți, căsătoriți-l![57]

56 Relatat de Abū Dāwūd (2083), al-Tirmidhī (1102), Ibn Mājah (1879) și Aḥmad (24205).

57 Relatat de al-Tirmidhī (1084), Ibn Mājah (1967) și Saʿīd ibn Manṣūr în Sunan (590).

Allah a oprit împiedicarea căsătoriei: ca tutorele să o împiedice pe cea aflată în grija sa să se căsătorească cu un bărbat potrivit pe care ea îl acceptă. Nu este de ajuns numai să îl accepte, ci trebuie să fie și potrivit. Sunt necesare amândouă: să fie potrivit și ea să îl accepte. Potrivirea nu o cunosc decât bărbații cu judecată; nu o cunosc femeile, cu simțirea și sufletele lor slabe.
În privința cuvintelor sale: *„Orice femeie care se dăruiește unui bărbat”*, dăruirea femeii unui bărbat este un lucru aparte pentru Trimis ﷺ. Preaînaltul a spus:

﴿وَٱمۡرَأَةٗ مُّؤۡمِنَةً إِن وَهَبَتۡ نَفۡسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنۡ أَرَادَ ٱلنَّبِيُّ أَن يَسۡتَنكِحَهَا خَالِصَةٗ لَّكَ مِن دُونِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ﴾

Și o femeie credincioasă, dacă se dăruiește Profetului și dacă Profetul vrea să o ia în căsătorie — aceasta fiind numai pentru tine, nu și pentru credincioși.
Coran, 33:50 · fragment

Aceasta fiindcă Trimisul este tutorele comunității.
În privința cuvintelor sale: *„Cei doi sunt pedepsiți dacă el a avut parte de ceva de la ea”*, dacă ea s-a căsătorit cu el fără îngăduința tutorelui ei, cei doi sunt despărțiți și pedepsiți pentru aceasta, fiindcă acel contract este nevalabil.

Atacarea companionilor Profetului ﷺ este una dintre trăsăturile oamenilor rătăcirii

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Dacă vezi un om atacând pe vreunul dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ, Allah să fie mulțumit de ei, să știi că este un om al poftelor și al vorbirii rele, potrivit cuvântului Trimisului lui Allah ﷺ:

إِذَا ذُكِرَ أَصْحَابِي فَأَمْسِكُوا

Când sunt pomeniți companionii mei, abțineți-vă![58]

Profetul ﷺ a cunoscut alunecările care se vor petrece din partea lor după moartea sa, însă nu a spus despre ei decât bine. Și potrivit cuvântului său:

ذَرُوا أَصْحَابِي، لا تَقُولُوا فِيهِمْ إِلاَّ خَيْرًا

Lăsați-i pe companionii mei! Nu spuneți despre ei decât bine![59]

Nu povesti nimic despre alunecările lor, despre luptele lor și despre cele a căror cunoaștere îți lipsește. Nici nu asculta de la cineva care le povestește, fiindcă inima ta nu va rămâne nevătămată dacă asculți.

Comentariu

Una dintre trăsăturile oamenilor rătăcirii și ai ipocriziei este că îi atacă pe companionii lui Muḥammad ﷺ, fiindcă îi urăsc. Cel care îi urăște este ipocrit: arată credința și ascunde necredința. Iubirea lor este credință, iar ura față de ei este ipocrizie, [60] după cum se

58 Relatat de al-Ṭabarānī în Al-Muʿjam al-kabīr (1427) și al-Ḥārith în Musnad (742).

59 Relatat de al-Nasāʾī în Al-Sunan al-kubrā (10877) și Aḥmad (13812).

60 Relatat de al-Bukhārī (3573) și Muslim (74).

află în hadith. Ei sunt companionii Trimisului lui Allah. Profetul ﷺ a îndemnat la bine în privința lor și a oprit ocărârea lor. Ei sunt cei care l-au sprijinit pe Trimisul lui Allah ﷺ, au emigrat cu el, l-au ajutat și l-au adăpostit. Cei care au emigrat sunt emigranții, iar cei care au adăpostit și au ajutat sunt ansarii. Trebuie să îi iubim pe toți, să îi lăudăm și să îi luăm ca pildă. Cel care îi atacă și îi defăimează dovedește că nu îl iubește pe Trimis ﷺ, fiindcă, dacă l-ar iubi pe Trimis, i-ar iubi pe companioni. Nu îi urăște decât cel care îl urăște pe Trimis ﷺ, iar cel care îl urăște pe Trimis ﷺ este necredincios.
În privința cuvintelor sale: *„Să știi că este un om al poftelor și al vorbirii rele”*, adică cel care îi ocărăște pe companioni este un om al poftelor, care își urmează pofta. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ ٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ ٱللَّهِ﴾

Cine este mai rătăcit decât cel care își urmează pofta fără călăuzire de la Allah?

Coran, 28:50 · fragment

Este un om al inovației și al ipocriziei; în el se află tot răul.
În privința cuvintelor sale ﷺ:

إِذَا ذُكِرَ أَصْحَابِي فَأَمْسِكُوا

Când sunt pomeniți companionii mei, abțineți-vă!,

datoria este tăcerea în privința companionilor Trimisului lui Allah ﷺ, vorbirea despre ei numai cu bine și laudă și neamestecul în cele dintre ei.

În privința cuvintelor sale: *„Profetul ﷺ a cunoscut alunecările care se vor petrece din partea lor după moartea sa, însă nu a spus despre ei decât bine”*, în cazul companionilor, ferirea de greșeală este în consensul lor. Dacă sunt de acord, consensul lor este ferit de greșeală și este o dovadă hotărâtoare. Dacă au însă păreri

diferite, se privește la cel dintre ei care are dovada, ca în cazul altora. Fiecare în parte nu este ferit de greșeală. Se poate ca din partea lor să se petreacă unele greșeli, însă Allah i-a iertat și i-a ales pentru însoțirea Profetului. Au virtuți care acoperă greșelile pe care le-ar putea săvârși unii dintre ei, din mai multe pricini:

În primul rând: el a depus efort de judecată fără să urmărească greșeala. A depus efort, dar nu a nimerit adevărul, astfel că este răsplătit și greșeala îi este iertată.

În al doilea rând: ei au virtuți care acoperă greșelile ce se pot petrece din partea unora, fiindcă Allah a fost mulțumit de ei. El a privit la oamenii de la Badr și a spus:

اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ

Faceți ceea ce voiți, căci v-am iertat![61]

Slăvitul și Preaînaltul a spus:

﴿لَّقَدْ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنِ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ﴾

Allah a fost mulțumit de credincioși când ți-au făcut legământul sub copac.

Coran, 48:18 · fragment

Și a spus:

﴿لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ وَٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ﴾

Allah S-a întors cu iertare către Profet, către emigranți și către ajutoare.

Coran, 9:117 · fragment

Această afirmație este generală: Allah S-a întors cu iertare către ei. Slăvitul și Preaînaltul a spus:

61 Relatat de al-Bukhārī (2845) și Muslim (2494).

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ تَوَلَّوْاْ مِنكُمْ يَوْمَ ٱلْتَقَى ٱلْجَمْعَانِ إِنَّمَا ٱسْتَزَلَّهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُواْ ۖ وَلَقَدْ عَفَا ٱللَّهُ عَنْهُمْ﴾

Cei dintre voi care s-au întors în ziua când s-au întâlnit cele două oști au fost făcuți să alunece de Satana din pricina unei părți din ceea ce dobândiseră. Însă Allah i-a iertat.

Coran, 3:155 · fragment

Ei sunt iertați și nu este loc de atac împotriva lor niciodată.

قد علم النَّبيُّ صلى الله عليه وسلم ما يكون منهُم من الزَّلل بعد موتهِ

Profetul ﷺ a cunoscut alunecările care se vor petrece din partea lor după moartea sa.

Profetul ﷺ nu cunoaște nevăzutul decât în măsura în care Allah i l-a dezvăluit. Cuvintele autorului

قد علم

a cunoscut

înseamnă: prin ceea ce Allah l-a învățat și i-a dezvăluit. De aceea Profetul ﷺ a spus:

فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلاَفًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي

Cel dintre voi care va trăi va vedea multă divergență. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept călăuziți de după mine!
(vezi nota 2, p. 11)

Allah i-a vestit că se va petrece divergență și el le-a dat îndrumări despre ce să facă atunci când aceasta apare. Ei au fost astfel: când companionii aveau păreri diferite într-un lucru, reveneau la Carte și Sunna, își încheiau divergența și se întorceau la adevăr. *„Însă nu a spus despre ei decât bine."* Profetul ﷺ i-a lăudat, deși îi fusese dezvăluit ceea ce se va petrece între ei după el.
În privința cuvintelor sale ﷺ:

ذَرُوا أَصْحَابِي لاَ تَقُولُوا فِيهِمْ إِلاَّ خَيْرًا

Lăsați-i pe companionii mei! Nu spuneți despre ei decât bine!,

(vezi nota 59, p. 181) „lăsați-i" înseamnă: lăsați vorbirea împotriva companionilor mei și nu spuneți despre ei decât bine. Mai autentic decât aceasta este hadithul:

لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقَ أَحَدُكُمْ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلاَ نَصِيفَهُ

Nu îi ocărâți pe companionii mei! Pe Cel în mâna Căruia este sufletul meu! Dacă unul dintre voi ar cheltui aur cât muntele Uḥud, nu ar ajunge nici la un mudd cheltuit de unul dintre ei și nici la jumătatea lui.[62]

Fapta mică a unuia dintre ei este mai bună decât fapta mare a cuiva venit după ei, datorită întâietății lor în Islam.

În privința cuvintelor sale: *„Nu povesti nimic despre alunecările lor și despre luptele lor”*, nu povesti cele petrecute între ei decât pentru a le arăta scuzele.

În privința cuvintelor sale: *„Nici nu asculta de la cineva care le povestește, fiindcă inima ta nu va rămâne nevătămată dacă asculți”*, nu îi asculta pe cei care vorbesc împotriva companionilor în adunări, la lecții ori în orice împrejurare în care vorbesc împotriva companionilor Trimisului lui Allah ﷺ. Nu lua parte la aceste adunări și nu stărui să le asculți, ci întrerupe-le și îndepărtează-te de ele, ca să nu intre ceva în inima ta și să ajungi să porți dușmănie companionilor Trimisului lui Allah, să îi urăști și să pieri.

„Dacă îl auzi pe un om atacând relatările, respingându-le ori dorind altceva decât relatările, pune sub îndoială Islamul său și nu te îndoi că este un om al poftelor, inovator.”

62 Relatat de al-Bukhārī (3470) și Muslim (2541).

Nedreptatea conducătorului și îndatoririle musulmanului

„Să știi că nedreptatea conducătorului nu micșorează vreo îndatorire dintre cele pe care Allah le-a impus prin glasul Profetului Său ﷺ. Nedreptatea sa cade asupra lui însuși, iar fapta ta de bunăvoie și binefacerea ta alături de el sunt depline, dacă Allah Preaînaltul voiește. Aceasta înseamnă rugăciunea în comunitate și rugăciunea de vineri împreună cu ei, lupta alături de ei și orice faptă de ascultare: ia parte alături de ei, iar tu ai intenția ta."

Comentariu
Aceasta a fost lămurită și explicată mai înainte, așa că nu este nevoie să fie repetată.

Rugăciunea pentru conducător și rugăciunea împotriva lui

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Dacă vezi un om rugându-se împotriva conducătorului, să știi că este un om al poftelor. Dacă vezi un om rugându-se pentru îndreptarea conducătorului, să știi că este un om al Sunnei, dacă Allah voiește, potrivit spuselor lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ:

لو كانت لي دعوةٌ مستجابةٌ ما جعلتها إلا في السُّلطان

Dacă aș avea o rugăciune care să fie primită, nu aș folosi-o decât pentru conducător.

I s-a spus: „O, Abū ʿAlī! Lămurește-ne aceasta." El a spus:

إذا جعلْتُها في نفسي لم تَعُدني، وإذا جعلتُها في السُّلطان صَلُح، فصلُح بصلاحِه العباد والبلاد

Dacă aș folosi-o pentru mine, folosul ei nu ar trece dincolo de mine. Dacă aș folosi-o pentru conducător, el s-ar îndrepta, iar prin îndreptarea sa s-ar îndrepta robii și ținuturile.

„Ni s-a poruncit să ne rugăm pentru îndreptarea lor, nu să ne rugăm împotriva lor, chiar dacă se abat și nedreptățesc, fiindcă nedreptatea și abaterea lor cad asupra lor înșiși, iar îndreptarea lor este pentru ei și pentru musulmani."

Comentariu
Această expresie este transmisă de la înaintași:

وإذا رأيتَ الرَّجلَ يدعُو على السُّلطان، فاعلم أنه صاحبُ هوًى

Dacă vezi un om rugându-se împotriva conducătorului, să știi că este un om al poftelor.

Aceasta este o înclinație a khawārij și a muʿtazilah, fiindcă aceștia se roagă împotriva conducătorilor musulmanilor. Datoria este invers: să se roage pentru îndreptarea și izbânda lor, fiindcă îndreptarea lor este bine pentru Islam și musulmani. Când te rogi pentru ei, te rogi pentru musulmani, fiindcă îndreptarea cârmuitorului este îndreptarea supușilor. Aceasta este calea înaintașilor: rugăciunea pentru îndreptarea conducătorilor.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om rugându-se pentru îndreptarea conducătorului, să știi că este un om al Sunnei, dacă Allah voiește”*, dacă îl vezi rugându-se pentru îndreptarea lor, să știi că este un om al Sunnei, fiindcă aceasta este călăuzirea înaintașilor în raport cu conducătorii.
În privința cuvintelor sale: *„Potrivit spuselor lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ”*, al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el, este dintre marii învățați, adoratori și asceți. El spune această expresie:

لو كانت لي دعوةٌ مستجابةٌ ما جعلتها إلا في السُّلطان

Dacă aș avea o rugăciune care să fie primită, nu aș folosi-o decât pentru conducător.

Aceasta ține de sinceritatea binevoitoare, împlinind cuvântul Profetului ﷺ:

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

Religia este sinceritatea.

Am întrebat: *„Față de cine?”* El a spus:

لِلَّهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ

Față de Allah, de Cartea Sa, de Trimisul Său, de conducătorii musulmanilor și de oamenii lor de rând.[63]

Din sinceritatea față de conducătorii musulmanilor face parte rugăciunea pentru îndreptarea lor, iar din înșelarea lor face parte rugăciunea împotriva lor.

În privința cuvintelor sale: *„Ni s-a poruncit să ne rugăm pentru îndreptarea lor, nu să ne rugăm împotriva lor, chiar dacă se abat și nedreptățesc”*, aceasta fiindcă rugăciunea împotriva lor este rugăciune împotriva musulmanilor. Dacă rânduiala se destramă și conducătorul cade, se varsă sânge, siguranța este tulburată, stricăciunea se răspândește și pedepsele legale nu mai sunt aplicate. În căderea sa sunt rele. În vremea noastră, cel care se roagă pentru conducător a ajuns să fie învinuit de lingușire de către oamenii poftelor, dintre partizani și urmașii khawārij. Li se aplică vorbele autorului că ei contrazic Sunna și sunt oameni ai poftelor. Să se ia aminte la aceasta!

63 Relatat de Muslim (55).

Buna pomenire a mamelor credincioșilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să nu o pomenești pe niciuna dintre mamele credincioșilor, Allah să fie mulțumit de ele, decât cu bine.”

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Să nu o pomenești pe niciuna dintre mamele credincioșilor decât cu bine”*, mamele credincioșilor sunt soțiile Profetului ﷺ. Allah este Cel care le-a numit mamele credincioșilor, prin cuvintele Sale, Slăvitul:

﴿ٱلنَّبِيُّ أَوۡلَىٰ بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ مِنۡ أَنفُسِهِمۡۖ وَأَزۡوَٰجُهُۥٓ أُمَّهَٰتُهُمۡ﴾

Profetul are mai mult drept asupra credincioșilor decât ei înșiși, iar soțiile sale sunt mamele lor.
Coran, 33:6 · fragment

Ele sunt mamele lor în rang și respect și în oprirea căsătoriei cu ele după Trimis ﷺ. Nu sunt mamele lor prin descendență, ci în rang și respect, au dreptul mamelor asupra musulmanilor, fiindcă sunt soțiile Profetului ﷺ. Trebuie iubite și respectate, fără a fi defăimată vreuna dintre ele. Defăimarea ține de calea rāfiḍah, care le defăimează pe unele soții ale Profetului ﷺ. Aceasta Îl învinuiește pe Allah că ar fi ales pentru Profetul Său pe cineva nepotrivit și îl învinuiește pe Profet ﷺ că ar fi ales drept mamă a credincioșilor pe cineva nepotrivit. Aceasta este necredință în Allah, Preaputernicul și Mărețul.

Păzirea rugăciunilor obligatorii în comunitate

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vezi un om păzind rugăciunile obligatorii în comunitate, cu conducătorul și cu alții, să știi că este un om al Sunnei, dacă Allah Preaînaltul voiește. Dacă vezi un om tratând cu ușurință rugăciunile obligatorii în comunitate, chiar dacă este împreună cu conducătorul, să știi că este un om al poftelor."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om păzind rugăciunile obligatorii în comunitate, cu conducătorul și cu alții, să știi că este un om al Sunnei, dacă Allah Preaînaltul voiește"*, adică, dacă vezi un om păzind rugăciunea în comunitate împreună cu conducătorul și cu alții, aceasta dovedește că este dintre oamenii Sunnei și ai credinței. Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَٰجِدَ ٱللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ﴾

Nu întrețin moscheile lui Allah decât cei care cred în Allah și în Ziua de Apoi, împlinesc rugăciunea și dau zakātul.
Coran, 9:18 · fragment

Profetul ﷺ a amintit că cel a cărui inimă este legată de moschei este unul dintre cei șapte pe care Allah îi va umbri în umbra Sa. A spus:

وَرَجُلٌ، قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ

Și un om a cărui inimă este legată de moschei.[64]

64 Relatat de al-Bukhārī (629) și Muslim (1031).

A merge la moschei pentru a împlini rugăciunea în comunitate este semnul credinței și semnul oamenilor Sunnei. Cel care se retrage de la rugăciunea cu musulmanii, socotind că musulmanii nu urmează adevărul și că rugăciunea împreună cu ei nu este valabilă, fără îndoială că se desparte de comunitatea musulmanilor și se împotrivește lui Allah, Trimisului Său și musulmanilor; de aceea îi vedeți pe cei cu idei deviate că nu se apropie de moschei și nu se roagă împreună cu musulmanii. Unii dintre ei chiar judecă nevalabilă rugăciunea musulmanilor. Acesta este semnul răului, al abaterii, al stricării crezului și al dezbinării. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَن يُشَاقِقِ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ ٱلۡهُدَىٰ وَيَتَّبِعۡ غَيۡرَ سَبِيلِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ نُوَلِّهِۦ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصۡلِهِۦ جَهَنَّمَۖ وَسَآءَتۡ مَصِيرًا﴾

Cel care i se împotrivește Trimisului după ce i s-a lămurit călăuzirea și urmează altă cale decât cea a credincioșilor, îl vom lăsa să urmeze ceea ce a ales și îl vom arde în Gheena. Ce rea întoarcere!

Coran, 4:115

Musulmanul este dator să fie împreună cu musulmanii. Preaînaltul a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ ٱلصَّٰدِقِينَ﴾

O, voi cei care ați crezut! Temeți-vă de Allah și fiți cu cei adevărați!

Coran, 9:119

Musulmanul este împreună cu musulmanii. Nu se izolează, nu se separă și nu se alătură unui grup care se retrage, ajungând

izolat de musulmani. Acesta este semnul poftei, al răului, al gândirii stricate și al abaterii.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om tratând cu ușurință rugăciunile obligatorii în comunitate, chiar dacă este împreună cu conducătorul, să știi că este un om al poftelor”*, dacă vezi un om părăsind rugăciunea în comunitate:

Dacă refuză să o împlinească împreună cu conducătorul, el este un om al poftelor și este dintre muʿtazilah ori khawārij, care îi declară necredincioși pe conducătorii musulmanilor pentru neascultare.

Dacă se retrage însă de la rugăciunea în comunitate cu alții decât conducătorul, este ipocrit, fiindcă Profetul ﷺ a spus:

إِنَّ أَثْقَلَ الصَّلَوَاتِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ صَلاَةُ الْعِشَاءِ وَصَلاَةُ الْفَجْرِ

Cele mai grele rugăciuni pentru ipocriți sunt rugăciunea ʿIshāʾ și rugăciunea Fajr.[65]

El a socotit lipsirea de la rugăciune drept ipocrizie. ʿAbd Allāh ibn Masʿūd, Allah să fie mulțumit de el, a spus chiar:

وَلَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَّفُ عَنْهَا إِلاَّ مُنَافِقٌ مَعْلُومُ النِّفَاقِ

Ne-am văzut într-o vreme când nu lipsea de la ea decât un ipocrit a cărui ipocrizie era cunoscută.[66]

Cel care lipsește de la rugăciunea în comunitate fără scuză dă prin aceasta dovadă de ipocrizie. Ipocriții lipsesc de la rugăciune îndeosebi noaptea, fiindcă noaptea nu îi vede nimeni. Ziua vin

65 Relatat de al-Bukhārī (626) și Muslim (651).

66 Relatat de Muslim (654).

însă, fiindcă oamenii îi văd, iar ei își arată faptele ca să fie văzuți și se poartă cu ipocrizie.

Îngăduitul, opritul și lucrurile îndoielnice

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Îngăduit este ceea ce mărturisești și pentru care juri că este îngăduit; la fel este și lucrul oprit. Ceea ce îți frământă pieptul este o îndoială."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Îngăduit este ceea ce mărturisești și pentru care juri că este îngăduit"*, Profetul ﷺ a spus:

إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ، وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ، وَبَيْنَ ذَلِكَ أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ

Îngăduitul este limpede și opritul este limpede, iar între ele sunt lucruri îndoielnice.[67]

Există îngăduit fără îndoială, există oprit fără îndoială și există un al treilea fel, îndoielnic, despre care nu se știe dacă este îngăduit ori oprit. Pe acesta nu îl cunosc decât învățații; cei mai mulți oameni nu îl cunosc. Datoria ta în privința lui este să te oprești până când afli din care fel este. Îngăduitul îl iei, iar de cel oprit te ferești. Profetul ﷺ a spus:

وَالإِثْمُ مَا حَاكَ فِي الْقَلْبِ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ

Păcatul este ceea ce îți frământă inima și nu îți place să afle oamenii despre el.[68]

67 Relatat de al-Bukhārī (58) și Muslim (1599).

68 Relatat de Muslim (2553).

Simți că sufletul tău nu este împăcat cu acel lucru. Neîmpăcarea sufletului tău dovedește că în el este o îndoială. Trebuie să îl părăsești.
„Îngăduit este ceea ce mărturisești și pentru care juri că este îngăduit”, adică ești împăcat cu el și nu te cuprinde nicio îndoială, până într-atât încât juri că este îngăduit, fiindcă este limpede, după cum a spus Profetul ﷺ:

الحَلَالُ بَيِّنٌ

Îngăduitul este limpede.

În privința cuvintelor sale: *„La fel este și lucrul oprit”*, și opritul este limpede, dintre cele a căror oprire este arătată în texte, precum animalul mort, vinul și carnea de porc. Acestea sunt oprite în chip limpede, fiindcă Allah le-a oprit.

Deosebirea dintre omul cu cinstea păstrată și cel dat în vileag

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Cel cu cinstea păstrată este cel a cărui bună purtare este vădită, iar cel dat în vileag este cel a cărui abatere este vădită."

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Cel cu cinstea păstrată este cel a cărui bună purtare este vădită, iar cel dat în vileag este cel a cărui abatere este vădită"*, temeiul în privința musulmanului este cinstea și binele. Nu gândi rău despre el! De aceea El, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱجْتَنِبُواْ كَثِيرًا مِّنَ ٱلظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ ٱلظَّنِّ إِثْمٌ﴾

O, voi cei care ați crezut! Feriți-vă de multe bănuieli, fiindcă unele bănuieli sunt păcat!
Coran, 49:12 · fragment

Profetul ﷺ a spus:

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الحَدِيثِ

Feriți-vă de bănuială, fiindcă bănuiala este cea mai mincinoasă vorbă![69]

Să nu gândești despre un musulman decât bine, câtă vreme nu se arată din partea lui ceva potrivnic. Dacă îi descoperi o greșeală, datoria ta este să o acoperi.

69 Relatat de al-Bukhārī (4849) și Muslim (2563).

مَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ

Cel care acoperă greșeala unui musulman, Allah îl va acoperi în viața lumească și în Viața de Apoi.[70]

Însă aceasta împreună cu sfatul sincer: îi acoperi greșeala, fără să îl faci de rușine. Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ ٱلْفَـٰحِشَةُ فِى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْـَٔاخِرَةِ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

Cei care iubesc să se răspândească necuviința printre cei care au crezut vor avea o pedeapsă dureroasă în viața lumească și în Viața de Apoi. Allah știe, iar voi nu știți.

Coran, 24:19

70 Relatat de Muslim (2699).

Nāṣibī, rāfiḍī, jahmī și muʿtazilī

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă auzi un om spunând: «Cutare este nāṣibī», să știi că este rāfiḍī. Dacă auzi un om spunând: «Cutare este mushabbih» ori «Cutare vorbește despre asemănare», să știi că este jahmī. Dacă auzi un om spunând: «Vorbește despre tawḥīd și explică-mi tawḥīdul», să știi că este khārijī, muʿtazilī. Ori dacă spune: «Cutare este mujabbir», «Vorbește despre constrângere» ori «Vorbește despre dreptate», să știi că este qadarī, fiindcă aceste denumiri sunt nou introduse: le-au născocit oamenii inovațiilor."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă auzi un om spunând: «Cutare este nāṣibī»"*, nawāṣib sunt cei care urăsc familia Profetului, iar rāfiḍah îi învinuiesc pe Ahl al-Sunnah că urăsc familia Profetului. Cei care urăsc familia Profetului sunt nawāṣib. *„Să știi că este rāfiḍī"*, fiindcă aceasta este calea rāfiḍah. Ei i-au făcut chiar și pe companioni nawāṣib, fiindcă, după pretenția lor, companionii urăsc familia Profetului și le-au uzurpat califatul. Astfel spun — Allah să îi facă de ocară! Cel care spune că sunt nawāṣib companionii ori că sunt nawāṣib Ahl al-Sunnah dovedește că este dintre rāfiḍah. Ahl al-Sunnah nu urăsc familia Profetului; dimpotrivă, o iubesc, o respectă și păzesc în privința ei îndemnul Trimisului lui Allah ﷺ. Nu întrec însă măsura în privința ei, așa cum o întrec rāfiḍah, luându-i domni în afara lui Allah și atribuindu-le ferirea de greșeală, după cum șiiții atribuie ferirea de greșeală imamilor lor și îi numesc *„imamii fără greșeală"*. Ahl al-Sunnah nu le atribuie ferirea de greșeală și nu întrec măsura în privința lor, ci îi așază la rangul lor. Îi iubesc pentru rudenia cu Trimisul lui Allah ﷺ și pentru credința lor. Îi iubesc, așadar, pentru două lucruri: credința și rudenia. Dacă există însă rudenia fără credință, nu li se cuvine această iubire. Abū Lahab este unchiul Trimisului ﷺ și se află în Foc, fiindcă simpla rudenie nu este de ajuns fără credință.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă auzi un om spunând: «Cutare este mushabbih» ori «Cutare vorbește despre asemănare», să știi că este jahmī”*, aceasta fiindcă jahmiyyah, muʿtazilah, ashʿariyyah și māturīdiyyah socotesc afirmarea atributelor drept asemănare cu făpturile. Îi numesc pe Ahl al-Sunnah, care Îi afirmă lui Allah Numele și atributele, mushabbihah, fiindcă afirmă atributele. Ori îi numesc mujassimah: pentru ei, afirmarea atributelor implică a-I atribui lui Allah un trup, iar trupurile sunt asemănătoare. Acestea sunt afirmațiile lor. Dacă vezi pe cineva rostind: *„Cutare este mushabbih, cutare este mujassim”*, să știi că este jahmī, muʿtazilī ori dintre cei ai celorlalte grupări care au învățat de la ei. Ei cred că afirmarea atributelor statornicite ale lui Allah este asemănare cu făpturile și atribuire a unui trup.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă auzi un om spunând: «Vorbește despre tawḥīd și explică-mi tawḥīdul», să știi că este khārijī, muʿtazilī”*, aceasta fiindcă tawḥīdul este unul dintre principiile muʿtazilah, iar pentru ei înseamnă negarea atributelor. La ei, afirmarea atributelor este asociere, iar negarea lor este tawḥīd. Să nu crezi că el urmărește tawḥīdul care înseamnă a-L adora numai pe Allah. Pentru el înseamnă negarea atributelor, fiindcă la ei afirmarea atributelor implică asociere. De aceea spun: *„Coranul a adus asociere”*, fiindcă Îi afirmă lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, Numele și atributele. Acesta este scopul șeicului, Allah să aibă milă de el: el urmărește tawḥīdul potrivit căii muʿtazilah. Cât despre tawḥīdul potrivit căii Ahl al-Sunnah, care înseamnă a-L adora numai pe Allah, dacă ceri lămurirea acestui tawḥīd, adică adorarea numai a lui Allah și negarea asocierii, nu este niciun rău. Dimpotrivă, este un lucru măreț de cerut.

În privința cuvintelor sale: *„Ori dacă spune: «Cutare este mujabbir», «Vorbește despre constrângere» ori «Vorbește despre dreptate», să știi că este qadarī”*, dreptatea este și ea unul dintre principiile muʿtazilah, iar pentru ei înseamnă negarea predestinării. Ei spun: *„Dacă am afirma predestinarea, I-am atribui lui Allah nedreptatea, fiindcă îi pedepsește pentru ceva ce le-a predestinat.”* Noi le răspundem: Allah nu i-a pedepsit pentru predestinare, ci pentru faptele, necredința și asocierea lor. Nu i-a

pedepsit fiindcă le-a predestinat, ci îi pedepsește pentru faptele, asocierea și neascultarea lor. Răsplătirea privește faptele, nu predestinarea. Allah nu răsplătește pe cineva numai fiindcă a predestinat că va fi credincios, până când acesta nu crede cu adevărat și nu lucrează potrivit credinței. Nu pedepsește pe nimeni numai fiindcă i-a predestinat săvârșirea neascultării, până când omul nu săvârșește neascultarea și cauza pedepsei. Răsplata și pedeapsa sunt legate de faptele robilor, nu de predestinare niciodată. Dacă vezi pe cineva spunând: *„Cutare este jabrī"*, să știi că este muʿtazilī, fiindcă muʿtazilah spun: *„Omul este liber, își creează propria faptă și nimic nu îi este predestinat."* Ei spun că el a făcut acel lucru fără ca Allah să i-l predestineze. Îl numesc jabrī pe cel care spune că faptele robilor sunt prin predestinarea lui Allah.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă aceste denumiri sunt nou introduse: le-au născocit oamenii inovațiilor"*, le-au născocit oamenii inovațiilor, dintre șiiți, jahmiyyah și muʿtazilah. Ahl al-Sunnah nu au intrat însă în aceste chestiuni decât potrivit Cărții și Sunnei: I-au afirmat lui Allah Numele și atributele, au afirmat predestinarea și au crezut în ea. Nu au spus că aceasta implică o constrângere ori nedreptate din partea lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Nu au spus că afirmarea atributelor este asociere și asemănare cu făpturile. Aceasta nu au spus-o decât oamenii inovațiilor.

Comentariu asupra cuvintelor lui Ibn al-Mubārak

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: ʿAbd Allāh ibn al-Mubārak, Allah Preaînaltul să aibă milă de el, a spus:

لا تَأْخذُوا عن أهل الكُوفة في الرفض شيئًا، ولا عن أهل الشام في السَّيف شيئًا، ولا عن أهل البصرة في القَدَر شيئًا، ولا عن أهل خُرَاسَان في الإِرجاء شيئًا، ولا عن أهل مكَّة في الصَّرف شيئًا، ولا عن أهل المدينة في الغِناء، ولا تأخذوا عنهم في هذه الأشياء شيئًا

Nu luați nimic de la oamenii Kūfei în privința rafḍului, nici de la oamenii al-Shāmului în privința sabiei, nici de la oamenii Baṣrei în privința predestinării, nici de la oamenii Khurāsānului în privința irjāʾului, nici de la oamenii Meccăi în privința schimbului monetar și nici de la oamenii Medinei în privința cântatului. Nu luați nimic de la ei în aceste lucruri!

Comentariu

În privința cuvintelor lui ʿAbd Allāh ibn al-Mubārak: *„Nu luați nimic de la oamenii Kūfei în privința rafḍului”*, aceasta fiindcă cei mai mulți șiiți au apărut din Kūfa. Să nu luați nimic din învățătura lor: atacurile lor împotriva companionilor și întrecerea măsurii în privința familiei Profetului.

Apoi a spus: *„Nici de la oamenii al-Shāmului în privința sabiei.”* Din vorbele autorului pare că cei mai mulți khawārij ar fi dintre

oamenii al-Shāmului. Prin cuvintele *„în privința sabiei”* se înțelege răzvrătirea împotriva conducătorului și lupta împotriva musulmanilor. Însă aceasta trebuie cercetată, fiindcă khawārij sunt în Irak, nu în al-Shām. Ori poate el urmărea războiul lor cu ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el.

Apoi a spus: *„Nici de la oamenii Bașrei în privința predestinării”*, fiindcă învățătura muʿtazilah a apărut din Bașra, iar sufismul a apărut dintre oamenii Bașrei.

Apoi a spus: *„Nici de la oamenii Khurāsānului în privința irjāʾului”*, fiindcă irjāʾul a apărut din ținutul Khurāsān, unul dintre ținuturile Persiei. Era o țară întinsă, cu învățați, cu mult bine și obiceiuri bune, însă în ea a răsărit învățătura irjāʾului. Irjāʾ înseamnă scoaterea faptei din realitatea credinței, astfel că ei spun: *„Fapta nu intră în credință. Omul este credincios chiar dacă nu lucrează, câtă vreme crede în inima sa.”*
Unii spun: crede în inima sa și rostește cu limba. Alții spun: chiar dacă nu crede în inima sa, câtă vreme are simpla cunoaștere, este credincios. La toate grupările murjiʾah, fapta nu intră în credință. La ei omul este credincios chiar dacă nu lucrează. Aceasta este învățătura murjiʾah și este o învățătură falsă, fiindcă credința este vorbă cu limba, convingere a inimii și faptă cu mădularele. Credința nu se alcătuiește decât din aceste trei lucruri. A crede în inimă fără a rosti cu limba este starea necredincioșilor: ei știu că Trimisul ﷺ spune adevărul, iar iudeii și creștinii știu că Trimisul ﷺ spune adevărul, fără să fie credincioși numai prin cunoașterea ori convingerea inimii lor, fără rostirea cu limba. Unii spun că rostirea cu limba este de ajuns, chiar fără convingere. Din aceasta ar urma că ipocriții sunt credincioși, însă Allah, Mărețul și Preaînaltul, le-a negat credința. Preaînaltul a spus:

﴿يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِم مَّا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ﴾

Spun cu limbile lor ceea ce nu se află în inimile lor.
Coran, 48:11 · fragment

În privința cuvintelor sale: *„Nici de la oamenii Meccăi în privința schimbului monetar”*, șarf înseamnă vânzarea banilor pentru bani, fiindcă ei sunt îngăduitori în această privință.

În privința cuvintelor sale: *„Nici de la oamenii Medinei în privința cântatului”*, aceasta fiindcă unii dintre ei îngăduie cântatul și nu văd nimic rău în el. Să nu se ia de la ei nimic în această privință.

Iubirea companionilor, Allah să fie mulțumit de ei, ține de Sunna

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vezi un om iubindu-i pe Abū Hurayrah, Anas ibn Mālik și Usayd ibn al-Ḥuḍayr, Allah să fie mulțumit de ei, să știi că este un om al Sunnei, dacă Allah voiește. Dacă vezi un om iubindu-i pe Ayyūb, Ibn ʿAwn, Yūnus ibn ʿUbayd, ʿAbd Allāh ibn Idrīs al-Awdī, al-Shaʿbī, Mālik ibn Mighwal, Yazīd ibn Zurayʿ, Muʿādh ibn Muʿādh, Wahb ibn Ǧarīr, Ḥammād ibn Salamah, Ḥammād ibn Zayd, Mālik ibn Anas, al-Awzāʿī și Zāʾidah ibn Qudāmah, să știi că este un om al Sunnei. Dacă vezi un om iubindu-i pe Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Ḥajjāj ibn al-Minhāl și Aḥmad ibn Naṣr, pomenindu-i de bine și susținând părerea lor, să știi că este un om al Sunnei."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om iubindu-l pe Abū Hurayrah..."* și celelalte, iubirea companionilor în general este obligatorie, după cum s-a arătat, și ține de credință. Însă există unii companioni pe care oamenii poftelor i-au atacat, precum Abū Hurayrah, Allah să fie mulțumit de el, relatatorul de hadithuri, care a transmis multe hadithuri de la Profet ﷺ. Păstrarea Sunnei îi umple de mânie, așa că l-au urât pe Abū Hurayrah pentru grija sa față de transmiterea hadithului și pentru că a păstrat pentru comunitate multe hadithuri ale Trimisului lui Allah ﷺ. Din această pricină l-au urât.

„Anas ibn Mālik", slujitorul Profetului ﷺ, și

وأُسَيد بن الحُضَير

Usayd ibn al-Ḥuḍayr,

dintre anṣār, Allah să fie mulțumit de el. Ei îi urăsc pe aceștia, fiindcă le reproșează unele dintre virtuțile prin care s-au deosebit de ceilalți companioni ai Trimisului lui Allah ﷺ.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om iubindu-i pe Ayyūb, Ibn ʿAwn, Yūnus ibn ʿUbayd, ʿAbd Allāh ibn Idrīs al-Awdī, al-Shaʿbī, Mālik ibn Mighwal, Yazīd ibn Zurayʿ, Muʿādh ibn Muʿādh, Wahb ibn Ǧarīr, Ḥammād ibn Salamah, Ḥammād ibn Zayd, Mālik ibn Anas, al-Awzāʿī și Zāʾidah ibn Qudāmah, să știi că este un om al Sunnei”*, aceasta fiindcă aceștia sunt dintre relatatorii Sunnei, păstrătorii hadithului și învățații criticii și aprecierii relatatorilor.

Cel care îi urăște urăște faptele lor bune: păstrarea Sunnei și grija pentru lanțurile ei de transmitere și relatările ei, precum și îndepărtarea minciunii și a născocirilor de la ea. Nu i-au urât decât pentru această lucrare măreață a lor în slujba Sunnei, prin care Allah a păstrat Sunna Trimisului Său ﷺ.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om iubindu-i pe Aḥmad ibn Ḥanbal, al-Ḥajjāj ibn al-Minhāl și Aḥmad ibn Naṣr, pomenindu-i de bine și susținând părerea lor, să știi că este un om al Sunnei”*, aceștia sunt imamii care au fost puși la încercare ca să spună că este creat Coranul, însă au refuzat să spună aceasta în vremea lui al-Maʾmūn, al-Muʿtaṣim și al-Wāthiq.

I-au pus la încercare din pricina muʿtazilah, fiindcă muʿtazilah ajunseseră în anturajul califilor și deveniseră sfătuitorii lor. I-au influențat, le-au adus învățătura muʿtazilah și le-au dat hotărâri pentru a-i sili pe oameni să spună că este creat Coranul. A avut loc o încercare foarte grea, în fața căreia imamul Aḥmad a stat neclintit, asemenea unui munte înalt.

Nu au putut dobândi nimic de la el. Dimpotrivă, a rezistat, a rămas statornic și a răbdat chinul, umilirea și închisoarea, până când Allah a ajutat prin el această religie și i-a înfrânt pe acești eretici. Unii învățați au fost uciși, precum Aḥmad ibn Naṣr și alții, și Ibn Nūḥ.[71] Au fost uciși dintre ei oameni care au refuzat să spună că este creat Coranul. I-au ucis, iar pe imamul Aḥmad l-au

71 Muḥammad ibn Nūḥ a murit pe drum, în anul 218 H, în timpul încercării. Al-Khaṭīb al-Baghdādī, Tārīkh Baghdād, 3/322.

chinuit. Muʿtazilah au cerut uciderea lui, însă Allah l-a scăpat de moarte și l-a oprit pe calif să îl ucidă. L-au chinuit însă și l-au vătămat, iar el a răbdat până când Allah l-a sprijinit prin al-Mutawakkil ibn al-Muʿtaṣim, care a îndepărtat de la el încercarea, l-a cinstit, i-a dat putere și a făcut vădită Sunna, Allah să aibă milă de el.

Aceasta este rânduiala lui Allah: ușurarea vine după strâmtorare.

﴿فَإِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا إِنَّ مَعَ ٱلْعُسْرِ يُسْرًا﴾

Împreună cu greutatea este ușurare. Împreună cu greutatea este ușurare.

Coran, 94:5–6

Paza față de ședерea cu oamenii poftelor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vezi un om stând cu oamenii poftelor, ferește-te de el și înștiințează-l. Dacă stă cu un asemenea om după ce a aflat, păzește-te de el, fiindcă este un om al poftelor."

Comentariu
Oamenii poftelor sunt cei care își urmează poftele și înclinațiile, fără să urmeze Cartea și Sunna. Ei urmează numai ceea ce le doresc sufletele. Dacă ceea ce se află în Carte și Sunna le contrazice poftele, părăsesc Cartea și Sunna. Ceea ce se potrivește poftelor lor iau, nu din credință în acel lucru, ci fiindcă se potrivește poftelor lor.
Aceasta este calea iudeilor: ei îi ascultă pe trimiși numai în ceea ce se potrivește poftelor lor. În ceea ce le contrazice poftele, li se împotrivesc trimișilor, fie ucigându-i, fie dezmințindu-i, după cum a spus Allah Preaînaltul:

﴿كُلَّمَا جَآءَهُمْ رَسُولٌۢ بِمَا لَا تَهْوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا۟ وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ﴾

De fiecare dată când le venea un trimis cu ceea ce sufletele lor nu doreau, pe o parte îi dezmințeau, iar pe o parte îi ucideau.
Coran, 5:70 · fragment

Despre ipocriții acestei comunități a spus:

﴿وَإِذَا دُعُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَهُمۡ إِذَا فَرِيقٞ مِّنۡهُم مُّعۡرِضُونَ وَإِن يَكُن لَّهُمُ ٱلۡحَقُّ يَأۡتُوٓاْ إِلَيۡهِ مُذۡعِنِينَ﴾

Când sunt chemați la Allah și la Trimisul Său ca să judece între ei, iată că o parte dintre ei se întorc. Dacă dreptul este însă de partea lor, vin la el supuși.

Coran, 24:48–49

Aceasta este calea oamenilor poftelor, din vechime și de acum. Pentru ei, măsura adevărului este ceea ce se potrivește poftelor lor, iar ceea ce le contrazice poftele este fals, chiar dacă l-ar fi coborât Jibrīl asupra lui Muḥammad: pentru ei este fals. Aceasta este calea lor și aceasta este calea pe care o urmează grupările rătăcirii din această comunitate. Nu primesc ceea ce a venit de la Trimis ﷺ, ba nu primesc ceea ce a venit în Coran și nu primesc din Sunna ceea ce le contrazice învățăturile și poftele. Fie îl interpretează și îl denaturează, fie îl dezmint.

Aceasta este calea lor. Autorul, Allah să aibă milă de el, spune: ferește-te de aceștia, să nu stai cu ei, fiindcă te influențează și poate ajungi să fii convins de calea lor și să fii dintre ei. Îndepărtează-te de ei și nu sta împreună cu oamenii inovațiilor.

Fie că sunt inovații în crez, precum cele ale jahmiyyah, muʿtazilah și ale altor oameni ai inovațiilor, fie că sunt inovații în adorare: ei Îl adoră pe Allah în ignoranță și rătăcire, se arată asceți și se dedică adorării, însă fără dovadă și fără călăuzire. Aceasta li se aplică sufiților și celor care sunt în acord cu ei, dintre inovatorii în adorare.

Ori dacă inovația lor este în ceva mai mic decât acestea. Inovațiile sunt deosebite între ele și toate sunt rău; nu trebuie tratate cu ușurință. Nu se spune: *„Aceasta este o inovație mică.”* Inovațiile nu se tratează cu ușurință, fiindcă sunt asemenea unei scântei de foc: dacă este lăsată, arde ceea ce se află în jurul ei;

dacă însă se grăbesc să o stingă, oamenii scapă de răul ei. Astfel sunt inovațiile.

Musulmanii trebuie să se ferească de inovatori, fără să aibă gând bun despre ei ori să fie amăgiți de unele înfățișări ale lor, spunând: *„Aceștia sunt oameni ai adorării; sunt oameni ai căinței; înmoaie inimile; sunt oameni ai pomenirii; îi fac pe păcătoși să se căiască”*, după cum se spune despre Jamāʿat al-Tablīgh. Câtă vreme sunt inovatori sufiți, nu fi amăgit de ei.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om stând cu oamenii poftelor, ferește-te de el”*, dacă vezi un om stând cu inovatorii, ferește-te de el. Faptul că stă cu ei dovedește că îi iubește și este apropiat de ei, iar ei l-ar putea influența. Omul se cunoaște după cel cu care stă.

Cel care stă cu oamenii binelui dovedește că iubește binele și pe oamenii binelui. Cel care stă cu oamenii răului dovedește că este apropiat de rău și îi iubește pe oamenii răului. Allah, Mărețul și Preaînaltul, spune:

﴿وَإِذَا رَأَيْتَ ٱلَّذِينَ يَخُوضُونَ فِىٓ ءَايَٰتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦ ۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ ٱلشَّيْطَٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ ٱلذِّكْرَىٰ مَعَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّٰلِمِينَ﴾

Când îi vezi pe cei care vorbesc batjocoritor despre versetele Noastre, îndepărtează-te de ei până când vor trece la altă vorbă. Dacă Satana te face să uiți, nu mai sta, după ce îți aduci aminte, cu neamul celor nedrepți.

Coran, 6:68

Preaînaltul a spus:

﴿وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَـٰبِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَـٰتِ ٱللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ جَامِعُ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ وَٱلْكَـٰفِرِينَ فِى جَهَنَّمَ جَمِيعًا﴾

El v-a coborât în Carte că, atunci când auziți versetele lui Allah tăgăduite și batjocorite, să nu stați împreună cu ei până când trec la altă vorbă. Altminteri sunteți asemenea lor. Allah îi va aduna pe ipocriți și pe necredincioși laolaltă în Gheena.

Coran, 4:140

I-a poruncit Profetului Său să stea cu oamenii binelui. Preaînaltul a spus:

﴿وَٱصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِٱلْغَدَوٰةِ وَٱلْعَشِىِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُۥ﴾

Ține-te cu răbdare alături de cei care Îl cheamă pe Domnul lor dimineața și seara, dorind Fața Sa.

Coran, 18:28 · fragment

Allah i-a poruncit să stea cu Bilāl, ʿAmmār și Salmān, săracii dintre companioni, și să nu stea cu mai-marii Quraysh și cu alții asemenea lor. El ﷺ stătea cu aceștia nădăjduind în credința lor și pentru a le câștiga inimile, însă Allah l-a oprit de la aceasta, fiindcă ei au spus: *„Alungă-i de lângă noi pe aceștia, ca să stăm și să te ascultăm!”*

Profetul ﷺ, din râvna sa pentru bine, s-a gândit să le facă celor slabi o altă adunare, răspunzând cererii mai-marilor Quraysh și nădăjduind în primirea Islamului de către ei. Allah l-a oprit însă înainte să împlinească aceasta și a spus:

﴿مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُۥ عَن ذِكْرِنَا وَٱتَّبَعَ هَوَىٰهُ وَكَانَ أَمْرُهُۥ فُرُطًا﴾

Pe cel a cărui inimă am făcut-o nepăsătoare față de pomenirea Noastră, care și-a urmat pofta și a cărui rânduială este risipită.

Coran, 18:28 · fragment

Allah știe că aceștia nu primesc și nu cred. I-a spus:

﴿وَلَا تَطْرُدِ ٱلَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُم بِٱلْغَدَوٰةِ وَٱلْعَشِىِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُۥ﴾

Nu îi alunga pe cei care Îl cheamă pe Domnul lor dimineața și seara, dorind Fața Sa!

Coran, 6:52 · fragment

În privința cuvintelor sale:

وعَرِّفْهُ، فإن جلسَ معه بعد ما عَلِم فاتَّقِه، فإنه صَاحب هوًى

Înștiințează-l. Dacă stă cu un asemenea om după ce a aflat, păzește-te de el, fiindcă este un om al poftelor,

înțelesul este să îl sfătuiești sincer să nu stea cu oamenii răului. Dacă nu primește sfatul, îndepărtează-te de el, fiindcă a stat cu omul inovației în cunoștință de cauză, nu din ignoranță.

Cine sunt coraniștii

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă auzi un om căruia îi aduci o relatare și nu o vrea, ci vrea Coranul, să nu te îndoiești că este un om cuprins de erezie. Ridică-te de lângă el și ia-ți rămas-bun."

Comentariu
Există o grupare numită *„coraniștii"*, care pretinde că nu aduce ca dovadă decât Coranul și respinge Sunna. Aceștia sunt eretici, fiindcă urmarea Sunnei este urmarea Coranului. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُوا۟﴾

Ceea ce vă dă Trimisul luați, iar de la ceea ce vă oprește feriți-vă!
Coran, 59:7 · fragment

Sunna tâlcuiește și lămurește Coranul. Preaînaltul a spus:

﴿بِٱلْبَيِّنَٰتِ وَٱلزُّبُرِ ۗ وَأَنزَلْنَآ إِلَيْكَ ٱلذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ﴾

Cu dovezi limpezi și Scripturi. Ți-am coborât Pomenirea ca să le lămurești oamenilor ceea ce le-a fost coborât și poate vor cugeta.
Coran, 16:44

Profetul ﷺ a vestit despre aceşti coranişti prin cuvintele sale:

رُبَّ رَجُلٍ شَبْعَانَ عَلَى أَرِيكَتِهِ، يَقُولُ: بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ كِتَابُ اللهِ، فَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ أَحْلَلْنَاهُ، وَمَا كَانَ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ حَرَّمْنَاهُ

Un om sătul, rezemat pe divanul său, va spune: «Între noi şi voi este Cartea lui Allah. Ceea ce se află în ea îngăduit socotim îngăduit, iar ceea ce se află în ea oprit socotim oprit.»

Profetul ﷺ a spus:

أَلاَ إِنِّي أُوتِيتُ الْقُرْآنَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ

Mi-au fost date Coranul şi, împreună cu el, ceva asemenea lui.[72]

Allah, Măreţul şi Preaînaltul, spune:

﴿وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ﴾

El nu vorbeşte după poftă,
Coran, 53:3

adică Trimisul ﷺ,

﴿إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾

nu este decât o revelaţie care îi este revelată.
Coran, 53:4

72 Relatat de Abū Dāwūd (4604), al-Tirmidhī (2664), Ibn Mājah (12) şi Aḥmad (17174).

Hadithurile sunt revelație de la Allah, Mărețul și Preaînaltul. Deși formulările lor sunt ale Trimisului, înțelesurile lor sunt de la Allah, Mărețul și Preaînaltul.

Acest om care pretinde că aduce ca dovadă Coranul, fără să aducă drept dovadă Sunna, este zindīq, adică ipocrit. Prin zindīq se înțelege ipocritul. Acesta este înțelesul cuvintelor sale: *„Este un om cuprins de erezie."*

În privința cuvintelor sale: *„Ridică-te de lângă el și lasă-l"*, nu sta împreună cu el. Unii oameni spun: *„Acesta aduce ca dovadă Coranul"* și sunt amăgiți de el. Însă el nu a adus ca dovadă Coranul, fiindcă acesta a poruncit primirea Sunnei. El nu a adus, așadar, ca dovadă Coranul, ci vrea numai să acopere lucrurile și să îi arunce pe oameni în confuzie.

Oamenii poftelor cheamă la sabie

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să știi că toate învățăturile poftelor sunt rele și toate cheamă la sabie. Cele mai rele și mai necredincioase dintre ele sunt rāfiḍah, muʿtazilah și jahmiyyah, fiindcă îi duc pe oameni la negarea atributelor și la erezie."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Să știi că toate învățăturile poftelor sunt rele"*, acestea sunt învățăturile, părerile și ideile care contrazic Cartea și Sunna. Orice părere, învățătură, idee, partizanat ori altceva care contrazice Cartea și Sunna ține de pofte. Preaînaltul a spus:

﴿فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا۟ لَكَ فَٱعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَآءَهُمْ﴾

Dacă nu îți răspund, să știi că își urmează numai poftele.
Coran, 28:50 · fragment

Datoria musulmanului este să urmeze ceea ce a venit de la Allah și de la Trimisul Său, nu ceea ce își dorește sufletul ori ceea ce a spus cutare și cutare.

Datoria este să cerceteze vorbele oamenilor prin Carte și Sunna. Primește ceea ce este în acord cu ele și părăsește ceea ce le contrazice. Acesta este omul adevărului. Cel care merge însă cu oamenii oriunde merg ei, fiind un simplu următor, fără să cugete la ceea ce urmează și fără să cerceteze, este un om al poftelor, care își urmează pofta.

În privința cuvintelor sale: *„Toate cheamă la sabie"*, adică învățăturile poftelor cheamă la tulburare. Războaiele care au avut loc între musulmani și destrămarea unirii au venit de la oamenii poftelor, dintre muʿtazilah, khawārij și alții. Ei sunt cei care au pricinuit tulburarea.

Tulburările nu au venit decât din partea și din pricina lor. Cine l-a ucis pe ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el? Cine l-a ucis pe

ʿAlī, Allah să fie mulțumit de el? Cine a aprins apoi tulburarea între musulmani, în afară de oamenii poftelor? Cine i-a îndemnat pe al-Maʾmūn și pe cei veniți după el să îi pună la încercare pe oamenii Sunnei, până când l-au târât pe imamul lor Aḥmad ibn Ḥanbal, Allah să aibă milă de el, l-au lovit și l-au întemnițat, în afară de oamenii poftelor? Cine l-a întemnițat pe Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah până când a murit în închisoare, Allah să aibă milă de el, în afară de acești oameni ai poftelor?

Trebuie să ne ferim de ei, fiindcă răul lor duce în cele din urmă la destrămarea unirii musulmanilor, la răzvrătire împotriva conducătorului lor și la dezbinarea comunității musulmanilor în grupări și partide, în loc să fie o singură comunitate.

În privința cuvintelor sale: *„Cele mai rele și mai necredincioase dintre ele sunt rāfiḍah, muʿtazilah și jahmiyyah”*, aceștia sunt cei mai răi dintre oamenii poftelor. În fruntea lor sunt rāfiḍah dintre șiiți. Au fost numiți rāfiḍah fiindcă l-au respins pe Zayd ibn ʿAlī ibn al-Ḥusayn, când i-au cerut să fie de acord cu ei în ocărârea lui Abū Bakr și ʿUmar. El a spus:

لاَ، أبو بَكْرٍ وعُمَر وَزِيرَا رسُول اللهِ صلى الله عليه وسلم

Nu! Abū Bakr și ʿUmar sunt cei doi sfătuitori ai Trimisului lui Allah ﷺ.

Când a refuzat să fie de acord cu ei, au spus: *„Atunci te respingem.”* De aceea au fost numiți rāfiḍah.

Muʿtazilah sunt urmașii lui ʿAmr ibn ʿUbayd și Wāṣil ibn ʿAṭāʾ, care s-au retras din adunările lui al-Ḥasan al-Baṣrī, s-au separat și nu au primit cunoașterea de la învățații Sunnei. Au fost numiți astfel *„muʿtazilah”*.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă îi duc pe oameni la negarea atributelor și la erezie”*, taʿṭīl înseamnă negarea Numelor și atributelor, iar zandaqah înseamnă respingerea Cărții și a Sunnei și luarea în locul lor a poftelor și dorințelor.

Cel care îi ocărăște pe companioni îl ocărăște pe Profet

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să știi că cel care atacă pe vreunul dintre companionii lui Muḥammad ﷺ, Allah să fie mulțumit de ei, îl vizează de fapt pe Muḥammad ﷺ și i-a pricinuit suferință în mormântul său."
„Dacă ți se arată din partea unui om ceva dintre inovații, ferește-te de el, fiindcă ceea ce ți-a ascuns este mai mult decât ceea ce ți-a arătat."

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Să știi că cel care atacă pe vreunul dintre companionii lui Muḥammad ﷺ"*, adică cel care îi ocărăște și îi defăimează pe companionii Trimisului lui Allah ﷺ îl ocărăște pe Trimis ﷺ. Ei sunt companionii, ajutoarele și sprijinitorii săi. Dacă îi atacă, îl atacă pe Trimis ﷺ, fiindcă Trimisul este cel care i-a adunat, i-a condus și le-a rânduit treburile.

Acesta este un atac împotriva Trimisului ﷺ, ca și cum ar fi luat drept însoțitori oameni răi. Este un atac împotriva Trimisului ﷺ. Ei spun: *„Al-jibt și al-ṭāghūt sunt Abū Bakr și ʿUmar."* Acesta este un atac împotriva Trimisului ﷺ: cum ar putea cei doi companioni și sfătuitori ai săi să fie jibt și ṭāghūt? Ar urma că Trimisul nu înțelege și nu cunoaște — Îi cerem lui Allah ocrotire! Trimisul îi și laudă și îi preamărește pe companioni; ar urma, așadar, că nu le cunoaște adevărata stare.

El spune:

لاَ تَسُبُّوا أَصْحَابِي، فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقَ أَحَدُكُمْ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدَّ أَحَدِهِمْ وَلاَ نَصِيفَهُ

Nu îi ocărâți pe companionii mei! Pe Cel în mâna Căruia este sufletul meu! Dacă unul dintre voi ar cheltui aur cât muntele Uḥud, nu ar ajunge nici la un mudd cheltuit de unul dintre ei și nici la jumătatea lui. (vezi nota 62, p. 186)

El îi laudă. Ar urma, așadar, că Trimisul a greșit lăudându-i și preamărindu-i, de vreme ce ei ar fi răi, jibt, ṭāghūt și necredincioși. Acesta este un atac împotriva Trimisului ﷺ, ba chiar un atac împotriva Coranului.
Preaînaltul a spus:

﴿لَّقَدْ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنِ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَ ٱلسَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَٰبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا﴾

Allah a fost mulțumit de credincioși când ți-au făcut legământul sub copac. El a cunoscut ceea ce se afla în inimile lor, a coborât liniștea asupra lor și i-a răsplătit cu o izbândă apropiată.
Coran, 48:18

Preaînaltul a spus:

﴿لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ وَٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ ٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُ فِى سَاعَةِ ٱلْعُسْرَةِ﴾

Allah S-a întors cu iertare către Profet, către emigranți și către ajutoare, care l-au urmat în ceasul greutății.

Coran, 9:117 · fragment

Și a spus:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِىَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى تَحْتَهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și ajutoare și cei care i-au urmat în facerea de bine — Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El. Le-a pregătit grădini pe sub care curg râuri, în care vor rămâne pentru totdeauna. Aceasta este izbânda cea mare.

Coran, 9:100

Acesta este, așadar, un atac împotriva Coranului care i-a preamărit și i-a lăudat. Nu îi ocărăște pe companioni cineva care are în inimă un grăunte de credință.

În privința cuvintelor sale: *„Îl vizează de fapt pe Muḥammad ﷺ și i-a pricinuit suferință în mormântul său”*, cel care îi ocărăște pe companioni i-a pricinuit suferință Profetului ﷺ în mormântul său, fiindcă el ﷺ nu este mulțumit să îi fie ocărâți companionii. Allah Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ ٱلَّذِينَ يُؤْذُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا﴾

Pe cei care Îi pricinuiesc suferință lui Allah și Trimisului Său, Allah i-a blestemat în viața lumească și în Viața de Apoi și le-a pregătit o pedeapsă înjositoare.

Coran, 33:57

Cel care îi ocărăște pe companioni I-a pricinuit suferință lui Allah și Trimisului Său. Aceasta nu este numai în viața Trimisului ﷺ, ci îi pricinuiește suferință și când este în mormânt, după moartea sa, pacea și binecuvântarea fie asupra sa. Cel care face aceasta este blestemat:

﴿لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ﴾

Allah i-a blestemat în viața lumească și în Viața de Apoi.

Coran, 33:57 · fragment

Îți cerem ocrotire!

Deosebirea dintre păcat și inovație în alegerea tovărășiei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vezi un om cu purtare și cale rele, nelegiuit, desfrânat, săvârșitor de neascultări și nedrept, însă dintre oamenii Sunnei, însoțește-l și stai cu el, fiindcă neascultarea lui nu îți face rău."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om cu purtare și cale rele, nelegiuit, desfrânat, săvârșitor de neascultări și nedrept, însă dintre oamenii Sunnei, însoțește-l"*, a-l însoți pe un nelegiuit care urmează Sunna, cu toată nelegiuirea și neascultările lui, și a sta cu el este mai bine decât a sta cu inovatorul. Cel neascultător știe că este neascultător și se poate nădăjdui că se va căi, spre deosebire de inovator, care crede că urmează adevărul și nu se căiește. De cele mai multe ori inovatorii nu se căiesc, fiindcă se socotesc asupra adevărului.

Aceasta nu înseamnă să stai cu cei neascultători. Înseamnă însă că șederea cu cei neascultători dintre oamenii Sunnei este mai bună decât șederea cu inovatorii, chiar dacă aceștia arată în afară adorare și evlavie. Acesta este scopul autorului, Allah să aibă milă de el. Fără îndoială, inovația este mai rea și mai iubită de Satana decât neascultarea, fiindcă omul inovației nu se căiește de ea. În schimb, se poate nădăjdui că omul neascultării se va căi, fiindcă o socotește neascultare, se rușinează și nu o arată, spre deosebire de inovator.

În privința cuvintelor sale: *„Însă dintre oamenii Sunnei, însoțește-l"*, adică atât timp cât nu a ieșit din Islam. Are păcate mari, mai prejos de asociere, și nu are inovații. Șederea cu el este mai puțin rea decât șederea cu inovatorul, chiar dacă inovatorul arată evlavie și teamă de Allah. După cum am amintit, aceasta nu înseamnă că șeicul îți spune: *„Stai cu oamenii neascultării!"*

El compară numai răul șederii cu cel neascultător și răul adunărilor inovatorului. Răul adunărilor inovatorului este mai mare decât al șederii cu cel neascultător, atunci cum este cu omul care se ține de Sunna? Dacă șederea cu omul Sunnei care este

neascultător este mai bună decât șederea cu inovatorii, cum este cu șederea cu omul Sunnei care este călăuzit și se ține de ea? Acesta este însoțitorul bun.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă neascultarea lui nu îți face rău”*, aceasta fiindcă neascultarea sa cade asupra lui însuși. Acestea sunt spuse prin comparație. Inovația inovatorului îți face însă rău, pe când neascultarea acelui om nu îți face rău.

Să nu fim amăgiți de adorarea inovatorului

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vezi un om stăruitor în adorare, care duce un trai aspru și se mistuie prin adorare, dar este un om al poftelor, să nu stai cu el, să nu îi asculți vorbele și să nu mergi cu el pe drum. Mă tem că îți va plăcea calea lui și vei pieri împreună cu el."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om stăruitor în adorare, care duce un trai aspru și se mistuie prin adorare, dar este un om al poftelor, să nu stai cu el și să nu îi asculți vorbele"*, să nu fii amăgit fiindcă inovatorul arată devoțiune, adorare, asceză, trai aspru și se roagă noaptea. Câtă vreme are pofte și inovație, nu îl trata cu ușurință. Îndepărtează-te cât mai mult de el. După cum au spus unii înaintași: *„Cumpătarea în Sunna este mai bună decât stăruința într-o inovație."*

În privința cuvintelor sale: *„Să nu mergi cu el pe drum"*, aceasta se adaugă avertizării de mai înainte împotriva însoțirii inovatorilor și a ședерii cu ei. Trimisul a avertizat împotriva acestui lucru și a spus:

إِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتِ الأُمُورِ

Feriți-vă de lucrurile nou introduse! (vezi nota 2, p. 11)

„Feriți-vă" este o avertizare. Și a spus:

شَرُّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا

Cele mai rele lucruri sunt cele nou introduse.[73]

73 Relatat de al-Bukhārī (7277) și Muslim (867).

Inovația este mai rea decât neascultarea, iar inovatorul este mai rău decât cel neascultător. Trebuie luat aminte la aceasta. *„Să nu mergi cu el pe drum”*, fiindcă te influențează și introduce în tine inovația, mai ales dacă ai gând bun despre el datorită adorării, traiului aspru și ascezei pe care le arată. Inovația sa se strecoară atunci în tine.

El este foarte primejdios. Profetul ﷺ l-a asemănat pe însoțitorul bun cu vânzătorul de mosc: fie îți dă din moscul său, fie cumperi de la el, fie simți de la el o mireasmă bună câtă vreme stai lângă el. Dacă nu dobândești nimic de la el, nici prin dar și nici prin vânzare, tot simți mireasma moscului când stai lângă el. Însoțitorul rău este însă asemenea celui care suflă în foale: fie îți arde hainele, fie simți de la el un miros rău. [74]

Aceasta li se aplică celor din Jamāʿat al-Tablīgh, de care au fost amăgiți mulți oameni astăzi, privind la adorarea pe care o arată și la aducerea celor neascultători la căință, după cum spun ei, precum și la influența lor puternică asupra celor care îi însoțesc. Însă ei îi scot pe cei neascultători din neascultare și îi duc în inovație, iar inovația este mai rea decât neascultarea. Cel neascultător dintre oamenii Sunnei este mai bun decât adoratorul dintre oamenii inovațiilor. Să se ia aminte la aceasta! Nu am spus aceasta din ură față de binele pe care îl au, dacă au bine, ci din ură față de inovație, fiindcă inovația înlătură binele.

Inovațiile celor din Jamāʿat al-Tablīgh au fost amintite de cei care i-au însoțit, apoi s-au căit de însoțirea lor. Au fost scrise multe cărți pentru avertizarea împotriva lor și arătarea inovațiilor lor.

Faptul că șeicul Muḥammad ibn Ibrāhīm le-a îngăduit unora dintre ei să cheme la religie în Regat la început a fost fiindcă starea lor nu îi era încă limpede. Când i s-a lămurit, le-a răspuns cu un răspuns puternic, după cum se află în culegerea hotărârilor sale. Le pusese condiția să cheme la tawḥīd, însă nu au împlinit această condiție.

74 Relatat de al-Bukhārī (1995) și Muslim (2628).

La fel, șeicul Ibn Bāz i-a lăudat la început fiindcă starea lor nu îi era încă limpede. Când i s-a lămurit, a revenit asupra acelei poziții și a spus:

لا يَخْرُجْ معهم إلا مَن يُرِيد أن يَدعُوهم إلى الحَقّ
والتَّوْحِيد، ويُنْكِر ما هم عليه من المُخَالفة

Să nu iasă cu ei decât cel care vrea să îi cheme la adevăr și tawḥīd și să combată încălcările lor.

Astfel a spus, Allah să aibă milă de el. Totuși, omul inovației nu primește chemarea, iar omul unei metode nu renunță la metoda pentru care a făcut legământul cu șeicii săi.

În privința cuvintelor sale: *„Mă tem că îți va plăcea calea lui și vei pieri împreună cu el”*, acesta este sfârșitul dacă mergi și stai cu el, iar starea lui îți place. Inovația sa se strecoară în tine, o primești cu plăcere și pieri împreună cu el: devii inovator. Avertizarea împotriva inovatorilor este, așadar, aspră, și cât de mulți sunt în această vreme! Însă trebuie să cunoaștem ce este inovația, fiindcă unii oameni socotesc orice lucru inovație. Inovația are criterii. Dacă se adeverește că ceea ce urmează omul este inovație, nu sta cu el și nu îl însoți.

Avertizare împotriva ședерii cu oamenii inovațiilor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Yūnus ibn ʿUbayd l-a văzut pe fiul său ieșind de la un om al poftelor și l-a întrebat: «Fiule! De unde ai ieșit?» El a spus: «De la ʿAmr ibn ʿUbayd.» A spus: «Fiule! Mai bine mi-ar fi să te văd ieșind din casa unui khunthā decât să te văd ieșind din casa lui cutare și cutare. Să Îl întâlnești pe Allah, fiule, săvârșitor de zină, nelegiuit, hoț și trădător mi-ar fi mai drag decât să Îl întâlnești cu învățătura oamenilor poftelor.»"
„Nu vezi că Yūnus ibn ʿUbayd a știut că acel khunthā nu îi rătăcește fiul de la religia sa, pe când omul inovației îl rătăcește până când ajunge necredincios?"

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Yūnus ibn ʿUbayd l-a văzut pe fiul său ieșind de la un om al poftelor și l-a întrebat: «Fiule! De unde ai ieșit?» El a spus: «De la ʿAmr ibn ʿUbayd»"*, ʿAmr ibn ʿUbayd este șeicul muʿtazilah. A spus:

يا بُنَيّ، لأَنْ أراكَ خَرَجْتَ من بيتِ خُنْثَى أَحَبّ إليَّ من أن أراكَ تَخْرُج من بيتِ فُلان وفُلان

Fiule! Mai bine mi-ar fi să te văd ieșind din casa unui khunthā decât să te văd ieșind din casa lui cutare și cutare.

Acest cuvânt, *„khunthā"*, nu este limpede. În unele exemplare este: *„Din casa unui hītī"*, iar acesta nu este limpede nici el.

Însă ceea ce se urmărește este să nu stai cu oamenii inovațiilor. Dacă ai ieși de la un om al Sunnei care este însă neascultător, aceasta ar fi mai ușor decât să stai cu un om al inovației. Împotriva acestui lucru l-a avertizat Yūnus pe fiul său, fiindcă stătuse cu ʿAmr ibn ʿUbayd, conducătorul muʿtazilah. A sta lângă

un musulman care urmează Sunna, chiar dacă are lipsuri în religia sa, este mai ușor și mai puțin vătămător decât a sta cu inovatorul. Cu atât mai mult este valabil în privința învățării. Nu învăța de la oamenii poftelor, ai inovațiilor și ai lucrurilor nou introduse. Învață de la oamenii Sunnei, de la învățații Sunnei, învățații crezului corect, după cum a spus Muḥammad ibn Sīrīn, Allah să aibă milă de el:

إِنَّ هَذَا الْعِلْمَ دِينٌ، فَانْظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ دِينَكُمْ

Această cunoaștere este religie, așadar priviți de la cine vă luați religia!

Dacă simpla ședere cu ei are această primejdie, cum este atunci cu învățarea de la inovatori?!
În privința cuvintelor sale: *„Să Îl întâlnești pe Allah, fiule, săvârșitor de zină, nelegiuit, hoț și trădător mi-ar fi mai drag decât să Îl întâlnești cu învățătura oamenilor poftelor”*, el îi spune fiului său: dacă mori neascultător, săvârșitor al unui păcat mare, mai prejos de asociere, nădăjduiești în milă. Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن
يَشَآءُ ۚ وَمَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱفۡتَرَىٰٓ إِثۡمًا عَظِيمًا﴾

Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește. Cel care Îi face asociați lui Allah a născocit un păcat imens.
Coran, 4:48

Chiar dacă săvârșitorul păcatului mare este chinuit în Foc, sfârșitul său este în Paradis și nu rămâne veșnic în Foc.

Inovatorul poate fi însă târât de inovația sa la necredință, ajungând dintre cei care rămân veșnic în Foc, fiindcă a introdus în

religia lui Allah ceea ce nu face parte din ea. Cel neascultător nu a spus că neascultarea sa este religie. Să mori într-o neascultare, chiar un păcat mare, mai prejos de asociere, este mai ușor decât să mori într-o inovație. Aceste cuvinte sunt foarte limpezi.

În privința cuvintelor sale: *„Nu vezi că Yūnus ibn ʿUbayd a știut că acel khunthā nu îi rătăcește fiul de la religia sa, pe când omul inovației îl rătăcește până când ajunge necredincios?”*, aceasta este înțelepciunea pentru care să nu stea cu inovatorul. Cât despre a sta cu un om al Sunnei, chiar dacă are lipsuri în religia și credința sa, răul pricinuit de șederea cu inovatorul este mai mare decât răul pricinuit de șederea cu omul Sunnei care este neascultător. Omul inovației te cheamă la inovație și la contrazicerea Cărții și Sunnei. Cel neascultător nu te avertizează însă împotriva Cărții și Sunnei și nu te avertizează niciodată împotriva urmării Sunnei. Există deosebire între îndrumarea acestuia și îndrumarea celuilalt. Cel mult, el îți poate înfățișa frumos săvârșirea neascultării. Însă să te avertizeze împotriva Sunnei, nu.

Nu te avertizează împotriva Sunnei, ci respectă și preamărește Sunna, spre deosebire de inovator, care nu preamărește Sunna.

Alegerea celor de la care asculți și înveți

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Ferește-te, apoi iar ferește-te, îndeosebi de oamenii vremii tale. Privește cu cine stai, de la cine asculți și pe cine însoțești, fiindcă oamenii sunt ca într-o apostazie, în afară de cei pe care Allah i-a păzit dintre ei."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Ferește-te, apoi iar ferește-te, îndeosebi de oamenii vremii tale"*, aceasta fiindcă în vremea autorului al-Barbahārī, Allah să aibă milă de el, tulburarea a devenit foarte mare. Omul trebuie să se ferească de oamenii oricărei vremi în care se arată răul, poftele și inovațiile. Autorul avertizează împotriva lor. Aceasta nu este numai pentru vremea sa, ci în orice vreme în care se arată relele, poftele și chemările false, musulmanul trebuie să fie foarte prevăzător și să își ia măsuri de pază.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă oamenii sunt ca într-o apostazie, în afară de cei pe care Allah i-a păzit dintre ei"*, aceasta este în vremea sa, Allah să aibă milă de el, și se repetă. Vremea noastră și cele de după ea — Allah știe cel mai bine — sunt mai grele, fiindcă, pe măsură ce trece timpul, se înmulțesc tulburările și relele, Sunna ajunge străină și se împuținează cei care se țin de ea. Primejdia este, așadar, mai mare.

Nu îi laudă pe oamenii inovațiilor decât cel asemenea lor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vezi un om care îi pomenește pe Ibn Abī Du'ād, Bishr al-Marīsī, Thumāmah, Abū al-Hudhayl, Hishām al-Fuwațī ori pe vreunul dintre urmașii și partizanii lor, ferește-te de el, fiindcă este un om al inovației. Aceștia se aflau în apostazie. Părăsește-l pe acest om care i-a pomenit de bine, precum și pe cei pe care i-a pomenit."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vezi un om care îi pomenește pe Ibn Abī Du'ād, Bishr al-Marīsī, Thumāmah, Abū al-Hudhayl ori Hishām al-Fuwațī"*, dacă vezi omul lăudându-i pe oamenii răului și pe învățații rătăcirii, precum aceștia, care sunt odraslele jahmiyyah, să știi că este nelegiuit, stricat și rătăcit. Nu i-a lăudat decât fiindcă îi iubește și le socotește calea îndreptățită.

Dacă vezi un om lăudându-i pe oamenii Sunnei, precum imamul Aḥmad și Ibn al-Mubārak, și lăudându-i pe învățații urmașilor companionilor și pe cei veniți după ei, să știi că este un om al binelui. Nu i-a lăudat pe oamenii Sunnei decât fiindcă iubește Sunna și ținerea de ea.

Aceasta ne învață o lecție: unii frați ori căutători ai cunoașterii îi laudă pe unii inovatori ori pe oamenii poftelor și ai ideilor deviate, fără să le cerceteze ideile și orientările. Îi atacă și îi defăimează pe oamenii binelui, fiindcă îi aud pe aceia defăimându-i și îi cred.

Aceasta este o primejdie foarte mare: să îi defăimeze pe oamenii binelui, ai cunoașterii și ai Sunnei și să îi laude pe cei cu idei și orientări deviate. Este o primejdie foarte mare, chiar dacă nu stă împreună cu ei. Aceasta ne avertizează împotriva celor în care au căzut mulți oameni acum.

„Ibn Abī Du'ād și Bishr al-Marīsī" sunt cei care l-au sfătuit pe al-Ma'mūn să îl chinuie pe imamul Aḥmad și pe alți imami pentru a-i face să spună că este creat Coranul. *„Thumāmah"* ibn Ashras este unul dintre conducătorii oamenilor rătăcirii.

„Abū al-Hudhayl” al-ʿAllāf este dintre mai-marii muʿtazilah, iar *„Hishām al-Fuwaṭī”* este dintre inovatori.

În privința cuvintelor sale: *„Ori pe vreunul dintre urmașii și partizanii lor, ferește-te de el”*, dacă îl vezi lăudându-i pe oamenii răului și ai abaterii, ferește-te de el.

În privința cuvintelor sale: *„Aceștia se aflau în apostazie”*, adică unii dintre ei sunt apostați: imamii jahmiyyah și muʿtazilah care au contrazis voit Cartea și Sunna. Nu există îndoială asupra necredinței acestora. Cel dintre ei care doar îi urmează pe alții este însă judecat ca rătăcit, fără să fie judecat ca necredincios până când nu i se lămurește. Însă imamii și chemătorii lor cunosc rătăcirea pe care o urmează; de aceea autorul i-a judecat ca apostați.

În privința cuvintelor sale: *„Părăsește-l pe acest om care i-a pomenit de bine”*, să nu fii amăgit de lauda acestui om care îi preamărește și îi laudă. La oamenii rătăcirii pot exista însușiri bune, însă privește la rătăcirea pe care o au. Nu fi amăgit de o însușire bună, neglijând numeroasele însușiri rele. Și aceasta este o înțelepciune măreață, fiindcă unii spun: *„Cutare are bine în el.”* Dar, dacă este deviat, nu este bine în el. Iar de omul Sunnei ține-te, chiar dacă are puțin rău în el, fiindcă este un om al Sunnei.

Cercetarea celui de la care se ia religia

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Punerea la încercare în Islam este o inovație. Astăzi însă omul este cercetat prin Sunna, potrivit cuvintelor:

إن هذا العِلمَ دِينٌ فانظرُوا عمَّن تأخذونَ دِينكم

Această cunoaștere este religie, așadar priviți de la cine vă luați religia!

și cuvintelor:

لا تَقبلوا الحديثَ إلا مِمَّن تَقْبَلُون شَهادتَه

Nu primiți hadithul decât de la cel a cărui mărturie o primiți!

Cercetează-l: dacă este un om al Sunnei, are cunoaștere și este adevărat în vorbire, scrie de la el. Altminteri, părăsește-l.

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Punerea la încercare în Islam este o inovație. Astăzi însă omul este cercetat prin Sunna”*, temeiul în privința musulmanului este binele și gândul bun despre el, câtă vreme nu arată ceva potrivnic. Aceasta este regula. Autorul spune că, atât timp cât musulmanul nu arată decât bine, primim de la el binele, chiar și de la ipocrit.

Trimisul ﷺ a primit ceea ce arătau ipocriții și a lăsat cele ascunse ale lor în seama lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Câtă vreme nu s-a arătat nimic din partea lui, ai gând bun despre el. Dacă însă arată ură față de Sunna și față de oamenii Sunnei, atunci ferește-te de el. Acesta este înțelesul cuvintelor sale: *„Punerea la încercare în Islam este o inovație”*, adică să nu îl pui la încercare pe niciun musulman care nu a arătat rău.

„Astăzi însă”, adică în vremea sa, omul a ajuns să fie cercetat prin Sunna, fiindcă s-au înmulțit grupările rătăcite care pretind Islamul. Trebuie cunoscut cine urmează Sunna, fără a fi amăgiți de simplul fapt că pretinde Islamul.

Cel care îi iubește pe oamenii Sunnei dă prin aceasta dovadă că este dintre oamenii binelui. Cel care îi iubește pe oamenii inovației dă prin aceasta dovadă că este dintre oamenii răului.

În privința cuvintelor sale: *„Această cunoaștere este religie, așadar priviți de la cine vă luați religia!”*, învățarea se face la învățații oamenilor Sunnei, nu la învățații inovației.

În privința cuvintelor sale: *„Nu primiți hadithul decât de la cel a cărui mărturie o primiți!”*, adică nu primiți dintre relatatorii hadithului decât pe cel a cărui mărturie o primiți în fața judecătorului, fiindcă s-au înmulțit cei slabi în transmitere și s-a înmulțit minciuna în relatări. Aceasta este pentru cel care cunoaște știința hadithului. Cel care nu este astfel se întoarce la cărțile autentice ale Sunnei.

În privința cuvintelor sale: *„Cercetează-l: dacă este un om al Sunnei, are cunoaștere și este adevărat în vorbire, scrie de la el. Altminteri, părăsește-l”*, aceasta lămurește cuvintele: *„Această cunoaștere este religie.”* Privește la cel de la care înveți și de la care transmiți hadithul. Dacă îl vezi urmând Sunna și statornic, scrie de la el hadithul și transmite de la el. Dacă este însă altfel, nu lua hadithul de la el, fiindcă există oameni care relatează de la Trimisul lui Allah și sunt mincinoși. Cât de mulți sunt născocitorii! Aceasta privește relatarea hadithului cu lanțul său de transmitere. Cât despre simpla citare a hadithului, întoarce-te la cărțile autentice ale Sunnei.

Cel care dorește statornicie pe calea Sunnei să se ferească de teologia speculativă și dispută

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă vrei statornicie asupra adevărului și căii oamenilor Sunnei dinaintea ta, ferește-te de teologia speculativă, de oamenii ei, de dispută, contrazicere, analogie și dezbatere în religie. A-i asculta, chiar dacă nu primești de la ei, aprinde îndoiala în inimă, iar aceasta este de ajuns ca primire, astfel încât pieri. Niciodată nu au apărut erezie, inovație, poftă ori rătăcire decât din teologia speculativă, dispută, contrazicere și analogie. Acestea sunt porțile inovației, îndoielilor și ereziei."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vrei statornicie asupra adevărului și căii oamenilor Sunnei dinaintea ta, ferește-te de teologia speculativă și de oamenii ei"*, printre încercările pricinuite de oamenii rătăcirii se află aducerea teologiei speculative, a disputei și a logicii. Le-au făcut dovezile și argumentele pe care își întemeiază crezul și au părăsit Cartea și Sunna, fiindcă, la ei, acestea nu dau certitudine. Dovezile logicii și ale teologiei speculative sunt pentru ei dovezi certe și argumente hotărâtoare.

Pe această cale a intrat răul asupra musulmanilor: prin învățații teologiei speculative, ai disputei și ai logicii, care se bizuie pe regulile logicii și ale teologiei speculative, făcându-le argumente și dovezi. Ei nu se bizuie pe Carte și Sunna, fiindcă, după pretenția lor, acestea nu dau certitudine. Aceste reguli dau însă certitudine pentru ei și le numesc *„argumentele"*.

În privința cuvintelor sale: *„De dispută, contrazicere, analogie și dezbatere în religie"*, nu este îngăduit ca lucrurile religiei să fie făcute loc de acceptare și respingere, de dispută și de *„libertate a părerii"*, după cum spun ei, ori să fie supuse ziarelor și revistelor și purtate pe toate limbile. Acest lucru nu este îngăduit, fiindcă lucrurile religiei sunt respectate și, în ele, ne mărginim la ceea ce arată Cartea și Sunna, fără dispută. Aceasta este regula și metoda

sănătoasă și aceasta cere credința în Allah și în Trimisul Său. De aceea El, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ﴾

Nu se ceartă asupra versetelor lui Allah decât cei care nu au crezut.
Coran, 40:4 · fragment

Cei care se ceartă despre Coran: este cuvântul lui Allah ori cuvântul oamenilor? Dă certitudine ori nu dă certitudine? Și așa mai departe. Aceasta este dispută asupra versetelor lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, ca și cum nu ar avea încredere în versetele lui Allah și de aceea s-ar certa asupra lor. Ori asupra hadithurilor Trimisului lui Allah ﷺ, cel ferit de greșeală, care nu

﴿يَنطِقُ عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ﴾

vorbește după poftă.
Coran, 53:3 · fragment

[Al-Najm, 53:3] Ca și cum ele ar fi loc de îndoială, de acceptare și respingere. Lucrurile religiei nu sunt însă loc de dezbatere, ci sunt lucruri statornicite, cărora omul se supune. În ele nu există îndoială, ca să fie puse în cercetare, după cum spun ei.

În privința cuvintelor sale: *„A-i asculta, chiar dacă nu primești de la ei, aprinde îndoiala în inimă”*, adică a asculta disputa acestora în lucrurile religiei, chiar dacă nu îi crezi, îți influențează inima și ajungi să tratezi aceste lucruri cu ușurință în viitor, fiindcă, după cum se spune, cu cât contactul se repetă mai mult, cu atât sensibilitatea scade.

Înainte să apară aceste canale prin satelit și disputele despre religie și crez purtate pe ele, musulmanii din aceste ținuturi aveau un crez sănătos, fără îndoieli și închipuiri. Nimeni nu îndrăznea să vorbească într-o chestiune a religiei, ci se întorceau în ea la învățații lor. Acum însă lucrurile religiei au ajuns loc de dispută, acceptare și respingere și de *„libertate a părerii”*, după cum spun ei, din pricina acestor canale rele prin satelit.

Chestiunea este foarte primejdioasă. Unul dintre ei spune: *„În această chestiune există divergență, iar învățații ne ascund aceasta."* Aceasta stârnește îndoieli în sufletele oamenilor. Învățații cunosc divergența, însă nu le-o arată oamenilor, ci o lămuresc și o cercetează între ei, fiindcă sunt calificați pentru aceasta. Să o amintească însă oamenilor, de la amvoane ori la radio, spunând: *„În această chestiune există divergență și mai multe păreri"*, aceasta stârnește îndoială în religie și nu este îngăduită.

În privința cuvintelor sale: *„Niciodată nu au apărut erezie, inovație, poftă ori rătăcire decât din teologia speculativă, dispută, contrazicere și analogie"*, aceasta fiindcă deschide oamenilor locul disputei în lucrurile religiei. Prin *„analogie"* se înțelege analogia falsă. Analogia corectă este însă unul dintre izvoarele dovezilor. Analogia este de trei feluri:

Primul: analogia a fortiori, precum în cuvintele:

﴿وَهُوَ ٱلَّذِى يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ﴾

El este Cel care începe creația, apoi o aduce din nou, iar aceasta Îi este mai ușor.

Coran, 30:27 · fragment

Al doilea: analogia de asemănare, precum a spune că atributele Creatorului sunt asemenea atributelor făpturii, după cum spun cei care Îl aseamănă făpturilor. Acest lucru este fals.

Al treilea: analogia întemeiată pe cauza juridică. Aceasta este una dintre dovezile metodologiei jurisprudenței și se folosește în chestiunile de jurisprudență. Cei mai mulți învățați o susțin.

Înțelesul și felurile taqlīdului

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Teme-te de Allah, teme-te de Allah în privința ta! Ține-te de relatări, de oamenii relatărilor și de urmarea altuia, fiindcă religia este prin urmarea altuia, adică a Profetului ﷺ și a companionilor săi, Allah să fie mulțumit de ei toți. Cei dinaintea noastră nu ne-au lăsat în neclaritate. Urmează-i, găsește-ți odihna și nu trece dincolo de relatări și de oamenii relatărilor."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Teme-te de Allah, teme-te de Allah în privința ta! Ține-te de relatări, de oamenii relatărilor și de urmarea altuia"*, prin taqlīd se urmărește urmarea, nu taqlīdul din terminologia celor târzii. Se urmăresc urmarea și luarea ca pildă a oamenilor cunoașterii și evlaviei, precum în cuvântul Preaînaltului:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și ajutoare și cei care i-au urmat în facerea de bine.

Coran, 9:100 · fragment

Și în cuvântul Său:

﴿وَٱتَّبَعْتُ مِلَّةَ ءَابَآءِىٓ إِبْرَٰهِيمَ وَإِسْحَٰقَ وَيَعْقُوبَ ۚ مَا كَانَ
لَنَآ أَن نُّشْرِكَ بِٱللَّهِ مِن شَىْءٍ ۚ ذَٰلِكَ مِن فَضْلِ ٱللَّهِ عَلَيْنَا
وَعَلَى ٱلنَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾

Am urmat religia părinților mei Ibrāhīm, Isḥāq și Yaʿqūb. Nouă nu ni se cuvine să Îi asociem nimic lui Allah. Aceasta este din harul lui Allah asupra noastră și asupra oamenilor, însă cei mai mulți oameni nu mulțumesc.

Coran, 12:38

Aceasta este urmare. Taqlīdul cu înțelesul de urmare asupra adevărului este lăudabil. Taqlīdul orb, fără dovadă, este însă respins. Taqlīdul este, așadar, de două feluri:

* Taqlīdul cu înțelesul de urmare asupra adevărului, care este lăudabil.

* Taqlīdul fără dovadă și fără a cunoaște dacă cel urmat se află asupra adevărului ori falsului, care este vrednic de mustrare.

„Ține-te de relatări”, adică ține-te de Sunna și hadithuri.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă religia este prin urmarea altuia, adică a Profetului ﷺ și a companionilor săi, Allah să fie mulțumit de ei toți”*, aceasta este urmarea.

În privința cuvintelor sale: *„Cei dinaintea noastră nu ne-au lăsat în neclaritate”*, cei dinaintea noastră, din generațiile privilegiate și dintre imami, nu ne-au lăsat în neclaritate asupra religiei noastre. Ne-au lămurit această religie, i-au statornicit temeliile și au cercetat-o cu grijă. Noi nu avem decât să îi urmăm și să mergem pe calea lor, fiindcă nu au lăsat neîmplinită lămurirea acestei religii și a temeliilor ei și îndepărtarea inovațiilor și a

impurităților lipite de ea. Au înnoit-o și au lămurit-o, Allah să aibă milă de ei.

În privința cuvintelor sale: *„Urmează-i și găsește-ți odihna”*, nu îți împovăra sufletul, fiindcă ai primit ceea ce îți ajunge. Dacă îi urmezi, te afli asupra adevărului.

În privința cuvintelor sale: *„Nu trece dincolo de relatări și de oamenii relatărilor”*, nu trece dincolo de hadith și de oamenii hadithului, fiindcă ei sunt asupra adevărului și sunt gruparea salvată. Când imamul Aḥmad, Allah să aibă milă de el, a fost întrebat: *„Cine este gruparea salvată?”*, a spus:

إن لَم يكُونوا أصحابَ الحديثِ فلا أَدرِي مَن هُم

Dacă nu sunt oamenii hadithului, nu știu cine sunt.

Oprirea în fața celor cu înțeles neclar din Coran și hadith

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Oprește-te în fața celor cu înțeles neclar din Coran și hadith și nu face analogie cu nimic."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Oprește-te în fața celor cu înțeles neclar din Coran și hadith și nu face analogie cu nimic"*, Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿هُوَ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ مِنْهُ ءَايَٰتٌ مُّحْكَمَٰتٌ هُنَّ أُمُّ ٱلْكِتَٰبِ وَأُخَرُ مُتَشَٰبِهَٰتٌ ۖ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنْهُ ٱبْتِغَآءَ ٱلْفِتْنَةِ وَٱبْتِغَآءَ تَأْوِيلِهِۦ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُۥٓ إِلَّا ٱللَّهُ ۘ وَٱلرَّٰسِخُونَ فِى ٱلْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّآ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَٰبِ﴾

El este Cel care ți-a coborât Cartea. În ea sunt versete limpezi, care sunt temelia Cărții, și altele cu înțeles neclar. Cei în ale căror inimi se află abatere urmează ceea ce este neclar din ea, căutând tulburarea și căutând tâlcuirea ei. Nu îi cunoaște tâlcuirea decât Allah. Cei adânciți în cunoaștere spun: «Credem în ea; toate sunt de la Domnul nostru.» Nu iau aminte decât cei cu judecată.

Coran, 3:7

El, Slăvitul, a vestit că a coborât Coranul cu versete limpezi, cu înțeles vădit, care nu au nevoie de altele pentru tâlcuire, și cu versete cu înțeles neclar, care au nevoie pentru tâlcuire de alte texte din Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său ﷺ. Astfel sunt textul absolut și cel restrâns, cel care necesită lămurire și cel explicat, cel abrogator și cel abrogat. Toate acestea există în cuvântul lui Allah și în cuvântul Trimisului Său.
Oamenii abaterii iau însă ceea ce este neclar și părăsesc ceea ce este limpede, fiindcă urmăresc tulburarea. Spun: *„Noi aducem ca dovadă cuvântul lui Allah și cuvântul Trimisului Său ﷺ."* Iau o parte, cea cu înțeles neclar, și o părăsesc pe cealaltă, care o tâlcuiește, o lămurește, o restrânge și o explică. Cei adânciți și statornici în cunoaștere spun însă:

﴿ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا﴾

Credem în ea; toate sunt de la Domnul nostru.
Coran, 3:7 · fragment

Raportează ceea ce este neclar la ceea ce este limpede, iar textul limpede le tâlcuiește, le lămurește și le explică ceea ce este neclar. Astfel urmează întreg Coranul și întreaga Sunna și spun:

﴿ءَامَنَّا بِهِۦ كُلٌّ مِّنْ عِندِ رَبِّنَا﴾

Credem în ea; toate sunt de la Domnul nostru.
Coran, 3:7 · fragment

Oamenii abaterii iau însă o parte și o părăsesc pe cealaltă, spunând: *„Aceasta este din Coran."* Da, este din Coran, însă, luată singură, nu este limpede și are nevoie de lămurire. Allah a lămurit-o în alte versete, iar Trimisul ﷺ a lămurit-o în hadithuri autentice. Cuvântul lui Allah și cuvântul Trimisului Său sunt, așadar, puse în legătură unele cu altele: unele le tâlcuiesc, le adeveresc și le lămuresc pe altele. Aceasta este calea oamenilor adânciți în cunoaștere.

Oamenii abaterii iau însă o parte a Cărții și părăsesc o parte. Aceasta există în orice timp și loc. Unii o fac înadins, urmărind să îi rătăcească pe alții, iar unii o fac din ignoranță, fiindcă sunt pretinși învățați, care nu cunosc, nu au studiat temeliile, științele Coranului, științele hadithului, terminologia hadithului și metodologia jurisprudenței. Nu au studiat aceste lucruri. Cel mult citesc mult și memorează mult, apoi socotesc că sunt învățați.

Dacă omul memorează și citește mult, însă nu are temeliile și regulile cunoașterii, fiindcă nu a învățat la oamenii cunoașterii, el este în ignoranță și, în realitate, rătăcit, fiindcă merge pe o cale a rătăcirii. Lucrurile religiei și hotărârile Legii religioase au nevoie de grijă, de învățare și de primire de la oamenii cunoașterii. Aceștia se află, așadar, într-una dintre două stări:

Fie un om al abaterii, care știe că greșește, însă vrea să îi rătăcească pe alții și spune: „Acesta este un verset și acesta este un hadith; eu aduc dovezi din cuvântul lui Allah și din cuvântul Trimisului Său", amăgindu-i pe oameni.

Fie un ignorant, care nu știe cum se aduc dovezile și cum se înțeleg textele. Nu cunoaște aceste lucruri fiindcă nu a învățat la oamenii cunoașterii, ci a învățat numai din foi.

Chestiunea este foarte primejdioasă. De aceea căutătorii cunoașterii trebuie să se îngrijească de ea și să o studieze cu adevărat la oamenii cunoașterii și ai înțelegerii limpezi, dacă vor călăuzire și bine. Altfel, chestiunea este foarte primejdioasă. Nu se mărginește la faptul că pier ei singuri, ci îi duc la pieire și pe alții, care îi iau ca pildă și îi urmează.

Dovezile Legii religioase sunt legate unele de altele și hotărârile ei sunt legate între ele. Cel care rupe legătura dintre ele rupe ceea ce Allah a poruncit să fie unit și ajunge dintre cei despre care Allah a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ ٱللَّهِ مِنۢ بَعْدِ مِيثَٰقِهِۦ وَيَقْطَعُونَ مَآ أَمَرَ ٱللَّهُ بِهِۦٓ أَن يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِى ٱلْأَرْضِ ۙ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمُ ٱللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوٓءُ ٱلدَّارِ﴾

Cei care rup legământul lui Allah după întărirea lui, rup ceea ce Allah a poruncit să fie unit și răspândesc stricăciune pe pământ, aceștia au blestemul și răul sălașului.

Coran, 13:25

Căutăm ocrotire la Allah!

În privința cuvintelor sale: *„Nu face analogie cu nimic”*, se urmărește analogia falsă.

De pildă, Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَٰجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ
أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِىٓ أَنفُسِهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ ۗ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

Cei dintre voi care mor și lasă soții, acestea să aștepte patru luni și zece zile. Când și-au împlinit sorocul, nu este niciun păcat pentru voi în ceea ce fac cu ele însele potrivit bunei-cuviințe. Allah este Binestiutor a ceea ce faceți.

Coran, 2:234

Într-un verset de după acesta a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَٰجًا وَصِيَّةً لِّأَزْوَٰجِهِم
مَّتَٰعًا إِلَى ٱلْحَوْلِ غَيْرَ إِخْرَاجٍ ۚ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِى مَا فَعَلْنَ فِىٓ أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

Cei dintre voi care mor și lasă soții să lase prin testament soțiilor lor întreținere până la un an, fără să fie alungate. Dacă ele ies, nu este niciun păcat pentru voi în ceea ce fac cu ele însele potrivit bunei-cuviințe. Allah este Atotputernic, Înțelept.

Coran, 2:240

A făcut perioada de așteptare după moarte un an întreg. Pe care dintre cele două versete îl urmezi?

Învățații au pus cele două versete în acord astfel: ultimul verset amintit era rânduiala de la început. La început, femeia al cărei soț murise rămânea în casa sa un an întreg în perioada de așteptare. Apoi Allah, Mărețul și Preaînaltul, a ușurat și a coborât cuvintele Sale:

﴿وَٱلَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَٰجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا﴾

Cei dintre voi care mor și lasă soții, acestea să aștepte patru luni și zece zile.

Coran, 2:234 · fragment

Adică să împlinească patru luni și zece zile.

﴿فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِىٓ أَنفُسِهِنَّ بِٱلْمَعْرُوفِ﴾

Când și-au împlinit sorocul, nu este niciun păcat pentru voi în ceea ce fac cu ele însele potrivit bunei-cuviințe.

Coran, 2:234 · fragment

Nu este niciun păcat să iasă din perioada de așteptare, să se căsătorească, să se împodobească și să se parfumeze, fiindcă perioada ei de așteptare s-a încheiat.

Allah, Mărețul și Preaînaltul, a poruncit tăierea mâinii hoțului și a spus:

﴿وَٱلسَّارِقُ وَٱلسَّارِقَةُ فَٱقْطَعُوٓاْ أَيْدِيَهُمَا جَزَآءًۢ بِمَا كَسَبَا
نَكَٰلًا مِّنَ ٱللَّهِ ۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾

Hoțului și hoației tăiați-le mâinile, ca răsplată pentru ceea ce au dobândit și ca pedeapsă de la Allah. Allah este Atotputernic, Înțelept.

Coran, 5:38

Care dintre cele două mâini se taie? Din ce loc se taie? Care este suma pentru care se taie mâna? Toate acestea nu sunt în Coran, ci în Sunna Trimisului ﷺ, căruia Allah i-a încredințat lămurirea Coranului. El a arătat că se taie mâna dreaptă, că tăierea este de la încheietura palmei și că nu este îngăduită decât dacă furtul ajunge la pragul de trei dirhami ori un sfert de dinar. Sunna tâlcuiește, așadar, Coranul.
Allah a poruncit împlinirea rugăciunii. Câte rugăciuni sunt? Care sunt timpurile lor? Care este numărul unităților? Cine a lămurit aceasta? Trimisul ﷺ, în Sunna. Sunna tâlcuiește Coranul, îl lămurește și îi arată înțelesul. Chestiunea are, așadar, nevoie de cunoaștere, înțelegere limpede și pricepere a religiei lui Allah, Preaputernicul și Mărețul. La fel, Profetul ﷺ spune:

وَلاَ تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ

Nu vă întoarceți după mine necredincioși, lovindu-vă unii altora gâturile![75]

75 Relatat de al-Bukhārī (121) și Muslim (65).

Aceasta arată că cel care îl ucide pe credincios ar fi necredincios, ieșit din religie. Însă în cuvântul Preaînaltului:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيۡكُمُ ٱلۡقِصَاصُ فِي ٱلۡقَتۡلَى ۖ ٱلۡحُرُّ بِٱلۡحُرِّ وَٱلۡعَبۡدُ بِٱلۡعَبۡدِ وَٱلۡأُنثَىٰ بِٱلۡأُنثَىٰۚ فَمَنۡ عُفِيَ لَهُۥ مِنۡ أَخِيهِ شَيۡءٞ فَٱتِّبَاعُۢ بِٱلۡمَعۡرُوفِ وَأَدَآءٌ إِلَيۡهِ بِإِحۡسَٰنٖ﴾

O, voi cei care ați crezut! V-a fost prescris talionul în privința celor uciși: cel liber pentru cel liber, robul pentru rob și femeia pentru femeie. Celui căruia i se iartă ceva de către fratele său să i se ceară după buna-cuviință, iar el să plătească în bunătate.

Coran, 2:178 · fragment

El l-a numit pe cel ucis frate al ucigașului în cuvintele

﴿مِنۡ أَخِيهِ﴾

de către fratele său,

Coran, 2:178 · fragment

adică cel ucis. Aceasta arată că ucigașul nu iese din Islam și că frăția credinței rămâne.

Prin necredința din cuvintele sale: *„Nu vă întoarceți după mine necredincioși”*, se urmărește, așadar, necredința mică, care nu scoate din religie.

La fel este în cuvântul Preaînaltului:

﴿وَإِن طَآئِفَتَانِ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ٱقۡتَتَلُواْ فَأَصۡلِحُواْ بَيۡنَهُمَا﴾

Dacă două cete dintre credincioși se luptă, împăcați-le!

Coran, 49:9 · fragment

„Dintre credincioși” arată că lupta dintre credincioși nu înlătură credința. Ea este un păcat mare și o necredință mică. Apoi a spus:

﴿إِنَّمَا ٱلْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُواْ بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ﴾

Credincioșii sunt frați, așadar împăcați-i pe cei doi frați ai voștri!
Coran, 49:10 · fragment

I-a făcut pe cei care se luptă frați. Trebuie, așadar, chibzuință în aceste lucruri, pricepere a religiei lui Allah și primirea cunoașterii din izvoarele ei și de la purtătorii ei.

Așa cum în Coran sunt versete cu înțeles neclar, și în hadith sunt hadithuri cu înțeles neclar. Unele sunt puse în legătură cu altele, astfel încât unele le lămuresc și le tâlcuiesc pe altele.

Avertisment împotriva îngăduirii inovatorilor să pună stăpânire pe tine

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Nu căuta de la tine o iscusință prin care să le răspunzi oamenilor inovațiilor, fiindcă ți s-a poruncit tăcerea față de ei și să nu le dai putere asupra ta. Nu ai aflat că Muḥammad ibn Sīrīn, Allah să aibă milă de el, cu toată întâietatea sa, nu i-a răspuns unui om al inovațiilor nici măcar într-o singură chestiune și nici nu a ascultat de la el vreun verset din Cartea lui Allah, Preaputernicul și Mărețul? Când a fost întrebat, a spus: «Mă tem că îl va denatura și va intra ceva în inima mea.»"

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Nu căuta de la tine o iscusință prin care să le răspunzi oamenilor inovațiilor"*, dacă vrei să le răspunzi, nu le răspunde cu ignoranță, fiindcă astfel încercarea crește. Să nu le răspunzi decât cu cunoaștere. Dacă ai cunoaștere și pregătire pentru a ști răspunsul, răspunde; altfel nu intra în acest câmp, încât ceea ce strici să fie mai mult decât ceea ce îndrepți. Nu le răspunde după pofta ta ori după ideile care ți se arată. Răspunde numai cu cunoaștere; altminteri oprește-te.

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă ți s-a poruncit tăcerea față de ei"*, dacă nu ai cunoaștere, taci. Da, urăște ceea ce urmează și dezaprobă în inimă, însă nu intra cu ei într-un răspuns fără cunoaștere, astfel încât ceea ce strici să fie mai mult decât ceea ce îndrepți.

În privința cuvintelor sale: *„Să nu le dai putere asupra ta"*, dacă răspunzi cu ignoranță, le dai putința să îți răspundă, să te învingă și să amintească greșelile în care ai căzut. Tu ajungi atunci cel care greșește. Dacă răspunzi însă cu cunoaștere și dovezi, nu îți vor putea răspunde.

În privința cuvintelor sale: *„Nu ai aflat că Muḥammad ibn Sīrīn, Allah să aibă milă de el, cu toată întâietatea sa, nu i-a răspuns unui om al inovațiilor nici măcar într-o singură chestiune"*, Muḥammad ibn Sīrīn este dintre marii urmași ai companionilor și dintre

oamenii cunoscuți ai cunoașterii. Cu toate acestea, nu a intrat în răspunsul către acel om, fiindcă socotea că răspunsul nu folosește. Întrebarea lui nu era o întrebare pentru cunoaștere, ci una de șicanare. Aceasta ține de înțelepciune. Scopul oamenilor răului este să stârnească răul. Când a înțeles că nu caută îndrumare și nici adevărul, ci vor să tulbure, a păstrat tăcerea și i-a lăsat. Poetul spune:

إِذَا نَطَقَ السَّفِيهُ فَلاَ تُجِبْهُ
فَخَيْرٌ مِنْ إِجَابَتِهِ السُّكُوتُ

Când vorbește cel fără judecată, nu îi răspunde,
căci tăcerea este mai bună decât răspunsul.

În privința cuvintelor sale: *„Nici nu a ascultat de la el vreun verset din Cartea lui Allah, Preaputernicul și Mărețul”*, dacă omul spune: *„Îți voi recita un verset”* ori *„Vrem să cercetăm înțelesul lui”*, iar el îi cunoaște scopul și știe că nu urmărește îndrumarea, nu îi răspunde și nu îi tâlcuiește versetul.

فقِيل له، فقَال: أخافُ أن يُحرِّفها فيَقع في قَلبي شيءٌ

Când a fost întrebat, a spus: «Mă tem că îl va denatura și va intra ceva în inima mea.»

Dacă i-ar da prilejul să vorbească, ar putea intra ceva dintre îndoielile lui în inima lui Ibn Sīrīn, iar el vrea să închidă această poartă.

Respingerea relatărilor sub pretextul preamăririi lui Allah

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă auzi un om spunând: «Noi Îl preamărim pe Allah», când aude relatările Trimisului lui Allah ﷺ, să știi că este jahmī. Vrea să respingă relatarea Trimisului lui Allah ﷺ și să o înlăture prin această vorbă. Pretinde că Îl preamărește pe Allah și Îl declară mai presus de neajunsuri când aude hadithul vederii, hadithul coborârii și altele. Oare nu a respins relatarea Trimisului lui Allah ﷺ când a spus: «Noi Îl socotim pe Allah mai presus de a coborî dintr-un loc în altul»? El pretinde că Îl cunoaște pe Allah mai bine decât altul. Ferește-te de aceștia, fiindcă cei mai mulți oameni, dintre oamenii de rând și alții, sunt în această stare. Avertizează-i pe oameni împotriva lor!"

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă auzi un om spunând: «Noi Îl preamărim pe Allah», când aude relatările Trimisului lui Allah ﷺ, să știi că este jahmī"*, aceasta fiindcă jahmī, când aude hadithurile atributelor, precum hadithul coborârii și hadithul vederii lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, de către credincioși, spune: *„Noi Îl preamărim pe Allah, Preaputernicul și Mărețul."* Adică Îl socotim mai presus de aceste hadithuri, fiindcă, la el, ele implică asemănarea lui Allah cu făpturile Sale, iar aceasta este o desconsiderare a lui Allah. Pentru el, hadithurile Trimisului cuprind o desconsiderare a lui Allah și asemănare cu făpturile. El nu urmărește adevărata preamărire a lui Allah, ci are un scop prin această vorbă: vrea să nu urmeze aceste hadithuri.

În privința cuvintelor sale: *„Vrea să respingă relatarea Trimisului lui Allah ﷺ și să o înlăture prin această vorbă"*, adică prin vorba

نُعَظِّم اللهَ

Îl preamărim pe Allah.

Este o vorbă adevărată prin care se urmărește falsul: respingerea hadithurilor autentice și statornicite despre atribute, venite de la Trimisul lui Allah ﷺ, fiindcă el a pretins că ele Îl desconsideră pe Allah, Preaputernicul și Mărețul.

În privința cuvintelor sale: *„El pretinde că Îl cunoaște pe Allah mai bine decât altul”*, adică Îl cunoaște pe Allah mai bine decât Trimisul ﷺ. Mai există necredință dincolo de aceasta? Căutăm ocrotire la Allah!

În privința cuvintelor sale: *„Fiindcă cei mai mulți oameni, dintre oamenii de rând și alții, sunt în această stare”*, al-sūqah înseamnă oamenii de rând. Dacă aud vorba *„Îl preamărim pe Allah”*, primesc cuvintele jahmī după înțelesul lor vădit, fiindcă nu îi cunosc scopul.

Îndrumarea celui care întreabă și evitarea celui care dispută

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Dacă cineva te întreabă despre o chestiune din acest capitol căutând îndrumare, vorbește-i și îndrumă-l. Dacă vine însă să dezbată cu tine, ferește-te de el. În dezbatere sunt contrazicere, dispută, încercarea de a-l învinge pe celălalt, ceartă și mânie. Toate acestea ți-au fost oprite cu tărie și te îndepărtează de calea adevărului. Nu ne-a ajuns despre vreunul dintre juriștii și învățații noștri că ar fi dezbătut, disputat ori s-ar fi certat."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Dacă cineva te întreabă despre o chestiune din acest capitol căutând îndrumare, vorbește-i și îndrumă-l"*, cel care întreabă este de două feluri:

Primul fel: cel care întreabă căutând îndrumare. El are dreptul să îi răspunzi, să îi lămurești și să îl încurajezi.

Al doilea fel: cel care întreabă pentru a șicana și a se împotrivi, aruncând oamenii în confuzie. De acesta ferește-te și nu intra în confruntare cu el. Dacă îl lași, chestiunea se încheie; dacă intri cu el, răul crește. El vrea să stârnească tulburarea.

„Din acest capitol", adică din capitolul Numelor și atributelor.

În privința cuvintelor sale: *„Dacă vine însă să dezbată cu tine, ferește-te de el"*, dacă scopul său este dezbaterea și disputa, lasă-l și nu intra cu el, fiindcă urmărește rătăcirea și confuzia.

În privința cuvintelor sale: „În dezbatere sunt contrazicere, dispută, încercarea de a-l învinge pe celălalt, ceartă și mânie", de aceea, când un om a venit la imamul Mālik, Allah să aibă milă de el, în cercul său de învățare, a spus: Allah spune:

﴿ٱلرَّحۡمَٰنُ عَلَى ٱلۡعَرۡشِ ٱسۡتَوَىٰ﴾

Cel Milostiv S-a înălțat deasupra Tronului.
Coran, 20:5

Cum S-a înălțat?

Mālik, Allah să aibă milă de el, și-a plecat capul până când a transpirat de sfială față de Allah, Preaputernicul și Mărețul. Apoi și-a ridicat capul și a spus:

الاستواءُ مَعلومٌ، والكَيْفُ مَجهولٌ، والإيمانُ به واجبٌ، والسُّؤالُ عنه بِدعَةٌ، ومَا أَرَاك إلا رَجُلَ فتنةٍ

Înălțarea este cunoscută, felul ei este necunoscut, credința în ea este obligatorie, iar întrebarea despre ea este o inovație. Nu te văd decât ca pe un om al tulburării.

A poruncit să fie scos, fiindcă nu urmărea îndrumarea, ci aruncarea oamenilor în confuzie, negarea înălțării și tâlcuirea ei altfel decât potrivit tâlcuirii corecte.

În privința cuvintelor sale: *„Nu ne-a ajuns despre vreunul dintre juriștii și învățații noștri că ar fi dezbătut, disputat ori s-ar fi certat”*, adică nu a făcut acest fel de ceartă prin care se urmăresc stârnirea tulburării, sădirea îndoielii în oameni și răspândirea neliniștii. Niciun imam, învățat ori înaintaș al acestei comunități nu a intrat în acest câmp.

Ei îl îndrumă numai pe cel care întreabă căutând îndrumare, nu pe cel care șicanează și nu urmărește folosul, ci stârnirea tulburării, disputei și dezbaterii. Religia este limpede, laudă lui Allah. Preaînaltul a spus:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَلَا يَغۡرُرۡكَ تَقَلُّبُهُمۡ فِي ٱلۡبِلَٰدِ﴾

Nu se ceartă asupra versetelor lui Allah decât cei care nu au crezut. Să nu te amăgească umbletul lor prin ținuturi!

Coran, 40:4

Coranul este limpede și vădit, fără loc de dispută. Credem în el, afirmăm ceea ce a adus, credem în formularea și înțelesul său și lucrăm potrivit lui, așa cum a venit de la Allah și de la Trimisul Său. Aceasta este datoria noastră.

Avertizare împotriva dezbaterii cu cel care urmărește abaterea de la adevăr

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Al-Ḥasan al-Baṣrī, Allah Preaînaltul să aibă milă de el, a spus:

الحَكِيم لا يُمارِي ولا يُدَارِي، حِكمته يَنشرُها؛ إن قُبِلَتْ حَمِدَ اللهَ، وإن رُدَّتْ حَمِدَ اللهَ

Înțeleptul nu intră în dispute și nu face pe placul falsului. Își răspândește înțelepciunea: dacă este primită, Îl laudă pe Allah, iar dacă este respinsă, Îl laudă pe Allah.

Un om a venit la al-Ḥasan și a spus: „Voi dezbate cu tine în religie." Al-Ḥasan a spus:

أنَا عَرِفتُ دِيني، فإن ضَلَّ دِينك فَاذْهَبْ فَاطْلُبْه

Eu mi-am cunoscut religia. Dacă religia ta s-a pierdut, du-te și caut-o!

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Al-Ḥasan al-Baṣrī a spus: «Înțeleptul nu intră în dispute și nu face pe placul falsului»"*, al-Ḥasan al-Baṣrī este al-Ḥasan ibn Abī al-Ḥasan al-Baṣrī, cunoscutul imam dintre urmașii companionilor. El spune: *„Înțeleptul"*, adică cel care are înțelepciune. Înțelepciunea este a pune lucrul la locul său. Înțeleptul înseamnă și cel priceput în religie.

Prin înțelept se urmăresc două înțelesuri: primul este cel care așază lucrurile la locurile lor. Se urmărește și cel priceput în religie, fiindcă înțelepciunea este priceperea și cunoașterea a ceea ce urmăresc Allah și Trimisul Său. *„Nu intră în dispute"*: nu intră

într-o dispută stearpă, al cărei scop nu este folosul. *„Nu face pe placul falsului”*: nu face pe placul oamenilor falsului și nu li se supune.

În privința cuvintelor sale: *„Își răspândește înțelepciunea”*, adică cunoașterea sa. *„Dacă este primită, Îl laudă pe Allah.”* Aceasta se cere. Dacă nu este primită, și-a împlinit însă răspunderea și a transmis dovada.

În privința cuvintelor sale: *„Îl laudă pe Allah”*, aceasta fiindcă a ridicat dovada, a transmis-o și a împlinit ceea ce îi revenea. Călăuzirea inimilor este în mâna lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. Cuvintele lui al-Ḥasan:

أنا عرفتُ دِيني، فإن ضَلَّ دِينك فاذهبْ فَاطْلُبْه

Eu mi-am cunoscut religia. Dacă religia ta s-a pierdut, du-te și caut-o!

sunt cuvinte de înțelepciune. Când omul a spus: *„Voi dezbate cu tine în religie”*, al-Ḥasan a spus: *„Eu mi-am cunoscut religia”*, adică nu sunt în neclaritate, ca să dezbat și să mă cert cu tine. Dacă religia ta îți este neclară, du-te, caut-o și încearcă să o găsești.

Urmarea companionilor Trimisului lui Allah ﷺ

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să știi că religia este urmarea altuia, iar aceasta este urmarea companionilor Trimisului lui Allah ﷺ."

Comentariu
Aceasta a fost explicată mai înainte.

Interzicerea de a pune versetele unele împotriva altora

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Trimisul lui Allah ﷺ a auzit niște oameni la ușa odăii sale. Unul spunea: «Oare nu a spus Allah cutare lucru?», iar altul spunea: «Oare nu a spus Allah cutare lucru?» A ieșit mânios și a spus:

أَبِهَذَا أَمَرْتُكُمْ؟! أَمْ بِهَذَا بُعِثْتُ إِلَيْكُمْ؟! أَنْ تَضْرِبُوا كِتَابَ اللهِ بَعْضَهُ بِبَعْضٍ؟!

Oare aceasta v-am poruncit?! Ori pentru aceasta am fost trimis la voi?! Să puneți o parte a Cărții lui Allah împotriva alteia?![76]

I-a oprit de la dispută.

Comentariu

Dezbaterea este numai în lucrurile ascunse, despre care nu se știe de partea cui este adevărul. În ele are loc o dezbatere pentru ca adevărul să se lămurească și să se vădească de partea căreia dintre cele două tabere ori a căruia dintre cei doi oameni se află. Când adevărul s-a lămurit și s-a vădit, nu mai primim dezbaterea, fiindcă cel care dezbate vrea să slăbească adevărul și să îi îndepărteze pe oameni de el.

Cuvintele sale ﷺ:

أَبِهَذَا أَمَرْتُكُمْ؟!

Oare aceasta v-am poruncit?!

sunt dintr-un hadith măreț. Când Profetul ﷺ a auzit oameni certându-se despre Coran, luând versetele cu înțeles neclar și

76 Relatat de Ibn Mājah (85), Aḥmad (6668) și Abū Yaʿlā (3121).

aducându-le ca dovadă, fiecare lua un verset și îl opunea celuilalt și spunea: *„Oare nu a spus Allah cutare lucru?”*, apoi celălalt spunea: *„Oare nu a spus Allah cutare lucru?”* Aceasta este calea oamenilor abaterii. Preaînaltul a spus:

﴿فَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَٰبَهَ مِنْهُ ٱبْتِغَآءَ ٱلْفِتْنَةِ وَٱبْتِغَآءَ تَأْوِيلِهِۦ﴾

Cei în ale căror inimi se află abatere urmează ceea ce este neclar din ea, căutând tulburarea și căutând tâlcuirea ei.

Coran, 3:7 · fragment

De aceea Profetul ﷺ a spus:

أَبِهَذَا أَمَرْتُكُمْ؟!

Oare aceasta v-am poruncit?!

Trimisul oprește aceasta. A spus:

لا تَضْرِبُوا كِتَابَ اللَّهِ بَعْضَهُ بِبَعْضٍ

Nu puneți o parte a Cărții lui Allah împotriva alteia!

Cartea lui Allah nu este niciodată contradictorie și părțile ei nu se împotrivesc unele altora, dacă învățatul primește izbândă în înțelegerea ei. Contradicția și împotrivirea apar numai la ignorantul care nu are temeliile cunoașterii corecte.

Dezaprobarea disputelor de către înaintași

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său, dezaproba dezbaterea, la fel Mālik ibn Anas, cei de dinaintea lui și cei de după el, până în ziua noastră. Cuvântul lui Allah, Preaputernicul și Mărețul, este mai mare decât cuvântul făpturilor. Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a spus:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِىٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ فِى ٱلْبِلَٰدِ﴾

Nu se ceartă asupra versetelor lui Allah decât cei care nu au crezut. Să nu te amăgească umbletul lor prin ținuturi!

Coran, 40:4

Un om l-a întrebat pe ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Allah să fie mulțumit de el:

﴿وَٱلذَّٰرِيَٰتِ ذَرْوًا فَٱلْحَٰمِلَٰتِ وِقْرًا﴾

Ce înseamnă: «Pe cele care împrăștie din plin, apoi pe cele care poartă o povară»?

Coran, 51:1–2

El a spus:

لَوْ كُنْتَ مَحْلُوقًا، لَضَرَبْتُ عُنُقَكَ

Dacă ai fi fost cu capul ras, ți-aș fi tăiat gâtul.[77]

Profetul ﷺ a spus:

77 Relatat de al-Dārimī (144).

المُؤْمِنُ لاَ يُمَارِي، وَلاَ أَشْفَعُ لِلْمُمَارِي يَوْمَ القِيَامَةِ، فَدَعُوا الْمِرَاءَ لِقِلَّةِ خَيْرِهِ

Credinciosul nu intră în dispute și nu voi mijloci în Ziua Învierii pentru cel care intră în dispute. Lăsați disputele, fiindcă binele lor este puțin![78]

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Ibn ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el și de tatăl său, dezaproba dezbaterea”*, se urmărește dezbaterea al cărei scop este tulburarea oamenilor, în care fiecare își apără părerea, fără să vrea adevărul, ci numai să își apere părerea și să își învingă potrivnicul. Aceasta este o dezbatere vrednică de mustrare. Dacă scopul este însă ajungerea la adevăr și aflarea celui de partea căruia se află, apoi întoarcerea la adevăr, acesta este un lucru cerut.

În privința cuvintelor sale: *„La fel Mālik ibn Anas, cei de dinaintea lui și cei de după el, până în ziua noastră”*, adică dezaprobă dezbaterea. Uneori dezbaterea poate deveni necesară, însă, câtă vreme omul este ferit de ea, să nu intre decât la nevoie și dacă are pregătire și este desprins de poftă. Grija lui să nu fie să biruiască el, ci să biruiască adevărul, fie că se află de partea sa, fie de partea potrivnicului său.

78 Relatat de al-Ṭabarānī în Al-Muʿjam al-kabīr (7659) și Ibn Baṭṭah în Al-Ibānah (531).

Aceasta este dezbaterea corectă. De aceea s-a transmis de la imamul al-Shāfiʿī că a spus:

ما ناظرتُ أحدًا إلا أحببتُ أن يظهرَ الحَقّ على يدِه فأَنْتفِـع

Nu am dezbătut cu nimeni fără să îmi doresc ca adevărul să se arate prin el, ca să trag folos.

Scopul său nu este pofta și nici să biruiască el, ci arătarea și lămurirea adevărului, fie de partea sa, fie de partea altuia. În cuvântul Preaînaltului:

﴿مَا يُجَٰدِلُ فِيٓ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ إِلَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَلَا يَغۡرُرۡكَ تَقَلُّبُهُمۡ فِي ٱلۡبِلَٰدِ﴾

Nu se ceartă asupra versetelor lui Allah decât cei care nu au crezut. Să nu te amăgească umbletul lor prin ținuturi!,

Coran, 40:4

disputa asupra versetelor lui Allah poate fi prin tăgăduirea lor ori prin punerea unei părți a Coranului împotriva alteia și împotrivirea unora față de altele. Aceasta este fapta necredincioșilor. De aceea, când l-au auzit pe Profet ﷺ rugându-se în rugăciunea sa:

يا رَحمن يا رَحيم

O, Milostivule! O, Îndurătorule!,

au spus: Priviți-l! Pretinde că are o singură divinitate și spune:

يا رَحمن يا رَحيم

O, Milostivule! O, Îndurătorule!

Aruncau oamenii în confuzie, ca și cum al-Raḥmān ar fi o divinitate de sine stătătoare, iar al-Raḥīm o altă divinitate de sine stătătoare. Allah, Mărețul și Preaînaltul, a coborât:

﴿قُلِ ٱدْعُواْ ٱللَّهَ أَوِ ٱدْعُواْ ٱلرَّحْمَٰنَ ۖ أَيًّا مَّا تَدْعُواْ فَلَهُ ٱلْأَسْمَآءُ ٱلْحُسْنَىٰ﴾

Spune: «Chemați-L Allah ori chemați-L al-Raḥmān! Oricum L-ați chema, ale Lui sunt Numele cele mai frumoase.»
Coran, 17:110 · fragment

În privința cuvintelor sale: *„Un om l-a întrebat pe ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb”*, acesta este Ṣabīgh ibn ʿAsal, cunoscut pentru dispute și întrebări de prisos în vremea lui ʿUmar, Allah să fie mulțumit de el. L-a întrebat despre:

﴿وَٱلذَّٰرِيَٰتِ ذَرْوًا فَٱلْحَٰمِلَٰتِ وِقْرًا﴾

Pe cele care împrăștie din plin, apoi pe cele care poartă o povară:
Coran, 51:1–2

ce sunt? Nu avea nevoie de aceasta. Datoria era să întrebe despre lucrurile religiei și ale crezului său. Întrebarea despre

﴿وَٱلذَّٰرِيَٰتِ ذَرْوًا فَٱلْحَٰمِلَٰتِ وِقْرًا﴾

pe cele care împrăștie din plin, apoi pe cele care poartă o povară
Coran, 51:1–2

este ușor de aflat în cărțile de tâlcuire și nu cere oprirea îndelungată asupra ei. Datoria era să întrebe despre ceea ce este mai mare și mai necesar. Căutătorul cunoașterii nu trebuie să își ocupe sufletul și să își ocupe profesorul cu întrebări de prisos, ci să îl întrebe despre chestiunile de temelie și cele însemnate.

A spus: *„Dacă ai fi fost cu capul ras”*, adică ras pe cap, fiindcă aceasta este o trăsătură a khawārij. Ei întreabă asemenea întrebări. Dacă ai fi avut semnul lor, te-aș fi lovit dureros. Această întrebare este de felul întrebărilor khawārij, fiindcă ei întreabă despre lucruri de care nu au nevoie.

În privința cuvintelor sale: *„Ți-aș fi tăiat gâtul”*, adică te-aș fi ucis, fiindcă Profetul ﷺ a poruncit uciderea khawārij. A spus:

فَأَيْنَمَا لَقِيتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ، وَلَئِنْ أَدْرَكْتُهُمْ لَأَقْتُلَنَّهُمْ قَتْلَ عَادٍ

Oriunde îi întâlniți, ucideți-i! Dacă i-aș apuca, i-aș ucide precum a fost ucis neamul ʿĀd.[79]

Această adresare este către conducători, nu către oricine. Să nu îți iei o armă și să îl ucizi pe oricine bănuiești că este dintre khawārij. Aceasta este anarhie. Cel care aplică uciderea este conducătorul, iar ʿUmar era conducătorul, Allah să fie mulțumit de el.

În privința cuvintelor sale ﷺ:

الْمُؤْمِنُ لاَ يُمَارِي، وَلاَ أَشْفَعُ لِلْمُمَارِي يَوْمَ القِيَامَةِ، فَدَعُوا المِرَاءَ لِقِلَّةِ خَيْرِهِ

Credinciosul nu intră în dispute și nu voi mijloci în Ziua Învierii pentru cel care intră în dispute. Lăsați disputele, fiindcă binele lor este puțin!,

79 Relatat de al-Bukhārī (3166) și Muslim (1064).

mirā᾽ este disputa fără folos, care stârnește îndoiala și ocupă timpul fără folos. Polemica, disputa și dezbaterea au aici același înțeles. *„Credinciosul nu intră în dispute”*, adică una dintre trăsăturile credinciosului este că se ferește de disputa fără folos.

وَلاَ أَشْفَعُ لِلْمُمَارِي يَوْمَ القِيَامَةِ

Nu voi mijloci în Ziua Învierii pentru cel care intră în dispute

este o amenințare aspră pentru cel care intră în dispute și o avertizare împotriva disputei. *„Lăsați disputele, fiindcă binele lor este puțin!”* Unii învățați spun în cărțile de crez versificate:

Să nu fie contrazicere, nici dispută în religie!
Oare se ceartă altcineva decât cel care nu a crezut?

Avertizare împotriva recomandării cuiva fără cunoaștere

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Unui musulman nu îi este îngăduit să spună: «Cutare este un om al Sunnei», până când nu știe că s-au adunat în el însușirile Sunnei. Nu i se spune om al Sunnei până când nu se adună în el întreaga Sunna."

Comentariu

Nu recomanda și nu lăuda omul decât cu știință, ca oamenii să nu fie amăgiți de lauda ta, când el nu este astfel. Dacă îi cunoști cu certitudine persoana, calea, cunoașterea și statornicia, îl poți recomanda. Să te avânți însă în lauda și recomandarea lui fără să știi nimic despre el este o recomandare primejdioasă, care îi amăgește pe oameni în privința acelui om. De s-ar opri la aceasta cei care îi recomandă pe oameni și nu ar recomanda decât pe cel care întrunește condițiile! Recomandarea este mărturie. Dacă recomandarea nu este adevărată, devine mărturie mincinoasă.

În privința cuvintelor sale: *„S-au adunat în el însușirile Sunnei"*, însușirile Sunnei sunt în crez, cunoaștere, faptă și luarea ca pildă a înaintașilor drepți. Dacă nu are decât o singură însușire, nu îl judeca drept om al Sunnei numai pentru o însușire ori un singur lucru. Cum este atunci cu cel care nu are nimic dintre acestea?!

Cele patru rădăcini ale învățăturilor poftelor

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: ʿAbd Allāh ibn al-Mubārak, Allah să aibă milă de el, a spus:

أصلُ اثنينِ وسبعينَ هوًى أربعةُ أهواءٍ، فِمن هذه الأربعةِ أَهْوَاء تَشَعَّبَت الاثنانِ وسَبعون هوًى: القَدَرِيَّة، والمُرْجِئَة، والشِّيعَة، والخَوَارِج

Rădăcina celor șaptezeci și două de învățături ale poftelor este în patru învățături. Din acestea patru s-au ramificat cele șaptezeci și două: qadariyyah, murjiʾah, șiiții și khawārij.

Comentariu

Cuvintele lui ʿAbd Allāh ibn al-Mubārak:

أصلُ اثنينِ وسبعينَ هوًى أربعةُ أهواءٍ، فِمن هذه الأربعةِ أَهْوَاء تَشَعَّبَت الاثنانِ وسَبعون هوًى: القَدَرِيَّة، والمُرْجِئَة، والشِّيعَة، والخَوَارِج

Rădăcina celor șaptezeci și două de învățături ale poftelor este în patru învățături. Din acestea patru s-au ramificat cele șaptezeci și două: qadariyyah, murjiʾah, șiiții și khawārij,

autorul le-a amintit la începutul tratatului și le-am explicat acolo.

În privința cuvintelor sale: *„Învățături ale poftelor”*, aceasta fiindcă pofta i-a dus la dezbinare. Fiecare își urmează pofta. Dacă ar fi

urmat adevărul, nu s-ar fi împărțit în șaptezeci și trei de grupări. Pe cel care urmează adevărul pofta nu îl împrăștie. Fiecare își urmează însă pofta. Preaînaltul a spus:

﴿فَتَقَطَّعُوٓاْ أَمۡرَهُم بَيۡنَهُمۡ زُبُرٗاۖ كُلُّ حِزۡبِۭ بِمَا لَدَيۡهِمۡ فَرِحُونَ﴾

Ei și-au împărțit rânduiala între ei în scrieri, fiecare partid fiind bucuros de ceea ce are.

Coran, 23:53

Fiecare își urmează pofta.
Poftele nu au sfârșit, însă adevărul este unul și nu se împarte. Preaînaltul a spus:

﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِي﴾

Aceasta este calea Mea

Coran, 6:153 · fragment

— o singură cale —

﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِي مُسۡتَقِيمٗا فَٱتَّبِعُوهُۖ وَلَا تَتَّبِعُواْ ٱلسُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمۡ عَن سَبِيلِهِۦ﴾

aceasta este calea Mea dreaptă, urmați-o! Nu urmați celelalte căi, fiindcă vă vor despărți de calea Sa!

Coran, 6:153 · fragment

Cel care iese de pe calea dreaptă cade în aceste căi dezbinate, fără sfârșit.

În privința cuvintelor sale: *„Qadariyyah”*, aceștia sunt cei care vorbesc despre predestinare. Credința în predestinare este unul dintre cei șase stâlpi ai credinței:

أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ، وَمَلائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ

Să crezi în Allah, în îngerii Săi, în cărțile Sale, în trimișii Săi, în Ziua de Apoi și să crezi în predestinare, în binele și răul ei.[80]

Să crezi că Allah a predestinat, a scris în Tabla Păstrată, a voit, a vrut și a adus la existență, Slăvitul și Preaînaltul. Aceasta este calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah: credința în hotărârea divină cu aceste patru trepte. Cei care li se împotrivesc sunt de două feluri:

Prima grupare: qadariyyah care neagă predestinarea. Ei spun: „Fiecare își creează propria faptă, fără ca Allah să i-o fi predestinat. El este cel care a săvârșit-o de sine stătător.” Aceasta este părerea muʿtazilah și a celor care sunt în acord cu ei.

A doua grupare: qadariyyah care susțin constrângerea. Ei întrec măsura în afirmarea predestinării și spun: „Robul nu are alegere, voință ori faptă. Este numai fapta lui Allah în el. El este asemenea unei pene mișcate de vânt ori unui mort în mâna celui care îl spală: constrâns, fără alegere.” Aceștia sunt numiți cei care susțin constrângerea. Au întrecut măsura în afirmarea predestinării — căutăm ocrotire la Allah! — până când i-au luat robului alegerea și faptele și l-au făcut constrâns în faptele sale. Nu se roagă prin alegerea sa, nu săvârșește zină prin alegerea sa, nu dă zakātul prin alegerea sa și nu ia dobândă prin alegerea sa, ci este constrâns. La ei, fiecare este constrâns. Aceasta este părerea jabriyyah.

În privința cuvintelor sale: *„Murjiʾah”*, aceasta ține de capitolul credinței. Credința, așa cum au definit-o Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, este vorbă cu limba, convingere a inimii și faptă cu

80 Relatat de Muslim (8).

mădularele. Crește prin ascultare și scade prin neascultare. Murji'ah spun: *„Faptele nu intră în credință."* Dacă omul crede în inima sa, chiar dacă părăsește toate faptele, nu se roagă, nu postește și nu face nimic, intră în Paradis. La ei, credința nu crește și nu scade, fiindcă este în inimă. Credința lui Abū Bakr și credința celui mai nelegiuit om sunt la ei deopotrivă, fiindcă sunt în inimă.

În privința cuvintelor sale: *„Șiiții"*, aceștia pretind că iubesc familia Profetului, se arată partizani ai lui ʿAlī și ai urmașilor săi și cred că acestora li s-a nedreptățit dreptul. Cred că după Trimis califatul îi aparținea lui ʿAlī, că ʿAlī era cel desemnat de Trimisul lui Allah ﷺ să îi urmeze și că ceilalți companioni i-au luat și i-au uzurpat califatul, fiind astfel nedrepți și ṭawāghīt. Acesta este crezul lor — căutăm ocrotire la Allah!

În privința cuvintelor sale: *„Khawārij"*, aceștia sunt cei care se răzvrătesc cu sabia împotriva conducătorului dacă el săvârșește o greșeală care nu ajunge la necredință. Ei rup ascultarea și îi declară necredincioși pe musulmani pentru păcatele mari mai prejos de asociere. Învățătura lor se alcătuiește din două lucruri:

Primul: răzvrătirea împotriva conducătorilor musulmanilor și ruperea ascultării.

Al doilea: declararea necredinței celui care săvârșește păcate mari mai prejos de asociere. Îl judecă necredincios pe cel care săvârșește zină, pe hoț și pe cel care mănâncă dobânda. Aceasta este învățătura khawārij, o învățătură a întrecerii măsurii și a asprimii — căutăm ocrotire la Allah! Ei ridică sabia împotriva musulmanilor. Profetul ﷺ a spus:

يَقْتُلُونَ أَهْلَ الإِسْلامِ، وَيَدَعُونَ أَهْلَ الأَوْثَانِ

Îi ucid pe oamenii Islamului și îi lasă pe oamenii idolilor.
(vezi nota 79, p. 268)

Nu este cunoscut în istorie ca khawārij să fi luptat vreodată împotriva necredincioșilor, ci ei luptă mereu împotriva credincioșilor.

Calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah în privința companionilor se deosebește de cea a șiiților

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Cel care îi pune pe Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān și ʿAlī înaintea tuturor companionilor Trimisului lui Allah ﷺ, nu vorbește despre ceilalți decât cu bine și se roagă pentru ei a ieșit din șiism de la început până la sfârșit."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care îi pune pe Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān și ʿAlī înaintea tuturor companionilor Trimisului lui Allah ﷺ, nu vorbește despre ceilalți decât cu bine și se roagă pentru ei"*, aceasta este calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, spre deosebire de șiiți. Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah îi pun întâi pe Abū Bakr, apoi pe ʿUmar, apoi pe ʿUthmān și apoi pe ʿAlī, Allah să fie mulțumit de ei. Șiiții spun că ʿAlī este califul de după Trimis, că puterea de calif a celor trei este nevalabilă și îi declară necredincioși pe Abū Bakr și ʿUmar.

În privința cuvintelor sale: *„Nu vorbește despre ceilalți"*, dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ,

إلا بخيرٍ

decât cu bine

și laudă, Allah să fie mulțumit de ei,

ودَعَا لهم

și se roagă pentru ei,

în loc să îi blesteme, după cum îi blestemă șiiții, ori să îi defăimeze, după cum fac unii oameni care îi defăimează pe unii companioni ori vorbesc împotriva lor. Datoria este însă invers: să

îi preamărim și să îi lăudăm, fără să le încălcăm dreptul și fără să îl învinuim de greșeală pe vreunul, fiindcă Allah a fost mulțumit de ei și i-a lăudat în multe versete, iar Trimisul ﷺ i-a lăudat și a fost mulțumit de ei.

Cel care vorbește împotriva companionilor ori a vreunuia dintre ei este dintre oamenii rătăcirii și Îi contrazice pe Allah și pe Trimisul Său în privința dreptului companionilor. Nu este îngăduit niciodată să fie încălcat dreptul companionilor, nici al fiecăruia în parte și nici al lor împreună, ci să se vorbească numai cu bine, pentru întâietatea lor asupra comunității. Ei sunt cea mai bună și cea mai aleasă generație, potrivit mărturiei Trimisului lui Allah ﷺ, care a spus:

خَيْرُكُمْ قَرْنِي

Cei mai buni dintre voi sunt cei din generația mea.[81]

Adică generația în care se află Trimisul ﷺ. Ei sunt cea mai bună generație.

„Nu vorbește despre ceilalți”, nici despre fiecare în parte și nici despre ei împreună, *„decât cu bine”*.

În privința cuvintelor sale: *„A ieșit din șiism de la început până la sfârșit”*, cel care îi pune pe cei patru califi în ordinea lor și îi laudă pe ceilalți companioni urmează calea Ahl al-Sunnah și se dezleagă de șiism.

„Cel care spune că credința este vorbă și faptă, crește și scade, a ieșit din irjā' de la început până la sfârșit.”

„Cel care susține rugăciunea în spatele oricărui om evlavios ori nelegiuit, lupta alături de orice calif, nu socotește îngăduită răzvrătirea cu sabia împotriva conducătorului și se roagă pentru îndreptarea lor a ieșit din învățătura khawārij de la început până la sfârșit.”

81 Relatat de al-Bukhārī (3450) și Muslim (2535).

Credința în predestinare și deosebirea de qadariyyah

„Cel care spune că toate cele predestinate sunt de la Allah, Preaputernicul și Mărețul, binele și răul lor, că El îl rătăcește pe cine voiește și îl călăuzește pe cine voiește a ieșit din învățătura qadariyyah de la început până la sfârșit și este un om al Sunnei."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care spune că credința este vorbă și faptă, crește și scade, a ieșit din irjāʾ de la început până la sfârșit"*, după ce a amintit că murjiʾah sunt una dintre rădăcinile grupărilor rătăcite, a lămurit calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, care este opusă învățăturii lor. Ahl al-Sunnah socotesc că credința este vorbă, faptă și convingere și că ea crește și scade, după cum arată dovezile din Cartea lui Allah și Sunna Trimisului Său ﷺ, spre deosebire de murjiʾah, care socotesc că fapta nu intră în realitatea credinței.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care susține rugăciunea în spatele oricărui om evlavios ori nelegiuit, lupta alături de orice calif, nu socotește îngăduită răzvrătirea cu sabia împotriva conducătorului și se roagă pentru îndreptarea lor"*, acesta este dezlegat de gruparea khawārij. Autorul a amintit cele patru grupări. Cel care se ține de ascultarea și supunerea față de conducătorul musulmanilor și nu se răzvrătește împotriva lui pentru o greșeală ori o neascultare mai prejos de necredință, urmează prin aceasta calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah: rugăciunea în spatele emirilor musulmani, lupta alături de ei pe calea lui Allah și rugăciunea pentru îndreptarea și izbânda lor. Aceasta este calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah în raport cu conducătorii. Cel care se împotrivește în ceva dintre acestea are o înclinație dintre înclinațiile oamenilor rătăcirii, o înclinație a khawārij.

„Lupta alături de orice calif": dacă el poruncește lupta, lupta alături de el este obligatorie.

Aceasta este datoria: ascultarea și supunerea, rugăciunea în spatele lor, lupta alături de ei și ferirea de răzvrătirea armată împotriva lor, după cum fac khawārij. Aceasta este calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah în privința conducătorilor, opusă celor spuse de khawārij și muʿtazilah.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care spune că toate cele predestinate sunt de la Allah, Preaputernicul și Mărețul, binele și răul lor, că El îl rătăcește pe cine voiește și îl călăuzește pe cine voiește a ieșit din învățătura qadariyyah de la început până la sfârșit”*, orice se petrece este prin predestinarea lui Allah: necredința și credința, neascultarea și ascultarea, sărăcia și bogăția, boala și sănătatea și celelalte. Tot ceea ce se petrece în univers este prin hotărârea și predestinarea lui Allah. Nimic nu iese din hotărârea și predestinarea Sa. Aceasta este calea Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, spre deosebire de cele două feluri de qadariyyah: cei care neagă predestinarea și cei care susțin constrângerea.

„Îl rătăcește pe cine voiește.” Nu îl rătăcește decât pe cel care a săvârșit cauza rătăcirii, astfel că Allah îl rătăcește. Preaînaltul a spus:

﴿فَلَمَّا زَاغُوٓا۟ أَزَاغَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۚ وَٱللَّهُ لَا يَهْدِى ٱلْقَوْمَ ٱلْفَـٰسِقِينَ﴾

Când ei s-au abătut, Allah le-a abătut inimile. Allah nu călăuzește neamul nelegiuiților.

Coran, 61:5 · fragment

În Coran nu vine pieire, rătăcire ori pedeapsă fără să fie amintită cauza ei din partea robului și că Allah i-a predestinat-o pentru o cauză din partea sa. De aceea spunem: îl rătăcește pe cine voiește prin dreptatea Sa. Aplică dreptatea asupra oamenilor rătăcirii și nu îi face asemenea oamenilor călăuzirii. Preaînaltul a spus:

﴿أَفَنَجْعَلُ ٱلْمُسْلِمِينَ كَٱلْمُجْرِمِينَ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ﴾

Oare să îi facem pe musulmani asemenea nelegiuiților? Ce aveți? Cum judecați?

Coran, 68:35–36

Îl călăuzește pe cine voiește prin harul Său, Slăvitul și Preaînaltul.

Credința în întoarcerea unor oameni înainte de Ziua Învierii

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „A apărut o inovație care este necredință în Allah Cel Măreț. Cel care o susține este necredincios în Allah, fără îndoială: cel care crede în întoarcere și spune că ʿAlī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el, este viu și se va întoarce înainte de Ziua Învierii, la fel Muḥammad ibn ʿAlī, Jaʿfar ibn Muḥammad și Mūsā ibn Jaʿfar. Ei vorbesc despre imamat și că aceștia cunosc nevăzutul. Ferește-te de ei, fiindcă sunt necredincioși în Allah Cel Măreț, la fel cel care susține această părere."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care crede în întoarcere"*, aceasta este la șiiți. Ei spun că imamii morți din familia Profetului se întorc la sfârșitul vremii, înfăptuiesc dreptatea și îi scot pe ʿUmar, Abū Bakr și pe companioni din mormintele lor și îi ard.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care o susține este necredincios în Allah, fără îndoială"*, cel care susține întoarcerea în acest fel este fără îndoială necredincios în Allah, Preaputernicul și Mărețul.

În privința cuvintelor sale: *„Și spune că ʿAlī ibn Abī Ṭālib, Allah să fie mulțumit de el, este viu"*, unii dintre cei care întrec măsura spun că ʿAlī nu a murit și că este în nori; ei îl adoră.

În privința cuvintelor sale: *„Muḥammad ibn ʿAlī"*, adică Muḥammad ibn ʿAlī ibn al-Ḥusayn, al-Bāqir; *„Jaʿfar ibn Muḥammad"*, adică Jaʿfar ibn Muḥammad ibn ʿAlī ibn al-Ḥusayn, cunoscut ca Jaʿfar al-Ṣādiq; și *„Mūsā ibn Jaʿfar"*, al-Kāẓim, fiul lui Jaʿfar al-Ṣādiq. De aceea rāfiḍah îșI spun *„al-Mūsawiyyah"* și *„al-Mūsawī"*, prin raportare la Mūsā al-Kāẓim.

În privința cuvintelor sale: *„Ei vorbesc despre imamat și că aceștia cunosc nevăzutul"*, cred despre imamii lor că ei cunosc nevăzutul, legiferează ceea ce vor și abrogă din Lege ceea ce vor, fiindcă Allah i-ar fi împuternicit cu aceasta.

„Că aceștia", adică imamii, *„cunosc nevăzutul"*. Dar cunoaște cineva nevăzutul în afară de Allah?!

În privința cuvintelor sale: *„Ferește-te de ei, fiindcă sunt necredincioși în Allah Cel Măreț”*, cel care pretinde cunoașterea nevăzutului ori că cineva cunoaște nevăzutul, în afară de cei pe care Allah i-a învățat dintre trimișii Săi, este necredincios. Preaînaltul a spus:

﴿عَٰلِمُ ٱلۡغَيۡبِ فَلَا يُظۡهِرُ عَلَىٰ غَيۡبِهِۦٓ أَحَدًا إِلَّا مَنِ ٱرۡتَضَىٰ مِن رَّسُولٖ فَإِنَّهُۥ يَسۡلُكُ مِنۢ بَيۡنِ يَدَيۡهِ وَمِنۡ خَلۡفِهِۦ رَصَدٗا﴾

Cunoscătorul nevăzutului, El nu dezvăluie nimănui nevăzutul Său, în afară de un trimis pe care îl alege. El pune înaintea și în urma lui o pază.

Coran, 72:26–27

Aceasta este numai pentru trimiși, pentru folosul comunității și al chemării la Allah și ca să fie o minune pentru ei. Cât despre alții decât trimișii, Allah nu îi dezvăluie nimănui nimic din nevăzut.

Poziția față de ʿUthmān și ʿAlī

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Ṭuʿmah ibn ʿAmr și Sufyān ibn ʿUyaynah, Allah să aibă milă de amândoi, au spus:

من وقفَ عِند عُثمان وعليٍّ، فهو شِيعيٌّ، لا يعدلُ، ولا يكلَّم، ولا يُجالَس، ومن قَدَّم عليًّا على عثمانَ رضي الله عنهما فهو رَافِضِيٌّ، قد رفضَ آثارَ أصحابِ رسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم و رضي الله عنهم، ومن قَدَّم الأربعةَ على جَميعهم، وترحَّم على الباقينَ وكَفَّ عن زَلَلِهم، فهو على طريقِ الاستقامةِ والهُدَى في هذا البابِ

Cel care se oprește în privința lui ʿUthmān și ʿAlī este șiit. Nu îi este recunoscută cinstea, nu i se vorbește și nu se stă cu el. Cel care îl pune pe ʿAlī înaintea lui ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de amândoi, este rāfiḍī: a respins relatările companionilor Trimisului lui Allah ﷺ, Allah să fie mulțumit de ei. Cel care îi pune pe cei patru înaintea tuturor, cere milă pentru ceilalți și se abține de la alunecările lor este pe calea statorniciei și călăuzirii în acest capitol.

Comentariu

Cel care se oprește în privința lui ʿUthmān și ʿAlī și spune că puterea de calif îi aparținea lui ʿAlī, nu lui ʿUthmān, este șiit. Cum

este atunci cu cel care spune că puterea de calif nu îi aparținea lui Abū Bakr și ʿUmar, ci lui ʿAlī, cel desemnat să îi urmeze Trimisului?!

În privința cuvintelor sale: *„Nu îi este recunoscută cinstea, nu i se vorbește și nu se stă cu el”*, este șiit și omul se dezleagă de el. *„Nu îi este recunoscută cinstea”*, adică nu este judecat ca având integritate. *„Nu i se vorbește”*, adică printr-o vorbire de cinstire, familiaritate și acord. *„Nu se stă cu el”*, fiindcă răul său se răspândește asupra celor care stau cu el. Chemătorii la rătăcire îi influențează pe cei care stau cu ei și îi însoțesc.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care îl pune pe ʿAlī înaintea lui ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de ei, este rāfiḍī”*, se urmărește califatul. Cât despre întâietate — care dintre ei este mai bun —, aceasta este o chestiune de divergență între învățați. Unii îl socotesc mai bun pe ʿAlī, iar alții pe ʿUthmān. În privința califatului, cel care îl pune pe ʿAlī înaintea lui ʿUthmān este dintre oamenii rătăcirii, fiindcă companionii, între ei însuși ʿAlī, au căzut de acord să îl pună înainte pe ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de el.

În privința cuvintelor sale: *„A respins relatările companionilor Trimisului lui Allah ﷺ”*, au fost numiți rāfiḍah fiindcă i-au spus lui Zayd ibn ʿAlī: *„Ce spui despre Abū Bakr și ʿUmar?”* El a spus: *„Îi iubesc și le sunt loial, fiindcă sunt cei doi sfătuitori ai străbunicului meu, Trimisul lui Allah ﷺ.”* Ei au spus: *„Atunci te respingem.”* L-au respins și au fost numiți rāfiḍah, fiindcă l-au respins pe Zayd ibn ʿAlī.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care îi pune pe cei patru înaintea tuturor”*, adică înaintea tuturor companionilor, *„cere milă pentru ceilalți”*, dintre companioni, după cum a spus la începutul pasajului.

În privința cuvintelor sale: *„Se abține de la alunecările lor”*, se abține de la greșelile care se pot petrece din partea unora dintre ei, fiindcă fiecare în parte nu este ferit de greșeală. Se pot petrece unele greșeli din partea unora. Însă ei au virtuți și credință care le acoperă greșeala și au însoțirea Trimisului lui Allah ﷺ, care acoperă puțina greșeală ce se poate petrece.

În privința cuvintelor sale: *„Este pe calea statorniciei și călăuzirii în acest capitol”*, cel care crede aceasta despre companioni este dintre oamenii călăuzirii. Îi pune înainte pe cei pe care Allah i-a pus înainte, cere mulțumirea lui Allah pentru ceilalți și nu le caută greșelile. El este dintre Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, fiindcă aceasta este calea lor în privința companionilor Trimisului lui Allah ﷺ.

Mărturisirea Paradisului pentru cei zece cărora Trimisul ﷺ le-a mărturisit Paradisul

„Din Sunna face parte să mărturisești că cei zece cărora Trimisul lui Allah ﷺ le-a mărturisit Paradisul sunt dintre oamenii Paradisului, fără îndoială.”

În privința cuvintelor sale: *„Din Sunna face parte să mărturisești că cei zece cărora Trimisul lui Allah ﷺ le-a mărturisit Paradisul sunt dintre oamenii Paradisului”*, Sunna este să mărturisești Paradisul pentru cei cărora Trimisul ﷺ le-a mărturisit Paradisul. Ei sunt cei zece: cei patru califi, Ṭalḥah, al-Zubayr, Saʿd ibn Abī Waqqāṣ, Saʿīd ibn Zayd ibn ʿAmr ibn Nufayl, vărul lui ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, Abū ʿUbaydah ibn al-Jarrāḥ și ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf, Allah să fie mulțumit de ei. Aceștia sunt cei cărora Profetul ﷺ le-a mărturisit Paradisul. Noi le mărturisim Paradisul prin mărturia Trimisului lui Allah ﷺ.

În privința cuvintelor sale: *„Fără îndoială”*, cel care pune aceasta la îndoială, socotind că unul dintre aceștia nu este dintre oamenii Paradisului, este necredincios. Cum este atunci cu cel care îi blestemă pe Abū Bakr și ʿUmar și îi numește idoli?!

Invocarea binecuvântării asupra Trimisului ﷺ și familiei sale

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Nu îl deosebi pe nimeni prin invocarea binecuvântării asupra lui, în afară de Trimisul lui Allah ﷺ și de familia sa."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Nu îl deosebi pe nimeni prin invocarea binecuvântării asupra lui, în afară de Trimisul lui Allah ﷺ și de familia sa"*, ṣalāh în limbă înseamnă rugă de cerere. Ṣalāh în Legea religioasă este însă actul de adorare început prin takbīr și încheiat prin salutul de pace, cuprinzând statul în picioare, plecăciunea, prosternarea, ședereа, recitarea Coranului, takbīrul și slăvirea. Este alcătuită din fapte și vorbe începute prin takbīr și încheiate prin salutul de pace. Aceasta este rugăciunea în Legea religioasă.

Dacă îi amintește împreună pe familie și companioni, prin familie se înțeleg rudele Trimisului ﷺ, iar *„companioni"* este pluralul lui *„companion"*, care poate fi ori nu rudă a Trimisului ﷺ.

Dacă familia este amintită singură, companionii intră în ea, fiindcă termenul āl se folosește în două înțelesuri:

* Cu înțelesul rudelor, cărora le este oprită milostenia.

* Cu înțelesul celor care îl urmează. Aceștia sunt numiți āl, precum „āl Firʿawn", adică adepții Faraonului, și „āl Muḥammad", adică cei care îl urmează pe Muḥammad ﷺ.

Cât despre invocarea binecuvântării asupra altcuiva decât Profetul ﷺ, în mod separat, precum asupra unui companion singur ori asupra unui musulman singur, aceasta este îngăduită câtă vreme nu este făcută un semn distinctiv. Să spui: *„O, Allah! Binecuvântează-l pe cutare"* este îngăduit, câtă vreme nu este făcut un semn distinctiv, după cum este la rāfiḍah. Invocarea binecuvântării asupra altcuiva decât Trimisul ﷺ uneori nu are însă nimic rău. El ﷺ a spus:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى آلِ أَبِي أَوْفَى

O, Allah! Binecuvântează familia lui Abū Awfā![82]

Allah, Mărețul și Preaînaltul, i-a poruncit aceasta. Preaînaltul a spus:

﴿وَصَلِّ عَلَيْهِمْ﴾

Roagă-te pentru ei,
Coran, 9:103 · fragment

adică cere pentru ei,

﴿إِنَّ صَلَوٰتَكَ سَكَنٌ لَّهُمْ﴾

căci rugăciunile tale sunt liniștire pentru ei.
Coran, 9:103 · fragment

În privința cuvintelor sale: *„Și de familia sa”*, prin familia sa se urmăresc cei care îl urmează.

82 Relatat de al-Bukhārī (1426) și Muslim (1078).

Uciderea nedreaptă a lui ʿUthmān

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Să știi că ʿUthmān ibn ʿAffān, Allah să fie mulțumit de el, a fost ucis pe nedrept, iar cel care l-a ucis era nedrept."
„Cel care recunoaște cele din această carte, crede în ele, le ia drept călăuză, nu se îndoiește de nicio literă din ea și nu tăgăduiește nici măcar o literă este un om al Sunnei și al comunității unite, deplin, în care s-au adunat toate însușirile comunității unite. Cel care tăgăduiește o literă din cele aflate în această carte, se îndoiește de o literă ori se îndoiește și se oprește este un om al poftelor."

Comentariu
În privința cuvintelor sale: *„Să știi că ʿUthmān ibn ʿAffān, Allah să fie mulțumit de el, a fost ucis pe nedrept"*, aceasta a fost lămurită mai înainte.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care recunoaște cele din această carte, crede în ele, le ia drept călăuză, nu se îndoiește de nicio literă din ea și nu tăgăduiește nici măcar o literă este un om al Sunnei și al comunității unite"*, cele amintite în această carte sunt crezul Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah. El nu a spus: *„Cel care nu crede ceea ce am spus eu"*, ci: *„Cel care nu crede cele din această carte"*, care sunt temeliile căii Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah. Nu există, așadar, în aceste cuvinte motivul de reproș presupus de unii cititori, fiindcă a consemnat în această carte temeliile Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah. Cel care tăgăduiește ceva din ele ori le tăgăduiește este fără îndoială rătăcit.

În privința cuvintelor sale: *„Este un om al Sunnei și al comunității unite, deplin, în care s-au adunat toate însușirile comunității unite"*, aceasta fiindcă a crezut ceea ce urmează Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah din cele amintite în această carte. Dacă are crezul Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, este dintre ei. Cel care tăgăduiește ceva din crezul lor este dintre inovatori.

Cel care se îndoiește de ceva din Coran, chiar de o singură literă, a căzut în necredință

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Cel care tăgăduiește ori se îndoiește de o literă din Coran ori de ceva venit de la Trimisul lui Allah ﷺ Îl va întâlni pe Allah Preaînaltul ca unul care dezminte. Teme-te de Allah, fii prevăzător și cercetează-ți credința!"

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care tăgăduiește ori se îndoiește de o literă din Coran ori de ceva venit de la Trimisul lui Allah ﷺ"*, cel care se îndoiește de ceva din Coran, chiar de o singură literă, este necredincios, fiindcă Îl dezminte pe Allah, Preaputernicul și Mărețul. Ori se îndoiește de ceva din vorbirea Trimisului lui Allah ﷺ, statornicită de la el, precum dacă spune:

„Chiar dacă acest hadith este autentic de la Trimis, eu nu cred ceea ce cuprinde"

, ori: *„Mă îndoiesc"* sau *„Mă opresc"*. El îl dezminte pe Trimis ﷺ, fiindcă datoria este adeverirea hotărâtă a cuvântului lui Allah și a cuvântului Trimisului Său ﷺ, fără șovăire și fără oprire în ceva dintre acestea.

Dimpotrivă, crede în întreg Coranul și în tot ceea ce este autentic de la Trimis ﷺ, așa cum a venit de la Allah și de la Trimisul Său ﷺ, fără să se îndoiască ori să se oprească. Aceasta este calea oamenilor credinței: adeverirea celor din Cartea lui Allah și din Sunna Trimisului lui Allah ﷺ.

În privința cuvintelor sale: *„Teme-te de Allah, fii prevăzător și cercetează-ți credința!"*, adică teme-te de Allah ca să nu intre în sufletul tău vreo îndoială despre cuvântul lui Allah, despre cuvântul Trimisului ﷺ ori despre crezul Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah. Cercetează-ți credința, ca să nu intre în ea ceva dintre acestea.

Din Sunna: nu există ascultare de făptură în neascultarea față de Creator

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Din Sunna face parte să nu asculți de nimeni într-o neascultare față de Allah, nici de părinți și nici de toate făpturile. Nu există ascultare de un om în neascultarea față de Allah. Să nu iubești pe nimeni pentru aceasta și să urăști toate acestea pentru Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Din Sunna face parte să nu asculți de nimeni într-o neascultare față de Allah"*, aceasta este o temelie dintre temeliile Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah, primită din cuvântul Profetului ﷺ:

لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ

Nu există ascultare de o făptură în neascultarea față de Creator.[83]

Și el ﷺ a spus:

إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ

Ascultarea este numai în ceea ce este bine.[84]

83 Relatat de Aḥmad (1095) și al-Ṭabarānī în Al-Muʿjam al-kabīr (367).

84 Relatat de al-Bukhārī (4085) și Muslim (1840).

De cel care poruncește neascultarea față de Allah nu asculta în acea neascultare, chiar dacă este tatăl tău, mama ta, cel mai apropiat om de tine, conducător ori sultan. Nu asculta de el în neascultare. Preaînaltul a spus despre iudei și creștini:

﴿ٱتَّخَذُوٓاْ أَحۡبَارَهُمۡ وَرُهۡبَٰنَهُمۡ أَرۡبَابٗا مِّن دُونِ ٱللَّهِ﴾

I-au luat pe învățații și călugării lor drept domni în afara lui Allah,
Coran, 9:31 · fragment

[Al-Tawba, 9:31] când i-au ascultat în neascultare.
În privința cuvintelor sale: *„Nici de părinți și nici de toate făpturile”*, Preaînaltul a spus despre părinți:

﴿وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيۡهِ حَمَلَتۡهُ أُمُّهُۥ وَهۡنًا عَلَىٰ وَهۡنٖ
وَفِصَٰلُهُۥ فِي عَامَيۡنِ أَنِ ٱشۡكُرۡ لِي وَلِوَٰلِدَيۡكَ إِلَيَّ ٱلۡمَصِيرُ وَإِن
جَٰهَدَاكَ عَلَىٰٓ أَن تُشۡرِكَ بِي مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ فَلَا
تُطِعۡهُمَاۖ وَصَاحِبۡهُمَا فِي ٱلدُّنۡيَا مَعۡرُوفٗاۖ وَٱتَّبِعۡ سَبِيلَ مَنۡ
أَنَابَ إِلَيَّۚ ثُمَّ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ﴾

I-am poruncit omului în privința părinților săi. Mama sa l-a purtat în slăbiciune peste slăbiciune, iar înțărcarea sa este în doi ani. Să Îmi mulțumești Mie și părinților tăi! La Mine este întoarcerea. Dacă ei se străduiesc să te facă să Îmi asociezi ceea ce nu cunoști, nu îi asculta, ci însoțește-i în viața lumească după buna-cuviință și urmează calea celui care se întoarce către Mine. Apoi la Mine este întoarcerea voastră și vă voi înștiința despre ceea ce făceați.
Coran, 31:14–15

Preaînaltul a spus:

﴿وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَـٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حُسْنًا ۖ وَإِن جَـٰهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِى مَا لَيْسَ لَكَ بِهِۦ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَآ ۚ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

I-am poruncit omului binefacerea față de părinții săi. Dacă ei se străduiesc să te facă să Îmi asociezi ceea ce nu cunoști, nu îi asculta! La Mine este întoarcerea voastră și vă voi înștiința despre ceea ce făceați.

Coran, 29:8

Nu există ascultare de o făptură în neascultarea față de Creator, oricine ar fi această făptură, chiar dacă este cel mai apropiat om de tine, precum părinții. Cum este atunci cu alții decât ei?!
În privința cuvintelor sale: *„Să nu iubești pe nimeni pentru aceasta și să urăști toate acestea pentru Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul”*, adică să nu iubești neascultarea și nici pe cel care o poruncește, ci să urăști aceasta. Să urăști neascultarea și pe oamenii ei, să urăști neascultările, pe oamenii lor și pe cel care le poruncește. Aceasta potrivit cuvântului Profetului ﷺ:

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الإِيْمَانِ

Cel dintre voi care vede un rău să îl schimbe cu mâna sa. Dacă nu poate, cu limba sa. Dacă nu poate, cu inima sa, iar aceasta este cea mai slabă credință.[85]

Să urăști, așadar, neascultările și pe oamenii lor. Aceasta ține de credință.

85 Relatat de Muslim (49).

Obligația căinței pentru păcatele mari și mici

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Și credința că este o îndatorire a robilor să se căiască față de Allah, Preaputernicul și Mărețul, de neascultările mari și mici."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Și credința că este o îndatorire a robilor să se căiască"*, trebuie să credem în obligativitatea căinței. Pocăința de păcate este obligatorie. Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَتُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

Căiți-vă cu toții către Allah, o, credincioșilor, poate veți izbândi!
Coran, 24:31 · fragment

Și a spus:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ تُوبُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا﴾

O, voi cei care ați crezut! Căiți-vă către Allah cu o căință sinceră!
Coran, 66:8 · fragment

Preaînaltul a spus:

﴿وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُوْلَـٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّـٰلِمُونَ﴾

Cei care nu se căiesc, aceștia sunt cei nedrepți.
Coran, 49:11 · fragment

Musulmanul trebuie să se căiască de păcatele și relele sale, fără să le continue, fără să stăruie în ele și fără să le trateze cu ușurință, spunând: *„Acestea sunt ușoare."* Să nu le trateze cu ușurință, fiindcă sunt neascultări, ci să se grăbească la căință. Preaînaltul a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا۟ فَٰحِشَةً أَوْ ظَلَمُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا۟ ٱللَّهَ
فَٱسْتَغْفَرُوا۟ لِذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا۟
عَلَىٰ مَا فَعَلُوا۟ وَهُمْ يَعْلَمُونَ أُو۟لَٰٓئِكَ جَزَآؤُهُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ
وَجَنَّٰتٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا ۚ وَنِعْمَ
أَجْرُ ٱلْعَٰمِلِينَ﴾

Cei care, când săvârșesc o faptă rușinoasă ori se nedreptățesc pe ei înșiși, Îl pomenesc pe Allah și cer iertare pentru păcatele lor — și cine iartă păcatele în afară de Allah? — și nu stăruie cu știință în ceea ce au făcut, aceștia au drept răsplată iertare de la Domnul lor și grădini pe sub care curg râuri, în care rămân pentru totdeauna. Ce bună este răsplata celor care lucrează!

Coran, 3:135–136

Allah i-a lăudat și le-a făgăduit.
El, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿إِنَّمَا ٱلتَّوْبَةُ عَلَى ٱللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلسُّوٓءَ بِجَهَٰلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ
مِن قَرِيبٍ ۖ فَأُو۟لَٰٓئِكَ يَتُوبُ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ ۗ وَكَانَ ٱللَّهُ عَلِيمًا

حَكِيمًا وَلَيْسَتِ ٱلتَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ حَتَّىٰٓ إِذَا
حَضَرَ أَحَدَهُمُ ٱلْمَوْتُ قَالَ إِنِّى تُبْتُ ٱلْـَٰٔنَ وَلَا ٱلَّذِينَ يَمُوتُونَ
وَهُمْ كُفَّارٌ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾

Allah primește căința celor care fac răul în neștiință, apoi se căiesc curând. Către aceștia Allah Se întoarce cu iertare. Allah este Atoateștiutor, Înțelept. Căința nu este însă pentru cei care săvârșesc rele până când, ajungând la unul dintre ei moartea, spune: «Acum mă căiesc!», nici pentru cei care mor necredincioși. Acestora le-am pregătit o pedeapsă dureroasă.

Coran, 4:17–18

Când vine moartea, căința nu mai este primită. Chiar dacă omul încă trăiește, la venirea morții căința sa nu mai este primită. Trebuie să se grăbească la căință și să nu o amâne. Îndată ce greșește, să se căiască față de Allah, Preaputernicul și Mărețul. Omul nu este ferit de greșeală: săvârșește o greșeală, are un neajuns ori săvârșește un păcat. Însă Allah, Mărețul și Preaînaltul, prin mila Sa a deschis poarta căinței. Ți-a deschis poarta căinței, te-a chemat la ea și ți-a făgăduit că te iartă dacă ești sincer în căința ta. Chiar și necredinciosul, dacă se căiește, Allah îi primește căința. Preaînaltul a spus:

﴿قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ إِن يَنتَهُوا۟ يُغْفَرْ لَهُم مَّا قَدْ سَلَفَ﴾

Spune-le celor care nu au crezut că, dacă încetează, le va fi iertat ceea ce a trecut,

Coran, 8:38 · fragment

[Al-Anfāl, 8:38] din necredință, asociere, uciderea sufletelor și altele. Dacă se căiesc, Allah le primește căința.

În hadith se află:

التَّوْبَةُ تَجُبُّ مَا قَبْلَهَا

Căința șterge ceea ce a fost înaintea ei.[86]

Musulmanul are nevoie de căință. Profetul ﷺ Îi cerea iertare lui Allah și se căia către El de peste o sută de ori pe zi. El ﷺ a spus:

أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ، فَإِنِّي أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ فِي اليَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً

O, oameni! Căiți-vă către Allah, fiindcă eu mă căiesc către Allah de peste șaptezeci de ori pe zi.[87]

Companionii numărau de la el într-o singură adunare: „Îi cer iertare lui Allah! Îi cer iertare lui Allah!", de peste o sută de ori, pacea și binecuvântarea fie asupra sa. [88] El este Trimisul lui Allah ﷺ. Cum este atunci cu alții decât el?!

Noi avem nevoie de căință către Allah, Preaputernicul și Mărețul. Omul nu este ferit de greșeală: săvârșește păcate, are neajunsuri și greșește. Are, așadar, nevoie de căință. Laudă lui Allah că ne-a deschis poarta căinței și ne-a făgăduit că o va primi și ne va șterge păcatele!

86 Vezi Ibn Mājah (4250): „Cel care se căiește de păcat este asemenea celui care nu are păcat."

87 Al-Bukhārī (6307): cererea de iertare și căința de peste șaptezeci de ori pe zi. Muslim (2702): îndemnul „O, oameni! Căiți-vă către Allah" și căința de o sută de ori pe zi.

88 Abū Dāwūd (1516) și al-Tirmidhī (3434), despre invocația repetată de o sută de ori într-o adunare: „Doamne, iartă-mă și primește-mi căința! Tu ești Cel care primește căința, Cel Iertător."

Cel care nu mărturisește Paradisul pentru cei cărora Trimisul ﷺ l-a mărturisit este un om al inovației și rătăcirii

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Cel care nu mărturisește Paradisul pentru cel căruia Trimisul lui Allah ﷺ i-a mărturisit Paradisul este un om al inovației și rătăcirii, care se îndoiește de ceea ce a spus Trimisul lui Allah ﷺ."

Comentariu

În privința cuvintelor sale: *„Cel care nu mărturisește Paradisul pentru cel căruia Trimisul lui Allah ﷺ i-a mărturisit Paradisul este un om al inovației și rătăcirii"*, la Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah mărturisirea Paradisului ori a Focului are o lămurire amănunțită:

Pentru cel căruia Trimisul lui Allah ﷺ i-a mărturisit Paradisul ori Focul, mărturisim aceasta, fiindcă Trimisul lui Allah ﷺ

﴿وَمَا يَنطِقُ عَنِ ٱلْهَوَىٰٓ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْىٌ يُوحَىٰ﴾

nu vorbește după poftă. Nu este decât o revelație care îi este revelată.

Coran, 53:3–4

Pentru cel despre care nu a venit dovadă că se află în Paradis ori în Foc, nu mărturisim nici Paradis, nici Foc. Dimpotrivă, nădăjduim pentru cel care face bine și ne temem pentru cel care face rău. Aceasta în privința persoanelor luate în parte.

În general, credem că credincioșii sunt în Paradis și toți necredincioșii sunt în Foc. Aceasta în general. În privința persoanelor luate în parte este însă nevoie de deosebire: nu hotărâm pentru nimeni Paradisul ori Focul decât prin dovadă din Carte și Sunna.

Profetul ﷺ a mărturisit despre unii companioni că sunt în Paradis. Noi afirmăm cu certitudine că ei, ca persoane anume, sunt dintre oamenii Paradisului. Ei sunt cei zece cărora li s-a mărturisit Paradisul: cei patru califi, Abū Bakr, ʿUmar, ʿUthmān și ʿAlī, apoi Ṭalḥah, al-Zubayr, Saʿd ibn Abī Waqqāṣ, Saʿīd ibn Zayd

ibn ʿAmr ibn Nufayl, Abū ʿUbaydah ibn al-Jarrāḥ și ʿAbd al-Raḥmān ibn ʿAwf, Allah să fie mulțumit de ei. Acestora le-a mărturisit Trimisul lui Allah ﷺ că sunt dintre oamenii Paradisului.

Noi credem aceasta și afirmăm cu certitudine că ei, ca persoane anume, sunt dintre oamenii Paradisului. Credem și că toți companionii sunt în Paradis, cei care au murit păstrând însoțirea și nu au apostaziat. Ei sunt în Paradis, fiindcă Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿لَّقَدْ رَضِيَ ٱللَّهُ عَنِ ٱلْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ ٱلشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ﴾

Allah a fost mulțumit de credincioși când ți-au făcut legământul sub copac. El a cunoscut ceea ce se afla în inimile lor.

Coran, 48:18 · fragment

Și a spus:

﴿وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِى تَحْتَهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا ۚ ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ﴾

Cei dintâi înaintași dintre emigranți și ajutoare și cei care i-au urmat în facerea de bine — Allah este mulțumit de ei, iar ei sunt mulțumiți de El. Le-a pregătit grădini pe sub care curg râuri, în care vor rămâne pentru totdeauna. Aceasta este izbânda cea mare.

Coran, 9:100

Toți companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt, așadar, în Paradis, potrivit mărturiei lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul. El i-a deosebit dintre ei pe cei zece, pe oamenii legământului mulțumirii și pe oamenii de la Badr, pentru care a venit o întâietate aparte. Cei care au crezut și au cheltuit înainte de cucerirea Meccăi au o treaptă mai mare decât cei care au cheltuit și au luptat după ea.

Cei care au primit Islamul înainte de cucerire sunt mai buni decât cei care l-au primit după cucerirea Meccăi. Companionii au fără îndoială ranguri diferite, însă Allah să fie mulțumit de ei toți și să îi facă mulțumiți! Nimeni nu atacă un companion dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ decât oamenii poftelor și inovațiilor, dintre khawārij, rāfiḍah și alții.

Cel care îi atacă pe califii drept călăuziți, Abū Bakr, ʿUmar și ʿUthmān, Allah să fie mulțumit de ei, îi învinuiește de nedreptate și spune despre Abū Bakr și ʿUmar că sunt cei doi idoli ai Quraysh, al-jibt și al-ṭāghūt, este mai rătăcit decât iudeii și creștinii.

Iudeii și creștinii nu spun aceasta despre companionii Trimisului lui Allah ﷺ, deși sunt iudei și creștini. Aceștia însă pretind Islamul și rostesc această afirmație respingătoare. Dacă iudeii și creștinii ar fi întrebați: *„Cine sunt cei mai buni dintre voi?"*, ar spune: *„Companionii lui Mūsā."* Dacă creștinii ar fi întrebați: *„Cine sunt cei mai buni dintre voi?"*, ar spune: *„Companionii lui ʿĪsā."* Dacă aceștia ar fi întrebați: *„Cine sunt cei mai răi dintre voi?"*, ar spune: *„Companionii Trimisului lui Allah ﷺ."* Îi cerem lui Allah ocrotire! Aceasta este o chestiune foarte primejdioasă.

Cuvintele învățaților despre ținerea de Sunna și urmarea ei

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Mālik ibn Anas, Allah să aibă milă de el, a spus:

مَنْ لَزِمَ السُّنَّةَ وسَلِمَ منه أصحابُ رسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثم ماتَ، كان مع النَّبِيِّينَ والصِّديقينَ والشُّهَداء والصالحينَ، وإن كانَ له تقصيرٌ في العملِ

Cel care se ține de Sunna și de care companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt feriți, apoi moare, va fi cu profeții, cei deplin adevărați, martirii și cei drepți, chiar dacă are un neajuns în faptă.

Bishr ibn al-Ḥārith, Allah să aibă milă de el, a spus: „Sunna este Islamul, iar Islamul este Sunna."

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el, a spus:

إذا رأيتُ رجلاً من أهلِ السنةِ فكأنَّما أَرَى رجلاً من أصحابِ رسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، وإذا رأيتُ رجلاً من أهلِ البدعِ فكأنمَا أَرى رجلاً من المُنافقينَ

Când văd un om al Sunnei, este ca și cum aș vedea un om dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ. Când văd un om al inovațiilor, este ca și cum aș vedea un om dintre ipocriți.

Yūnus ibn ʿUbayd, Allah să aibă milă de el, a spus:

العَجَب مِمَّن يَدعو اليومَ إلى السنةِ، وأَعْجَبُ منه المُجِيب إلى السنةِ

Uimitor este cel care cheamă astăzi la Sunna și mai uimitor decât el este cel care răspunde Sunnei.

Comentariu

1. În privința cuvintelor imamului Mālik ibn Anas, Allah să fie mulțumit de el:

مَنْ لَزِمَ السُّنَّةَ وسَلِمَ منه أصحابُ رسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ثم ماتَ، كان مع النَّبِيِّينَ والصِّديقينَ والشُّهَداء والصالحينَ

Cel care se ține de Sunna și de care companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt feriți, apoi moare, va fi cu profeții, cei deplin adevărați, martirii și cei drepți,

cel care se ține de Sunna înseamnă de Sunna Trimisului ﷺ, prin cunoaștere, faptă și crez, și moare urmând-o. Companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt feriți de el: nu i-a atacat nici pe ei, nici pe vreunul dintre ei. El ajunge cu profeții, cei deplin adevărați, martirii și cei drepți, fiindcă ascultă de Allah și de Trimisul Său. Preaînaltul a spus:

﴿وَمَن يُطِعِ ٱللَّهَ وَٱلرَّسُولَ فَأُوْلَٰٓئِكَ مَعَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ وَٱلصِّدِّيقِينَ وَٱلشُّهَدَآءِ وَٱلصَّٰلِحِينَ ۚ وَحَسُنَ أُوْلَٰٓئِكَ رَفِيقًا﴾

Cei care ascultă de Allah și de Trimis vor fi cu cei asupra cărora Allah a revărsat binefacerea: profeții, cei deplin adevărați, martirii și cei drepți. Ce buni însoțitori sunt aceștia!

Coran, 4:69

În privința cuvintelor sale:

وسَلِمَ منه أصحابُ رسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

De care companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt feriți,

el nu i-a defăimat și nu i-a atacat. Allah, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَٱلَّذِينَ جَآءُو مِنۢ بَعْدِهِمْ﴾

Cei care au venit după ei

Coran, 59:10 · fragment

— adică după companionii emigranți și ansari —

﴿يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ رَبَّنَآ إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

spun: «Doamne! Iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au întrecut în credință și nu pune în inimile noastre ură față de cei care au crezut! Doamne! Tu ești Blând, Îndurător.»

Coran, 59:10 · fragment

De aceea Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah, Allah să aibă milă de el, a spus în Al-ʿAqīdah al-Wāsiṭiyyah:

ومِن أُصول أهلِ السنةِ والجَماعة: سَلامةُ قلوبِهم وألسنتِهم لأصحابِ رَسول اللهِ صلى الله عليه وسلم

Printre temeliile Ahl al-Sunnah wa-l-Ǧamāʿah se află curăția inimilor și limbilor lor față de companionii Trimisului lui Allah ﷺ.

A amintit acest verset:

﴿يَقُولُونَ رَبَّنَا ٱغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَٰنِنَا ٱلَّذِينَ سَبَقُونَا بِٱلْإِيمَٰنِ﴾

Spun: «Doamne! Iartă-ne pe noi și pe frații noștri care ne-au întrecut în credință.»

Coran, 59:10 · fragment

Aceasta este curăția limbilor.

﴿وَلَا تَجْعَلْ فِى قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ ءَامَنُوا۟﴾

Nu pune în inimile noastre ură față de cei care au crezut!

Coran, 59:10 · fragment

Aceasta este curăția inimilor față de companionii Trimisului lui Allah ﷺ.
În privința cuvintelor sale: *„Chiar dacă are un neajuns în faptă”*, chiar dacă are un neajuns în faptă, Allah îl iartă pe cine voiește. Preaînaltul a spus:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ﴾

Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește.
Coran, 4:48 · fragment

2. Cuvintele lui Bishr ibn al-Ḥārith, Allah să aibă milă de el: „Sunna este Islamul, iar Islamul este Sunna” au fost amintite la începutul cărții.
3. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el:

إذا رأيتُ رجلاً من أهلِ السنةِ فكأنَّما أَرَى رجلاً من أصحابِ رسولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم

Când văd un om al Sunnei, este ca și cum aș vedea un om dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ

se explică prin faptul că acesta îi urmează. Cel care îi urmează ajunge dintre ei. Este după cum a spus Mālik, Allah să aibă milă de el:

أُولئك مع الذِين أنعمَ اللهُ عَليهم

Aceștia sunt cu cei asupra cărora Allah a revărsat binefacerea.

Cel care îi urmează ajunge dintre ei.
A spus:

وإذا رأيتُ رجلاً من أهلِ البدعِ فكأنمَا أَرى رجلاً من المُنافقينَ

Când văd un om al inovațiilor, este ca și cum aș vedea un om dintre ipocriți.

Când văd un om al inovațiilor și poftelor, care se împotrivește Ahl al-Sunnah, este ca și cum aș vedea un om dintre ipocrițiii care pretindeau în afară Islamul, fiind necredincioși înăuntru și urmărind înșelarea. Oamenii poftelor și inovațiilor au o asemănare cu ipocriții: arată Islamul, însă introduc inovații și nu urmează Sunna. Aceasta este trăsătura ipocriților.

4. Cuvintele lui Yūnus ibn ʿUbayd, Allah să aibă milă de el:

العَجَب مِمَّن يَدعُو اليومَ إلى السنةِ، وأعجبُ منه المُجِيب إلى السنةِ

Uimitor este cel care cheamă astăzi la Sunna și mai uimitor decât el este cel care răspunde Sunnei.

Sunna a ajuns străină. Străin este cel care cheamă la ea și mai străin cel care lucrează potrivit ei. Fără îndoială vin vremuri în care Sunna este străină între oameni. Cu cât trece timpul, Sunna ajunge străină, iar oamenii Sunnei sunt străini. De aceea Profetul ﷺ a spus:

بَدَأَ الإِسْلاَمُ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ غَرِيبًا كَمَا بَدَأَ، فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ

Islamul a început străin și se va întoarce străin, așa cum a început. Fericire celor străini!

S-a întrebat: *„Cine sunt cei străini, o, Trimis al lui Allah?”* El a spus:

الَّذِينَ يَصْلُحُونَ إِذَا فَسَدَ النَّاسُ

Cei care rămân drepți când oamenii se strică.[89]

Într-o altă relatare:

يُصْلِحُونَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ

Cei care îndreaptă ceea ce au stricat oamenii.[90]

Aceștia sunt cei străini la sfârșitul vremii: când oamenii se strică, ei se țin de Sunna și rabdă suferința care îi atinge și înstrăinarea printre oameni. Cei care li se împotrivesc sunt mulți, astfel că ei trăiesc străini printre oameni.

89 Al-Ṭabarānī, Al-Muʿjam al-ṣaghīr, 1/183 (290).

90 Relatat de al-Tirmidhī (2630) și al-Ṭabarānī în Al-Muʿjam al-kabīr (11).

Îndemnul lui Ibn ʿAwn la Sunna

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: „Ibn ʿAwn, Allah să aibă milă de el, spunea la moarte: «Sunna, Sunna! Feriți-vă de inovații!», până când a murit."

Aḥmad ibn Ḥanbal, Allah Preaînaltul să aibă milă de el, a spus:

مَاتَ رجلٌ من أصحابِي، فَرُئِيَ في المَنام، فقالَ: قُولوا لأبي عبدِ اللهِ: عَلَيْكَ بالسنةِ فإن أوَّل ما سألنِي ربِّي عز وجل عن السنَّة

A murit un om dintre însoțitorii mei și a fost văzut în vis. A spus: «Spuneți-i lui Abū ʿAbd Allāh: Ține-te de Sunna, fiindcă primul lucru despre care m-a întrebat Domnul meu, Preaputernicul și Mărețul, a fost Sunna.»

Abū al-ʿĀliyah, Allah să aibă milă de el, a spus:

مَن ماتَ على السنةِ مَسْتُورًا فهو صِدِّيقٌ، الاعتصامُ بالسنةِ نَجَاةٌ

Cel care moare urmând Sunna, cu cinstea păstrată, este ṣiddīq. Ținerea de Sunna este scăpare.

Comentariu

1. Cuvintele lui Ibn ʿAwn: „Sunna, Sunna!" înseamnă: țineți-vă de Sunna. Cuvântul este la acuzativ ca îndemn, adică țineți-vă de Sunna și apucați-vă de ea.

În privința cuvintelor sale: *„Feriți-vă”*, aceasta este o avertizare. *„De inovații”*, adică ceea ce contrazice Sunna. A lăsat acest îndemn la moarte, din sinceritate binevoitoare față de comunitate.

2. Cuvintele imamului Aḥmad, Allah să aibă milă de el:

ماتَ رجلٌ من أصحابِي، فرُئِيَ في المَنام، فقالَ: قولُوا لأبي عبدِ اللهِ: عَليك بالسنَّة، فإن أوَّل ما سَأَلَنِي رَبِّي عز وجل عن السنَّة

A murit un om dintre însoțitorii mei și a fost văzut în vis. A spus: «Spuneți-i lui Abū ʿAbd Allāh: Ține-te de Sunna, fiindcă primul lucru despre care m-a întrebat Domnul meu, Preaputernicul și Mărețul, a fost Sunna.»

Acesta este un om dintre însoțitorii imamului Aḥmad, imamul oamenilor Sunnei, răbdător în încercare, Allah să aibă milă de el. A murit și a fost văzut în vis. L-a îndemnat pe cel care l-a văzut să îi transmită imamului Aḥmad, Allah să aibă milă de el, să se țină de Sunna și a spus: *„Primul lucru despre care m-a întrebat Domnul meu a fost Sunna.”* Aici se află îndemnul de a se ține de Sunna și de a rămâne răbdător în urmarea ei.

3. Cuvintele lui Abū al-ʿĀliyah, Allah să aibă milă de el: „Cel care moare urmând Sunna, cu cinstea păstrată, este ṣiddīq.” Ṣiddīq este cel deplin adevărat, care stăruie mult în adevăr. El este pe treapta de după profeți. Rangul de ṣiddīq este un rang înalt. Se urmărește stăruința în adevăr în vorbele și faptele sale. Profetul ﷺ a arătat cine este ṣiddīq și a spus:

لاَ يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ، وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ

Omul nu încetează să spună adevărul și să caute adevărul.[91]

El însuși spune adevărul și cercetează adevărul în ceea ce spun oamenii. Nu răspândește tot ceea ce aude și tot ceea ce se spune, ci verifică și caută adevărul. Fiind adevărat el însuși, nu vestește și nu spune decât ceea ce este adevăr. Acesta este ṣiddīq.

În privința cuvintelor sale: *„Moare urmând Sunna”*, adică ținându-se de Islam. Prin Sunna se urmărește Islamul, iar Islamul este Sunna. Cel care moare păstrând această cale, *„cu cinstea păstrată”*, fără să se fi vădit din partea sa ceva potrivnic, moare ṣiddīq.

În privința cuvintelor sale: *„Ținerea de Sunna este scăpare”*, adică ținerea de Sunna este scăpare de tulburări și de pedeapsă. De aceea Profetul ﷺ a spus:

فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلاَفًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ

Cel dintre voi care va trăi va vedea multă divergență. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept călăuziți! (vezi nota 2, p. 11)

Allah, Mărețul și Preaînaltul, spune:

﴿وَٱعْتَصِمُواْ بِحَبْلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُواْ﴾

Țineți-vă cu toții de funia lui Allah și nu vă dezbinați!
Coran, 3:103 · fragment

91 Relatat de al-Bukhārī (5743) și Muslim (2607).

El, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَأَنَّ هَٰذَا صِرَٰطِي مُسْتَقِيمًا فَٱتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا۟ ٱلسُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِۦ﴾

Aceasta este calea Mea dreaptă, urmați-o! Nu urmați celelalte căi, fiindcă vă vor despărți de calea Sa!

Coran, 6:153 · fragment

Acesta este îndemnul lui Allah și îndemnul Trimisului Său ﷺ: ținerea de Sunna și apucarea ei.

Avertismentele înaintașilor privind ascultarea oamenilor inovației

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Sufyān al-Thawrī, Allah să aibă milă de el, a spus:

مَن أَصْغَى بأُذنه إلى صاحبِ بدعةٍ خَرَجَ من عِصْمة اللهِ، ووُكِلَ إليها

Cel care își pleacă urechea la un om al inovației iese din ocrotirea lui Allah și este lăsat în seama lor,

adică a inovațiilor.

Dāwūd ibn Abī Hind, Allah să aibă milă de el, a spus:

أَوْحَى اللهُ تَبارَكَ وتَعالى إلى مُوسى بن عِمْران عليه السلام: لا تُجالِس أهلَ البدعِ، فإن جالستَهم فخَافَكَ في صَدْرِك شيءٌ مِمَّا يَقولون أُكْبِبْتَ في نارِ جَهنَّمَ

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, i-a revelat lui Mūsā ibn ʿImrān, pacea fie asupra sa: «Nu sta cu oamenii inovațiilor! Dacă stai cu ei și se frământă în pieptul tău ceva din ceea ce spun, vei fi aruncat cu fața în jos în focul Gheenei.»

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el, a spus: „Cel care stă cu un om al inovației nu primește înțelepciunea."

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus:

لا تَجلسْ مع صَاحِب بدعةٍ، فإني أَخافُ أن تَنْزِل عَليك اللعنةُ

Nu sta cu un om al inovației, fiindcă mă tem să nu coboare asupra ta blestemul!

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus:

مَن أَحَبَّ صَاحِب بِدعةٍ، أَحْبَطَ اللهُ عَمَلَه، وأَخْرَجَ نُورَ الإسلامِ مِن قَلْبِه

Cel care iubește un om al inovației, Allah îi zădărnicește fapta și scoate lumina Islamului din inima sa.

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus:

مَن جلسَ مع صَاحب بدعةٍ في طَريقٍ، فَخُذْ في طريقٍ غيرِه

Dacă cineva stă cu un om al inovației pe un drum, treci pe alt drum.

Comentariu

1. Cuvintele lui Sufyān al-Thawrī, Allah să aibă milă de el:

مَن أَصْغَى بأُذنه إلى صاحبِ بدعةٍ خَرَجَ من عِصْمة اللهِ

Cel care își pleacă urechea la un om al inovației iese din ocrotirea lui Allah.

Am vorbit mai înainte despre fuga de oamenii inovațiilor și despre a nu sta cu ei și a nu-i însoți. Cel care îi însoțește, își pleacă urechea la vorbele lor și nu le dezaprobă piere împreună cu ei.

Nu îți este îngăduit să îți pleci urechea la oamenii inovațiilor, să îi asculți și să spui: *„Eu sunt credincios, puternic în credință și cunosc crezul. Nu mă vor influența."* Aceasta este amăgire. Omul poate cădea în încercare. Îndepărtarea de ei și neascultarea vorbelor lor false sunt ocrotire. Dacă îți pleci însă urechea la ei, riști să cazi în încercare împreună cu ei.

În privința cuvintelor sale: *„Este lăsat în seama lor"*, adică a inovațiilor, cel care se ține de Allah este ocrotit de Allah. Cel care ascultă însă inovațiile riscă să fie încercat prin ele și lăsat în seama lor. Iese din ocrotirea lui Allah, Slăvitul și Preaînaltul.

2. Cuvintele lui Dāwūd ibn Abī Hind, Allah să aibă milă de el:

أَوْحَى اللهُ تباركَ وتَعالى إلى مُوسَى بن عِمْرَان عليه السلام:
لا تُجَالِس أهلَ البِدَع، فإن جَالَسْتَهم فَاكَ في صَدرِك
شيءٌ مما يَقولون أُكْبِبْتَ في نَار جهنَّم

Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, i-a revelat lui Mūsā ibn ʿImrān, pacea fie asupra sa: «Nu sta cu oamenii inovațiilor! Dacă stai cu ei și se frământă în pieptul tău ceva din ceea ce spun, vei fi aruncat cu fața în jos în focul Gheenei.»

Aceasta este relatată despre Mūsā, pacea fie asupra sa:

أن اللهَ أَوْحَى إليه: لا تُجالِس أهلَ البِدَع

Allah i-a revelat: «Nu sta cu oamenii inovațiilor!»

El este cel cu care Allah a vorbit și totuși Allah îl oprește de la ședera cu oamenii inovațiilor și cu cei care se abat, fiindcă, dacă stă cu ei, poate fi influențat. Cum este atunci cu altcineva?!

În privința cuvintelor sale: *„Se frământă în sufletul tău ceva din ceea ce spun”*, aceasta este primejdia: dacă stai cu ei și le auzi vorbele, se frământă ori se poate frământa în sufletul tău ceva din ele. Nu te bizui pe puterea credinței ori a cunoașterii tale. Ei au falsuri, prefaceri, vorbe îndulcite și metode. Trebuie să te ferești de ei.

﴿هُمُ ٱلْعَدُوُّ فَٱحْذَرْهُمْ﴾

Ei sunt dușmanul, ferește-te de ei!
Coran, 63:4 · fragment

Ferește-te de ei.

﴿وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ ۖ وَإِن يَقُولُوا تَسْمَعْ لِقَوْلِهِمْ ۖ
كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ۖ يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۚ هُمُ
ٱلْعَدُوُّ فَٱحْذَرْهُمْ ۚ قَٰتَلَهُمُ ٱللَّهُ ۖ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ﴾

Când îi vezi, trupurile lor îți plac, iar dacă vorbesc, le asculți vorba. Sunt asemenea unor bârne sprijinite. Socotesc că orice strigăt este împotriva lor. Ei sunt dușmanul, ferește-te de ei! Allah să îi piardă! Cum sunt întorși de la adevăr!

Coran, 63:4

Să nu tratezi cu ușurință oamenii inovațiilor, ascultându-i ori stând cu ei.

3. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el:

مَنْ جَلَسَ مَعَ صَاحِبِ بِدْعَةٍ لَمْ يُعْطَ الْحِكْمَةَ

Cel care stă cu un om al inovației nu primește înțelepciunea,

adică este lipsit de înțelepciune. Înțelepciunea este priceperea religiei lui Allah. Cel care stă cu oamenii inovațiilor este lipsit de priceperea religiei lui Allah, ca pedeapsă pentru el.

4. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ:

لاَ تَجْلِسْ مَعَ صَاحِبِ بِدْعَةٍ، فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ تَنْزِلَ عَلَيْكَ اللَّعْنَةُ

Nu sta cu un om al inovației, fiindcă mă tem să nu coboare asupra ta blestemul!

Asupra omului inovației coboară pedeapsa, mânia și abaterea și există teama să nu te atingă ceva din ceea ce l-a atins. De aceea El, Mărețul și Preaînaltul, a spus:

﴿وَإِذَا رَأَيْتَ ٱلَّذِينَ يَخُوضُونَ فِىٓ ءَايَـٰتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦ ۚ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ ٱلشَّيْطَـٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ ٱلذِّكْرَىٰ مَعَ ٱلْقَوْمِ ٱلظَّـٰلِمِينَ﴾

Când îi vezi pe cei care vorbesc batjocoritor despre versetele Noastre, îndepărtează-te de ei până când vor trece la altă vorbă. Dacă Satana te face să uiți, nu mai sta, după ce îți aduci aminte, cu neamul celor nedrepți.

Coran, 6:68

Preaînaltul le-a spus credincioșilor:

﴿وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِى ٱلْكِتَـٰبِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ ءَايَـٰتِ ٱللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا۟ مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا۟ فِى حَدِيثٍ غَيْرِهِۦٓ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ جَامِعُ ٱلْمُنَـٰفِقِينَ وَٱلْكَـٰفِرِينَ فِى جَهَنَّمَ جَمِيعًا﴾

El v-a coborât în Carte că, atunci când auziți versetele lui Allah tăgăduite și batjocorite, să nu stați împreună cu ei până când trec la altă vorbă. Altminteri sunteți asemenea lor. Allah îi va aduna pe ipocriți și pe necredincioși laolaltă în Gheena.

Coran, 4:140

Aici se află avertizarea împotriva șederii cu oamenii rătăcirii și poftelor, a șederii și însoțirii lor, a ascultării vorbelor lor și a citirii cărților lor. Trebuie să te îndepărtezi de aceste lucruri. De la Allah cerem ajutor! Despre cel care face aceasta acum spun că este închis, împietrit, că are bănuieli față de oameni și alte vorbe asemenea.

5. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ: „Cel care iubește un om al inovației", arată că Allah îi poate zădărnici fapta. Aceasta este o amenințare aspră, mai ales dacă inovația este dintre cele care duc la necredință. El poate găsi frumoase vorbele, asocierea și necredința lor și atunci fapta sa este zădărnicită. Aceasta este o avertizare. Omul să nu se admire pe sine ori să creadă că nu este influențat. Nu, omul este om.

6. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el:

مَن جلسَ مع صاحبِ بدعةٍ في طريقٍ، فجُزْ في طريقٍ غَيره

Dacă cineva stă cu un om al inovației pe un drum, treci pe alt drum.

Chiar și pe drumuri, dacă îl vezi pe un drum, nu merge cu el și nu îi însoți pe drum și în călătorie. Ei te influențează. Unde sunt atunci cei care merg cu inovatorii și îi însoțesc sub pretextul chemării la religie?!

Urmările cinstirii și sprijinirii inovației

Autorul, Allah să aibă milă de el, a spus: Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus:

من عظَّمَ صاحبَ بدعةٍ فقد أعانَ على هَدْمِ الإسلامِ، ومن تبسَّم في وجهِ مُبتدعٍ؛ فقد استخفَّ بما أنزلَ اللهُ عز وجل على مُحمدٍ صلى الله عليه وسلم، ومن زوَّجَ كريمتَه من مُبتدع فقد قطعَ رحمَها، ومن تبعَ جنازةَ مبتدعٍ لم يَزَل في سخطٍ من اللهِ حتى يرجعَ

Cel care îl preamărește pe un om al inovației a ajutat la dărâmarea Islamului. Cel care îi zâmbește unui inovator a tratat cu ușurință ceea ce Allah, Preaputernicul și Mărețul, i-a coborât lui Muḥammad ﷺ. Cel care își căsătorește fiica iubită cu un inovator i-a tăiat legătura de rudenie. Cel care urmează cortegiul funerar al unui inovator rămâne sub mânia lui Allah până când se întoarce.

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el, a spus:

وَمَنْ جَلَسَ إِلَى صَاحِبِ بِدْعَةٍ، أَوْرَثَهُ اللَّهُ الْعَمَى

Cel care stă lângă un om al inovației, Allah îi lasă moștenire orbirea.

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus:

آكلُ مع يَهودِيٍّ ونَصرانيٍّ ولا آكُلُ مع مبتدعٍ، وأُحِبُّ أن يكونَ بَيني وبينَ صاحبِ بدعةٍ حِصنٌ من حديدٍ

Mănânc cu un iudeu și cu un creștin, dar nu mănânc cu un inovator. Îmi doresc ca între mine și omul inovației să fie o cetate de fier.

Al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ a spus:

إذا عَلِم اللهُ من الرجُل أنه مُبغضٌ لصاحبِ بِدعة، غَفر له، وإن قَلّ عَمَله، ولا يَكُون صَاحب سنةٍ يُمالِئ صاحبَ بدعةٍ إلا نفاقًا، ومَن أعرضَ بوَجهه عن صاحبِ بدعةٍ، مَلَأَ اللهُ قلبَه إيمانًا، ومَن انتهرَ صاحبَ بدعةٍ آمَنَهُ اللهُ يومَ الفَزَع الأَكْبَر، ومَن أهانَ صاحبَ بدعةٍ رفعَه اللهُ في الجَنة مائةَ درجةٍ، فلا تكُن صاحبَ بدعةٍ في اللهِ أَبدًا

Dacă Allah știe despre un om că urăște omul inovației, îl iartă, chiar dacă fapta sa este puțină. Un om al Sunnei nu îl sprijină pe omul inovației decât din ipocrizie. Cel care își întoarce fața

de la omul inovației, Allah îi umple inima de credință. Pe cel care îl mustră aspru pe omul inovației, Allah îl pune la adăpost în Ziua Groazei celei Mari. Pe cel care îl umilește pe omul inovației, Allah îl înalță în Paradis cu o sută de trepte. Să nu fii niciodată om al inovației în cele ale lui Allah!

S-a încheiat. Allah știe cel mai bine. Allah să îl binecuvânteze și să îi dăruiască pace profetului nostru Muḥammad.

Comentariu

1. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ, Allah să aibă milă de el:

مَن عظَّم صاحبَ بدعةٍ فقد أعانَ على هَدمِ الإسلامِ

Cel care îl preamărește pe un om al inovației a ajutat la dărâmarea Islamului,

aceasta fiindcă inovația este împotriva Islamului. Dacă îl încurajezi pe inovator, ajuți la dărâmarea Islamului, fiindcă Islamul este Sunna, iar Sunna este Islamul, după cum s-a arătat.

Omul este dator să nu îi preamărească, să nu îi laude și să nu îi elogieze pe oamenii inovațiilor. Acum, după cum auziți, există laudă pentru necredincioși, iudei și creștini: că ei ar fi oamenii progresului, ai înaintării și ai civilizației, iar noi am fi înapoiați și rămași în urmă, și alte vorbe asemenea. Aceasta este dintre cele mai aspre forme de ipocrizie — căutăm ocrotire la Allah!

În privința cuvintelor sale: *„Cel care îi zâmbește unui inovator a tratat cu ușurință ceea ce Allah, Preaputernicul și Mărețul, i-a coborât lui Muḥammad ﷺ”*, inovatorul contrazice ceea ce Allah i-a coborât lui Muḥammad. Dacă omul îi zâmbește și se arată familiar cu el, a contrazis ceea ce a venit în Carte și Sunna despre îndepărtarea de ei, ura față de ei, depărtarea de ei și lipsa mulțumirii față de ei. Zâmbetul arată mulțumire și familiaritate cu ei.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care își căsătorește fiica iubită cu un inovator i-a tăiat legătura de rudenie”*, cel care are în grijă o femeie — o fiică, o soră ori pe cineva a cărei căsătorie o încheie — trebuie să îi aleagă un bărbat potrivit și drept. Profetul ﷺ a spus:

إِذَا أَتَاكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَأَمَانَتَهُ فَزَوِّجُوهُ، إِلاَّ تَفْعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

Dacă vine la voi cineva de a cărui religie și cinste sunteți mulțumiți, căsătoriți-l! Dacă nu o faceți, vor fi tulburare pe pământ și mare stricăciune. (vezi nota 57, p. 179)

Dacă nu cauți pentru cea aflată în grija ta un om de a cărui religie și cinste să fii mulțumit, se petrece o mare stricăciune: o ia în căsătorie cineva dintre oamenii ipocriziei ori inovațiilor și ea se rătăcește împreună cu el, iar tu ești pricina.
A spus:

ومن تبعَ جَنازته مُبتدع لم يَزَل في سخطٍ من اللهِ حتَّى يرجعَ

Cel care urmează cortegiul funerar al unui inovator rămâne sub mânia lui Allah până când se întoarce.

Când mor, nu le însoți cortegiile funerare, fiindcă asupra lor coboară mânia și pedeapsa și vă poate atinge ceea ce i-a atins.

2. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ: „Cel care stă cu un om al inovației moștenește orbirea”, adică orbirea înțelegerii și orbirea inimii.

3. Cuvintele lui al-Fuḍayl ibn ʿIyāḍ:

آكلُ مع يَهودِيٍّ ونَصرانِيٍّ ولا آكُلُ مع مبتدِعٍ

Mănânc cu un iudeu și cu un creștin, dar nu mănânc cu un inovator,

aceasta fiindcă despre iudeu și creștin se știe că au o religie și o rânduială religioasă potrivnice religiei noastre și sunt dintre oamenii Cărții. Inovatorul pretinde însă Islamul. Iudeul ori creștinul nu pretinde Islamul și știi că este iudeu ori creștin. Problema este însă la cel care pretinde Islamul, în care ai încredere și cu care stai, apoi te trage către rău. Primejdia lui este mai mare decât a dușmanului care își declară dușmănia.

În privința cuvintelor sale: *„Îmi doresc ca între mine și omul inovației să fie o cetate de fier”*, adică să împiedice amestecul cu el.

4. Cuvintele lui al-Fuḍayl:

إذا عَلِمَ اللهُ من الرجُلِ أنه مُبغِضٌ لصاحبِ بِدعة، غَفر له، وإن قَلّ عَمَلُه

Dacă Allah știe despre un om că urăște omul inovației, îl iartă, chiar dacă fapta sa este puțină,

aceasta fiindcă ține de loialitate și dezlegare: loialitate față de oamenii credinței și dezlegare de vrăjmașii lui Allah. Aceasta este o temelie dintre temeliile crezului.

În privința cuvintelor sale: *„Un om al Sunnei nu îl sprijină pe omul inovației decât din ipocrizie”*, dacă omul Sunnei îl sprijină pe omul inovației, acesta este un fel de ipocrizie.

În privința cuvintelor sale: *„Cel care își întoarce fața de la omul inovației, Allah îi umple inima de credință”*, aceasta fiindcă ține de dezlegare.

În privința cuvintelor sale: *„Pe cel care îl mustră aspru pe omul inovației, Allah îl pune la adăpost în Ziua Groazei celei Mari”*, pe

cel care îl mustră prin vorbe și îi dezaprobă fapta, Allah, Mărețul și Preaînaltul, îl răsplătește în Ziua Învierii, Ziua Groazei celei Mari, cu răsplată bună, fiindcă a combătut răul. Dacă îl preamărește și îl laudă, aceasta ține de ipocrizie și de loialitatea față de vrăjmașii lui Allah.

În privința cuvintelor sale: *„Pe cel care îl umilește pe omul inovației, Allah îl înalță în Paradis cu o sută de trepte”*, datoria este să nu îi cinstim pe oamenii inovațiilor prin loc în adunare, laudă ori alte feluri de cinstire. Datoria este umilirea lor, fiindcă Allah i-a umilit. Și aceasta ține de loialitate și dezlegare.

În privința cuvintelor sale: *„Să nu fii niciodată om al inovației în cele ale lui Allah!”*, trebuie să te îndepărtezi de inovații și să nu le tratezi niciodată cu ușurință, ca să îți păzești religia și Sunna Profetului tău.

Indexul citatelor coranice

Coran, 1:6–7 · Călăuzește-ne pe calea dreaptă, calea celor asupra cărora Ți-ai revărsat… 46
Coran, 1:7 · Nu a celor asupra cărora este… 47
Coran, 2:21–22 · O, oameni! Adorați-L pe Domnul vostru, Care v-a creat pe voi și pe cei dinaintea… 126
Coran, 2:85 · Oare credeți într-o parte a Cărții și tăgăduiți o… 22, 94
Coran, 2:87 · Ori de câte ori venea la voi un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor… 95
Coran, 2:173 · El v-a oprit numai mortăciunea, sângele, carnea de porc și ceea ce a fost închinat… 148
Coran, 2:178 · O, voi cei care ați crezut! V-a fost prescris talionul în privința celor uciși: cel… 250
Coran, 2:188 · Nu vă mâncați averile între voi pe… 143
Coran, 2:189 · Te întreabă despre lunile noi. Spune: «Ele sunt măsuri ale timpului pentru oameni și… 109
Coran, 2:197 · Luați-vă merinde, căci cea mai bună merinde este… 149
Coran, 2:213 · Nu s-au dezbinat în privința ei decât cei cărora le-a fost dată, după ce le-au venit… 36, 41, 43, 44, 73
Coran, 2:234 · Cei dintre voi care mor și lasă soții, acestea să aștepte patru luni și zece zile.… 247, 248
Coran, 2:240 · Cei dintre voi care mor și lasă soții să lase prin testament soțiilor lor… 247
Coran, 2:249 · De câte ori o ceată mică a biruit o ceată mare, cu îngăduința lui… 30, 34
Coran, 2:256 · Nu este silire în… 98
Coran, 2:286 · Domnul nostru, nu ne lua la socoteală dacă uităm ori… 161
Coran, 3:7 · Cei în ale căror inimi este abatere urmează ceea ce este neclar din ea, căutând… 22, 23, 26, 73, 243, 244, 263
Coran, 3:103 · Amintiți-vă binefacerea lui Allah asupra voastră: erați dușmani, iar El v-a unit… 35, 311
Coran, 3:104 · Să fie dintre voi o comunitate care cheamă la bine, poruncește ceea ce este… 157
Coran, 3:110 · Voi sunteți cea mai bună comunitate adusă pentru… 156

Coran, 3:118 · O, voi cei care ați crezut! Nu vă luați apropiați din afara… 27, 28
Coran, 3:131 · Feriți-vă de Focul pregătit pentru… 25
Coran, 3:133 · Grăbiți-vă spre iertarea Domnului vostru și spre o grădină largă cât cerurile și… 24, 25
Coran, 3:135–136 · Cei care, când săvârșesc o faptă rușinoasă ori se nedreptățesc pe ei înșiși, Îl… 295
Coran, 3:155 · Cei dintre voi care s-au întors în ziua când s-au întâlnit cele două oști au fost… 184
Coran, 4:17–18 · Allah primește căința celor care fac răul în neștiință, apoi se căiesc curând. Către… 295
Coran, 4:29 · O, voi cei care ați crezut! Nu vă mâncați averile între voi pe nedrept, ci să fie… 144
Coran, 4:48 · Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta… 230, 306
Coran, 4:69 · cei asupra cărora Allah Și-a revărsat binefacerea: profeții, cei deplin sinceri,… 304
Coran, 4:83 · Când le vine o veste despre siguranță ori teamă, o răspândesc. Dacă ar întoarce-o la… 2
Coran, 4:86 · Când sunteți salutați cu un salut, salutați cu unul mai bun ori întoarceți-l… 164
Coran, 4:108 · Se ascund de oameni, dar nu se ascund de Allah, deși El este cu ei când uneltesc… 121
Coran, 4:115 · Celui care se împotrivește Trimisului, după ce călăuzirea i s-a arătat limpede, și… 193
Coran, 4:140 · V-a pogorât deja în Carte că, atunci când auziți că versetele lui Allah sunt… 119, 212, 319
Coran, 4:143 · Șovăind între acestea, nici cu aceștia, nici cu aceia. Iar celui pe care Allah îl… 34
Coran, 5:3 · Astăzi cei care au tăgăduit și-au pierdut speranța în privința religiei voastre. Nu… 147
Coran, 5:38 · Hoțului și hoaței tăiați-le mâinile, ca răsplată pentru ceea ce au dobândit și ca… 249
Coran, 5:54 · O, voi care ați crezut, dacă vreunul dintre voi se leapădă de religia sa, Allah va… 38
Coran, 5:70 · Ori de câte ori venea la ei un trimis cu ceea ce nu era pe placul sufletelor lor, pe… 42, 95, 99, 102, 209
Coran, 5:105 · O, voi care ați crezut! Aveți grijă de voi înșivă. Cei rătăciți nu vă vor dăuna dacă… 81, 118, 162

Coran, 6:52 · Nu îi alunga pe cei care Îl cheamă pe Domnul lor dimineața și seara, dorind Fața… 213
Coran, 6:68 · Când îi vezi pe cei care vorbesc în batjocură despre versetele Noastre,… 119, 211, 318
Coran, 6:97 · El este Cel care v-a făcut stelele, ca să vă călăuziți prin ele în întunericurile… 111
Coran, 6:113 · Ca să încline spre ele inimile celor care nu cred în Viața de Apoi, să le primească… 60
Coran, 6:116 · Dacă îi asculți pe cei mai mulți de pe pământ, te vor abate de la calea lui… 33
Coran, 6:119 · V-a lămurit ceea ce v-a oprit, în afară de ceea ce sunteți siliți de… 148
Coran, 6:148 · Vor spune cei care au asociat: «Dacă ar fi voit Allah, nu am fi asociat nici noi,… 129
Coran, 6:153 · Aceasta este calea Mea dreaptă; urmați-o! Nu urmați cărările, căci vă vor despărți… 272, 312
Coran, 7:16 · El a spus: «Pentru că m-ai lăsat să rătăcesc, îi voi pândi pe calea Ta… 130
Coran, 7:99 · Se cred ei la adăpost de planul ascuns al lui Allah? Nu se cred la adăpost de planul… 120
Coran, 8:38 · Spune-le celor care nu au crezut că, dacă încetează, le va fi iertat ceea ce a… 296
Coran, 9:18 · Numai cei care cred în Allah și în Ziua de Apoi, împlinesc rugăciunea, dau dania și… 170, 192
Coran, 9:31 · I-au luat pe învățații și călugării lor drept domni în afara lui… 291
Coran, 9:65 · Dacă îi întrebi, vor spune: «Noi doar stăteam de vorbă și ne jucam». Spune: «Pe… 79
Coran, 9:67 · Ipocriții și ipocritele sunt unii din alții: poruncesc răul, opresc binele și își… 158
Coran, 9:71 · Credincioșii și credincioasele sunt aliați unii altora: poruncesc binele, opresc… 157
Coran, 9:74 · Au rostit cuvântul necredinței și au devenit necredincioși după Islamul… 78
Coran, 9:100 · Înaintașii cei dintâi dintre emigranți și sprijinitori, precum și cei care i-au … 7, 8, 85, 91, 133, 222, 240, 300
Coran, 9:103 · Roagă-te pentru… 287

Coran, 9:117 · Allah a primit căința Profetului, a emigranților și a sprijinitorilor care l-au… 183, 222
Coran, 9:117–118 · Allah a primit căința Profetului, a emigranților și a sprijinitorilor care l-au… 132
Coran, 9:119 · O, voi care ați crezut! Temeți-vă de Allah și fiți cu cei… 133, 193
Coran, 10:5 · I-a rânduit… 108
Coran, 10:32 · Ce mai este dincolo de adevăr, dacă nu… 90
Coran, 12:37–38 · A spus: «Nu vă va veni hrană cu care să fiți hrăniți fără să vă înștiințez despre… 9
Coran, 12:38 · Am urmat religia părinților mei Ibrāhīm, Isḥāq și Yaʿqūb. Nouă nu ni se cuvine să Îi… 241
Coran, 13:25 · Cei care rup legământul lui Allah după întărirea lui, rup ceea ce Allah a poruncit… 246
Coran, 15:9 · Noi am pogorât Pomenirea și Noi o vom… 37, 40
Coran, 15:18 · În afară de cel care fură ascultarea, pe care îl urmărește o flacără… 110
Coran, 16:25 · Să își poarte poverile pe deplin în Ziua Învierii și o parte din poverile celor pe… 8
Coran, 16:43 · Întrebați-i pe oamenii Pomenirii dacă nu… 118
Coran, 16:44 · Cu dovezi limpezi și Scripturi. Ți-am coborât Pomenirea ca să le lămurești oamenilor… 51, 215
Coran, 16:106 · Cel care nu crede în Allah după credința sa — în afară de cel constrâns, a cărui… 79
Coran, 17:12 · Am făcut noaptea și ziua două semne. Am șters semnul nopții și am făcut semnul zilei… 109
Coran, 17:33 · Nu luați viața pe care Allah a făcut-o inviolabilă decât pe… 103
Coran, 17:102 · El a spus: «Tu știi că acestea nu le-a pogorât decât Domnul cerurilor și al… 21
Coran, 17:110 · Spune: «Chemați-L Allah ori chemați-L al-Raḥmān! Oricum L-ați chema, ale Lui sunt… 267
Coran, 18:28 · Ține-te cu răbdare alături de cei care Îl cheamă pe Domnul lor dimineața și seara,… 212, 213
Coran, 18:109 · Spune: «Dacă marea ar fi cerneală pentru cuvintele Domnului meu, marea s-ar sfârși… 11
Coran, 20:5 · Cel Milostiv S-a înălțat deasupra… 256
Coran, 20:110 · El știe ceea ce este înaintea lor și ceea ce este în urma lor, iar ei nu-L cuprind… 15

Coran, 20:123–124 · A spus: «Coborâți amândoi din el, dușmani unii altora! Dacă vă va veni călăuzire de… 93
Coran, 20:132 · Iar sfârșitul bun este al… 32
Coran, 21:52 · Ce sunt aceste statui cărora voi vă… 107
Coran, 22:1 · O, oameni! Temeți-vă de Domnul vostru! Cu adevărat, cutremurul Ceasului este un… 127
Coran, 23:53 · Ei și-au împărțit rânduiala între ei în scrieri, fiecare partid fiind bucuros de… 272
Coran, 23:71 · Dacă adevărul ar urma poftele lor, cerurile, pământul și cei din ele s-ar… 42
Coran, 24:19 · Cei care iubesc să se răspândească necuviința printre cei care au crezut vor avea o… 199
Coran, 24:31 · Căiți-vă cu toții către Allah, o, credincioșilor, poate veți… 294
Coran, 24:32 · Căsătoriți-i pe cei necăsătoriți dintre… 178
Coran, 24:48–49 · Când sunt chemați la Allah și la Trimisul Său ca să judece între ei, iată că o parte… 210
Coran, 24:61 · Când intrați în case, salutați-vă unii pe… 164
Coran, 28:50 · Dacă nu îți răspund, să știi că ei nu fac decât să-și urmeze poftele. Și cine este… 35, 182, 218
Coran, 28:83 · Iar sfârșitul bun este al celor cu frică de… 32
Coran, 29:8 · I-am poruncit omului binefacerea față de părinții săi. Dacă ei se străduiesc să te… 292
Coran, 30:27 · El este Cel care începe creația, apoi o aduce din nou, iar aceasta Îi este mai… 239
Coran, 31:14–15 · I-am poruncit omului în privința părinților săi. Mama sa l-a purtat în slăbiciune… 291
Coran, 31:17 · Poruncește binele, oprește răul și rabdă ceea ce te atinge! Aceasta ține de… 159
Coran, 31:34 · La Allah se află cunoașterea Ceasului. El coboară ploaia și știe ceea ce se află în… 113
Coran, 33:6 · Profetul are mai mult drept asupra credincioșilor decât ei înșiși, iar soțiile sale… 191
Coran, 33:44 · Salutul lor în ziua când Îl vor întâlni este:… 165
Coran, 33:50 · Și o femeie credincioasă, dacă se dăruiește Profetului și dacă Profetul vrea să o ia… 180
Coran, 33:57 · Pe cei care Îi pricinuiesc suferință lui Allah și Trimisului Său, Allah i-a… 223

Coran, 35:5 · O, oameni! Făgăduința lui Allah este adevăr. Să nu vă înșele viața lumească și să nu… 127
Coran, 35:28 · Dintre robii Săi, numai învățații se tem de… 47
Coran, 40:4 · Nu se ceartă asupra versetelor lui Allah decât cei care nu au crezut. Să nu te… 24, 100, 238, 258, 264, 266
Coran, 40:51 · Noi îi sprijinim pe trimișii Noștri și pe cei care au crezut, în viața lumească și… 37
Coran, 41:12 · Am împodobit cerul cel mai de jos cu lumini și l-am… 110
Coran, 42:11 · Nimic nu este asemenea Lui, iar El este Cel care Aude, Cel care… 16
Coran, 42:28 · El este Cel care coboară ploaia după ce ei și-au pierdut nădejdea și Își răspândește… 112
Coran, 45:17 · Ei nu s-au dezbinat decât după ce le-a venit știința, din invidie unii față de… 32, 34, 35
Coran, 47:38 · Dacă vă întoarceți, El vă va înlocui cu alți oameni, care nu vor fi asemenea… 38
Coran, 48:11 · Ei spun cu limbile lor ceea ce nu este în inimile… 204
Coran, 48:18 · Allah a fost mulțumit de credincioși când îți jurau credință sub copac. El a știut… 134, 183, 221, 299
Coran, 48:29 · Muḥammad este Trimisul lui Allah. Cei care sunt cu el sunt aspri față de… 134
Coran, 49:9 · Dacă două cete de credincioși se luptă între ele, împăcați-le. Dacă una dintre ele o… 104, 250
Coran, 49:10 · Credincioșii sunt… 251
Coran, 49:11 · Cei care nu se căiesc, aceștia sunt cei… 294
Coran, 49:12 · O, voi care ați crezut! Feriți-vă de multe bănuieli, căci unele bănuieli sunt păcat.… 174, 198
Coran, 50:1 · Qāf. Pe Coranul cel… 96
Coran, 51:1–2 · Ce înseamnă: «Pe cele care împrăștie din plin, apoi pe cele care poartă o… 264, 267
Coran, 51:56 · Nu i-am creat pe jinni și pe oameni decât ca să Mă… 126
Coran, 53:3–4 · El nu vorbește după poftă. Nu este decât o revelație care îi este… 51, 100, 298
Coran, 53:3 · El nu vorbește după… 216, 238
Coran, 53:4 · Nu este decât o revelație care îi este… 216
Coran, 56:75–82 · Jur pe locurile stelelor! Este un jurământ măreț, dacă ați ști. Acesta este un Coran… 111
Coran, 57:27 · Iar monahismul pe care l-au născocit, Noi nu li l-am… 67

Coran, 59:6–8 · Pentru ceea ce Allah i-a dat Trimisului Său din bunurile lor nu ați mânat nici cai,… 135
Coran, 59:7 · Ceea ce vă dă Trimisul luați, iar de la ceea ce vă oprește… 215
Coran, 59:9–10 · Cei care și-au făcut casă și au primit credința înaintea lor îi iubesc pe cei care… 136
Coran, 59:10 · Cei care au venit după ei spun: «Domnul nostru, iartă-ne pe noi și pe frații noștri… 137, 141, 304, 305
Coran, 61:5 · Când ei s-au abătut, Allah le-a abătut inimile. Allah nu călăuzește neamul… 279
Coran, 62:5 · Pilda celor cărora le-a fost încredințată Tora, apoi nu au purtat-o, este ca pilda… 49
Coran, 63:4 · Când îi vezi, trupurile lor îți plac, iar dacă vorbesc, le asculți cuvintele. Sunt… 62, 316, 317
Coran, 64:16 · Temeți-vă de Allah cât… 161
Coran, 66:6 · O, voi care ați crezut! Păziți-vă pe voi și familiile voastre de un Foc al cărui… 160
Coran, 66:8 · În ziua în care Allah nu îl va rușina pe Profet și pe cei care au crezut împreună cu… 294
Coran, 68:35–36 · Oare să îi facem pe musulmani asemenea nelegiuiților? Ce aveți? Cum… 280
Coran, 72:26–27 · Cunoscătorul nevăzutului, El nu dezvăluie nimănui nevăzutul Său, în afară de un… 282
Coran, 92:4–10 · Strădania voastră este felurită. Cât despre cel care dăruiește, se teme de Allah și… 128
Coran, 94:5–6 · Împreună cu greutatea este ușurare. Împreună cu greutatea este… 208
Coran, 103:3 · Se îndeamnă unii pe alții la adevăr și se îndeamnă unii pe alții la… 159
Coran, 112:1 · Spune: «El este Allah,… 96

Indexul relatărilor și citatelor

„Să știți că sângele, averile și onoarea voastră vă sunt oprite precum este sacră această zi a voastră” — adică… 143
a… 184
A murit un om dintre însoțitorii mei și a fost văzut în vis. A spus: «Spuneți-i lui Abū ʿAbd Allāh: Ține-te de… 309, 310
Această comunitate se va despărți în șaptezeci și trei de grupări; toate sunt în Foc, în afară de… 92
Această comunitate se va împărți în șaptezeci și trei de grupări, toate în Foc, în afară de… 68
Această cunoaștere este religie, așadar priviți de la cine vă luați… 230, 235
Aceștia sunt cu cei asupra cărora Allah a revărsat… 306
Allah a creat stelele pentru trei lucruri: le-a făcut podoabă pentru cer, proiectile împotriva diavolilor și semne… 110
Allah i-a revelat: «Nu sta cu oamenii… 316
Allah Preaînaltul a spus: «Dintre robii Mei, unii au ajuns dimineața credincioși, iar alții necredincioși. Cel… 112
Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, a privit către oamenii de la Badr și a spus: «Faceți ce voiți, căci Eu v-am… 131
Allah, Binecuvântatul și Preaînaltul, i-a revelat lui Mūsā ibn ʿImrān, pacea fie asupra sa: «Nu sta cu oamenii… 313, 315
Allah, Preamăritul și Preaînaltul, a privit către oamenii de la Badr și a spus: «Faceți ce voiți, căci Eu v-am… 140
Apoi, din harul Său, l-a binecuvântat cu Islamul pe cine a… 129
Arșița puternică este din dogoarea… 25
Ascultarea este numai în ceea ce este… 290
Atunci… 168
Auzi… 168
Căința șterge ceea ce a fost înaintea… 297
Căutarea științei te abate de la pomenirea lui Allah și de la… 122
Când a fost întrebat, a spus: «Mă tem că îl va denatura și va intra ceva în inima… 253

Când doi musulmani se întâlnesc cu săbiile lor, ucigașul și cel ucis sunt în… 105
Când sunt amintiți companionii mei,… 181, 182
Când văd un om al inovațiilor, este ca și cum aș vedea un om dintre… 307
Când văd un om al Sunnei, este ca și cum aș vedea un om dintre companionii Trimisului lui Allah… 306
Când văd un om al Sunnei, este ca și cum aș vedea un om dintre companionii Trimisului lui Allah ﷺ. Când văd un om… 302
Cea… 88
Ceea ce este îngăduit este limpede și ceea ce este oprit este limpede. Între ele sunt lucruri îndoielnice, pe care… 146
Ceea ce urmez eu astăzi și companionii… 53
Cei care îndreaptă când oamenii se… 308
Cei care îndreaptă ceea ce au stricat… 308
Cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii… 68
Cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii… 75, 93
Cei care urmează ceea ce urmez eu și companionii… 6, 75
Cei mai buni dintre voi sunt cei din generația mea, apoi cei care îi urmează, apoi cei care îi urmează pe… 84, 86, 132
Cei mai buni dintre voi sunt cei din generația… 277
Cel care acoperă greșeala unui musulman, Allah îl va acoperi în viața lumească și în Viața de… 199
Cel care acoperă un musulman, Allah îl acoperă în viața lumească și în Viața de… 175
Cel care aude chemarea și nu răspunde nu are rugăciune, decât dacă are o… 167
Cel care dă hrană, răspândește salutul și se roagă noaptea când oamenii dorm intră în Paradis în… 165
Cel care introduce în această religie a noastră ceva ce nu ține de ea, acel lucru este… 48, 61, 65, 67, 123
Cel care iubește un om al inovației, Allah îi zădărnicește fapta și scoate lumina Islamului din inima… 314
Cel care îi iubește, din iubire pentru mine îi… 138
Cel care Îl adoră pe Allah numai prin iubire este… 120
Cel care Îl adoră pe Allah numai prin speranță este… 120
Cel care îl preamărește pe un om al inovației a ajutat la dărâmarea… 323
Cel care îl preamărește pe un om al inovației a ajutat la dărâmarea Islamului. Cel care îi zâmbește unui inovator… 321

Cel care își pleacă urechea la un om al inovației iese din ocrotirea lui Allah și este lăsat în seama… 313
Cel care își pleacă urechea la un om al inovației iese din ocrotirea lui… 315
Cel care lasă trei rugăciuni de vineri din nepăsare, Allah îi pecetluiește… 171
Cel care moare urmând Sunna, cu cinstea păstrată, este ṣiddīq. Ținerea de Sunna este… 309
Cel care se bucură să-L întâlnească mâine pe Allah ca musulman să păstreze aceste rugăciuni acolo unde sunt… 168
Cel care se oprește în privința lui ʿUthmān și ʿAlī este șiit. Nu îi este recunoscută cinstea, nu i se vorbește și… 283
Cel care se ține de Sunna și de care companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt feriți, apoi moare, va fi cu… 303
Cel care se ține de Sunna și de care companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt feriți, apoi moare, va fi cu… 302
Cel care stă cu un om al inovației nu primește… 317
Cel care stă lângă un om al inovației, Allah îi lasă moștenire… 321
Cel care urmează ceea ce urmez eu și companionii… 56, 61
Cel care urmează cortegiul funerar al unui inovator rămâne sub mânia lui Allah până când se… 324
Cel dintre voi care va trăi după mine va vedea multă divergență. Feriți-vă de lucrurile nou introduse, fiindcă… 11
Cel dintre voi care va trăi după mine va vedea multe neînțelegeri. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor… 92
Cel dintre voi care va trăi va vedea multă divergență. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept… 185
Cel dintre voi care va trăi va vedea multă divergență. Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept… 311
Cel dintre voi care va trăi va vedea multe neînțelegeri; țineți-vă de Sunna mea și de Sunna… 68
Cel dintre voi care vede un rău să îl schimbe cu mâna sa. Dacă nu poate, cu limba sa. Dacă nu poate, cu inima sa,… 293
Cel dintre voi care vede un rău să-l schimbe cu… 160
Cel dintre voi care vede un rău să-l schimbe cu mâna; dacă nu poate, cu limba; dacă nu poate, cu… 156
Cele mai grele rugăciuni pentru ipocriți sunt rugăciunea de noapte (ʿishā') și rugăciunea din zori… 170, 194
Cele mai rele lucruri sunt cele nou… 226

Celui care săvârșește o faptă ce nu este după rânduiala noastră, acea faptă îi este… 48, 61, 65, 122
cineva de a cărui religie și cinste sunteți mulțumiți,… 179
Comunitatea mea se va… 53, 55
Comunitatea mea se va împărți în șaptezeci și trei de grupări. Toate sunt în Foc, în afară de… 6
Credinciosul nu intră în dispute și nu voi mijloci în Ziua Învierii pentru cel care intră în dispute. Lăsați… 265, 268
Dacă ai fi fost cu capul ras, ți-aș fi tăiat… 264
Dacă Allah știe despre un om că urăște omul inovației, îl iartă, chiar dacă fapta sa este… 325
Dacă Allah știe despre un om că urăște omul inovației, îl iartă, chiar dacă fapta sa este puțină. Un om al Sunnei… 322
Dacă aș avea o rugăciune care să fie primită, nu aș folosi-o decât pentru… 188, 189
Dacă aș folosi-o pentru mine, folosul ei nu ar trece dincolo de mine. Dacă aș folosi-o pentru conducător, el s-ar… 188
Dacă cineva stă cu un om al inovației pe un drum, treci pe alt… 314, 320
Dacă nu ar fi fost aceasta, mormântul său ar fi fost expus, dar s-a temut să nu fie luat drept loc de… 153
Dacă nu sunt oamenii hadithului, nu știu cine… 242
Dacă vezi un om rugându-se împotriva conducătorului, să știi că este un om al… 189
Dacă vine la… 179
Dacă vine la voi cineva de a cărui religie și cinste sunteți mulțumiți, căsătoriți-l! Dacă nu o faceți, vor fi… 324
De care companionii Trimisului lui Allah ﷺ sunt… 304
decât cu… 276
deducerea întâmplărilor de pe pământ prin stările corpurilor… 107
Dincolo de aceasta nu mai este din credință nici cât un grăunte de… 161
Dintre cei mai răi oameni sunt cei pe care Ceasul îi va prinde în viață și cei care construiesc moschei deasupra… 45
Ei sunt bărbați și noi suntem bărbați. Vorbele lor nu au întâietate față de ale… 7
Ei sunt cei care urmează ceea ce urmez eu astăzi și companionii… 63
El era dornic să-l ucidă pe… 105
este îngropat acolo unde… 152

Eu mănânc carne, iar cel care se îndepărtează de Sunna mea nu este dintre ai… 83
Eu mi-am cunoscut religia. Dacă religia ta s-a pierdut, du-te și… 259, 260
Eu sunt om și Aḥmad ibn Ḥanbal este om. Noi suntem bărbați și ei sunt bărbați. Mālik este un om și eu sunt un… 5
Faceți ceea ce voiți, căci v-am… 183
Față de Allah, de Cartea Sa, de Trimisul Său, de conducătorii musulmanilor și de oamenii de rând dintre… 190
Feriți-vă de adâncirea exagerată, feriți-vă de… 57
Feriți-vă de adâncirea exagerată, feriți-vă de rigorism și țineți-vă de religia voastră de la… 54
Feriți-vă de bănuială, căci bănuiala este cea mai mincinoasă… 174, 198
Feriți-vă de lucrurile… 226
Feriți-vă de pomenirea companionilor mei, a rudelor mele prin căsătorie și a ginerilor… 131
fie cumperi de la el, fie simți de la el un miros… 116
Fie îți arde hainele, fie simți de la el un miros… 116
Fiule! Mai bine mi-ar fi să te văd ieșind din casa unui khunthā decât să te văd ieșind din casa lui cutare și… 229
Frică ori… 167
Ies din religie așa cum săgeata străpunge… 81
Imamul a fost rânduit numai pentru a fi… 172
Islamul a început străin și se va întoarce străin, așa cum a început. Fericire celor… 308
Îi ucid pe oamenii Islamului și îi lasă pe închinătorii la… 72, 274
Îl preamărim pe… 254
În afară de ceea ce se arată… 147
Înălțarea este cunoscută, felul ei este necunoscut, credința în ea este obligatorie, iar întrebarea despre ea este… 257
Îngăduitul este limpede și opritul este limpede, iar între ele sunt lucruri… 196
Îngăduitul este… 197
Înștiințează-l. Dacă stă cu un asemenea om după ce a aflat, păzește-te de el, fiindcă este un om al… 213
Întâietatea învățatului asupra adoratorului este ca întâietatea lunii asupra celorlalte… 123
Înțeleptul nu intră în dispute și nu face pe placul falsului. Își răspândește înțelepciunea: dacă este primită, Îl… 259

Judecata mea asupra adepților teologiei speculative este să fie loviți cu ramuri de palmier și sandale, să fie… 114
Lăsați-i pe companionii mei! Nu spuneți despre ei decât… 181, 185
Mănânc cu un iudeu și cu un creștin, dar nu mănânc cu un… 325
Mănânc cu un iudeu și cu un creștin, dar nu mănânc cu un inovator. Îmi doresc ca între mine și omul inovației să… 322
Mi-au fost date Coranul și, împreună cu el, ceva asemenea… 216
Ne-am văzut într-o vreme când nu lipsea de la ea decât un ipocrit a cărui ipocrizie era… 194
Niciunul dintre voi nu crede până când dorința sa nu urmează ceea ce am adus… 102
Niciunul dintre voi nu crede până nu iubește pentru fratele său ceea ce iubește pentru… 160
Nimeni nu pedepsește prin foc în afară de Domnul… 70
Nu am dezbătut cu nimeni fără să îmi doresc ca adevărul să se arate prin el, ca să trag… 266
Nu avem păcat în aceasta, fiindcă privim semnele lui… 124
Nu este căsătorie decât cu un tutore și doi martori… 178, 179
Nu există ascultare față de o făptură în neascultarea de… 290
Nu faceți din mormântul meu o… 154
Nu îi ocărâți pe companionii mei! Pe Cel în mâna Căruia este sufletul meu, dacă unul dintre voi ar cheltui aur cât… 186, 221
Nu Îl adorăm pe Allah râvnind la Paradisul Său, nici de frica Focului Său, ci Îl adorăm numai din iubire pentru… 121
Nu le vor dăuna cei care îi părăsesc, până când va veni porunca lui Allah, Binecuvântatul și… 45
Nu luați nimic de la oamenii Kūfei în privința rafḍului, nici de la oamenii al-Shāmului în privința sabiei, nici… 203
Nu primiți hadithul decât de la cel a cărui mărturie o… 235
Nu puneți o parte a Cărții lui Allah împotriva… 263
Nu sta cu un om al inovației, fiindcă mă tem să nu coboare asupra ta… 314, 318
Nu știu dacă a pomenit după generația sa două generații sau… 85
Nu vă întoarceți după mine necredincioși, lovindu-vă unii altora… 249
Nu veți intra în Paradis până nu veți crede și nu veți crede până nu vă veți iubi. Să nu vă îndrum către un lucru… 166
Nu voi mijloci în Ziua Învierii pentru cel care intră în… 269

Nu-i ocărâți pe companionii mei! Pe Cel în Mâna Căruia este sufletul meu, dacă unul dintre voi ar cheltui aur cât… 137
Nu, pe Allah! Veți porunci binele, veți opri răul, veți opri mâna celui nechibzuit, îl veți îndrepta cu hotărâre… 162
Nu! Abū Bakr și ʿUmar sunt cei doi sfătuitori ai Trimisului lui Allah… 219
O, Allah! Binecuvântează familia lui Abū… 287
O, Milostivule! O,… 266, 267
O, oameni! Căiți-vă către Allah, fiindcă eu mă căiesc către Allah de peste șaptezeci de ori pe… 297
Oare aceasta v-am… 262, 263
Oare aceasta v-am poruncit?! Ori pentru aceasta am fost trimis la voi?! Să puneți o parte a Cărții lui Allah… 262
Omul nu încetează să spună adevărul și să caute… 311
Orice femeie care se căsătorește fără îngăduința tutorelui ei, căsătoria ei este nevalabilă, căsătoria ei este… 179
Oriunde îi întâlniți,… 104
Oriunde îi întâlniți, ucideți-i! Dacă i-aș apuca, i-aș ucide precum a fost ucis neamul… 268
Pacea fie asupra ta, Abū Bakr al-Ṣiddīq, și mila și binecuvântările lui… 155
Pacea fie asupra ta, Trimis al lui Allah, și mila și binecuvântările lui… 155
Pacea fie asupra ta, ʿUmar ibn al-Khaṭṭāb, și mila și binecuvântările lui… 155
Păcatul este ceea ce îți frământă inima și nu îți place să afle oamenii despre… 196
Pe Allah, eu mă tem de Allah mai mult decât voi și sunt cel mai evlavios față de Allah dintre voi; eu mă rog și… 82
Pe Allah, eu mă tem de Allah mai mult decât voi și sunt cel mai evlavios față de Allah dintre voi; eu mă rog și… 83
Pentru noi nu există interdicții și obligații, fiindcă am ajuns la Allah și nu mai avem nevoie de… 124
pleacă dimineața flămânde și se întorc seara… 129
Printre temeliile Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah se află curăția inimilor și limbilor lor față de companionii… 305
Profetul ﷺ a cunoscut alunecările care se vor petrece din partea lor după moartea… 184
Rădăcina celor șaptezeci și două de învățături ale poftelor este în patru învățături. Din acestea patru s-au… 271
Religia este… 190

Să crezi că Abū Bakr și ʿUmar — mila lui Allah fie asupra lor — se află în odaia lui ʿĀ'ishah, Allah să fie… 152
Să crezi în Allah, în îngerii Săi, în cărțile Sale, în trimișii Săi, în Ziua de Apoi și să crezi în hotărârea… 273
Să înceteze oamenii să mai lase rugăciunile de vineri, altfel Allah le va pecetlui inimile și vor ajunge dintre… 171
Să nu iasă cu ei decât cel care vrea să îi cheme la adevăr și tawḥīd și să combată încălcările… 228
Să nu vă îndrum către un lucru pe care, dacă îl faceți, vă veți iubi? Răspândiți salutul între… 166
Sângele unui musulman nu este îngăduit decât în unul dintre trei cazuri: viață pentru viață, cel care a fost… 103
Sfârșitul acestei comunități nu va fi îndreptat decât prin ceea ce i-a îndreptat… 91
Socotesc că trebuie uciși cu sabia, în locul… 70
Și orice rătăcire este în… 66
și se roagă pentru… 276
Și un om a cărui inimă este legată de… 192
Tot ce ține de musulman îi este inviolabil musulmanului: sângele, averea și onoarea… 142
Trimisul lui Allah ﷺ a făcut cu noi rugăciunea de dimineață, apoi ne-a ținut o predică adâncă, din pricina căreia… 55
Trimisului i-au fost iertate păcatele de dinainte și de… 82
Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept călăuziți de după… 7
Țineți-vă de Sunna mea și de Sunna califilor drept călăuziți de după mine! Țineți-vă de ea și apucați-o cu… 66
Uimitor este cel care cheamă astăzi la Sunna și mai uimitor decât el este cel care răspunde… 303, 307
Un câștig în care există ceva umil este mai bun decât nevoia de… 146
Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu biruitor pe adevăr. Nu le vor dăuna cei care îi părăsesc, până când va… 37, 44
Un grup din comunitatea mea va rămâne mereu biruitor pe adevăr. Nu le vor dăuna cei care li se împotrivesc, nici… 38
Un om sătul, rezemat pe divanul său, va spune: «Între noi și voi este Cartea lui Allah. Ceea ce se află în ea… 216
Usayd ibn… 206
V-am lăsat pe calea albă, a cărei noapte este ca ziua; nu se abate de la ea decât cel… 77

Va rămâne mereu un… 39
Vă las ceea ce, dacă vă țineți de el, nu veți rătăci după mine: Cartea lui Allah și Sunna… 58, 76
Vânzătorul de mosc fie îți… 115

Glosar

Ahl al-Sunnah wa-l-Jamāʿah أهل السنة والجماعة
Oamenii Sunnei și ai comunității: companionii Profetului ﷺ și cei care îi urmează în bine.

Bidʿah بدعة
Lucru introdus în religie fără o dovadă din Carte și Sunna.

Īmān إيمان
Credința cuprinde rostire și faptă; ea crește prin ascultare și scade prin neascultare.

Ijtihād اجتهاد
Efortul învățatului calificat de a afla judecata prin cercetarea dovezilor.

Jamāʿah جماعة
Comunitatea unită pe adevăr; în comentariu se deosebește de simpla mulțime adunată pe o rătăcire.

Khuffayn خفّان
Încălțăminte care acoperă picioarele și peste care se discută ștergerea la abluțiune.

Mirāʾ مراء
Dispută fără folos, care stârnește îndoiala și ocupă timpul.

Mutʿah متعة
În pasajul despre căsătorie, căsătoria încheiată pentru un termen hotărât.

Qadar قدر
Predestinarea: cunoașterea, scrierea, voința și crearea de către Allah.

Rāfiḍah رافضة
Denumirea folosită în lucrare pentru cei care îi resping și îi defăimează pe companionii amintiți în comentariu.

Ṣirāṭ صراط
Podul deasupra Gheenei, pe care oamenii îl vor trece potrivit celor explicate în text.

Sunna سنة
În titlul acestei lucrări, calea Trimisului ﷺ și a companionilor săi, cuprinzând crezul, adorarea și purtarea.

Tawḥīd توحيد
A-L recunoaște pe Allah Unic și a-L adora numai pe El.

Tawātur تواتر
Transmitere printr-o mulțime de relatatori, deosebită în text de relatările cu transmitere restrânsă.

Walī ولي
În capitolul căsătoriei, tutorele care încheie căsătoria pentru femeia aflată în grija sa.

Zakāt زكاة
Dania obligatorie din bunurile pentru care sunt îndeplinite condițiile legiuite.

Bibliografie

1. Ṣāliḥ ibn Fawzān al-Fawzān. Itḥāf al-Qārī bi-l-taʿlīqāt ʿalā Sharḥ al-Sunnah li-l-imām al-Barbahārī. Două volume. 1443 H / 2022.

2. Al-Ḥasan ibn ʿAlī al-Barbahārī. Sharḥ al-Sunnah.

3. Al-Bukhārī. Al-Ṣaḥīḥ.

4. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Al-Ṣaḥīḥ.

5. Aḥmad ibn Ḥanbal. Al-Musnad.

6. Abū Dāwūd. Al-Sunan.

7. Al-Tirmidhī. Al-Jāmiʿ.

8. Ibn Mājah. Al-Sunan.

9. Al-Nasāʾī. Al-Sunan.

10. Ibn Ḥibbān. Al-Ṣaḥīḥ.

11. Al-Ṭabarānī. Al-Muʿjam al-kabīr; Al-Muʿjam al-ṣaghīr.

12. Ibn Baṭṭah. Al-Ibānah.

13. Al-Dārimī. Al-Sunan.

14. ʿAbd ibn Ḥumayd. Al-Muntakhab min al-Musnad.

15. Ibn Taymiyyah. Al-ʿAqīdah al-Wāsiṭiyyah; Majmūʿ al-fatāwā.

16. Ibn Qayyim al-Jawziyyah. Al-Kāfiyah al-shāfiyah.

17. Ibn Mālik. Al-Kāfiyah al-shāfiyah.

18. Al-Dhahabī. Siyar aʿlām al-nubalāʾ.

19. Al-Khaṭīb al-Baghdādī. Tārīkh Baghdād.

20. Ibn ʿAbd al-Barr. Al-Istīʿāb fī maʿrifat al-aṣḥāb.

21. Coranul. Text arab: Tanzil Project, Uthmani 1.1, CC BY 3.0, © 2007–2026 Tanzil Project. https://tanzil.net. Lecturile discutate explicit în comentariu păstrează vocalizarea sursei.

Indice

Abū Bakr 51–52, 59, 69, 149, 152–155, 162–163, 219–220, 274, 276, 281, 284–285, 298, 300
Aḥmad ibn Ḥanbal 1, 5, 11, 18, 206–207, 219, 309
al-Barbahārī 74, 232
al-Shāfiʿī 114, 266
ʿAlī 69, 71, 131, 139–140, 188, 204, 219, 274, 276, 281, 283–284, 298
ʿĀʾishah 131, 139, 152–154
căință 227, 294–297
căsătorie 131, 178–180, 324
comunitate 5, 18, 35, 43–44, 52, 55–56, 59, 63, 68, 92, 103, 115, 132, 139, 156–157, 167–170, 187, 192–194, 206, 210, 219, 310
dreptate 200–201
Ibn Masʿūd 54, 163, 168, 194
Ibn Taymiyyah 1, 12, 29, 107, 219, 305
Ibn ʿAbbās 70
iertare 140, 154, 183, 222, 295–297
inovație 48, 56, 61, 65–67, 76, 92, 155, 167, 176–177, 210, 226–228, 231, 235, 237, 239, 257, 281
Mālik 5, 91, 206–207, 256–257, 264–265, 302–303, 306
mijlocire 21, 24
milostenie 18, 158
mormânt 152–155, 223
Muʿāwiyah 131, 139–140
Paradis 24, 57, 129, 165–166, 230, 274, 298–300, 323, 326
pelerinaj 109
predestinare 12, 128, 201–202, 273
profeți 43, 95, 310
răbdare 38–39, 57, 64, 159, 212
rugăciune 18, 71, 123, 150, 153, 167–168, 170, 172, 176, 188–190, 194
sinceritate 96, 310

ʿ**Umar** 51–52, 59, 69, 146, 149, 152–155, 219–220, 264–265, 267–268, 276, 281, 284–285, 298, 300
ʿ**Uthmān** 1, 51–52, 59–60, 69, 138–140, 149, 218, 276, 283–284, 288, 298, 300

Institutul Tawhid · 2026
www.tawhid.ro

CREZUL ȘI CALEA SUNNEI

Cunoaștere. Credință. Statornicie.

Comentariu la lucrarea imamului al-Barbahārī · Volumul al doilea.

Șāliḥ al-Fawzān explică lucrarea imamului al-Barbahārī despre crezul și calea oamenilor Sunnei. Comentariul urmărește dovezile Coranului și ale relatărilor, credința în Allah și în Viața de Apoi, locul companionilor și legătura dintre cunoaștere și faptă.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro